Št. 5 (775) L. XVI
NOVO MESTO, četrtek,
4. februarja 1965

DOLENJSKI LIST

PO VIII. KONGRESU ZKJ

Neposredna nasprotja

Sevniški komunisti so v svojih razpravah že večkrat načeli vprašanje odnosov med ljudmi. Pri tem so se ustavili ob trenjih v kolektivih, ob medsebojnih sporih na vasi, ob neenakem vrednotenju fizičnega in duševnega dela in še ob vrsti drugih slabosti, ki ustvarjajo nasprotja med posamezniki. Iz razgovora s sekretarjem občinskega komiteja tov. Jožetom Bogovičem povzemam nekaj najznačilnejših ugotovitev, ki pa seveda ne veljajo samo za sevniško občino, ampak so splošen pojav.

Tako na primer nekateri vodilni ljudje še vedno poveličujejo svoj položaj in svojo osebnost ter skušajo s tem ustvariti vtis neodvisnosti. Drugi spet želijo biti priljubljeni in popularni za vsako ceno, zato so bolj popustljivi, kot jim dopuščajo pooblastila. Za ceno razpuščenosti in navidezne demokracije diha okrog njih pretirano domače vzdušje.

V nekaterih gospodarskih organizacijah ob naporih za večjo proizvodnjo pozabljajo na človeka, zato pa toliko več časa namenijo strojem. Veliko premalo je še ukrepov za izboljšavo življenjskih pogojev delovnih ljudi.

Pri vrednotenju ljudi imajo še vedno več prednosti tisti, ki ne delajo z rokami, čeprav ni važno, kaj kdo dela, ampak kako dela! Načelo nagrajevanja po delu je sicer že pomagalo odstraniti marsikatera nepotrebna nasprotja v kolektivih in treba ga bo uveljavljati še dosledneje. Slabost v tem, da včasih prav nagrajevanje po starem načinu daje prednost pisarniškemu uslužbencu, ki je z osnovno šolo nekvalificiran vstopil med umske delavce, njegov šolski tovariš pa mora biti še tri leta vajenec, da doseže priznanje o kvalifikaciji.

Iz vseh nepravilnosti v odnosih lahko razberemo kršenje načel socialističnega humanizma, ki se kaže v premajhnem upoštevanju delovnih ljudi.

Tovariš Bogovič je zaključil razgovor z mislijo, da bi bilo koristneje manj razpravljati o vprašanjih, ki so jih dolžne reševati razne službe, in bolj zasledovati predvsem to, s kakšnim odnosom do ljudi rešujejo ta vprašanja. Imeti bi morali več posluha do problemov človeka, ki so navidez majhni in nepomembni, vendar marsikdaj odločilno vplivajo na njegovo sodelovanje pri reševanju skupnih potreb. Najsi imamo še toliko nalog, problemov in težav, delovnega človeka ne bi smeli prezreti in mu potem očitati, da ni sposoben, da ni zainteresiran in podobno. Zvezo komunistov čakajo na tem področju uveljavljanja popolnejših odnosov med ljudmi zelo odgovorne naloge.

J. TEPPEY

Okrajna skupščina o kmetijstvu v letu 1965:

Zbliževati tržne pogoje družbenih in zasebnih proizvajalcev

Iz pregleda sklepov in priporočil je moč ugotoviti, da so lani občinske skupščine in kmetijske organizacije v grobem realizirale sklepe in priporočila okrajne skupščine. Zatajile so le pri prejemanju odlokov o preživninskem zavarovanju kmetov, pri usklajevanju razvoja kmetijstva s programi ostalih panog, pri kooperaciji in dvigu družbenega standarda.

Potlej ko je okrajna skupščina Ljubljana na predzadnji seji razglabljala o osnovnih problemih kmetijstva v minulem letu, je svet za kmetijstvo in gozdarstvo pripravil več poročil za letošnji razvoj kmetijstva v okraju Ljubljana. Med posameznimi točkami priporočil bo vsakogar, ki ima opraviti s kmetijstvom, nemara zanimalo predvsem tole:

- Kar zadeva prihodnji razvoj in obnovo vinogradništva, morajo kmetijske organizacije na območju Novega mesta in Bele krajine zagotoviti ustrezno izbiro cepljenk z ureditvijo lastne trsnice ali v kooperaciji izven meja okraja. Razen tega naj izdelajo program za obnovo vinogradništva, pri čemer je treba upoštevati nadaljnji razvoj turizma.
- Za izboljšanje razmerja v strukturi živine, predvsem pa da bi preprečili upadanje števila plemenske živine, bo treba urediti enake ekonomske pogoje za proizvodnjo mleka in mesa. Zategadelj je treba uskladiti tržne cene mleka in mesa vsaj v razmerju 1:7, kar v glavnem ustreza vrednosti potrošene količine mleka za 1 kg prirastka telečjega mesa.

Na ta način bo dobil zasebni proizvajalec ekonomski interes za rejo krav in proizvodnjo mleka, medtem ko bodo morali družbeni obrati izboljšati tehnologijo proizvodnje mleka in krme ter s tem zniževati proizvodno ceno.

- Ko govori priporočilo o kooperaciji, podčrtuje predvsem pogoj, da naj kmetijske delovne organizacije sklepajo kooperacijske odnose zlasti s kmetovalci, ki imajo možnosti proizvajati tržne viške. Kooperacijsko proizvodnjo pa je treba graditi na enakovrednih ekonomskih pogojih, kakršni veljajo za družbeni sektor, saj bo le tako imel zasebni proizvajalec interes izboljševati in večati svojo proizvodnjo.

Pri usmerjanju kmetijske proizvodnje v okraju Ljubljana naj bi kooperacija usmerjala kmete predvsem v rejo goveje živine (krav), pitancev in plemenske živine, na rejo pujskov za farme prašičev, rejo piščancev, semenskega krompirja in jagodičevja.

O davkih naj odločajo sveti in ne finančni organi!

Navzlic temu, da davčne olajšave ne bodo rešile težkih problemov zasebne kmetijske proizvodnje v celoti, naj bi občinske skupščine pri odločanju višine prispevka za posamezne proizvodne okoliše ubrale tako politiko, ki bo spodbudila razširitev proizvodnje nasploh, zlasti pa še v III. in IV. proizvodnih okoliših, saj za te družbeni sektor neposredno ni zainteresiran. Zategadelj naj o davčni politiki do zasebnih kmetijskih proizvajalcev odločajo pristojni sveti za kmetijstvo in gozdarstvo namesto finančno upravnih organov občine, ki vidijo v davkih samo proračunski dohodek ,ne pa spodbudo za večanje proizvodnje. Brškone bo takó pogojeno sproščanje davkov povzročalo nove administrativne ukrepe, ki pa se utegnejo pozneje dodobra obrestovati.

V duhu takega priporočila občinskim skupščinam naj bi ponovno proučili meje zdajšnjih proizvodnih okolišev in jih, če je potrebno, spremenili; upoštevati je treba olajšave, ki jih predvideva osnutek zakona o prispevkih in davkih občanov. V celoti ali vsaj delno se je treba odreči prispevkom iz dohodka od gozdov v IV. in III. proizvodnih okoliših; oprostiti plačila davkov za kmečke stavbe v IV. in III. okoliših; kmetom proizvajalcem, ki so sodelovali v NOB, dati ustrezne olajšave pri plačevanju prispevkov od kmetijstva, naposled pa tudi kritično oceniti in odpisati davčne dolgove iz minulih let, če so nastali zaradi prevelikih občinskih doklad.

REM.

Vreme

OD 4. DO 14. FEBRUARJA

Približno od 4. do 7. in od 10. do 14. februarja padavine, ki bodo prešle v sneg. Med 7. in 10. februarjem ter sredi meseca razjasnitve in hladneje.

Dr. V. M.

Ko bi vsi pismonoše...

Vaš prijatelj — DOLENJSKI LIST — bo čez nekaj dni praznoval svoj petnajsti rojstni dan. Prav v teh dneh pred petnajstimi leti so se z vseh strani stekali v urednikovo mapo prvi rokopisi, gradivo za prve strani novega lista. V vseh naslednjih letih je bila ta mapa vedno debelejša, letniki lista so bili vedno obsežnejši, krog sodelavcev vedno večji, zelo hitro pa se je večal predvsem krog njegovih prijateljev — naročnikov in bralcev.

Eno izmed vidnih obeležij petnajstletnega napornega dela kolektiva in lista naj bi bila tudi zaokrožena številka tedenske naklade — 25.000 izvodov. V minulih dneh smo obiskovali posamezne pošte, zavedajoč se, da so prav pismonoše naši najboljši prijatelji in sodelavci, ki bodo s prav takim razumevanjem kakor vedno doslej širili naše glasilo in pridobivali nove in nove stalne naročnike.

V ribniški in kočevski občini, koder je DOLENJSKI LIST stalen gost komaj dobro leto, jesenska akcija za pridobivanje novih naročnikov ni najbolje uspela. Prav zaradi tega je dovolj možnosti, da se tu število naročnikov še močno razširi, saj je to list nas vseh, ki nam vsak teden prinaša dovolj domačega branja, vsakovrstnih novic, nas seznanja z razvojem občin, delovnih kolektivov, z delom občinskih skupščin itd., skratka z vsem tistim, kar moramo vedeti iz življenja domače, pa tudi sosednjih občin.

Tudi tu smo poprosili naše stalne sodelavce in prijatelje pismonoše — vse Janeze s kočevske pošte, Matijo iz Fare, Andreja, Borisa, Jožeta in druge pismonoše iz Ribnice, Vilevalda iz Ortneka, Toneta in Danico iz Dolenje vasi in še vse ostale za pomoč pri razširjanju lista, z pomoč pri — upajmo — uspešnem naskoku na magično številko 25.000. Obljubili so aktivno sodelovanje in prepričani smo v njihov uspeh.

In že me je ustavil na cesti pismonoša Andrej iz Ribnice: »Veš, ves dan sem že na nogah, niti kositi ne utegnem. Poglej, naročilnice! Zagrizli smo se, da je veselje... v nekaj dneh petdeset novih naročnikov — samo z naše pošte!... Pismonoše najbolje vemo, kaj ima že kdo naročeno in kaj bi še lahko imel; najbolje znamo svetovati, najbolje poznamo ljudi. Precej nas sicer zamudi, le redkokdaj pa je naše prizadevanje brezuspešno. Mislim, da bomo na naši pošti prav lahko do konca februarja pridobili najmanj 100 novih naročnikov...«

In spet je odhitel... Le tako naprej, vsi naši Janezi, Andreji, Jožeti, Matije... In hvala vam!

F. G.

Neiztrohnjeno srce

V zimi 1849 je v skromnem kranjskem prebivališču dohtarja Franceta Prešerna ugašalo veliko, veliko slovensko srce, veliki prerok naše sedanjosti. 8. februarja je ugasnilo. Krvoskrunske roke nazadnjaštva in licemerstva pa so brez usmiljenja zmetale v ogenj vso njegovo pesniško zapuščino. Kdo ve, kakšen vrh slovenskega Parnasa je tedaj sprhnel v pepel!

A zaman vsa nuja! Pokopali so truplo, za vekomaj pa je ostalo neiztrohnjeno srce Prešernovih poezij.

In to srce je postajalo iz leta v leto, iz desetletja v desetletje, na prelomu stoletja v stoletje večje, bolj goreče, bolj pričujoče, bolj roteče, hrabrilo nas je, spremljalo vse in vsakogar v bridkem in lepem. Govorilo nam je — razumljivo in presunljivo — v našem jeziku, žlahtnem jeziku, tako dolgo stisnjenem v kmečkih bajtah, revnih predmestjih in zaničevanem v predsobah gospode. In ovedeli smo se, da je to neiztrohnjeno srce naša največja kulturna dediščina, dediščina slovenske besede, napredne misli, odkritosti in bridkih spoznanj, velikega poslanstva ljubezni. Naša revolucija je ustoličila njegove davne sanje:

Prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom!

Mi pa s pesnikom z upanjem ponovimo:

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat' dan,
da koder sonce hodi
prepir iz sveta bo pregnan!

Lani so obnovili 868 železniških voz

Podjetje za popravljanje voz v Dobovi je znano po solidnih uslugah in zmernih cenah. V njem je zaposlenih 135 ljudi. Lani so opravili člani kolektiva veliko delo. Popolnoma so obnovili 868 železniških voz, tekoča popravila pa so opravili na 1.600 vozovih. Našteli bi lahko še 50 revizijskih popravil na zračnih zavorah in številna druga dela.

Za letos so sprejeli okvirni plan, v katerem predvidevajo, da bodo ustvarili za 370 milijonov dinarjev vrednosti. Trenutno so v skrbeh zaradi pomanjkanja lesa, pločevine in raznega profilnega železa. Pogodbe že podpisujejo, vendar ne vedo, če jih bodo lahko v redu izpolnjevali. S ceno, ki jo predlagajo, nimajo težav in naročniki se radi obračajo nanje, ker ostala podjetja enake usluge zaračunavajo mnogo draže.

Kljub nizkim cenam so v zadnjem letu znatno izboljšali osebne dohodke delavcev. Najnižji prejemki so 33.000 dinarjev, povprečje osebnih dohodkov pa znaša zdaj 50 tisoč dinarjev.

PRED SPOMLADANSKIMI VOLITVAMI

VOLITVE NA OBČINSKI SKUPŠČINI

V zadnji številki smo govorili o kandidacijskih zborih, o postopku pri postavljanju kandidatov in o potrjevanju kandidatur po občinski volilni komisiji. Zdaj nas zanima naslednja faza volitev — volitve na občinski skupščini. Preden pa občinska skupščina lahko voli, mora biti tudi sama izvoljena. Tudi polovico njenega sestava je treba obnoviti vsako drugo leto.

Naša predpostavka je, da smo izbrali na kandidacijskih zborih — na zborih volivcev in zborih delovnih ljudi — kandidate za vse zbore vseh skupščin, čeprav to, kot smo že tolikokrat poudarili, ponekod ne bo potrebno, ker se lahko zgodi, da imajo na območju kakega zbora volivcev občinskega odbornika z dveletnim mandatom, republiškega poslanca s štiriletnim mandatom in zveznega poslanca spet z dveletnim mandatom. Med kandidacijskim postopkom za občinsko skupščino in neposrednimi volitvami ni vmesnega člena — volitev na občinski skupščini. **Odbornike obeh zborov občinske skupščine bodo volili volivci oziroma delovni ljudje na neposrednih volitvah.**

Potem ko bo izvoljena polovica sestava občinske skupščine (obeh zborov), se bo sestala občinska skupščina, da bi verificirala mandate polovice novih odbornikov in izvolila potrebne organe. **Nato bo iz svoje sredine izvolila odbornike okrajne skupščine, in sicer samo namesto tistih, ki jim je pretekel dveletni mandat.** Potlej bo izmed kandidatov za republiško in zvezno skupščino, ki so bili sprejeti na zborih volivcev in zborih delovnih ljudi, **izvolila potrebno število poslancev. Poslanci zborov delovnih skupnosti republiške in zvezne skupščine bodo s tem dokončno izvoljeni, medtem ko bodo morali izvolitev poslancev republiškega in zveznega zbora potrditi še volivci na neposrednih volitvah.**

Čemu ta razloček? Pojasniti je treba, zakaj je izvolitev enih poslancev na občinski skupščini definitivna in zakaj morajo izvolitev drugih potrditi še volivci. Vzrok je ta, da sta republiški in zvezni zbor splošna politična predstavniška organa, ki ne predstavljata samo posamezno področje družbene dejavnosti, temveč vso družbo. Oba potemtakem izpričujeta politično enotnost naše družbe in sta zato politično odgovorna vsem volivcem ne glede na to, kje so zaposleni ali pa če sploh niso v delovnem razmerju. Drugače je s samoupravnimi, to se pravi z zbori delovnih skupnosti, kajti poslanci teh so bili tako in tako izvoljeni pod neposrednim vplivom delovnih kolektivov in zato ne potrebujejo še njihove vnovične potrditve.

Sicer pa pri volitvah republiškega in zveznega zbora ne gre samo za to, da volivci na neposrednih volitvah potrdijo izvolitev poslanca na občinski skupščini. Občinska

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

skupščina ima namreč možnost izvoliti več kandidatov — najmanj enega in največ tri. Če bi bil na občinski skupščini izvoljen samo en kandidat za republiški oziroma zvezni zbor, bi na neposrednih volitvah volivci v resnici samo še potrjevali tisto, kar je bilo odločeno na občinski skupščini, s tem da mora v tem primeru dobiti kandidat absolutno večino vseh glasov. **Če pa se občinska skupščina odloči za to, da izbere dva ali tri kandidate za republiški oziroma zvezni zbor, morajo volivci na neposrednih volitvah izbrati e n e g a izmed dveh ali treh, vpisanih na kandidatni listi.** V tem primeru zadošča relativna večina, kar pomeni, da je izvoljen tisti kandidat, ki je dobil največ glasov.

Zdaj se postavlja še vprašanje, koliko kandidatov se sploh lahko »prebije« do volitev na občinski skupščini. Na to vprašanje smo odgovorili že v enem izmed prejšnjih sestavkov: kandidat za katerikoli zbor in katerekoli skupščine je sprejet, če se je zanj odločil zbor volivcev oziroma zbor delovnih ljudi, čigar območje obsega eno desetino vseh volivcev z območja volilne enote. Če je torej na območju volilne enote za republiškega poslanca deset zborov in če vsak postavi svojega kandidata, torej to pomeni, **da občinska skupščina izbira oziroma voli izmed desetih kandidatov.**

Prihodnjič bomo spregovorili o ustanovi odpoklica, ki je pri nas še premalo pojasnjena. V tej zvezi bomo odgovorili tudi na vprašanje, kakšen je mandat našega poslanca: čisti predstavniški ali imperativni ali kombinacija obojega. Pojasnili bomo tudi, v kakšnem primeru se razpišejo ponovne in dopolnilne volitve.

J. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Še tesnejši stiki z Grčijo

Z Grčijo nas vežejo stare vezi. Skupaj smo se v 19. stoletju pa v balkanskih vojnah borili proti otomanski Turčiji, branili smo svojo zemljo pred hitlerjevsko Nemčijo. Naša država meji na dolgi črti na Grčijo, v Solunu ima Jugoslavija svojo prosto cono. Pred nekaj leti smo dovršili veliko magistralo Sežana—Beograd—Dževdželija, ta se nadaljuje potem čez Grčijo do Aten, od Soluna pa gre na vzhod, do Carigrada.

Velik del grškega tranzita gre zdaj prek našega ozemlja, Grčija izvaža v zahodno Evropo predvsem svoje poljedelske proizvode. Med obema državama se odvija širokopotezni maloobmejni promet, predvideva se tudi sodelovanje v hidroenergetiki. Naši turisti so redni gostje Aten, Krete.

Če pogledamo bilanco samo zadnjih desetih let, vidimo, kako močne vezi so se spletle v tem času. Ko bodo odpravljeni vizumi, se bomo lahko še bolj seznanili s to lepo mediteransko deželo. Zdaj prihajamo kot turisti, potem bomo postali prijatelji.

Za plodno sodelovanje so vsi pogoji. Politična klima je ugodna, gospodarstvi obeh dežel se spopolnjujeta. Mi imamo les, vodno energijo, rude — Grki pa predvsem poljedelske kulture sredozemske klime. Prek našega ozemlja gre reka turistov za Grčijo, gredo pa tudi grški proizvodi v srednjo Evropo.

Nekdaj je bil Balkan sod smodnika — bil je v bistvu to, kar je danes Srednji vzhod s svojimi zapleti in nenadnimi razpleti. Zdaj je postal cona miru. Grčija je lani normalizirala svoje stike z Bolgarijo, popravili so se odnosi z Romunijo. Sodelovanje balkanskih držav ni več navadna fraza, postalo je dejstvo.

Seveda je stopnja tega sodelovanja še skromna. Nikakor je ne moremo primerjati s sodelovanjem skandinavskih držav, ali pa skupine Benelux — Belgije, Nizozemske in Luksemburga. Na Balkanskem polotoku so problemi, ki jih rešujemo zdaj, bolj zamotani — kompleksni. Vendar so močni elementi, ki jih lahko že kmalu izkoristimo.

Eden teh je Donava, druga največja evropska reka. Ko bo dograjen hidroenergetski sistem na Donavi, v Železnih vratih, ko bomo prek velikega jezu zgradili še cesto in zraven železnico, potem bo sodelovanje med balkanskimi državami še bolj konkretno

Lani smo zgradili v vzhodni Srbiji važno cesto Niš—Dimitrovgrad. S tem smo povezali naš cestni sistem z bolgarskim. V Bolgariji bodo letos asfaltirali in modernizirali 340 km dolg odsek med Sofijo in turško mejo. Odprla se bo velika evropska promenada: Pariz—Beograd—Carigrad—Ankara in naprej v Iran. Balkan bo postal važno tranzitno ozemlje, prek tega polotoka bo šel vse večji del trgovine med Evropo in prednjo Azijo. To so dejstva, ki se bodo začela uresničevati že letos.

Svetovna javnost spremlja zdaj z velikim zanimanjem dogodke na jugovzhodu Azije. To je najbolj eksplozivno področje na svetu. Med Indonezijo in Malezijo se nadaljuje hladna vojna, toda prave vojne ne bo — tako je ondan izjavil sam predsednik Indonezije Sukarno. Indonezija je zaradi Malezije izstopila iz Združenih narodov, vendar ne misli na ustanovitev nove, revolucionarne svetovne organizacije. To je dejal po svojem povratku iz Pekinga indonezijski zunanji minister Subandrio. Ta izjava je delovala pomirjevalno.

Nov moment je nastopil v vietnamskem vprašanju. Sovjetska delegacija na čelu s predsednikom vlade Kosiginom bo kmalu obiskala Hanoi, glavno mesto DR Vietnama. Se bo vojna v Vietnamu razširila? Večina mednarodnih opazovalcev meni, da ni razlogov za to. Res je, ameriški listi govore, da bodo Združene države raztegnile akcije svojih letal tudi na ozemlje Severnega Vietnama pa Laosa, vendar pa poudarjajo, da vabi predsednik Johnson sovjetske voditelje na razgovor v Washington.

V spremstvu premiera Kosigina bo tudi Jurij Andropov, ki je v CK zadolžen za stike z drugimi partijami. Med obiskom v Severnem Vietnamu bodo sovjetski predstavniki govorili tudi o odnosih med SZ in Kitajsko pa o konferenci delavskih partij o sedanjem položaju v svetu.

V tem pogledu je položaj vse prej kot jasen. Indonezijska partija, ki govori često tudi v imenu kitajske partije, je odločno izjavila, da ni pogojev za svetovno konferenco komunističnih in delavskih partij. Z drugimi besedami: Peking si zamišlja tako konferenco samo pod kitajskimi pogoji.

Kaže, da Kitajski ni do tega, da se ta vprašanja rešijo s kompromisom, z zbližanjem sovjetskega in kitajskega stališča.

Daljše cevi in več vaj!

Po poročilih predsednika in poveljnika se je na letni konferenci gasilskega društva v Otočcu razvila živahna razprava o uspehih in pomanjkljivostih v preteklem letu. Lani je društvo pomagalo gasiti dva požara: v Harinji vasi in na Luterškem selu. S sodelovanjem čete iz Novega mesta sta bila požara pravočasno pogašena. Člani so dežurali tudi ob mostovih, ki so bili v nevarnosti zaradi naraslih voda.

Društvo nima dovolj tlačnih cevi — uporabnih je samo 50 metrov. Brez cevi pa vode ni mogoče spraviti do ognja! Sektorski poveljnik Jože Repše iz Novega mesta je pohvalil društvo za uspešne akcije, pripomnil pa je, da bi morali imeti več vaj in posvetiti več skrbi mlademu naraščaju.

Ponovno so izvolili odbor, ki je vodil društvo v preteklem letu, častni predsednik pa je spet Franc Florjančič, aktiven gasilec že od ustanovitve društva leta 1907. Doma ima pravo zalogo diplom in medalj za požrtvovalno delo, saj se navzlic 84. letom starosti še vedno ves posveča tej humani organizaciji.

M. G.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● **Britanska kraljica v Etiopiji.** Na povabilo etiopskega vladarja Haile Selasia je prispela v Adis Abebo kraljica Elizabeta. Po osemdnevnem bivanju bo odpotovala še v Sudan. Njen soprog, princ Filip, bo nato obiskal Saudovo Arabijo, odtam pa bo šel v Avstralijo. Nazadnje bo obiskal še severne dele Bornea — obmejno področje med Malezijo in Indonezijo.

● **Japonski obisk v SZ.** Predsednik japonske vlade Sato je izjavil, da bi z zadovoljstvom obiskal Sovjetsko zvezo, če bi dobil uradno povabilo. Odnosi med Japonsko in Sovjetsko zvezo se vse bolj normalizirajo, predvidevajo, da bodo v kratkem odprli redno in direktno letalsko linijo Tokio—Moskva.

● **Ulbricht obišče Kairo?** Vest o tem, da je predsednik Naser povabil predsednika državnega sveta DR Nemčije Ulbrichta v Kairo, je vzbudila hudo kri v Bonnu. Na vsak način bi radi preprečili to. Vest o povabilu še ni bila uradno potrjena, zato nekateri menijo, da gre za pritisk na Bonn, naj odobri Združeni arabski republiki nove kredite.

● **Edvard Kardelj v Londonu.** Našo vlado je na pogrebu Churchilla zastopal predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj. Udeležil se je tudi sprejema in slavnostne večerje, ki jo je na čast predsednikov vlad priredil britanski premier Wilson.

● **Čombe v Bruslju.** Po Churchillovem pogrebu v Londonu se je Čombe ponovno vrnil v belgijsko prestolnico. Tu so se nadaljevali razgovori o finančnih in gospodarskih vprašanjih. Kaže, da so pozicije Čombeja zdaj močnejše — vsaj na videz. Čombe se drži na oblasti, toda notranja kriza se nadaljuje.

● **Nobelova nagrada za U Tanta?** Švedski akademiki se močno zavzemajo za to, da bi dobil generalni sekretar ZN Nobelovo nagrado za mir. S tem bi ponovno poudarili vlogo svetovne organizacije. Kot motiv za nagrado navajajo predvsem njegova prizadevanja za rešitev cipreske krize.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

VAŽNI SKUPŠČINSKI AKTI

● Na nedavnem zasedanju zborov zvezne skupščine so sprejeli več pomembnih dokumentov, kot na primer proračun za leto 1965, temeljni zakon o zavodih in dokument o zastaranju nacističnih vojnih zločincev. Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je poročal o zunanji politiki naše države. Zaradi pomembnosti dokumentov povzemamo iz njih nekaj najvažnejših ugotovitev in misli.

Proračun za leto 1965 znaša 817.017 milijonov dinarjev, kar je za 8,6 odstotka več kot lani. To povečanje je dejansko le nominalno, lahko bi rekli tudi navidezno, ker bo dejansko rabilo predvsem za kritje povečanih cen in osebnih dohodkov.

Temeljni zakon o zavodih postavlja tudi te vrste delovnih organizacij v enakopraven položaj z drugimi. Posebej pa kaže poudariti novost v zakonu, po kateri pridobivajo zavodi dohodek na temelju opravljenega dela. To je, kot vemo, eno izmed najpomembnejših ustavnih načel.

Ob napovedanem zastaranju nacističnih zločinov je zvezna skupščina sprejela dokument, s katerim obsoja predvideni ukrep Zvezne republike Nemčije. Njegovo uveljavljanje bi pomenilo, kot je rečeno v dokumentu zvezne skupščine, pravno, moralno in politično nedopusten ukrep, ki bi imel hude posledice.

Državni sekretar za zunanje zadeve je poročal poslancem o zunanji politiki naše države. Med drugim je dejal, da ima Jugoslavija diplomatske odnose s 86 državami. Jugoslavija se je lani dosledno borila za mir in napredek v svetu. Sodelovala je pri vseh akcijah za afirmacijo konstruktivnega in enakopravnega mednarodnega sodelovanja.

Na zasedanju zvezne skupščine je bil dokončno sprejet tudi družbeni plan za leto 1965. O njem smo že večkrat poročali.

● V Mostarju je bil te dni VI. kongres Zveze novinarjev Jugoslavije. Na njem so razpravljali o važnih dokumentih, med drugim tudi o kodeksu jugoslovanskega novinarstva. Čeprav so bila glede tega različna stališča, saj so nekateri celo predlagali odložitev razprave o kodeksu, je bil na koncu ta pomemben družbeni dogovor o etičnih normah jugoslovanskega novinarstva vendarle sprejet. Poudarjen je bil tudi pomen javnosti za nadaljnji razvoj samoupravljanja. Na kongresu so podelili tudi listino za življenjsko delo.

● Jugoslovanska investicijska banka je nedolgo tega sprejela sklep o razdelitvi kredita v znesku 4,5 milijarde din, namenjenega graditvi turističnih objektov vzdolž važnejših cest. Z zgraditvijo teh objektov bomo pridobili 3600 novih postelj in 3400 mest v restavracijah.

● Novinar »Dela« Igor Prešern je v uvodniku obravnaval vzroke premajlnih uspehov glede dviga produktivnosti dela. Prekomerno zaposlovanje delovne sile je navedel kot vzrok, da nismo dosegli pomembnejših uspehov pri povečevanju produktivnosti dela. Njegova ugotovitev se nanaša predvsem na nekvalificirano delovno silo.

● V kazinski dvorani v Ljubljani je vsakih štirinajst dni javna tribuna, na kateri obravnavajo vprašanja, ki so trenutno najaktualnejša in najbolj v središču pozornosti širše javnosti. Teme za javno tribuno so vnaprej določene in objavljene v osrednjem dnevniku »Delo«. Na vprašanja občanov odgovarjajo odgovorne osebnosti in strokovnjaki za posamezna vprašanja. Na prvi taki javni tribuni so razpravljali o vzrokih naraščanja cen, na drugi pa so občani dobili odgovor na vprašanje »Kaj je z gradnjo ljubljanske bolnišnice?« Javna tribuna, ki jo vsakokrat vodi glavni urednik »Dela« Jože Smole, ima naziv »Zakaj tako?« Ali ne bi kazalo odpreti take redne javne tribune tudi drugod?

● Prejšnji teden so zasedali odbori republiške skupščine. Na dnevnem redu razprave so bila predvsem proračunska vprašanja. Po prvem predlogu proračuna za leto 1965 bodo znašala vsa proračunska sredstva 146.217 milijonov dinarjev, kar je za 26 odstotkov več kot lani. Podobno, kot smo zapisali za zvezni proračun, velja tudi za republiškega, da je povečanje v primeri z lanskim letom le navidezno oziroma nominalno, saj bo treba s presežkom sredstev kriti povečanje cen in večje osebne dohodke.

● V Jugoslavijo sta prispela na obisk grški premier Papandreu in njegov zunanji minister. Njun obisk pri nas bo še bolj utrdil sodelovanje dveh sosednjih, prijateljskih držav z različnimi političnimi sistemi. Njuni razgovori v Beogradu z našimi državniki bodo gotovo prispevali k zbližanju balkanskih držav.

Razgovor v ribniškem INLESU o deviznem samofinansiranju:

Nepotrebna zmešnjava z devizami

Devizno samofinansiranje je pomemben korak naprej, toda ... – Devize so, deviz ni – Izpolnjeni izvozni plan in dolg v inozemstvu! – Izvoz, ki je izvoz, in izvoz, ki ni izvoz? – Samo 240 mark ... – Majhen sveder in veliki problemi – Izvozni plan so za 3 odst. presegli, vendar so »pod planom«!?

Zadnje čase veliko govorimo o deviznem samofinanciranju, kar z drugimi besedami pomeni: le tisti bo dobil devize za uvoz nujno potrebnega proizvodnega materiala, strojev itd., ki bo z izvozom ustvarjal devize, ki bo ustvaril čim več deviz. Ne bi se spuščal v načelno razglabljanje o (to že vemo) dokaj težkem deviznem stanju, pač pa bi govoril o konkretnem primeru. Obiskal sem kombinat lesne industrije INLES v Ribnici in zvedel dokaj zanimivih reči. V nekoliko pesimistično pobarvanem razgovoru sta razen direktorja Vinka Šparovca sodelovala še šef analitsko-planskega sektorja Janez Boje in šef nabave Janez Pirker.

Vsa lesna industrija, je poudaril tov. Šparovec, se navdušuje nad novim dodeljevanjem deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala. Pravzaprav nam je vseeno, kako so to imenuje in kdaj bo do kraja izpeljano (devizno samofinanciranje pomeni pomemben korak naprej), važno je, da dobimo dovolj nujno potrebnih deviz za nemoteno proizvodnjo in nemoten izvoz.

INLES je v preteklem letu uporabil za uvoz materiala komaj 3—4 odstotke ustvarjenih deviznih sredstev, se pravi za tisti material, ki ga doma sploh ni mogoče dobiti: orodje za fino obdelavo lesa, brusni papir, kartonska embalaža, specialni nitro laki, ki jih uporabljajo izrecno po naročilu inozemskih kupcev itd. Vse to nujno potrebujejo, da bi sploh lahko izvažali nekatere artikle. **Kljub temu da je odstotek deviz, ki jih potrebujejo za uvoz, zelo majhen v primerjavi z ustvarjenim izvozom, jih ne morejo dobiti.** Tovarne kartonskega papirja so dale potrdilo Jugobanki, da kartona, ki ga potrebuje lesna industrija, sploh ne izdelujejo in da ga je torej treba uvoziti, sredstev pa vseeno ni. Banka da soglasje na prošnjo o dodelitvi deviz odobrava predviden nakup, sredstev pa spet ni!

Dejali smo že, da je kombinat porabil le 3—4 odstotke ustvarjenih deviz za uvoz reprodukcijskega materiala. Leta 1964 so izvozili za milijon 466 tisoč dolarjev in presegli izvozni plan za 3 odstotke. V dežele s čvrsto valuto (zahod) so izvozili za 1,009.000 dolar., v dežele z nečvrsto valuto pa za 457.000 dolarjev. Tudi o tem smo že pred časom pisali, da je INLES pričel izvažati več končnih izdelkov in manj žaganega lesa. Kljub temu da je bil lanski izvozni plan presežen za 3 odstotke, **so na banki zvedeli, da izvoza sploh niso dosegli, ker izvoza v dežele z nečvrsto valuto ne smatrajo za izvoz!!** In še ilustracija: kombinat izdeluje in izvaža sekano embalažo, primerno za južno sadje, ki pa žal raste v deželah z nečvrsto valuto (Izrael). Po drugi strani pa po zagotovilih izvoznih posrednikov (Slovenijales, Lesnina) ni moč celotne količine izvoznih artiklov izvoziti v zahodne države, na področje čvrstih valut, ker je tam trg preveč nasičen, torej je nujen izvoz tudi v druge dežele!

Kljub velikemu izvozu, ki ga je INLES lani dosegel, sedaj nima najosnovnejših sredstev za nabavo nujno potrebnih materialov v inozemstvu, tako da se upravičeno vprašujejo, kje so devize, ki so jih z dokajšnjimi težavami ustvarili. Dobaviteljem v Italiji je kombinat že od oktobra dolžan za specialne lake in kartonsko embalažo okrog štiri in pol milijone lir. Ves čas jim naročeno blago dobavljajo na dobro besedo zaradi doslej dobrih poslovnih odnosov, ki pa se bodo pričeli krhati. **Dobava raznega materiala iz tujine (prav tako pa tudi plačilo) je vezana na točno postavljene roke, vendar pa se vse prepogosto dogaja, da naročeno blago tudi po nekaj mesecev čaka — za mejo — na plačilo. Medtem ko tu dirjamo za devizami, iščemo zveze itd., proizvodnja trpi ...**

Inlesov obrat Smreka v Loškem potoku je zadnje mesece preusmeril proizvodnjo v izdelovanje posameznih delov za pohištvo, trg zanje pa so našli v ZDA. Po želji kupcev lakirajo izdelke s specialnimi laki, za katere je kombinat v Italiji dolžan 4,5 milijona lir. Če bo dobavitelj ustavil prodajo lakov, bodo morali ustaviti tudi proizvodnjo v Smreki, okrog 80 ljudi na obratu bo brez dela, nazadnje bodo pa še zgubili ugoden ameriški trg, na katerem so se plasirali s tako težavo! **Obrat v Loškem potoku izvozi v treh mesecih za približno 50.000 dolarjev, kar je več, kakor je ves kombinat vse leto porabil za uvoz reprodukcijskega materiala!**

Še konkreten primer, pri katerem gre prav za malenkostna sredstva, posledice pa so lahko zelo hude. Pri stroju v vratarni je zmanjkalo svedrov, ki jih je treba uvoziti iz matične tovarne v Nemčiji. Naročili so jih že 12. oktobra lani, tovarna jih je pripravila do 1. novembra, ker pa niso bili plačani, jih še do danes niso dobili. Stroj dela še z edinim svedrom in če se ta polomi, bo ostal brez dela del obrata, ki ustvari letno okrog 800 milijonov dinarjev ...

Že poldrugi mesec je v popravilu poltovorni avto, ker ne morejo dobiti nekaterih rezervnih delov iz uvoza. Banka ne more plačati iz njihovega računa 240 mark, rezervni deli za avtomobil pa so v skladišču Avtokomerca v Ljubljani ...

Poslovno združenje slovenske lesne industrije je napravilo predlog o participaciji deviz za posamezne izvožene artikle. Po tem predlogu naj bi dobila izvozna podjetja za žagan les (izvožen) 3 odstotke ustvarjenih deviz, za furnir 5 odstotkov, za neobdelane finalne proizvode 10 odstotkov, za površinsko obdelane končne proizvode 15 odstotkov itd. Če že govorimo o deviznem samofinanciranju, bi morali ta sistem sprejeti, zagotoviti ustrezen odstotek deviz za uvoz nujno potrebnega materiala, rezervnih delov itd., s čimer bi se izvoz — konkretno lesne industrije — še bolj povečal, predvsem izvoz končnih izdelkov, povečala pa bi se tudi kvaliteta.

F. G.

Po dolgem času spet sejem

1. februarja je bil v Novem mestu po daljšem premoru zaradi živinskih kužnih bolezni spet sejem za govedo in prašiče. Kupcem je bilo na voljo 729 manjših in 29 večjih prašičev ter 138 glav goveje živine.

Cene so bile tokrat nekoliko višje od cen na zadnjih sejmih v novembru lani, predvsem zato, ker je bilo precej povpraševanja. Manjši pujski so veljali od 10.500 do 14.500 dinarjev, večji pa od 15.000 do 29.000 dinarjev. Vole so cenili na 400 do 430 dinarjev za kilogram žive teže, krave od 305 do 390 dinarjev kilogram in junce ali telička od 420 do 435 dinarjev kilogram žive teže. Razen 19 so bili vsi prašiči prodani. Goveje živine je bilo odkupljenih 69 glav, največ za pleme, dve glavi je odkupila Mesarija za zakol.

SODOBNO

»LOVCI« IN LOVCI

— Vidiš, bolje kot nam se godi lovcem na položaje ...

Zimsko škropljenje sadnega drevja

Škropljenje je neobhodno potrebno delo v sadjarstvu. Danes brez škropljenja sadnega drevja ne moremo več pridelati zdravega in dobrega sadja.

Sedaj je čas zimskega škropljenja. Začne se sicer jeseni in konča spomladi, toda najprimernejši čas je od decembra do marca. Škropiti smemo le ob milem vremenu brez padavin, ko je nekaj stopinj nad ničlo. Če je nevarnost, da se ponoči živo srebro spusti dosti pod ničlo, mora biti do takrat poškropljeno sadno drevje že suho.

Zimsko škropljenje sadnega drevja je zelo učinkovito, kajti med zimskim počitkom drevja lahko uporabljamo močnejša škropiva. Takih škropiv pa ne moremo uporabiti poleti, ker bi z njimi ožgali listje in uničili plodove. Drevo moramo temeljito oprati do zadnje veje, od vrha do tal. Škropiti moramo tako, da ne ostane niti najmanjši delček drevesa neposkropljen! Vsak neposkropljen delček drevesa, ki ostane suh, je lahko vir okužbe za ves sadovnjak.

S škropivi, ki vsebujejo olja, lahko poškropimo vsako vejo samo enkrat, sicer se nabere na njej predebela plast olja, ki lahko osmodi brste.

Med najboljša, najučinkovitejša sredstva za zimsko škropljenje še vedno štejemo rumena sredstva na osnovi di-nitro-orto-krezola (DNOC). Od teh lahko dobite:

1. rumesan (pasta), ki deluje proti ameriškemu kaparju s 100-odstotnim učinkom. Uporabljamo jo v 12-odstotni koncentraciji;

2. rumesan olje vsebuje 3-odstotke ali-ni-tro-orto-krezola in 94 odstotkov visoko aktivnega mineralnega olja. Mineralno olje, ki vsebuje raztopljen DNOC, dobro prodira med lubje, kjer se zadržujejo jajčeca raznih škodljivcev. Mineralno olje jih zaduši in dalj časa tvori učinkovito past, ki vsebuje aktivno snov DNOC. Uporabljamo ga v 2 do 3-odstotni koncentraciji;

3. kreozan (pasta) deluje kot rumesan pasta — uporabljamo jo v 1 do 2-odstotni koncentraciji;

4. dinozan (olje) deluje kot rumesan olje. Koncentracija 1 do 15-odstotna;

5. »žuto ulje« deluje kot rumesan olje: 1.5 do 2-odstotna koncentracija;

6. parapin je oljno zimsko škropivo, ki je zelo uspešno za zatiranje raznih škodljivcev. S tem, da jih za daljšo dobo prekrije s plastjo olja, jih zaduši. Ker je brez barve, je primeren za škropljenje špalirjev ob hišah. Uporabljamo ga v 3 do 4-odstotni koncentraciji;

7. žveplena apnena brozga je v visoki koncentraciji (15 do 20-odstotni) odlično zimsko škropivo, ker izrednio dobro deluje na veliko večino škodljivcev. Preprečuje tudi razvoj raznim glivicam in uničuje mahove in lišaje;

8. oleodiazinon je novo škropivo, ki vsebuje 10 odstotkov diazinona, raztopljenega v mineralnem olju. Z njim lahko škropimo med brstenjem, toda najkasneje ko se pokažejo prvi zeleni lističi. S tem škropivom uspešno nadomestimo zimsko škropljenje, ker uničimo razne škodljivce, ki so prezimili na sadnem drevju, tudi tiste, ki so se že pojavili v zgodnji pomladi.

Vsa navedena škropiva uporabljamo za zatiranje škodljivcev na sadnem drevju in jagodičevju. V sadovnjakih često opazimo, da začne drevje naglo veneti. Drevo se da lahko izruvati in korenine so mu popolnoma obžrte. To povzroča voluhar. Zelo rad obžira korenine pritličnega drevja, najraje pa ima podlago EM IX. Za zatiranje voluharja se uporablja ENDRIN-20, s katerim poškropimo vso površino. S tem zastrupimo travno rušo in druge zeli, ki jih voluhar posebno v zimskem času nabira kot svojo hrano. Uspeh dosežemo le, če zemlja ne zmrzuje. Vedeti moramo, da poginejo tudi vse domače živali in divjad, ki bi prišla v stik s tem sredstvom. Za uničevanje voluharja porabimo 2 kg endrina na 1 ha. Pomešamo ga s toliko vode, da z njo poškropimo 1 ha sadovnjaka.

Pri vseh zimskih škropivih moramo strogo upoštevati navodila, ki so priložena, kajti vsa škropiva so zelo strupena.

Najboljši uspeh dosežemo, če vsako leto škropimo z drugim sredstvom za zimsko škropljenje. S pravočasnim in pravilno izvedenim škropljenjem pozimi bomo uničili mnoge najnevarnejše škodljivce in tudi uspeh letnih škropljenj bo večji. Zimsko škropljenje še vedno štejemo za osnovni ukrep za zaščito sadnega drevja pred napadom bolezni in škodljivcev.

Inž. OLGA KOPINČ

Nagrada tedna: v Nova Sela, v Venišče, na Vinomer in v Brezo

v Nova Sela, Brege, na Vinomer in na Brezo! Med 183 novimi naročniki zadnjega tedna je žreb razdelil eno denarno in 3 knjižne nagrade:

1. Marija Marolt iz Novih Sel 14 pri Kočevju bo dobila za podpisano naročilnico številka 676 prvo nagrado tega tedna: 2.500 din;

2. Marija Ševarovič iz Venišča 21, Leskovec pri Krškem, bo dobila dve lepi povesti Dolenjske založbe;

3. Anton Turk iz Vinomera pri Metliki, ki je podpisal naročilnico številka 3622, bo dobil prav tako dve lepi knjigi Dolenjske založbe;

4. Alojz Novak iz Breze 11, Trebnje na Dolenjskem, ki je podpisal naročilnico številka 4379, pa bo prav tako dobil dve lepi knjigi naše Dolenjske založbe.

Naročnikom v prihodnjih tednih pripravljamo spet nekaj prijetnih presenečenj — vsi novi naročniki pa hkrati tudi tekmujejo za TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK, ki čaka na tisto KRAJEVNO ORGANIZACIJO SZDL, ki bo na svojem področju do konca februarja pomagala zbrati največ novih naročnikov za naš domači pokrajinski tednik!

KLOPOTEC

DOPISNIKE IN SODELAVCE

našega tednika prosimo, da čimprej pošljejo svoje prispevke, ocene, spomine in drugo gradivo za jubilejno številko DOLENJSKEGA LISTA, ki bo izšla 17. februarja, ob 15. obletnici izhajanja našega pokrajinskega tednika.

UREDNIŠTVO

PISMA UREDNIŠTVU

CIGAN – MOJ SOSED?

Tovariš urednik!

Zadnje čase stopa v Bršlinu in okolici v ospredje predvsem problem rešitve vprašanja Ciganov. Hudo kri občanov je povzročila občinska skupščina z ukrepom, da ciganske družine razseli po vaseh — v vsako vas eno. Posebno razburjenje Cegelničanov je veliko, zato je KO SZDL na posebni tribuni občanov, na kateri sta bila prisotna tudi ustrezna predstavnika občinske skupščine, organizirala razpravo o vprašanju Ciganov. O tem so največ govorili tudi na letni konferenci SZDL Bršlin.

Objektivnega opazovalca je pri obeh shodih občanov lahko marsikaj presenetilo in zbodlo. Med drugim posebno nastop nekaterih posameznikov v diskusiji, ki je bil, milo rečeno, prav nekulturen, da ne uporabim drugega izraza, pa tudi način, kako si vsak po svoje predstavlja rešitev tega vprašanja, ki pa sploh ne pomeni rešitev, ker ga zgolj zavlačuje, če ne celo poslabšuje. Nekdo je za to, naj bi zgradili »ciganski blok«, drugi za to, naj se jih naseli na kmetijska posestva kot sezonce, tretji hoče, da se za nje uporabijo neke barake ne vem kje, četrti... Vsi pa se čudovito ujemajo v tem, naj bodo Cigani čimdalj od njih, da sploh ne bodo imeli nobenih stikov z njimi, ker nekatere že sama fizična prisotnost Ciganov kot sosedov moti pri njihovem počitku.

Toda, dragi tovariši, ali mislite, da se bodo te stvari uredile, če boste Cigana kar naprej porivali nekam ob stran? Želite, da se ta problem uredi, hočete drugačnega Cigana, civiliziranega, ki bo vsaj tako kulturen kot vi (ki pa niti niste najbolj kulturni, kar ste dokazali s svojim nastopom in stališči!), toda pri tej preobrazbi sami nočete niti s prstom migniti, češ: to bo že občina uredila ali kdorkoli že. Toda občina želi, da Cigani žive med ljudmi z enakimi življenjskimi pogoji kot ostali ljudje, kajti le takrat bodo lahko spoznali, da se da tudi kako drugače živeti, ne le po cigansko, kar je številnim vsaj delno že uspelo.

Toda — če Cigan ne bo živel med ljudmi, če ne bo imel osebnih dohodkov, enakih delovnih pravic kot ostali če bo videl, da ga vsi po vrsti odrivajo, da je povsod nezaželen, celo osovražen, bo vse to rodilo le še večji odpor. Ali bomo smeli od njega pričakovati in zahtevati, da mora postati drugačen? Vsi napori občinske skupščine bodo zaman in še vedno problem ne bo rešen, če ne bodo tudi občani sodelovali! Vsakdo od vas naj trezno premisli: ali je Cigan res sam kriv, da je takšen? Ali lahko svoje slabe lastnosti odpravi sam, brez pomoči drugih? Veliko lažje je pasti v blato, kot pa zlesti iz njega. Človek lahko postane res človek samo med človeškimi ljudmi, v človeških odnosih med ljudmi! Prepričan sem, da bi vsak naš otrok, če bi ga postavili med sedanje Cigane, tudi postal Cigan, ravno tako pa se da tudi ciganskega otroka pravilno vzgojiti. To je pač stvar vzgoje in s tem bo potrebno tudi začeti.

Ko je bilo govora o nekih privilegijih, ki da jih imajo sedaj Cigani, ko so pričeli graditi svoja bivališča, se je nekdo skliceval celo na ustavo, ki baje predpisuje, da lahko samo tisti nekaj pričakuje od družbe, ki ji tudi nekaj daje. Cigan pa družbi ničesar ne daje, zato tudi nima pri njej kaj iskati. S takim sklicevanjem na našo ustavo ji delamo kaj slabo uslugo, ker ne smemo pozabiti, da ustava govori predvsem o človeku, ne pa o brezdušnem postopanju z ljudmi! Potemtakem naj Cigan kar ostane v gozdu, kjer se tako »najbolje počuti«. Mislim, da je potrebno vsaj nekaj treznega premisleka, dobre volje in človečanske zavesti, pa se ta problem ne bo zdel več tako težak. Predvsem se moramo zavedati, da bodo ravno naša nepravilna in nesocialistična stališča povzročila, da se problem ne bo rešil. Tudi če bodo Cigani razseljeni po vaseh, bo Cigan še vedno ostal isti, če bomo smatrali, da »čim dalj si od njega, tem bolje je za tebe.«

BRANKO LIPAR —
učiteljišče, Novo mesto

NE TAKO, LJUDJE!

Tovariš urednik!

16. januarja, ko sem šel mimo Katastrskega urada v Črnomlju okrog 9. ure dopoldne, se mi je zgodilo tole: uslužbenec z omenjenega urada me je, mogoče nehote, navzlic že tako razmočenemu snegu, polil z vodo. Meni nič, tebi nič, je prišel skozi vrata z lavorjem v roki in pljusnil vodo po pločniku, kot da ni nikogar blizu. Polil me je po hlačah, ne da bi rekel vsaj besedico v opravičilo. V bodoče naj omenjeni tovariš upošteva, da je pločnik mesto za pešce in ne za polivanje z umazano vodo!

JANO HAVAJ,
zastavnik JLA, Loka 53
— Črnomelj

SAMOLJUBNA TEKMA KADILCEV

Tovariš urednik!

Vsepovsod so zdaj občni zbori, seje, sestanki in podobno. In kaj vidimo tam? Da vsak in vse kadi, cigareto za cigareto, eno za drugo — kar brez prestanka. To je že prava tekma kadilcev, kdo bo v svojem samoljubju in brezobzirnosti hujši. Dim postaja vedno bolj gost in zapolni ves prostor kot megla. Ventilator, tudi če je, skoro nič ne koristi. Kadilci sami že nekako prenašajo tako atmosfero, joj pa nekadilcem, ki so tako primorani postati pasivni kadilci in hitro začutijo neznosne dražljaje v pljučih. Posili jih kašelj, začne jih boleti glava in v prsih začutijo tesnobo. Kaj šele, če ima nekadilec kronično razdražljivost pljuč, razširjenje pljuč, naduho, kronični katar ali pa vnetje dihalnih organov! Še dolgo ima potem po taki seji težave z dihanjem... Na vse to naj bi pomislili tisti, ki prav na sejah in sestankih najbolj puhajo oblake cigaretnega dima. Naj bi se vzdržali ali pa hodili kadit na prosto v naprej določenih pavzah!

Eden izmed prizadetih nekadilcev

POTUJOČA KNJIŽNICA V SEVNIŠKI OBČINI

Tovariš urednik,

pred več leti je občinska zveza Svobod in prosvetnih društev v Sevnici ukinila vse knjižnice prosvetnih društev na podeželju. Ta so morala vse boljše knjige dati v Sevnico, kjer naj bi se ustanovila centralna knjižnica, ki naj bi v določene kraje kot potujoča knjižnica za določen čas posojala knjige. Če bi ta potek redno tekel, bi bilo vse prav. V Loko in drugam pa je prihajala zelo redko, zdaj pa je ni bilo že več kot leto.

V Loki je bilo lepo število bralcev, ki zdaj močno pogrešajo knjige. Zato vprašujejo PD Primož Trubar, kako je s knjigami. PD iz Loke je že oktobra sporočila zvezi Svobod in PD v Sevnico, naj ji vrne njene knjige, ker se ta praksa ni obnesla. Nekaj bo treba ukreniti: ali vrniti knjige ali pa urediti poslovanje. Tako ne gre več naprej!

Za PD Primož Trubar:
Stanko Skočir

„Postati želim član Zveze borcev..."

Še malo mesecev in dni nas loči od velikega praznovanja, od proslave 20-letnice osvoboditve. Kako hitro so minila leta, po opravljenem delu in doseženem napredku vredna desetletij, morda stoletja. Kakor bi bilo včeraj, se spominjamo številnih dogodkov, dejanj, ljudi, ki so utonili v krvi in ognju. Še samo malo časa nas loči od velikega praznika vseh nas, predvsem pa ljudi, ki so domovini priborili svobodo.

Organizacije Zveze borcev se z veliko vnemo pripravljajo na praznovanje. To bo njihov dan, dan spominov in ponosa. To bo dan ljudi, ki so bili za domovino pripravljeni žrtvovati vse, ko pa je bila svobodna, so z enako vnemo poprijeli za delo in odstranili ruševine, na njihovih ostankih pa zgradili novo življenje...

Te dni se sestajajo in obravnavajo dosedanje delo in načrte za prihodnost. Stari so že, marsikaj je utonilo v pozabo, spomin na neprestano trpljenje pa je ostal. Ta ne more in ne bo utonil. Skupaj s spominom je ostala stara zavzetost za pravičnost, poštenost, ostala je ljubezen do rodne zemlje, prepojene (tudi z njihovo) krvjo.

V spominu sta mi ostali dve konferenci Zveze borcev. Na obeh so sprejemali nove člane. Na prvi je pred organizacijo stala stara ženica, nekdanja aktivistka in ilegalna sodelavka marsikaterega izmed njih. Vprašali so jo, kje je bila vsa ta leta, zakaj ni prišla v organizacijo prej, takoj po vojni. Dejali so, da je ne morejo sprejeti. Ženska je jokala, vsakemu povedala, kako sta sodelovala. Res je, z marsikaterim je sodelovala, toda zakaj prihaja v organizacijo šele sedaj?! Nazadnje so jo le sprejeli. — Nekje drugje so sprejeli več novih članov. Prosilcev ni bilo poleg, le njihove (tudi pomanjkljive) prošnje. Prošnje, kakršnih še pred nekaj leti sploh ne bi obravnavali. Brez posebne razprave so jih z dviganjem rok sprejeli v organizacijo Zveze borcev, ker »so sodelovali« ali pa »bili z vsem srcem za«.

Prebiram pismo, ki ga je kot odmev na to sprejemanje napisala nekdanja aktivistka in borka v tem kraju M. Vidervol iz Ljubljane. Zelo ostro je in ne morem si kaj, da ne bi nekaterih odstavkov povzel. Pismo je bilo naslovljeno na občinski odbor ZB v Ribnici.

»Tovariši! Iz vesti, ki prihajajo iz ribniškega konca o delovanju krajevne organizacije (v Dolenji vasi?) človeka neprijetno preseneča sprejemanje novih članov. Vprašujem se, kako morejo kar tako sprejeti v organizacijo ljudi, ki so več ali manj brez zaslug? Če bi jih namreč imeli, gotovo ne bi čakali na sprejem do sedaj. Torej želja po vstopu v ZB iz koristoljubnosti in zaradi materialnih koristi. Ne trdim, da tudi sedaj ni moč sprejeti novih članov, toda katere in kako! Kdo potrjuje tem ljudem, da so sodelovali v NOB? So te priče borci, ki so že uveljavili svoje pravice za posebno delo? Pravila za uveljavljanje borčevske dobe, mislim, veljajo tudi za sprejemanje v organizacijo. Posebno zdaj, po dvajsetih letih...

Bomo morda res dovolili ali celo pomagali, da bo prišel v organizacijo borcev kdorkoli? Kaj so bili prosilci pred vojno, kaj med vojno? So bili zaupniki? Marsikdo od takih prosilcev verjetno ne. Kaj so torej delali, s čim so si zaslužili sprejem, izenačenje s tistimi, ki so toliko žrtvovali, se borili in živeli v stalnem strahu? Kje so se vključili po vojni, kaj so žrtvovali prostovoljno, kje so vključeni zdaj? Večino del morajo opravljati tisti, ki so delali in se trudili ves čas...

... Kam nas bo to privedlo? Mislim, da je tam in še marsikod potrebna temeljita revizija članstva...

Toliko zaradi opozorila, da bosta tajništvo in ves odbor te krajevne organizacije pri tem malo bolj preudarjala. Pri stvareh namreč, ki škodujejo organizaciji Zveze borcev.«

M. VIDERVOL

... Poznam ljudi, ki so iz organizacije izstopili, ljudi, ki bi radi prišli vanjo, ljudi, ki bi lahko bili člani ZB, pa nočejo, in ljudi, ki... Govorim z njimi. Izstopili so zato, ker nočejo biti skupaj s komerkoli, drugi pa ne marajo o ZB nič slišati prav iz istih razlogov. Bi pa organizaciji lahko s svojo čisto preteklostjo in odločno besedo marsikaj pomagali. Ne, pravijo, organizacija s podobnimi »spodrsljaji« zgublja ugled in pomen. Morda res!

Leta teko, dogodki tonejo v pozabo, čas zamegljuje spomin, ljudje postajajo (večinoma) mehkejši, dostopnejši. Organizacija je pa tu in njeni člani imajo precejšnje ugodnosti. Torej izkoristimo jih, zakaj ne?! Saj smo sodelovali, bili v bistvu »za«, se »borili«... Vsak košček kruha, darovan sestradanemu partizanu, vsaka klobasa, vsako prenočevanje priča za nas, nam je lahko dvakratno povrnjeno. Vzemimo, če lahko...

Leta teko in ljudje pozabljajo, česar ne bi smeli. Pozabljajo namreč prav to, da z leti spomin slabi in da nekateri to izkoriščajo...

Pisanje ni naperjeno proti nikomur. Je le razmišljanje o organizaciji ZB, kakšna je in kakšna ne bi smela biti. Razmišljanje o tem, kako čas celi rane in zamegljuje spomin, kako vse črno postaja belo, vse belo pa...

France Grivec

Skrb za zdravo rast divjadi

Zaradi osvežitve krvi so lovske družine Loka, Črnomelj, Semič in Adlešiči vložile v svoja lovišča večje število plemenskih divjih zajcev. Nabavo sta posredovali Lovska zveza Slovenije in Lovska zveza Novo mesto. Lovske družine so plemenske zajce plačale iz svojih sredstev, ki gredo v sto tisoče.

Kar veselo je bilo gledati, kako so zajci jadrno ubrali pot v prostost, ko so jih lovci spustili iz zabojev. Lovska družina Loka je zaradi proučevanja gibanja zajce obročkala z aluminijastimi obročki, ki imajo utisnjene številke.

Škoda je le, da ni bilo mogoče dobiti več zajcev in da so bili spuščeni v lovišče v težkih snežnih razmerah. To pa nalaga lovcem povečano kontrolo v loviščih, da preganjajo roparice. **Hkrati to sporočilo velja tudi kot opozorilo vsem lastnikom psov, da jih privežejo in tudi ponoči ne puščajo proste, ker bodo lovci vsakega psa, ki se bo prosto sprehajal po lovišču, pokončali!**

J. Ž.

Življenje teče – tudi za starejše in onemogle

V Metliki živi več upokojencev. Med seboj se dobro razumejo in ko se kdaj pa kdaj ob kozarčku metliške črnine zbero, da bi se kot možaki pogovorili, često nanese beseda na stare in onemogle ljudi, ki žive v metliškem gradu, kjer je urejen Dom počitka. Metliški upokojenci se zanje in za njihovo življenje zelo zanimajo, kar kaže tudi zabeleženi pogovor med upravnikom Doma počitka Antonom Urbasom in upokojencem Jožetom Marnom.

Vprašanje: Tovariš ravnatelj, koliko imate v vašem domu oskrbovancev, koliko moških, koliko žensk in koliko je še prostih postelj?

Odgovor: Trenutno imamo 35 moških in 47 žensk v oskrbi, s čimer so kapacitete doma polno zasedene. Prostih postelj ni več.

V: Ali imate dovolj osebja za nego in strežbo oskrbovancev?

O: Imamo 4 strežnice in 1 bolničarko; eno strežnico, ki jo še potrebujemo, bomo v kratkem dobili.

V: Koliko kalorij vsebuje hrana, ki jo oskrbovalci zaužijejo?

O: Naši oskrbovanci dobe vsak dan v hrani 3.200 kalorij.

V: Kdo plača oskrbnino in koliko stane en oskrbni dan?

O: Oskrbni dan stane 800 din. Za oskrbovance plačujejo njihovi svojci ali njihova domača občina.

V: In če ima kateri svojo pokojnino, pa ta ne zadošča za kritje vseh stroškov v domu?

O: V tem primeru doplačajo svojci oskrbovanca ali občina.

V: Ali vam oskrbnine redno plačujejo?

O: Navadno plačujejo za dva ali tri mesece skupaj, tako da je na koncu leta kljub temu vse poravnano.

V: Ima vaš Dom počitka kaj svojega zemljišča?

O: Imamo pol hektara obdelovalne zemlje, na kateri pridelamo kromptir, solato, zelje in drugo zelenjavo.

V: Kaj pa sredstva, vam jih manjka ali jih imate dovolj za najnujnejše?

O: Za vse tekoče in res najnujnejše potrebe imamo, potrebovali pa bi okoli 50 milijonov za popravilo gradu, v katerem je naš dom, in za dozidavo nove stavbe, da bi lahko sprejeli še več oskrbovancev. Potem bi lahko zdrave oskrbovance nastanili v posebni stavbi in bolne posebej. Zdaj so vsi oskrbovanci skupaj, kar res ne gre.

V: Od kod naj bi ta sredstva prišla?

O: Predvsem iz republiških virov, ker jih doma ne moremo zbrati. V naš dom prihajajo ljudje iz vseh slovenskih občin, zato bi morala stroške za popravilo doma kriti širša družbena skupnost.

Tovariš Marn se je zanimal še dalje, kako se počuti v domu ta in oni oskrbovanec in ko je izjavo upravnika, češ da je vsem dobro, tudi preveril pri nekaterih starčkih, je bil zadovoljen.

M. J.

BREZ TRENJA BO ŠLO LAŽJE

Zapis z letne konference mladinskega aktiva v IMV

Mladi proizvajalci IMV, zbrani na konferenci mladinskega aktiva 13. januarja, so kritično pregledali obdobje, skozi katerega je moralo mlado novomeško avtomobilsko podjetje, zlasti pa čas, ko je javno izbila na površje interpelacija občinski skupščini v Novem mestu. Zelo živahne so bile razprave o težavah za devizna sredstva in novih evropskih tržiščih, kamor namarava IMV izvažati avtomobile. Ob tolikšnih nalogah je (bolj kot kdaj prej) potrebna enotnost kolektiva, posebno pa enako mišljenje in enaka stališča političnih organizacij v podjetju. Aktiv ZMS se je na konferenci zavzel, da bi odpravili vsa trenja in se v prihodnje enotno zavzemali za skupne smotre.

Razni vzroki so privedli do tega, da nameravajo ustanoviti aktive ZMS pri vsaki ekonomski enoti, ker bi tako lahko bolj pritegnili k delu tudi mladino, ki se na delo vozi. Boljše bi bile lahko predvsem razprave o standardu in sploh življenjskih pogojih mladih proizvajalcev.

Mladina IMV bo tudi letos sodelovala z mladinci drugih slovenskih avtomobilskih podjetjih in se z njimi spoznavala. Taka oblika sodelovanja je prireditev »Aplavz za tri«, ki so jih do zdaj z uspehom organizirala že vsa tri slovenska podjetja za avtomobilsko industrijo: Maribor, Koper in Novo mesto. Letos bi radi tako prireditev organizirala IMV v svojem obratu v Brežicah, sklepa o tem pa še ni.

Novo izvoljenemu vodstvu aktiva ZMS v IMV bo predsedoval Andrej Dular.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Preteklí teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Aleksander Zupan, Milan Jenič, Alojz Kump, Drago Bučar,** člani kolektiva IMV Novo mesto; **Jože Čopič, Franc Hančič, Vinko Dragman, Viktor Breznik, Franc Krese, Ivan Vidic, Franc Bartolj, Franc Ogrinc, Marjan Filipčič, Jože Gorenc, Franc Čečelič, Jožica Ribič, Franc Kostrevc, Martin Kastelic, Sonja Remih, Martina Tavčar, Anica Tomšič, Danijel Štirn, Martin Pungerčar, Branko Dular, Milan Vidlinovič, Rudi Hrastar, Edvard Kukman, Polde Fink, Ivan Gorjanc, Jože Goršin, Jože Muhič, Lado Martinčič, Marjan Pavlin,** člani kolektiva Pionir Novo mesto; **Viktor Barle, Jože Dule, Rafael Pajk,** člani kolektiva Iskra Novo mesto; **Ivan Hrustek,** član kolektiva PLM Črnomelj; **Angela Gorše,** gospodinja s Trške gore; **Ivan Rataj, Jože Dragman,** člana kolektiva Novoteks Novo mesto; **Hamlet Bečič, Jože Žura, Janez Vovko,** člani kolektiva KZ Novo mesto; **Ivan Zupančič,** mizar iz Sevna; **Albin Jerele, Jože Požeš, Marjeta Pečnik,** člani kolektiva Hotel Grad Otočec; **Miha Jerman,** upokojenec iz Zagrada; **Anton Čopič,** član kolektiva PIONIR Novo mesto.

Urediti vprašanja bivših borcev

Komunisti črnomaljske občine opozarjajo na dolžnosti širše družbene skupnosti do nerešenih vprašanj bivših borcev NOV — Doklej še nesamostojnost v upravljanju podružnic »ISKRE«, ki pa so pravzaprav samostojne tovarne? — Delavsko samoupravljanje terja v praksi materialno osnovo, sicer bomo ostali spet samo pri besedah

Na občinski konferenci ZK v Črnomlju so v soboto največ razpravljali, kako se v luči smernic in sklepov VIII. kongresa ZKJ in v okviru obstoječih možnosti čimprej postaviti na lastne noge. Občina Črnomelj, ki sodi še med razmeroma manj razvite v Sloveniji, si je zadnja leta sicer precej okrepila materialno osnovo, vendar pa je leta še vedno prešibka, da bi lahko zadovoljevala potrebe družbenih služb. Zato pri sestavi občinskega proračuna že vrsto let zadevajo na težave, ker doma ustvarjena sredstva po sedanjih kriterijih delitve dohodka ne zadostujejo in so več ali manj odvisni od dotacij širše družbeno politične skupnosti. Pa tudi z dotacijami vseh problemov ni moč povsem rešiti, temveč jih le za silo krpajo. Približno tak položaj je tudi letos, ko bo v proračunu primanjkovalo še okoli 200 milijonov dinarjev za kritje potreb v družbenih službah in komunalni dejavnosti. Pri tem gre predvsem za materialni položaj šolstva, ki pogojuje tudi vrsto kadrovskih problemov in kvaliteto pouka.

Lani so začeli intenzivneje reševati tudi probleme borcev NOV, letos pa so predvideli še izdatnejšo pomoč za izboljšanje položaja borcev, zlasti s priznavalninami, vendar kaže, da teh spričo težke proračunske situacije ne bo moč uresničiti. Med skoraj 6000 borci v občini jih je namreč kar 600 še pred 9. 9. 1943, ki so v slabem gmotnem položaju in so stari že nad 50 let. Zato so komunisti na konferenci poudarili, da je letos, ko slavimo 20-letnico osvoboditve, nujno treba rešiti čimveč borčevskih zadev, za kar pa je odgovorna tudi širša družbena skupnost.

Komunisti iz gospodarstva so v razpravi osvetlili še težave, s katerimi se srečujejo delovne organizacije pri vsakdanjem delu. Kovinski, lesni in elektro industriji med drugim močno primanjkuje reprodukcijskega materiala, to pa povzroča težave tudi v izvozu. Ob tem so grajali slabost, da marsikdaj izvažamo razne materiale kot surovino (les in podobno), namesto da bi te surovine zagotovili domači predelovalni industriji. Z izvozom končnega izdelka bi namreč lahko izboljšali tudi izvozno bilanco, domače tovarne pa zaradi pomanjkanja surovin in reprodukcijskega materiala ne bi stale neizkoriščene, kot se to v zadnjem času že kar pogosto dogaja. Omenili so tudi težavno stanje »Belsada«, ki nima sredstev za odplačevanje anuitet, pa tudi sicer tej prvi tovarni v Beli krajini niso zagotovljene najbolj rožnate perspektive. Delegat iz tovarne kondenzatorjev »Iskre« v Semiču je opozoril na še neurejen položaj posameznih tovarn v okviru celotne »Iskre«. Vse tovarne namreč nimajo samostojnih žiro računov; z ustvarjenimi sredstvi za sklade morajo kriti izgube nekaterih tovarn v sklopu celotnega podjetja in jim zavoljo tega že dve leti ni ostalo ničesar; osebni dohodki se povečujejo v glavnem le administrativno v vseh tovarnah, četudi imajo izgubo, niso pa odraz ustvarjenega dela itd. V zvezi s tem so poudarili, da se morajo komunisti odločneje boriti za zagotovitev materialne osnove delavskega samoupravljanja in za konkretno realizacijo stališč in resolucije VIII. kongresa ZKJ v občini Črnomelj.

Razen tega so komunisti na sobotni konferenci spregovorili še o mladini, nizkih osebnih dohodkih in nagrajevanju po delu, strokovnem izobraževanju in idejno politični vzgoji, pomanjkanju strokovnih kadrov in o drugem.

Kmetijstvo je bilo zapostavljeno

Kjer se komunisti znajdejo v nalogah, ne manjka tudi uspehov — Tudi komunisti v metliški občini opozarjajo na nerešena vprašanja nekdanjih borcev, ki jih občina s svojimi sorazmerno skromnimi sredstvi ne bo mogla sama rešiti

V dvorani novega kulturnega doma na Suhorju je bila v petek občinska konferenca ZK metliške občine, na kateri so kritično ocenili dosedanje delo komunistov, sprejeli smernice za še večjo aktivnost v prihodnjem obdobju in izvolili nov 17-članski občinski komite ZK, kontrolno in revizijsko komisijo ter 3 delegate za V. kongres ZKS.

V razpravi so komunisti osvetlili predvsem stanje kmetijstva v metliški občini in vrsto slabosti, ki zavirajo doseganje večjih uspehov v kmetijski proizvodnji. Dejstvo je namreč, da kmetijstvo zadnja leta zaostaja za drugim gospodarskim in družbenim razvojem komune. Tudi komunisti so vsa prizadevanja usmerili predvsem v industrijo in delno še v kmetijstvo družbenega sektorja, ki pa zajema le nekaj odstotkov vseh kmetijskih površin v občini, medtem ko kmetijska proizvodnja v zasebnem sektorju stalno upada. Čedalje več je tudi neobdelane zemlje in za delo nesposobnih ljudi. Ob tem so še posebej grajali kmetijsko zadrugo, češ da ni zainteresirana za pogodbeno proizvodnjo z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci, ker se zdaj vse preveč ukvarja le z odkupom in trgovino. Komunisti-kmetje so menili, da zadruga nudi premalo strokovne pomoči. »Morali bi poslati tehnike med kmete, da bi nam svetovali in pomagali doseči višje hektarske donose, ne pa da gledajo samo odkup,« je med drugim nagiasil kmet-komunist. Prav tako so se zavzeli tudi za pogozdovanje tistih parcel, ki niso več primerne za obdelavo. Tudi ni prav, so povedali v razpravi, da imamo v naših industrijskih podjetjih zaposlene kmete-gospodanje s 6—8 ha zemlje, ker od takih ljudi nimamo koristi niti na kmetiji, niti v podjetju. Spričo takega stanja v kmetijstvu so se na konferenci zavzeli za načrtnejše razvijanje kmetijske proizvodnje tako v družbenem kot v zasebnem sektorju.

Prav tako so na konferenci spregovorili tudi o težavnem položaju borcev, ker jim občina zavoljo pičlih proračunskih sredstev ne more zagotoviti boljši materialni položaj. Letos sicer predvidevajo večja sredstva za priznavalnine in druge oblike pomoči borcem, vendar le-ta ob dejstvu, da je v občini okoli 1800 borcev in aktivistov NOB, še vedno ne bodo zadostovala za zadovoljitev vseh potreb borcev.

Nadalje so komunisti ugotavljali, da so v obdobju med dvema konferencama dosegli določen napredek tudi v kadrovski politiki in vzgoji kadrov, vendar pa so pri tem skrbeli v glavnem le za strokovno izobraževanje, premalo pa za ideološko-politično izobrazbo komunistov in neposrednih proizvajalcev v delovnih organizacijah. Razen tega so komunisti razpravljali še o izpopolnjevanju sistema nagrajevanja po delu, o aktivnosti oziroma neaktivnosti žensk v družbenem življenju komune, o zaposlovanju moških, o izvozu in opozorili na izredno nizke invalidnine, ki bi jih bilo treba čimprej zvišati. Ob koncu so poudarili, da mora biti ta občinska konferenca uvod v živahnejšo dejavnost vseh komunistov v občini v prihodnjem obdobju pred V. kongresom ZKS.

V razpravi je sodeloval tudi član CK ZKS Niko Belopavlovič in med drugim poudaril, da se morajo komunisti v osnovnih organizacijah in na delovnih mestih dosledno boriti za konkretizacijo in uresničevanje smernic in sklepov VIII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije.

■ **Letos je Jugoslavija pridelala** 5.770 vagonov češenj, kar je za 1 odstotek manj kot lani. V Sloveniji so pridelali 32 odstotkov manj češenj kot lani.

■ **V prvih devetih** mesecih je živilska industrija v vsej državi proizvedla mesečno povprečno 8.629 ton jedilnega rastlinskega olja, lani v tem času pa je znašalo povprečje 7.266 ton.

■ **Vinogradniško** živinorejski kombinat v Ljutomeru bo do leta 1970 nakupil 700 ha obdelovalnih površin.

Zakaj tako malo žena med bodočimi kandidati?

Žene so prisiljene, da ves prosti čas posvetijo gospodinjstvu, ugotavlja predsednica občinskega odbora SZDL v Sevnici, tovarišica Elka Grilčeva

»Tovarišica predsednica, kako ste zadovoljni z evidentiranjem kandidatov za občinsko in republiško skupščino?«

»V obeh predstavniških organih želimo imeti takšen sestav, ki bo ustrezal sestavu prebivalstva oz. sestavu zaposlenih v naši občini. Glede na to, da je med zaposlenimi 50 odst. žensk, bi morale biti žene v občinski in republiški skupščini bolje zastopane. Toda pri evidentiranju za obč. zbor in zbor delovnih skupnosti pri občinski skupščini ugotavljamo, da so celo v delovnih organizacijah s pretežno žensko delovno silo predvideli predvsem moške kandidate!«

»Kje so vzroki, da predlagajo tako malo žensk?«

»Žensk ne evidentirajo, češ da manj uspešno delajo na teh področjih, pa tudi zaradi tega ne, ker se same branijo takih obveznosti. To utemeljujejo s pomanjkanjem časa. Prepričana sem v pravilnost obeh utemeljitev. Žene se dandanes ne morejo vključiti v širše družbeno delo, ker so preveč zaposlene z gospodinjstvom, z vzgojo otrok in drugimi dolžnostmi.

»Poskušajte na kratko obrazložiti, koliko je bilo v vaši občini napravljeno za razbremenitev delovne žene?«

»Delno imamo urejeno varstvo predšolskih otrok, ni pa poskrbljeno za varstvo dojenčkov in varstvo šoloobveznih otrok. Krajevna skupnost je ustanovila obrat družbene prehrane, kjer je hrana razmeroma poceni. Toda kljub temu veljajo trije dnevni obroki za štiričlansko družino 60.760 dinarjev mesečno. Te cene bodo z 31. marcem povečane zaradi višjih dajatev. Imamo tudi pralnico, v kateri bi znašalo pranje za 4-člansko družino 8000 dinarjev na mesec. Servis za pomoč gospodinjstvom je bil ukinjen kljub temu, da je potreben. Mesečna pomoč za dva dni po 7 ur v tednu je pred dvema letoma veljala 8400 dinarjev.

Kolikor bi se naša delovna žena posluževala samo zadnjih treh možnosti za razbremenitev pri gospodinjskih delih, potem bi morala plačati za te usluge vsak mesec 77.160 dinarjev. Če k temu prištejemo še izdatke za stanovanje, kurjavo, varstvo otrok, knjige in časopise ter razne obrtne usluge, potem bi izdatki za osebno potrošnjo precej presegali povprečne osebne dohodke obeh zaposlenih.«

»Vaša razlaga torej pomeni, da ob ekonomskih cenah usluge raznih servisov našim ženam niso dostopne. Kako torej rešiti to vprašanje?«

»Zavzemati se moramo za večje osebne dohodke in večjo produktivnost, če zaposlena žena ne more plačati tistega, kar ji družba nudi. Ves prosti čas posveti gospodinjstvu, ker je njeno lastno delo cenejše od dela v servisih. Kljub navedenim ugotovitvam pa vseeno trdim, da imamo v delovnih organizacijah žene, ki se uspešno vključujejo v delavsko samoupravljanje. Zdaj je tudi priložnost, da jim damo možnost za številnejše vključevanje v skupščinsko delo.«

It.

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj člankov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem

Z OBČINSKE KONFERENCE ZK V SEVNICI

Zvrhana mera kritičnosti

Odkrita beseda kmetov — Strokovne službe pri zadrugah ne delajo — V samoupravljanju so se komunisti premalo uveljavili – Delo z mladimi zahteva novo vsebino in nove oblike

Na sobotni konferenci Zveze komunistov v Sevnici so udeleženci kritično ocenili izpolnjevanje družbenopolitičnih nalog članov ZK v preteklem obdobju in se dogovorili, da bodo pri nadaljnjem delu dosledno uresničevali sklepe in stališča osmega kongresa. Ta je med drugim nakazal pot k utrditvi samoupravljanja in preusmeritev dejavnosti komunistov k uveljavljanju novih, socialističnih odnosov med ljudmi. Vse to so poudarili v razpravi tudi udeleženci. Kot gost je bil na konferenci navzoč zvezni poslanec in član CK ZKJ tov. Sergej Kraigher. V imenu okrajnega komiteja ZKS Celje sta obiskala konferenco tov. Božo Lukman in ing. Jože Bučar, v imenu občinskih komitejev Brežice in Trebnje pa sekretarja Vinko Jurkas in Miran Ogrin.

Za letošnji delovni obračun komunistov v Sevnici je značilna zvrhana mera kritičnosti. Člani so v razpravi nastopali z odločno in odkrito besedo o slabostih, ki so se pojavljale na različnih področjih dela komunistov v občini. Posebej je treba omeniti tudi to, da so bili med delegati tudi kmetje, ki so vsi po vrsti posegli v razpravo.

Sekretar občinskega komiteja ZK v Sevnici tovariš Jože Bogovič je v svojem referatu o nalogah komunistov po osmem kongresu ZKJ obravnaval izredno obsežno problematiko, vsebinsko zelo zanimivo in podprto z rezultati raznih anket med komunisti, med mladino in delovnimi ljudmi, ki niso vključeni v ZK. Tako je na primer občinski komite z anketo v delovnih organizacijah zbiral mnenja komunistov o razvitosti samoupravljanja. Odgovori so pokazali, da se anketiranci zavedajo, da ga je treba še izpopolnjevati.

Tov. Bogovič se je še prav posebej pomudil ob izvozu. Ugotovil je, da je bil izvoz lani v sevniški občini zadovoljiv in je zaradi nenadne vključitve LISCE med izvoznike presegel postavljeni plan. Svojih izvoznih obveznosti nista izpolnila JUGOTANIN in Mizarska produktivna zadruga. Tovarna kopit je izvozila več, kot je planirala. Komunisti iz gospodarstva so imeli pred nedavnim o tem poseben posvet.

Za lesno predelovalno industrijo v Sevnici je značilna velika iztrošenost strojne opreme. Sem sodita KOPITARNA in JUGOTANIN. Zato je razumljivo, da organi samoupravljanja že več let zahtevajo rekonstrukcijo obeh zastarelih obratov. Delegat iz JUGOTANINA je v razpravi omenil ,da so se v občini doslej premalo zavzemali za modernizacijo tega obrata, ki s sedanjo proizvodnjo izkoristi le 12 odst. lesa, porabi ga pa sto ton dnevno. Z novo investicijo bi izkoristili vse dragocene lesne odpadke, ki jih zdaj uporabljajo kot kurivo.

Pomembna gospodarska panoga v občini je tudi kmetijstvo. V družbeni sektor kmetijske proizvodnje bodo letos investirali 290 milijonov dinarjev. Te naložbe so v glavnem namenjene nadaljevanju začetih del za razvoj sadjarstva, hmeljarstva in živinoreje v okviru sevniške KZ. Za razvojem družbenega sektorja pa žal še močno zaostajata zasebno kmetijstvo in pogodbena proizvodnja, ki od 1960. leta celo nazaduje. Tu bi morale zadruge razviti strokovne službe in te naj bi kmetom omogočile večji pridelek ob sodobni obdelavi zemlje in sodobni živinoreji.

Podobne ugotovitve je nakazala tudi razprava, v kateri so sodelovali kmetje zasebniki, delegati iz kmetijske zadruge, tov. Sergej Kraigher in ing. Jože Bučar. Tov. Kraigher je ob kmetijskem vprašanju prav posebej omenil, da je z razvijanjem samouprave nujno povezan tudi nadaljnji razvoj odnosov na vasi. Oblika samouprave kmečkih proizvajalcev pa je kooperacija, zato je pogodbeno sodelovanje ena najpomembnejših nalog kmetijskih zadrug.

Z veliko pozornostjo je bilo na konferenci obravnavano tudi vprašanje kulture, šolstva in drugih družbenih služb. Tudi o delu in problemih mladine v naših pogojih je tekla beseda. Pobudo za to je dal komunistom osmi kongres, na katerem je tov. Tito poudaril, da je celotna skupnost dolžna nameniti več pozornosti mladim. Organizacija ZMS je po svojih vsebinskih in organizacijskih vidikih zaostala za splošnim razvojem v občini. S preživelim aktivizmom je poskušala prilagoditi mladega človeka organizaciji, namesto da bi se sama prilagodila pestrosti njegovih hotenj. Obširni podatki anketiranja pričajo o večji samostojnosti in zahtevnosti mladine, kot smo je bili vajeni desetletje ali dve nazaj. O nalogah pri delu z mladino je razpravljal tudi tov. Kraigher in med drugim dejal, da bo treba ves sistem organiziranega dela z mladino posebej razmotriti. Zveza mladine ni sama sposobna rešiti teh stvari, ker je to problem vse družbe in njena dolžnost je, da ga postavi na dnevni red.

J. T.

DRUŽBENIM SLUŽBAM VEČJO POZORNOST

Občinska konferenca ZKS v Novem mestu, je 2. februarja ugotovila, da so družbene službe najbolj zaostale za družbenim razvojem. Točna je bila tudi ugotovitev, da se samoupravljanje v delovnih organizacijah ni uveljavilo tako, kot bi bilo želeti in kot to omogoča materialna osnova, ki se je od zadnje konference dalje zelo okrepila. Do takšnega stanja je prišlo zaradi že znanih vzrokov: zaradi samovolje posameznikov na vodilnih položajih, zaradi slabe obveščenosti proizvajalcev in podobnega. Posledice tega je čutiti še najbolj v sistemu delitve dohodkov v delovnih organizacijah. Komunisti so se trudili, kot je ugotovila konferenca, nepravilnosti odpravljati, vendar vedno in povsod niso uspevali. Česar niso mogli dozdaj, bodo morali v bodoče, upoštevajoč pri tem smernice VIII. kongresa in občinske konference Zveze komunistov.

„Dajte nam vsak teden 24 strani!"

Vedno več pisem dobivamo v zadnjih tednih, v katerih naši bralci in naročniki sporočajo, da jim nova ureditev domačega pokrajinskega glasila Socialistične zveze delovnega ljudstva ugaja, predvsem pa se ponavlja v teh pismih želja in zahteva: »Naj izhaja Dolenjski list vse leto v takem obsegu kot zdaj! Nikar ga spet ne skrčite! Dajte nam več branja in novic iz domači hkrajev, vse nas zelo zanima!« — Tudi naši dopisniki sporočajo, da so ljudje z obsegom tednika zdaj zadovoljni in da naj nikar ne skrčimo obsega na 16 strani. Nekaj primerov:

■ FRANC OSTROVRSNIK, postajni blagajnik v Sevnici, ki stanuje sicer v Loki (tja se je preselil spomladi 1964 iz Novega Sada), je naš naročnik od lani. Izjavil je, da je zadovoljen z ureditvijo Dolenjskega lista, kjer najde dovolj čtiva in domačih novic. Želi, da bi tednik izhajal vse leto v takem obsegu kot je začel letos januarja.

■ KAREL TOMAŽIN, delavec pri obratu KZ v Loki, je že več let naš naročnik; pravi, da je ves čas zadovoljen z Dol. listom. Včasih vsega ne utegne prebrati, ker je hudo zaposlen z delom.

■ FRANC PRIMOŽIC je strojevodja, stanuje pa v Račici; rad bere domači tednik. Želi več kmetijskih člankov, njegova žena Fanika pa bi rada včasih tudi nasvete za zdravljenje živine, morda tudi kak kuharski recept.

■ MAKS OCVIRK, samostojni čevljar v Račici, že dolga leta bere Dolenjski list in je znjim, kot nam je povedal, zadovoljen. Njegova žena Fani bi rada imela v tedniku še kak podlistek in razne zanimivosti v svetovnem merilu.

■ TONE ZUPANČIČ, poslovodja trg. poslovalnice TP v Loki, ki stanuje v Šentjurju pri Bregu, bere Dolenjski list že nekaj let. Najbolj ga zanimajo domače novice iz sevniške občine. Izrazil je željo, da bi list vse leto izhajal na 24 straneh.

■ STANKO SKOČIR, upokojeni učitelj iz Loke, je že vrsto let naš dopisnik. Zdi se mu, da je poleg dobro urejevanih PRIMORSKIH NOVIC tudi Dolenjski list med najboljšimi pokrajinskimi tedniki v Sloveniji. Ugaja mu, da so novice iz domačih krajev lepo urejene po občinah. Želi, da bi naš list prinašal tudi več strokovnih člankov iz kmetijstva. Ponavlja že izraženo misel, da bi tudi Dolenjski list vsaj enkrat na mesec imel mladinsko prilogo (zanjo predlaga ime »KRKA«), kot imajo Primorske novice »BARČICO«. Za kratek čas in razvedrilo naj bi bilo v listu več občasnih križank, ki da jih bralci radi rešujejo. Listu želi mnogo uspehov pri razvoju in vabi dopisnike, naj bi za jubilejno številko prispevali značilne posebnosti in novice iz domačih krajev.

Odgovor imajo v rokah - OBČINSKE SKUPŠČINE

V uredništvu in upravi našega tednika smo sklenili, da perečih, nerešenih vprašanj, ki zanimajo vse naročnike in vse bralce Dolenjskega lista (vedno vidimo v njih tudi solastnike lista, saj prispevajo z naročnino nekaj manj kot polovico vseh stroškov, ki jih terja samo tiskanje lista!), poslej ne bomo več tiščali doma v naše predale. Sproti bomo o njih obveščali javnost, ki naj preko svojih odbornikov v občinskih skupščinah in svojih predstavnikov v krajevnih organizacijah SZDL ter v občinskih odborih Socialistične zveze pomaga reševati ta pereča vprašanja. Prepričani smo, da bodo naročniki in bralci Dolenjskega lista znali in hoteli pomagati pri urejevanju tistih nerešenih zadev, ki se dotikajo predvsem njih samih. Nekaj takih primerov:

1. Decembra lani smo obiskali vse odgovorne predstavnike občinskih skupščin in občinskih odborov SZDL zaradi dogovorov o nadaljnji usodi našega domačega pokrajinskega glasnika Socialistične zveze. Lani nekatere občine niso podpisale pogodb o sofinanciranju in tako od njih nismo dobili vseh predvidenih dotacij. Škodo bo moral trpeti naš list, ki pa je svoje obveznosti glede obveščanja prav v teh občinah do kraja izpolnil! Izgube bomo imeli nad 1,600.000 dinarjev, čeprav morda tu še ni bila izgovorjena zadnja beseda. Letos se to ne bo smelo več ponoviti. Dotacij sicer ne bo več, ker jih bo zamenjalo plačevanje programa, ali po domače: vsaka občina bo poravnala Dolenjskemu listu vse dejanske stroške za svojo komunsko prilogo. V decembru smo se na sedežih občinskih vodstev domenili, da naj list izhaja stalno na 24 straneh, od tega pa bo 11 stalnih strani za redne komunske priloge.

2. V januarju — in danes — ste ponovno videli, kakšna naj bi bila poslej vnanja in zunanja podoba Dolenjskega lista Občinske priloge (komunska glasila) so imele vsak teden najmanj 11 strani, včasih pa tudi več. Ne smemo pozabiti, da tiskamo vsak teden že 24.000 izvodov lista in da za področje 9 občin nikakor ni več dovolj lanskih ali predlanskih 16 ali celo samo 12 strani! Bralci in dopisniki pritiskajo na nas, naj jim nudimo še več informacij o delu, nalogah in načrtih občinskih skupščin, organizacij, društev in najrazličnejših drugih delovnih organizacij. Zadnje tedne smo pridobili vrsto novih sodelavcev in dopisnikov; nekateri, ki so sodelovali z nami že prej, pa so prav spričo povečanega obsega lista spet dobili veselje in se prav pridno oglašajo. Kadarkoli gremo med ljudi — to pa se zgodi vsak teden! — slišimo pohvale, da list zdaj veliko več nudi kot lani in da naj na vsak način tako tudi ostane.

3. Seveda smo takih ugotovitev nadvse veseli, saj nam potrjujejo, da bo list le na ta način lahko postal dobra in koristna javna tribuna Socialistične zveze in njenih članov na našem področju. Prihodnji mesec bo poteklo že 15 let, odkar je izšla prva številka Dolenjskega lista. Da je prav za ta skromni jubilej obseg lista zdaj povečan na stalnih 24 strani, je uspeh pomoči in razumevanja, ki ga imajo za naše potrebe vse občinske skupščine, odbori SZDL in vodstva skoraj vseh delovnih organizacij. Odgovor, ali bomo stalno izhajali na 24 straneh, pa vendarle ni samo v naših rokah:

občinskim skupščinam smo predložili v podpis pogodbe o sofinanciranju v letu 1965, vendar ni še nobena take pogodbe podpisala. Zadnje tedne čujema glasove, da naj bi se obseg lista znova zmanjšal, da »ni denarja«, da še ne vemo, »koliko bomo imeli letos na voljo sredstev« in pod. Ena izmed občin želi tudi zmanjšati obseg svoje komunske priloge, čeprav ima že zdaj premalo prostora! Torej: varčevanje na račun obveščenosti občanov.

4. Zavedamo se, da so potrebe v vseh naših komunah izredno velike, saj potrebujemo prav v družbenih službah (šolstvu, zdravstvu, socialnem skrbstvu) in v komunalnem gospodarstvu mnogo več denarja, kot ga bo skupnost občinam lahko dodelila. Prav dobro vemo, da so odborniki in uprave vseh naših skupščin vsako leto v izrednih zadregah, ko ne morejo ustreči vsem nujnim potrebam — vendar pa javnost vprašujemo: občine bodo imele letos na voljo več sredstev kot lani — mar naj prispevajo za redno izhajanje domačega pokrajinskega tednika manj kot doslej, hkrati pa od istega lista vsi skupaj veliko več zahtevamo, kot smo lani in vsa prejšnja leta?!

5. Uprava Dolenjskega lista ni kriva, če so tiskarniški stroški sorazmerno visoki in če je papir drag. Prejšnji teden nas je tiskarna obvestila, da je zaradi raznih podražitev prisiljena povišati stroške tiskanja za 6,5 odst., podražila pa bo najbrž tudi odpremo lista iz Ljubljane. Spet novi stroški! Naročnine, ki smo jo lani že povečali, zares ne bi radi še dvignili. Trdimo, da je Dolenjski list glede stroškov še vedno najcenejši lokalni tednik v Sloveniji, saj zares povsod varčujemo in skrbimo, da je režija kar najnižja. Če občine podpirajo svoj list, s tem samo prispevajo svoj delež k življenjski ravni občanov. Če hočemo imeti dovolj obsežen, pa hkrati dober in temeljit domači pokrajinski časnik, mu je poleg naročnin, dohodkov iz oglasne službe in drugih virov treba zagotoviti tudi ustrezno sofinanciranje lastnikov in izdajateljev. Pogodbe za to imajo zdaj v rokah občinske skupščine.

6. Upamo, da bomo lahko že čez 14 dni objavili zaključno finančno poročilo o našem lanskem poslovanju. Vsi boste lahko videli, za koliko smo povečali lastne dohodke, koliko stane tiskanje lista in kakšni stroški spremljajo redno izdajanje časnika. Lastne dohodke nameravamo letos še povečati (čeprav ne na račun naročnine!), pri čemer nam bo pomagalo tudi tiskanje Uradnega vestnika Dolenjske 6 naših občin. Razliko, potrebno za nemoteno celoletno izhajanje, pa bodo vendarle morale prispevati občinske skupščine, solastnice in izdajatelji domačega tednika.

Zmanjševanje obsega Dolenjskega lista pred bližnjimi volitvami, krčenje števila strani samo zato, da bi v eni ali drugi občini prihranili po nekaj stotisočakov, in s tem nujno združeno slabše informiranje občanov bi bilo v tem obdobju kaj slaba usluga za izvrševanje številnih nalog, ki so zdaj pred vsemi občani, skupščinami, političnimi in delovnimi organizacijami.

TOVARIŠI ODBORNIKI V OBČINSKIH SVETIH IN V VSEH OBČINSKIH SKUPŠČINAH: seznanite se zato javno na sejah svetov in skupščin s pogodbami za sofinanciranje domačega pokrajinskega tednika — in odločite tako, da boste predvsem zadovoljili vse svoje občane!

SVET DELOVNE SKUPNOSTI
DOLENJSKEGA LISTA

»Pišem vam kot vaš trajni naročnik...«

Prav s temi besedami nam je prejšnji teden pisal naš bralec Alojz Horvat, ki je trenutno pri vojakih v Bitoli (Makedonija). Takole pravi med drugim v svojem pismu:

»Veste, naš Dolenjski list berem že 5 let; zdaj ga prejemam na drugi konec naše republike, v oddaljeno Bitolo, kjer služim vojaški rok. V listu mi najbolj ugajajo novice. Zdaj, ko sem daleč od doma, še posebno cenim vsako novico iz domačih krajev. Vsak človek ljubi svoj domači kraj in največja sreča zame je, ko prejmem v torek ali sredo Dolenjski list. Prečitam ga popolnoma vsega, toda najprej novice iz Sevnice. List mi nudi zaokroženo podobo, kako se razvija moj domači kraj. Spominjam se, kako sem pred leti dobil prvo vašo številko, moram pa reči, da se je naš tednik medtem v vseh ozirih mnogo izboljšal.

Alojz Horvat,
V. p. 4519/27 Bitola

»Vse rajši ga beremo«

Iz kraja Bunjani v Moslavini nam je pisal pred dnevi naš naročnik tole:

»Dolenjski list dobim v četrtek, petek ali v soboto, kar je odvisno od naših poštarjev. Najprej preberem »V tem tednu vas zanima«, sicer pa mi v listu najbolj ugajajo uspehi naših delovnih organizacij, posebno rudnika v Kanižarici, ker dobivamo iz njega premog za našo opekarno. V listu piše vse, kar zanima stare in mlade. Lepo vidim, kako raste in napreduje naša ožja domovina, nam znani kraji. Dolenjski list berem že tri leta; vsebina in oblika se je dosti izboljšala in vse rajši ga beremo. Razen mene ga bere tudi družina. — Za 15. obletnico izhajanja vam želim, da bi izdali jubilejno naklado v nakladi 25.000 izvodov in tako proslavili vaš domači praznik.

Tovariško vas pozdravlja

Jože Lakner,
Bunjani,
p. Križ v Moslavini

»To je moje obširno pismo od doma...«

»Za bližnjo 15-letnico izhajanja »DOLENJSKEGA LISTA«, nam piše ena izmed naših dolgoletnih naročnic, »vam sporočam, da dobivam list po navadi vsak petek popoldne. Najprej preberem zadnjo stran, potem cene na trgu, gibanje prebivalstva, nesreče in drugo. Rada berem tudi romane, zdaj TESTAMENT, pa tudi slikanico VIHARNA POMLAD. Zanimajo me zlasti novice iz Adlešič, ker sem od tam doma. Najbolj pa mi ugaja srednji list; ko preberem humor, se razvedrim in nasmejim. Če bi bila jaz urednica lista, bi objavljala več takih spisov, kot so zdaj SOSESKE ZIDANICE, saj so naši slovenski kraji tako zanimivi. Menim, da objavljate premalo dogodkov iz osvobodilnega boja. Zanimiv je bil sestavek o kartuziji Pleterje. Mislim, da bi se mnogi naročniki razveselili, če bi našli v listu več križank — seveda je to samo moj predlog, ne vem pa, če ga lahko uresničite, ker ne poznam dovolj Vaših težav in problemov.

Meni je Dolenjski list kot obširno pismo od doma — iz njega dobim pregled o razvoju domačih krajev, kar mi še posebno ugaja. Vsak teden zvem skoraj vse in tako se ne počutim odtujena od domačih krajev. — Dolenjski list berem že od leta 1953; doma je tata stalni naročnik, ko pa sem se poročila in šla od doma, tudi jaz nisem hotela biti brez njega. Z obliko in vsebino sem zadovoljna, posebno še, ko se iz leta v leto vidi vaš napor, da bi list izboljšali. Seveda vsem pa ni mogoče ugoditi.

Razen mene bere Dolenjski list še mož, ki se togoti na Šentjernejčane, ker se zelo malo oglašajo v listu; bere ga tudi hčerka, ki se razen drugega ob tem uči še slovenščine.«

MIMI DRAGAN,
R. Končara 6 D,
Šibenik

»Težko ga pričakujemo vsak teden...«

»Ne vem, kako berejo naš tednik drugi, jaz ga takole: najprej preberem gibanje prebivalstva, šport, kaj predvajajo v kinu v Črnomlju in v Gradcu.

Prek lista pozdravljamo vse domače

Tovariš urednik,

v Dolenjskem listu, ki ga dobimo vsak petek ali včasih tudi šele v soboto, preberemo vse — od prve do zadnje strani! Vaš list nam prinaša vse novice iz naših krajev. Doma smo iz Škocjana, živimo pa v Srbiji že 15 let. Na Dolenjski list smo naročeni že šesto leto. Vse, kar preberemo v njem, nam je zelo drago. Njegova vsebina je vse lepša in obsežnejša; za nas, ki smo od doma, je v njem zares vse lepo. Zelo nam je všeč, ko iz tednika vidimo, kako napreduje Dolenjska.

Prek vašega lista pozdravljamo vse domače, prijatelje in vse bralce Dolenjskega lista!

Duška Tucaković,
Kragujevac,
ulica JNA, št. 195/a

pa če so kake igre in podobno. Seveda, potem pa izpočetka od prve strani. Pripomb nimam, ne pogrešam tudi ničesa, ker se je list zadnja leta povečal. Dal bi pa v kak kotiček kakšno križanko (sem pač upokojenec in časa je dosti). — Vaš list mi nudi vse, kar želim. Preberem vse novice, podrobno iz Črnomlja, Gradca, Semiča, Metlike in seveda iz moje rojstne vasi Vranoviči, če jih je kaj v listu. Dolenjski list berem že deseto leto. Naročil sem ga na pobudo mojega očeta, ker sem vsako leto pri njem na dopustu; on je pa eden vaših prvih naročnikov. List mu ugaja, ker se je zadnja leta precej povečal, vsebina je boljša, pa tudi notranjih in zunanjepolitičnih novic imate zdaj več. Boljše so tudi domače novice. Vsebina mi je seveda še bolj všeč, ker sem stran od rojstnega kraja. Ob 15. letnici vam voščim mnogo novih uspehov in tovarištva!

NACE SEMEN,
Paje Marganovića 69 a
Pančevo, Banat

PRAVNA POMOČ NA DOLENJSKEM IN V SPODNJEM POSAVJU

Piše Štefan Simončič, predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu

Naša ustava postavlja delovnega človeka v središče družbenega dogajanja; to pomeni, da še bolj poudarja pravice in dolžnosti delovnih ljudi. To pa nalaga družbeno političnim skupnostim — od občine do federacije — dolžnosti, da ustvarijo pogoje za materialni in splošno kulturni napredek. Če moramo dati skupščinam priznanje za uspešno dejavnost na področju zdravstvene, sanitarne, skrbstvene in še druge zaščite, to žal ne velja za njihove odnose do pravne zaščite. Občani pa morajo imeti ravno tako možnost pravnega varstva, sa jim zagotavlja uveljavljanje pravic. Organizacijsko politični zbor Skupščine SRS je ugotovil, da obstoječe stanje pravnih služb ne daje učinkovitega varstva pravic občanov in organizacij in nalaga skupščinam, da morajo zagotoviti občanom kvalitetno pravno pomoč.

Ugotovitve tega zbora veljajo v stopnjevanem obsegu tudi za področje Dolenjske in Spodnjega Posavja.

I.

Sodišča so prevzela po osvoboditvi vrsto nalog, ki so jih prej opravljali odvetniki in notarji. Ta nova obremenitev marsikdaj zavre tekoče izpolnjevanje temeljnih nalog sodišča. Vsa sodišča tukajšnjih predelov imajo letno 446 uradnih dni. Občinsko sodišče v Črnomlju ima še uradni dan v Metliki, občinsko sodišče v Novem mestu pa v Šentjerneju in Žužemberku. Sedaj na terenu ni močnejših teženj, da bi se uvajali uradni dnevi izven sedeža sodišča v drugih večjih krajih (npr. Mokronog, Kostanjevica, Ribnica), kjer so bila pred vojno tudi sodišča.

Krog oseb, ki išče pri sodiščih pravno pomoč, je pester; deležen je je družbeni in privatni sektor. Med privatniki se poslužujejo te oblike največ kmetje, manj delavci in še manj uslužbenci. Na to vplivajo socialni sestav prebivalstva, različna stopnja splošne in pravne izobrazbe, občutljivost do privatne lastnine in tudi drobec nagnjenosti k pravdanju.

Obseg opravil je velik. V minulem letu je bilo danih občanom in delovnim organizacijam 21.150 nasvetov, zapisanih 5370 tožb in predlogov in 1959 pogodb. Največ nasvetov in pisanj je iz stvarnega (nepremičnine, služnosti) in obveznostnega prava (pogodbe). Pogostne so tudi zasebne tožbe zaradi obrekovanja in žalitve ter lahkih telesnih poškodb. Zanimivo, a vendar nič kaj pohvalno pa je, da nezakonske matere ne iščejo take pomoči v pričakovanem obsegu. Znano je, da obstajajo še številni primeri, ko je določilo sodišče višino preživnine že pred več leti, tj. še v zneskih po 500 din, a nezakonske matere kot zakonite zastopnice svojih otrok ne težijo za zvišanjem preživnine. Na zahtevo upravičene osebe sme namreč sodišče spremeniti višino preživnine in jo prilagoditi vsakokratnim potrebam nedoletnih otrok in premoženjskim možnostim staršev.

Nezadovoljivo je tudi iskanje pravne pomoči v delovnih sporih. Pogostokrat slišimo o nepravilnostih v raznih podjetjih, o nezakonitih odločbah, o odpustih iz šikanoznosti, vendar se prizadeti pri sodiščih sorazmerno redko poslužujejo pravne zaščite, ki jim jo daje Zakon o delovnih razmerjih.

Ko razčlenjujemo pravno pomoč pri sodiščih, se moramo dotakniti tudi dela poravnalnih svetov. Splošna ugotovitev je, da so ti organi družbenega upravljanja po prvotnem poletu nekoliko zastali. Več vzrokov je za to: sodišča ne odstopajo več poravnalnim svetom predhodno tožbe, da ti poskusijo poravnati spore strank, niti ne zahtevajo potrdila, da je bila stvar že obravnavana pri poravnalnem svetu; člani sveta se niso menjavali; opravljanje te naloge je brezplačno in tako dalje. Vseeno pa ti organi pomenijo še močno sito za razčiščevanje drobnih sporov ter jim je treba priznati uspešnost. Na tem področju je 72 poravnalnih svetov. Lani so rešili 1863 zadev, od teh s poravnavo 1173 ali 63 odst., neuspešno pa 690 ali 37 odst. Iz podatkov razberemo, da so poravnalni sveti v območju kočevskega, krškega in novomeškega občinskega sodišča še kar aktivni, medtem ko so močno popustili poravnalni sveti na območju občine Brežice in Trebnje. Iz sodne prakse povzemamo, da so poravnalni sveti uspešnejši v kazenskih zadevah, manj pa v civilnih. Pohvalno pa je, da se stranke v pretežni večini drže poravnave, ki je bila sklenjena pri poravnalnih svetih in da so zelo redki primeri, ko stranke izpodbijajo veljavnost take poravnave.

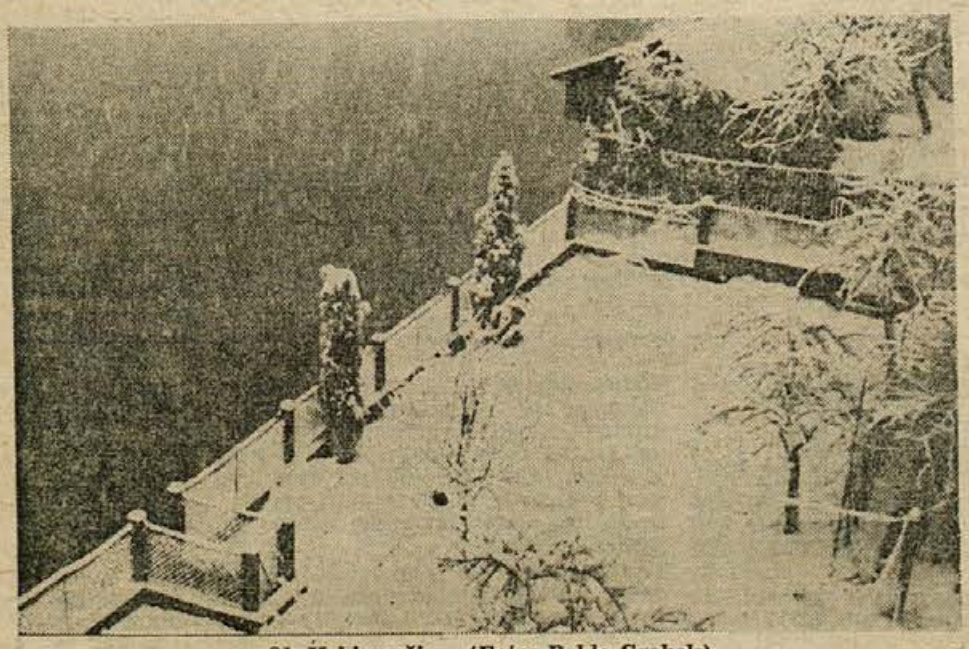

Ob Krki sneži... (Foto: Polde Grahek)

II.

Zakon o odvetnikih določa, da je odvetništvo javna služba, ki zagotavlja pravno pomoč državljanom, zavodom in organizacijam, da laže uveljavljajo in varujejo svoje zakonite pravice in koristi. Uspešnost opravljanja teh nalog je odvisna od kvalitete in kvantitete te javne službe. V tem ne moremo biti zadovoljni in je zato splošna ugotovitev, da odvetništvo ne more opravljati svoje službe na sprejemljivi ravni; to velja še tem bolj za tukajšnji okoliš, ki ima zelo pomanjkljivo mrežo odvetnikov. Ta vrzel je tembolj znatna, če primerjamo današnje število odvetnikov v bivšem novomeškem okrožju s številom odvetnikov in notarjev, ki so delovali pred osvobodilno vojno na enakem območju. Danes deluje na Dolenjskem in v Posavju 8 odvetnikov (Brežice 2, Črnomelj 1, Kočevje 1, Krško 1, Novo mesto 3). Na enakem območju pa je bilo pred vojno 44 oseb, ki so se poklicno bavile z dajanjem pravne pomoči in to 33 odvetnikov in 11 notarjev (Brežice 5, Črnomelj 4, Kočevje 5, Krško 5, Metlika 2, Novo mesto 11, Ribnica 3, Sevnica 3, Mokronog 3, Trebnje 3). Pred vojno je prišel torej 1 odvetnik oz notar na 4.230 prebivalcev, danes pa na 23.308 prebivalcev. Tako razmerje je najnižje ne samo v Sloveniji, verjetno tudi v Jugoslaviji. To povprečje je za celotno Slovenijo 10.620 prebivalcev, zvezno povprečje pa je 7900 prebivalcev, v Srbiji 5020 prebivalcev, v Vojvodini pa celo 2.470 prebivalcev. Zato tukajšnji odvetniki res tudi iz objektivnih vzrokov ne morejo vselej nuditi strankam in organizacijam tako kvalitetne pravne pomoči kot bi jo sicer, če ne bi bili tako obremenjeni. Na drugi strani pa odvetniki upravičeno opozarjajo tudi na druge težave, npr. na nestimulativne davčne predpise, neprimerno socialno zavarovanje, zastarelost odvetniške tarife (ta je še iz leta 1959), pomanjkanje odvetniških pripravnikov itd.

Skupščina občine Novo mesto je ustanovila posebno službo za pravno pomoč občanov; to je Zavod za pravno pomoč v Novem mestu, v katerem sta sedaj 2 odvetnika. Obseg dela se stalno povečuje, npr. v letu 1962 je zavod rešil 1000 zadev, leta 1963 že 1300, lani pa je presegel število 1500. Prednosti takega zavoda so vidne. Naša družba je zainteresirana za pravno pomoč tudi na področju, ki se ga posamezni odvetniki ne lotevajo s takim interesom kot na klasičnem pravnem področju, npr. delovno pravo, socialno zavarovanje, socialno varstvo in drugo. Zaradi preširokega kroga pravnih vprašanj namreč ne more več en sam odvetnik obvladati vseh pravnih področij. V zavodih, bodisi da so v obliki odvetniških pisarn kot samostojnih delovnih organizacij bodisi v obliki samostojnih individualnih odvetniških pisarn, združenih v delovnih skupnostih, pa je možna specializacija, tj. podrobneje obvladovanje pravnih predpisov za posamezno pravno področje. Take organizacije morajo namreč zaposliti več pravnikov — odvetnikov in tako izvesti delitev dela. Pa tudi druge občine bodo morale rešiti to vprašanje. Dvomimo, da bodo posamezne občine že kmalu tako finančno in kadrovsko sposobne organizirati lastno pravno pomoč; zato menimo, da bi bila oblika međobčinskega sodelovanja najprimernejša tudi za utrjevanje in zagotavljanje pravne pomoči.

III.

Občani so v stalnih stikih z upravnimi organi in ti s pravnimi nasveti in številnimi odločbami zadevajo v njihove pravice in dolžnosti. Seveda pa tudi zasedba upravnih organov s pravnim kadrom ni v skladu s potrebami, ki jih občinam prinaša vedno širše prenašanje pristojnosti. Občinski upravni organi so sicer sistemizirali delovna mesta, a realizacija še ni tako blizu. To prikažejo ti-le podatki:

Občina Brežice ima sistemiziranih 6 takih delovnih mest, zasedena so 3; občina Črnomelj ima sistemizirana 3 delovna mesta, zasedeno pa nobeno; občina Kočevje ima sistemiziranih 12, zasedena 4; občina Metlika ima sistemizirano 1, zasedeno nobeno; Novo mesto sistemiziranih 11, zasedenih 9; občina Ribnica ima sistemizirana 3, zasedeno nobeno; občina Sevnica ima sestemiziranih 5, zasedeno nobeno, občina Trebnje pa ima sistemizirana 3, zasedeno nobeno. Večina občin se premalo zaveda, da bi morale same poskrbeti s štipendiranjem za nov pravniški kader; vse te občine štipendirajo namreč le 8 pravnikov (Brežice 2, Krško 1, Metlika 1, Novo mesto 3, Trebnje 1). Večina občinskih uprav tudi ne daje pravne pomoči v obliki organizirane posebne lastne pravne službe in daje pravno pomoč v ustreznem resoru. Taki pravni službi imata občini Kočevje in Ribnica.

Pomembno pravno pomoč nudi tudi javno pravobranilstvo. Temeljna naloga tega organa je sicer zastopanje družbeno-političnih skupnosti in njihovih zavodov v premoženjskih razmerjih, vendar zastopa tudi druge pravne osebe bodisi na podlagi zakonitega pooblastila bodisi pogodbeno. K temu je prišteti še številna pravna mnenja, ki jih daje ta organ državnim organom, zavodom, družbam in drugim.

Pravna služba na področju družbenih služb ni urejena. Edino komunalni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu zaposluje 2 diplomirana pravnika, ima pa tudi več delovnih mest z višjo pravno in upravno izobrazbo. Razvitejšo pravno službo terja že značaj dela, ki je zlasti na invalidskopokojninskem oddelku pravne narave; večja obremenitev zavodovih uslužbencev z dajanjem pravne pomoči je tudi zaradi tega, ker gre za specializirano pravno področje, ki je še zapleteno s številnimi temeljnimi in dopolnilnimi predpisi.

IV.

Ne bi smelo biti dvoma, da je dobra pravna služba v gospodarskih organizacijah izredno koristna, tako za gospodarstvo samo kot za delavce, ki so v njej zaposleni. Toda podatki, ki smo jih zbrali s posebno anketo pri 50 večjih gospodarskih organizacijah, osvetljujejo, da temu ni vselej tako. V vseh gospodarskih podjetjih na Dolenjskem in v Posavju je zaposlenih samo 10 diplomiranih pravnikov, pa še ti ne opravljajo vsi pravne službe. Od teh pravnikov ima samo eden več kot eno leto sodne prakse, pravosodnega izpita nobeden, samo eden pa ima izpit za upravnega referenta. Vsi ostali pravniki imajo samo do 3 mesece sodne prakse ali pa so celo brez nje. Zato ti pravniki z redko izjemo ne predstavljajo v podjetju močne opore. Tako ne zastopajo podjetja v sporih pri rednih ali gospodarskih sodiščih, niti ne pri drugih občutljivejših pravnih problemih podjetja. Žal pa podjetja ne kažejo dovolj interesa, da bi sama poskrbela za vzgojo pravnega kadra — mislimo, da bi tudi sama štipendirala slušatelje pravne fakultete; teh štipendirajo le 5. To daje vtis, da nekatera podjetja podcenjujejo pravno službo, druga pa se spet zavedajo svojih ekonomskih prednosti (npr. višji dohodki, stanovanja) in z njimi vabijo pravnike, da se zaposlijo pri njih. Število tožb, ki so jih imela podjetja pri rednih in gospodarskih sodiščih, pa mora siliti podjetja, da bodo v bodoče posvetila temu več pozornosti, seveda ne samo z iskanjem že usposobljenih pravnikov, ampak tudi z izdajanjem lastnih sredstev za izšolanje pravnega kadra. Anketirana podjetja so imela v lanskem letu 1475 tožb, večina pri gospodarskih sodiščih; plačala so 21,374.000 sodnih taks. Seveda so podjetja dobila del teh sodnih taks nazaj, če so v pravdah uspela, vendar to kaže, da je dobra pravna služba podjetju zelo potrebna.

V.

Pravno življenje je na tem območju kaj pestro. Prepleteno je z drobnolastniško miselnostjo in s sodobnim socialističnim pravom. Občani imajo tako dovolj priložnosti, da urejajo svoja, medsebojna in družbena pravna razmerja in mora se reči, da se pridno poslužujejo vseh oblik pravne pomoči. Ker pa pravna služba ni dobro organizirana, je vse več zakotnih pisačev, ki pa narede dostikrat strankam občutno škodo. Stranke se namreč zanesejo na njihovo dozdevno pravno usposobljenost, a so pozneje hudo razočarane, ko zvedo, da ima to delo nepopravljive pravne hibe. To se dogaja zlasti večkrat pri sestavljanju pogodb. Taki pisači priporočajo strankam, da navedejo v pogodbah nižjo kupno ceno, češ da bo tako nižji prometni davek, pri tem pa ne vedo, da so take pogodbe neveljavne. Taka pogodba namreč nima zapisane prave volje strank.

Sodišča in upravni organi izdajajo veliko odločb, vendar je število pritožb v upravnem in upravno-kazenskem postopku (sodnik za prekrške) sorazmerno majhno, saj ne presega 12 %. Tudi v postopku pri socialnem zavarovanju je število pritožb nizko, največ v pokojninskih in invalidskih zadevah, a tudi tu ne presega 6 odst. Znatno več pa se občani pritožujejo zoper sodne odločbe. Te pač posegajo v občutljivejša področja in povzročajo več prizadetosti. Tako je npr. zoper sodbe okrož. sodišča v kazen. zadevah 40. odst. pritožb, zoper sodbe občinskega sodišča pa le do 20 odst. Ta ugotovitev velja tudi za civilne spore, saj je pritožb v teh zadevah pri okrožnem sodišču 20 odst., pri občinskih sodiščih pa do 10 odst.

Iz tega moramo zaključiti, da je število pritožb sorazmerno majhno. Zmotili pa bi se, če bi to pripisovali samo kvalitetnemu delu organov, ki izdajajo odločbe; prav gotovo je pomemben vzrok ravno v tem, ker stranke zaradi slabo razvitih pravnih služb ne dobe strokovnega svetovalca in pomočnika, ki bi jim pomagal v postopkih.

VI.

V poročilu predsednika okrožnega sodišča Kranj in Novo mesto je razpravljal o problematiki službe pravne pomoči dne 23. XII. 1964 svet za notranje zadeve in občo upravo skupščine okraja Ljubljana. Ta je v skladu s stališči organizacijsko političnega zbora skupščine SRS o problemih službe pravne pomoči v SR Sloveniji ugotovil, da so službe pravne pomoči družbene službe, za katere mora skrbeti družbena politična skupnost ne glede na to, ali so organizirane v delovni skupnosti ali odvetniški pisarni kot delovni organizaciji ali pa v individualni odvetniški pisarni. Svet je priporočil občinskim svetom za notranje zadeve, naj spremljajo problematiko službe pravne pomoči v svoji občini in predlagajo potrebne ukrepe, med temi zagotovitev materialnih pogojev, skrb za nov strokovni kader, posebno s štipendiranjem in omogočanjem strokovne prakse pravnikom pri sodiščih, kadrovsko okrepitev že obstoječih zavodov za pravno pomoč; večjim delovnim organizacijam pa je priporočil, da organizirajo lastno pravno službo, manjšim pa organiziranje skupne pravne službe.

RODAJALNA
»ŽELEZNINA«
Velike Lašče
sporoča,
DA JE ODPRLA NOV, POSEBEN ODDELEK ZA PRODAJO STANOVANJSKE OPREME V VELIKIH LAŠČAH ŠTEV. 17. Na zalogi so kompletne spalnice vseh vrst, kuhinjske opreme, štedilniki, razne svetilke, radio aparati in televizijski aparati ter drugi aparati za gospodinjstvo. — Trgovina prodaja na potrošniški kredit. — Prepričajte se o ugodnem nakupu!

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

7

Tam v bloku življenje še vedno postavlja ljudi v vrsto. Tu pa, onstran zbornega mesta, tiho počiva smrt. Prav kmalu bodo tisti, ki zdaj ropotajo po baraki, ležali tako tiho kakor ti, ki ležijo zunaj z glavo ob glavi — tihi, zelo tihi.

Ali niso prav ti, ki ležijo zdaj na tleh, še davi razgrajali in tekli po kruh — prav tako kakor tisti tam v baraki?

Zborno mesto je prazno. Harryju srce nemirno bije. Boji se prekoračiti dvorišče. Malo dlje želi zadržati iluzijo, da je Tedek mogoče le v baraki. Mogoče ga je zgrešil, ko je tekel v barako. Njegov razum se popolnoma jasno zaveda resnice, vendar jo Harry zavrača. Zborno mesto je prazno kakor nebo nad njim. Harry napenja oči in ogleduje trupla ob steni. V baraki se jetniki prerivajo proti kotlom, medtem ko mrtvi še vedno ležijo na dvorišču — otrpli, nepremični, kot da se ne zavedajo, da je zbora konec; kakor da so med zborom okameneli in jih bo treba zdaj zbuditi: Zakaj ne vstanete? Dobili boste juho!

Na drugi strani bodeče žice prihaja iz nemške kasarne neki SS-ovec brez črnega suknjiča, brez kape, samo v beli majici. Namenjen je proti umivalnici. V rokah nese belo brisačo in milo. Cokle na nogah štorkljajo po kamniti stezi, kar daje človeku občutek idile: Lej, delavec se vrača z dela in se gre osvežit z mrzlo vodo. Spotoma žvižga napev: »Obožujem deklice...« Ta melodija se čudno sliši iz ust SS-ovca, kot da bi bila pesem del jetnikov, neki nedeljiv element njihovih življenj. Kakor da bi besede o »visokih prsih Gretel« zvenele pravilno samo tedaj, če jih zapojo jetniki; kakor da bi samo oni smeli zapeti to pesem.

Zborno mesto je prazno. Harry gre preko na drugo stran. Niti ne čuti, da ga noge same neso proti steni; ne čudi se, zakaj gre zdaj tja. Razlog je preprost. Zdravnik je in njegovo delo je iti k steni in pregledati mrliče.

Prvi je — Tedek. Njegov jopič je v neredu in razkriva izmaličeno telo. Hlače so raztrgane, kot da je blago razpadlo pod udarci, ki jih je dobil; njegova usta so spačena, kot da bi bil hotel nekoga ugrizniti. Naravnost v Harryjeve oči gleda. Saj je še živ! Utrip ni več zaznaven, vendar je še živ! Lahko ga slišiš. Zdi se, da bi rad zakričal. Spačena usta se ne zganejo, a podoba je, da se bo krik iztrgal skozi rane na njegovem telesu. Oči so žive, kričijo. Prosijo Harryja pomoči.

Tedek! Tedek!...

Iz barak prihajajo dežurni. Oni so že dobili juho. Zdaj morajo znositi trupla v »mrhovišče«. Začenjajo jih vlačiti.

»Vrag naj vzame te smrdljive mrhe! Človek ne more niti juhe pojesti v miru!« sika eden izmed dežurnih. Nato jezno pograbi neko truplo in ga začne vleči za noge.

»Dohtar! V baraki delijo juho,« pravi drugi prilizljivo, medtem ko prime Tedka za nogo.

Harry se skloni nad njim. »Pusti, bom jaz,« pravi in vzame Tedka v naročje. Mrlič je lahak kot izsušen okostnjak. Harry ga v naročju odnese v »mrhovišče«. Kot bela rjuha pregrinja mrliča nebo. SS-ovec se vrača iz umivalnice. Brisača mu visi preko roke, medtem ko si češe mokre lase in brezbrižno žvižga ter coklá v ritmu pesmi »Obožujem deklice...«

»Videti je, da ima zdravnik dosti časa,« zašepeta dežurni tovarišu. Drugo za drugim mečejo trupla v »mrhovišče« ter hitijo nazaj k baraki po ostanke juhe na dnu kotla; to po tradiciji pripada dežurnim.

Harry je nežno položil Tedka na tla. Mrlič ga je pogledal z živimi očmi. Tukaj v taborišču ni Harry nikoli videl tako živahnega Tedkovega pogleda. Meja med življenjem in smrtjo je bila nenadoma popolnoma izbrisana.

Na lepem je hotel reči: »Tedek, tri krompirje sem ti dal na tvoj pograd. Pojej jih jutri zjutraj, preden greš na delo. Kruh pa vzemi s seboj na Baustelle.«

Želel mu je reči: »Častna beseda, Tedek, danes si mnogo boljši, kot kdajkoli prej.«

Zdaj je bila v Tedkovih očeh neka neukrotljiva volja — pogum, možatost, odločnost. Razločno si videl, da »Ta fant ve, kaj hoče, in bo to tudi dosegel.« To je bil stari Tedek! Tisti Tedek, ki ga je Harry zaman iskal ves čas, kolikor sta ga skupaj prebila v taborišču. Vse Tedkove dobre lastnosti, ki so bile izginile, so sedaj spet žarele v njegovih očeh s silno in nemo krutostjo, ki je primerna za »mrhovišče« v Niederwaldenu.

Iz kotov lope so pokukale podganje glave. Njihove okrogle črne oči so se začudeno svetile. Gledale so naravnost v Harryja in skušale dognati: Ali je zdravnik živ ali kaj? Če je živ — kaj za vraga neki dela tu? Kaj neki namerava? Mar se one vmešavajo v njegov posel na bolniškem oddelku? Nak, dovolj imajo svojega dela. Vedo, da imajo vse, kar potrebujejo, tukaj. Zanima jih samo »mrhovišče« in trupla v njem. Razen tega jim tu ne gre preveč dobro. Hrane na ubogih ostankih, ki jim jih pusti nemška svinja na Baustelle, res ne bo preveč.

Tedkovo telo je bilo zbito in poškodovano. Skozi cunje so bile vidne rane. Razmesarjena koža na telesu je bila podobna sparani prevleki gugalnega konjiča, ki ne krvavi. Sklonil se je nad Tedkovo glavo in mu zatisnil oči Šele zdaj je bil Tedek zares mrtev. Njegova spačena usta so bila zdaj podobna udušenemu kriku, poslednjemu kriku izmučenega muselmona, čigar trpljenje je strašnejše od najstrašnejše smrti.

Tedka ni več. Nikoli več ga ne bo pripeljal v bolniški oddelek. Tedek ne bo nikoli zapustil taborišča. Eno izmed Harryjevih zadnjih upanj leži zdaj na tleh »mrhovišča«. Šele zdaj Harry resnično občuti grozo zaradi Tedkove smrti. Šele zdaj jo zares dojame. Njegove roke so sklenjene. »Dvignimo se kot en mož proti Nemcem,« jih je nekoč zaklinjal Ferber. Sanja ga ni hotela poslušati. Ne zato, ker bi bila strahopetna, temveč zaradi svoje trdne vere, da bo Harry preživel vojno. In tudi on sam si ni mogel misliti, da bi bili Sanja in Danijela po tolikšnem trpljenju v getu ubiti od nemških krogel. Zdaj je tu, v »mrhovišču« Niederwaldena. Kaj se bo zgodilo z njim, ko si bodo vsi drugi sledili skozi to lopo? Kakšno smrt si bodo izmislili Nemci zanj? Sanja dela v dobri delavnici, Danijela pa v čevljarni Komisariata za delo. Občutek, da sta Danijela in Sanja zunaj, ga napolnjuje z radostjo. Njegovo trpljenje je kot prečiščeno od mučeništva. Počuti se kot človek, čigar vrat je v zanki in ki vé, da bo zdaj zdaj umrl zato, da bodo drugi lahko živeli. Ali si je imel Tedek kaj »čitati? Mar se ni žrtvoval za druge? »Odhajam iz geta, da bom prinesel življenje drugim.« »Moj odhod bo tlakoval pot vam vsem.« Ali ni ta izmučeni muselmon naredil vse, kar je mogel, in še celo več? »Moj odhod bo tlakoval pot vam vsem...« Kdo ve, Tedek, kakšno pot nam tlakuješ zdaj?

Skozi lesena zbita vrata »mrhovišča« kukajo glave jetnikov. Nemirno čakajo, da bo zdravnik zapustil lopo. Takrat bodo sneli s trupel čevlje in cunje. Ne razumejo, zakaj se danes zdravnik potika po lopi za mrhovino. Podgane še vedno prihajajo iz kotov. Mirno stoje, gledajo in čakajo: Ali res namerava brskati naokrog, dokler se ne bo prikazal tovornjak, da odpelje mrhovino? Ze prav, že prav, spoštuj mrtve — toda do neke mere!

Zunaj je dan zapuščal zborno mesto. Harry se je odpravil k baraki. V daljavi so stali jetniki s široko razprtimi očmi. Pogledal jih je. Bili so razkropljeni po zbornem mestu. Čakali so njegov pogled.

Prav take podganje oči! Isti pogledi. Popadel ga je bes in gnus.

»Hijene! Ostudne hijene!« je razjarjeno zavpil. »Kar poskusite stopiti v lopo!« Jetniki so se v zadregi prestopali. Bili so osupli: Kaj je danes tako posebnega? Zakaj se vtika v te zadeve? Nekdo izmed njih se je nelo zazrl v cunje na svojih nogah. Plašno se je približal Harryju, vzdignil proseči pogled in s težavo izjecljal: »Ali je to kaj hudega, doktor? Ves dan delam bos na ostrih skalah. Če ne bom pobral njihovih stvari jaz, jih bo odpeljal tovorni avtomobil. Kaj pa je to hudega doktor?«

Harry se je molče odvrnil od njih in nadaljeval pot proti baraki. Še vedno je videl spačeni, proseči obraz jetnika. Zazdelo se mu je, da ima Tedek na nogah trdne čevlje. To so bili čevlji, ki bi morali prekoračiti beskidske gozdove in gore na poti proti češki meji. Vevke jih je moral narediti z največjo ljubeznijo; tako dolgo so držali.

»Ali je to kaj hudega, doktor? Če ne bom vzel njihovih stvari jaz, jih bo odpeljal tovorni avtomobil...«

S sklonjeno glavo je odšel proti baraki.

2

Poleg vhoda v barako je bila Spitzova klop; na njej je kaznoval ljudi. Poleg klopi je stal »rdeči« Iče-Meyer, za njim njegov sin. Spitz se je naslanjal z eno nogo na klop. V eni roki je imel šibo, v drugi Mačkov zapisek. Ogledoval je svojo žrtev — petdesetletnega rdečelasca Iče-Meyerja — in se poigraval s šibo kot človek, ki uživa v svoji obrti. Tako je čakal na drugega jetnika na spisku. Še enkrat je pogledal na listek in zakričal v barako:

»Zanvil iz Lublina! Pridi, da jih dobiš!« »Pohiti! Dvajset po riti!«

Spitz je bil čokat dečko dvajsetih let, rojen v Nemčiji. Njegova sestra je delala pri Komisariatu za delo v Metropoliju, zaradi česar se je Spitz štel za človeka na visokem položaju. Ko so ga poslali v delovno taborišče, je sestra bržkone uporabila ves svoj vpliv, da je postal židovski starešina. Pravzaprav ni nihče vedel, ali je bil rojen v Nemčiji ali je prišel iz Galicije. Sam se je bahal, da so ga pripeljali v taborišče iz starega Reicha. Govoril je v čisti SS-ovščini. Imel je velikanski nos v obliki srpa, kar je dajalo njegovemu obrazu jastrebji videz.

Janko Kersnik:

TESTAMENT

9

Ko je petelin zapel na skednju, nista bila še gotova, kaj jima je storiti.

III

Treba je poseči za celih petindvajset let nazaj.

Splošne razmere v dolini, kjer se vrše ravno povedani dogodki, bile so tedaj slične sedaj omenjenim; samo drugi ljudje so gospodarili tam. Topolščakovo domačijo je oskrboval Miklavžev oče, osorni Ožbolt, in tudi po drugih kmetijah so orali, sejali in se potili predniki sedanjim ratarjem. Po veliki cesti pa so ravno tako venomer drdrali poštni vozovi in se pomikali težki parizarji s tržaškim blagom; promet se ne meni za nikogar; naj biva ob cesti ta ali oni, vsak mora ž njim ali za njim; on ne hodi za ljudmi.

Pa še nekaj se v teku petindvajsetih let ni bilo znatno izpremenilo. Tomaža Omahneta koča doli pod klancem je bila skoro vedno enaka. Streha je kazala svoja rebra in trte, ki so še za silo držale gabrove prekle ob strešnicah, molele so s svojimi konci prav tako v zrak kakor danes; bog, da je prerastel mah trohnelo slamo in da je na severni strani natrst širila sočnato perje po golčh. Tudi gospodar Tomaž — tedaj morda štiridesetleten — ni kazal drugega lica nego danes, akoprav je bil čvrst in krepak. Že takrat je bil vdovec.

In vendar njegova koča ni bila povsem taka kakor sedaj, ko zamazana, tu in tam pobita ali pa s starim papirjem zalepljena okna tako čudno pričajo o svojem gospodarju. Tedaj so bila — zlasti v gorenjem koncu, snažna in svetla in spredaj so v čednih lončkih rastli košati žerâvec (roženkravt) in temnordeči nageljni; v tesnem vrtcu na južnem koncu koče je bilo vse polno pisanega cvetja, in to, kakor belo posuta stezica, ki je vodila z bližnje ceste do kočinih vrat, svedočilo je, da Omahnetov Tomaž ne prebiva sam pod to streho. Imel je pri sebi šestnajstletno hčerko Jerico — edinega otroka, ki mu je bil ostal iz kratkega zakona.

Kaj bi jo opisovali?

Kadar ob praznikih in nedeljah stoje fantje v gostih gručah nekoliko korakov pred velikimi cerkvenimi vrati in mimo njih hite s povešenimi očmi dekleta iz vse fare, pade marsikaka ostra, dovtipna beseda, ki se pa skoro nikdar ne tiče lepote tega ali onega lica, izvzemši da to samo ob sebi terja zlobno oceno; saj je vendar osebna lepota popolnoma relativna z ozirom na okus opazovalcev. Dvoje zrcal ne kaže istega lica in dvoje očes ne vidi enako. Kadar je šla Jerica mimo, ni bilo čuti opazk, ki bi kaj posebnega nameravale. Vedeli so vsi, da je »kajžarjeva,« pa četudi Omahneta niso imeli v posebnih číslih, vendar o hčeri ni zinil nihče zlobne besede. Dekle je bilo lepo.

»Kako gre!« šepnil je zdaj eden iz tolpe. »To je še otrok!« zavrnil je osorno Piškurjev Janika, ki je bil še tedaj glavni vodja vseh fantov iz Grabna, katerega besedi in pesti se je klanjal sleherni.

Bilo je jeseni, ko so v Grabnu praznovali cerkveno žegnanje. Gori pri Topolščaku se je gnetlo vse polno pivcev pod košatima lipama, itak so bili zasedeni vsi spodnji prostori v hiši. Na bližnjem podu pa je plesala mladež po čudnih glasovih, katere sta dajala dva štajerska godca od svojih skromnih inštrumentov. Eden je tolkel z lesenimi kladivci po strunah, napetih preko široke deske — igral je na pentek, kakor so to imenovali —, drugi pa je piskal na kratko piščal, kateri ni bilo moči izvabiti več zvenkov, nego jih šteje ena oktava. A zato je tembolj brlizgal in mladi in stari svet je bil zadovoljen, če je bilo moči prav rezko udariti s peto ob gladki, zvočeči pod.

Letos je celo stari, resni Ožbolt gledal svoje goste malo prijazneje, nego je bila sicer njegova navada, in vsak je vedel zakaj: pred malo dnevi se je bil sin Miklavž vrnil z gornjega Štajerja, kamor ga je bil stari pred leti poslal služit samo zato, da se priuči nemščini. Vrnil se je zdrav in krepak in štajersko nemščino je tudi znal, več pa stari Topolščak ni zahteval; in ker mu je bil sin tako pogodil, zato se tudi ni zmenil, da Miklavžu danes — izpolnil je komaj štiriindvajset let — ni bilo mnogo do tega, da bi pomagal v hiši in v kleti ter da se je mudil več na podu med plesalci; tam se je ponašal plešoč po štajersko, ali pa med fanti pod lipo, kjer je dajal za vino.

»Dobrega sina imaš, Ožbolt«, klicali so kmetje staremu, če se je prikazal ob kateri mizi, »vesel si ga lahko!«

»Piti zna, piti in pete brušiti,« godrnjal je stari, a videlo se je, da mu je hvala po volji.

Miklavž je hotel ravno iz goste družbe pod lipo stopiti tja na plesišče, ko zadene ob Omahnetovega Tomaža.

»Hoj, Tomaž — glej ga no! Kod pa hodiš, da e še nisem ujel?«

»Povsod, povsod! Pa, da me še poznaš!«

»I, kaj bi te ne! Pit pojdi semkaj! Kaj pa ta — kaj, si li ti Jerica? Kako si —!«

Končal ni vzklika, nego čudeč in z veseljem ozirajoč se v deklico, obstal pred njo.

Dr. Luc Menaše: BOŽIDAR JAKAC

Kulturni, prosvetni in zgodovinski zavod »BOREC« v Ljubljani je pričel izdajati Likovno knjižnico, ki naj naši javnosti predstavi posamezne sodobne slovenske umetnike. Prvi zvezek te knjižnice je posvečen našemu novomeškemu rojaku Božidarju Jakcu. Umetnostni zgodovinar, profesor ljubljanske univerze, dr. Luc Menaše takole predstavlja dolenjskega umetnika:

Kdo med našimi umetniki je bolj primeren, da z njim začnemo zbirko, ki naj si utre pot med ljudmi? Zdi se nam, da je že davno tega, kar sta nam življenje in delo Božidarja Jakca dokazala, da je svet čudovit, da se mu za njegovo pisano bogastvo oddolžiš samó, če se nenehno navdušuješ nad njim, ga neumorno slaviš in upodabljaš, če na vse načine poskušaš ujeti bežeči trenutek, če brez prestanka loviš vse, kar je videti lépo, véliko in izredno. To na tihem verjamejo vsi, to so ljudske želje, in kdor jim zna ustreči, je ljudski umetnik.

Življenje nas nenehoma preseneča. Ali je čudno, če je kdaj pa kdaj tudi pravično ter se radodarno nasmehne vsaj nekaterim izmed tistih, ki ga tako neomajno ljubijo? V tej naši dobi, ki več ve in veliko več pozna kot vsa neznanska preteklost, smo v sebi zbrali tudi več dvomov kot vsi naši predniki skupaj. Zbrali smo dvome in jih gojimo, toda medtem ko mnogi med nami že ne vidijo več iz njih, ko se jim kažejo samo še grdobije in prikazujejo samo še strahovi, ko se večina umetnikov in njih spremljevalcev muči z na videz nerešljivim vprašanjem, kako spet povezati umetnost in življenje, kako zbližati umetnika in druge ljudi, ko jih je veliko, ki se sprašujejo, ali umetnost sploh še potrebujemo — je Jakac eden izmed tistih redkih srečnikov, ki ne dvomijo, ampak verujejo, ki se ne mučijo in ne sprašujejo, ampak smehljaje se odgovarjajo. Jakac nam odgovarja z najbolj prepričljivimi dokazi, z delom, s sto in sto slikami, sto in sto grafikami, tisoč in tisoč risbami, z novimi in novimi osnutki, ki se pri priči spreminjajo v podobe, ilustracije in znamke, z nenehnim pritrjevanjem sedanjosti, ki se v njegovem čarovnem zrcalu spreminja v zgodovino.

Umetnikom, ki so se tako povezali z bližnjim in daljnim svetom okrog sebe, hkrati s častitljivo davnino in nemirnim zdajšnjim časom, storimo hudo silo, če ločeno obravnavamo njih življenje in umetnost. Celo pri kabinetnih učenjakih in onih, ki so samo posploševali resnice, nam ceste, po katerih so hodili, in kamre, v katerih so ždeli, v nečem pojasnjujejo njihove misli in vzore; kaj šele pomenijo pota tistih, ki so v življenju vselej na stežaj odpirali duri! Če pripovedujemo o Jakcu, ki je nenehno potoval, od Sahare do Skandinavije, od kanjonov do puste, že obenem govorimo o njegovih pastelih in jedkanicah in fotografijah in filmih. In če vemo, da se je srečal s sto in sto znanimi in neznanimi ljudmi, se hkrati zavedamo, da nam jih je večino že tudi ohranil v portretih, v skicah, v risbi ali suhi igli in morda tudi še kako drugače. Če je z užitkom prebiral nekega pesnika, smo lahko prepričani, da je skušal njegove stihe preliti tudi v vidne oblike, in če je ta iskreni ljubitelj glasbe poslušal koncert, smo uverjeni, da se je celo godba pretapljala v podobe.

Ali naj se čudimo, da je umetnik, ki je prepotoval toliko dežel, spoznal toliko usod, tudi kot človek ostal mlad, in da je naposled — čeravno nikdar ni bil ne mislec ne politični bojevnik — odigral tudi še drugače pomembno vlogo, ko se je kot eden izmed najbolj uglednih slovenskih umetnikov zavestno pridružil borcem s puško in skupaj z njimi tvegal življenje? Takrat šele sta se umetnost in življenje zares strnila v eno, se je v tem čudovitem umetniškem življenju tudi življenje samo spremenilo v bleščečo umetnino: ta, ki je ovekovečil toliko različnih obrazov, med drugim tudi pravcato galerijo našega ancien régime, si je s tveganjem za veliko stvar pribojeval pravico, da je smel upodobiti tudi najpogumnejše in najvrednejše.

Jakčevo pričevanje o slovenskem in jugoslovanskem narodnoosvobodilnem boju je samo majhen del njegovega ogromnega opusa, a ravno ta del, ki ga v pričujočem zvežčiču predstavljamo z izborom dvajsetih posnetkov, v jedru osvetljuje celoto z njenega najbolj občutljivega moralnega vidika in jo pomembno dviga. Nekaj tistega življenja, ki je jugoslovansko zgodovino obogatilo za njeno najbolj veličastno poglavje, je ohranjenega v teh risbah in grafičnih odtisih: vrstijo se od obraza do obraza, ki je postal, ki pomeni razjasnjeno znamenje boja za svobodo, od podob naših znanih in neznanih junakov do naglo zabeleženih vtisov, ki so se kazali partizanskemu umetniku. Tu so slikarjevi zapiski iz znamenitega roškega bunkerja, v katerem podnevi brlé luči, da se lahko vsaj takrat — sredi grozljivega neprostovoljnega premora, kot v neznani predstavi hudožestvenikov — pojavljajo pred nami čudno oblečene postave, ki razmišljajo, bero in se razgovarjajo, tu so pričevanja o zgodovinskih dogodkih, kot je Kočevski zbor, pa spet romantični zaznamki s pohodov, skice s potovanja v Jajce — tja do lastne podobe umetnika, ki je doživel usodni čas in pomagal ohraniti spomin nanj.

Do živih sodobnikov smo običajno še krivičnejši kot do mrtvih. Bojimo se, da bi nam za življenja, ki ga imajo še pred seboj, postavili na laž našo oceno; bojimo se vseh poznejših sodb, ki bi jo razveljavile. A če vendar moramo sodobniki soditi o sodobnikih, se vsaj pri Jakcu tudi najbolj previdnim ni treba bati, da bi jih prihodnost popravila: že to, kar je storil doslej, zadošča, da bo v zgodovini naših narodov ostal kot ena izmed najbolj dragocenih prič. Že njegovo delo v najslavnejših letih naše preteklosti zadošča, da bo obstalo njegovo ime. A ta veliki likovni kronist in neumorni portretist naše družbe je zaslužen tudi kot pionir na številnih čisto likovnih in likovni umetnosti bližnjih področjih in ne nazadnje kot izreden likovni pedagog.

Nekaterim likopnikom se lahko oddolžimo s pesmijo, drugi so si zaslužili biografski roman, tretji zaznamek v leksikonu in četrti samo sindikalno izkaznico ali pa še te ne. Jakca, slikarja in grafika, lirika in dokumentarista, ljubitelja in zbiralca, ki je že do danes ustvaril in zbral spominov za več muzejev, pa bi lahko pravično predstavili samo z obsežno ilustrirano enciklopedijo.

Božidar Jakac: AVTOPORTRET

VISOKO IN NEPRIČAKOVANO PRIZNANJE UMETNIKOMA

V mariborskem VEČERU smo 28. januarja letos prebrali razveseljivo novico: Umetnostna akademija iz Florence je obvestila akademska slikarja Božidarja Jakca in Franceta Miheliča, da sta bila izvoljena za častna člana akademije v sekciji za grafiko. Zanimivo je, da sta Jakac in Mihelič postala častna člana akademije že 15. marca 1963. leta, ob 400-letnici ustanovitve, vendar ju nihče vse doslej o tem ni obvestil. — Prav gotovo je izvolitev Božidarja Jakca in Franceta Miheliča za častna člana akademije za grafiko ne samo izredno laskavo priznanje umetnikoma, temveč tudi priznanje visoki stopnji umetniške ustvarjalnosti slovenskega naroda.

Tovariš Božidar Jakac je ob tej priložnosti v izjavi za VEČER dejal ljubljanskemu dopisniku mariborskega dnevnika:

»Skoraj ne vem, da bi me katera stvar v dolgem življenju tako presenetila. Že res, da sva z Miheličem veliko razstavljala v tujini (tudi v Florenci), toda je že tako, da smo Slovenci tako majhen narod, da nas Evropa komajda opazi. Častni naziv mi je zato toliko bolj drag. Skoraj nemogoče se mi zdi, da so se spomnili na nas!«

Obema umetnikoma iskreno čestitamo tudi mi v imenu vseh njunih prijateljev, znancev in občudovalcev na Dolenjskem!

Še enkrat: »ZAVEDAJMO SE DOLŽNOSTI DO MLAJŠIH!«

»Zdi se mi prav, da občane, starše naših otrok in upravljavce informiramo o potrebah gradnje nove šole v Ribnici« — tako je pričela svoj sestavek v 3. številki Dolenjskega lista ravnateljica ribniške osnovne šole tov. Milena Borovac. V članku so lepo prikazane potrebe po novem poslopju. Strinjam se z vsem, vendar prikaz potreb po mojem mišljenju ni popoln.

Predvidena je posebna učilnica za pouk zgodovine, posebna učilnica za pouk zemljepisa itd., nikjer pa niti besede o tem, kako nameravajo zajamčiti nemoten potek šolske obvezne vadbe telesne vzgoje. Ali je to vprašanje v Ribnici res tako dobro rešeno, da telovadnice v idejnem popisu nove šole sploh ni treba omenjati?

Razmere v telesni vzgoji so mi v Ribnici dobro znane in vem, da so vse prej kot urejene. Oba prostora za telesno vzgojo (to je v šolski kleti in v Domu Partizana) sta zastarela, premajhna in nehigienična, hkrati pa vezana na sožitje vseh mogočih dejavnosti, ki so često kaj malo v skladu s telesno kulturo. Če tako razglabljamo, tedaj bo nastalo vprašanje, kako se približati mlajšim tudi s telovadnico in ne samo s pomočjo specialnih učilnic za pouk zgodovine, zemljepisa itd.

Ni mi do časopisne polemike, saj nova šolska poslopja brez telovadnic ne dopuščajo uredbe, vendar bi rad opozoril, da ne bi delali gradbenih programov in zaležvali potreb sredstev na račun telovadnice. Nujno je torej, da pri novi šoli upoštevamo potrebe po specialnih učilnicah in telovadnici, ker bo le tako upravičen poziv ravnateljice šole: »Zavedajmo se dolžnosti do najmlajših!«

PREŠEREN: poezije, pisma, življenje

Mladinska knjiga bo ta mesec počastila Prešernov spomin s posebno lepo opremljeno darilno izdajo v 2 knjigah velikega formata: FRANCE PREŠEREN: POEZIJE IN PISMA in z delom Antona Slodnjaka: PREŠERNOVO ŽIVLJENJE. S tema knjigama bo nudila Mladinska knjiga slovenskim bralcem dolgo pogrešano reprezentativno izdajo Prešerna v elegantni opremi, na izbranem papirju in v skrbnem tisku. Obe knjigi bosta vezani v celo platno, vloženi v varovalni karton in bosta tako prav primerno darilo za vsakogar.

Po znani Kidričevi izdaji Prešerna v dveh knjigah iz let 1936 in 1938, ki pa je ostala nedokončana (monografija obsega tu pesnikovo življenje le do leta 1838), bo to prva velika reprezentativna in z monografijo dopolnjena izdaja Prešerna na našem knjižnem trgu. Prva knjiga »Poezije in pisma« vsebuje celotno Prešernovo delo, ki ga je uredil dr. Anton Slodnjak. Nemška besedila pesmi in pisem so natisnjena v originalu in slovenskem prevodu. Tako bo bralcu v eni knjigi dostopno v slovenščini vse, kar je naš največji pesnik napisal.

Najboljše dopolnilo prvi knjigi je monografija »Prešernovo življenje«; dopolnjena je z najnovejšimi dognanji prešernoslovja, napisana pa v jasnem, vsakomur razumljivem jeziku. Dr. Slodnjak opisuje v knjigi pesnikovo življenjsko pot in podobo: njegovo osebnost in značaj, življenjske boje, upe in bridke izkušnje, njegovo nesrečno ljubezen in prijateljstva, čas in ljudi v njem. V knjigi bo 70 fotografij in 4 barvne priloge — portreti Prešerna, Primčeve Julije, Matije Čopa in Andreja Smoleta.

Kljub velikemu trudu in delu, ki sta ga avtor in založba vložila v pripravo te izdaje, bo cena za obe knjigi samo 5800 din. Naročite ju pri Mladinski knjigi, Ljubljana, Titova 3, ali pa v najbližji knjigarni.

GAZELA

(2)

Oči sem večkrat vprašal, ali smem
ljubíti te; odgóvora ne zvem.
Od daleč gledaš, draga, me prijázno,
prevzétno vihaš nos, ko mimo grem.
Ak v tebe so obrnjeni pogledi,
odtégneš prècej svoj obràz očém;
al ak dekléta druga ogledújem,
zakríti jeze ni ti moč ljudém.
Takó, al ljubiš me, al me sovrážiš,
kak bi ti ustrégel, siromák ne vem.

Lepi načrti črnomaljske glasbene šole

V prostorih stare osnovne šole v Črnomlju je pred meseci začela delovati glasbena šola. Tako se je uresničila dolgoletna želja Črnomaljčanov, ki bi radi svoje otroke glasbeno izobrazili. Prve uspehe in težave novoustanovljene šole je njen ravnatelj SILVO MIHELČIČ opisal tako:

— Pred letom dni so v Črnomlju izvedli anketo, da bi dobili pregled interesentov za pouk na glasbeni šoli. Anketa je imela velik uspeh, saj se je tedaj prijavilo okrog 170 kandidatov. Ko so dobili še strokovne učitelje, je občinska skupščina v letu 1961 sprejela odlok o ustanovitvi glasbene šole v Črnomlju.

Pouk se je začel konec oktobra lani in od tedaj nemoteno teče. Trenutno ima šola 40 učencev. Ni jih sicer veliko, vedno pa prihajajo nove in nove prijave. Zaradi tega, ker nimamo dovolj strokovnih moči, jih več ne moremo sprejeti. Poučujeva le dva in imava zelo natrpan urnik.

Katere instrumente poučujemo? Klavir, harmoniko in kitaro. V klavirskem oddelku je 12 učencev, v oddelku za harmoniko 18 in v oddelku za kitaro 10 učencev. V drugem polletju, ko bomo dobili novo učno moč, bomo ustanovili še tamburaški zbor. Instrumente zanj smo že kupili. Prepričani smo, da bo novi tamburaški zbor lahko nastopil že na letošnjem jurjevanju.

Dejavnost v obliki zborov nameravamo še razširiti, ker na ta način lahko vključimo največ mladine. Obnovili bomo tudi mladinsko godbo na pihala, ukvarjamo se z načrti za ustanovitev oddelka za pihala pri naši glasbeni šoli in razmišljamo o oddelkih za posamezne instrumente tudi v drugih večjih krajih. Glasbena šola bo poleg vsega tega mentor zabavnim ansamblom. Instrumentalni trio glasbene šole že imamo.

Ker smo z delom komaj začeli, težav ne manjka, predvsem pa nimamo dovolj strokovnih moči, da bi lahko načrte takoj uresničili. Materialna sredstva so zagotovljena in se lahko občinski skupščini samo zahvalim za pomoč in razumevanje.

Učenci so zelo nadarjeni za glasbo in je prav, da se lahko šolajo, saj je belokranjska glasbena tradicija zelo bogata; zares je bilo škoda, da so bili toliko let prikrajšani za glasbeno izobraževanje.

- jd

Kregarjeva razstava v Velenju

Kot eno najboljših letošnjih slikarskih razstav so obiskovalci ocenili razstavo olj in akvarelov akademskega slikarja Staneta Kregarja v Velenju. Razstavo je pripravila tamkajšnja sekcija Svobode v delavskem klubu.

Dvanajsta številka »BORCA«

Zadnja letošnja številka »Borca«, s katero zaključuje ta naš slovenski mesečnik petnajsto leto svojega izhajanja, prinaša na prvih straneh prispevek Vojka Novaka »Dvajsetletnica«. V njem se pisec spominja časov revolucije izpred dvajsetih let. Revija prinaša še vrsto zanimivih sestavkov, obdelanih po večini v literarni obliki. Med drugim so tako obdelani prispevki Gitice Jakopin in drugih avtorjev, ki s svojo tematiko posegajo v čas NOB. Omembe vredni so prevodi Lojzeta Krakarja iz poljske književnosti, ki tokrat predstavlja enega najvidnejših sodobnih poljskih pesnikov Tadeusza Rozewicza. Aleksander Marodić in Ivan Ribič sta prispevala krajši scenarij »Pesnik in borci«, v katerem je popisana usoda slovenskega partizanskega pesnika Kajuha.

Sovjetski umetniki v Jugoslaviji

Trije ugledni sovjetski umetniki (čelisti) bodo po sporazumu gostovali letos v Jugoslaviji. Naše občinstvo bo imelo priložnost slišati Mstislava Rostropoviča, Danila Šafrana in Natalije Gutman. Trojica sovjetskih umetnikov bo gostovala tudi na Japonskem in Nizozemskem.

Za večjo kmetijsko blagovno proizvodnjo

Na predzadnji seji občinske skupščine Črnomelj so odborniki obeh zborov na osnovi referata predsednika skupščine razpravljali o kmetijstvu in možnostih, da bi to poslej hitreje napredovalo. Na zadnji občinski seji, 18. januarja, pa so odborniki potrdili naslednje sklepe s področja kmetijstva:

1. Zmanjševanje zasebne in kooperacijske kmetijske proizvodnje zahteva izboljšanje ekonomskega položaja kmeta. K izboljšanju tega položaja bodo delno pripomogle davčne olajšave, hkrati pa naj bi vplivale na povečanje blagovne proizvodnje. Kmetovalce v III. davčnem okolišu je treba podrediti kooperacijski proizvodnji, kmetovalci v IV. davčnem okolišu pa so davka oproščeni.

2. Dosedanji način obdavčenja po domicilu ne ustreza. Vsak davkoplačevalec je bil doslej obdavčen na osnovi izračunanega katastrskega donosa od zemljišča, ki ga je posedoval, ne glede na to, kje je bila njegova zemlja. V bodoče bo treba popraviti evidenco parcel in kartoteko davkoplačevalcev tako, da bo za vsako parcelo posebej označen tudi proizvodni okoliš. Improvizirane meje okolišev bi morali utrditi na osnovi jasnih in enotnih kriterijev ter jih vpisati v katastrske mape. To delo je treba opraviti hkrati z izračunom novega KD še v letošnjem letu, da bi lahko v letu 1966 kmetovalci plačali davščine že po najnovejših merilih.

3. V prihodnje je treba pospešiti revizijo katastra in zagotoviti v ta namen ustrezna sredstva.

4. Če želimo stimulirati v zasebnem kmetijstvu večjo blagovno proizvodnjo, moramo opustiti progresivno obdavčitev. Kolikor bi bil prehod iz progresivne v linearno obdavčitev preveč težaven, bi ga kazalo uvesti postopoma v dveh letih.

5. Najemanje opuščenih zemljišč je treba kooperantom omogočiti pod ugodnimi pogoji. Zadruga naj nastopa kot delojemalec za več let, pri čemer lahko najemodajalca davka v celoti oprosti. Najeto zemljo obdela zadruga v okviru lastne proizvodnje, kjer so za to dani pogoji, ali pa v kooperaciji z zasebnim interesentom.

6. Ker bo trgovanje na sejmih v letu 1965 po vsej verjetnosti ukinjeno, bo treba precej izboljšati organizacijo zadružnih dogonov. Za menjavo živine med kmetovaci bo potrebno organizirati sejem v Črnomlju, na katerem bodo lahko kupovali in menjavali živino le rejci med seboj. Kooperacijska pogodba z zadrugo naj omogoča komisijsko prodajo klavne živine, da bo proizvajalcu ob določeni kvaliteti blaga zagotovljen maksimalni iztržek. Možnosti odkupa bi bilo treba vsaj začasno razširiti na vse tiste proizvode, ki izhajajo iz zasebne proizvodnje kot tržni viški.

7. Glede na proizvodno usmeritev kmetijstva v občini je treba pospeševati in stimulirati govedorejo, predvsem rejo krav, hkrati pa naj zadruga razširi odkup mleka na vsem področju. Takoj je treba proučiti odkupne proge: a) Radenci—Stari trg—Predgrad za mlekarno Kočevje; b) Vukovci — Kovači grad—Učakovci —Vinica za mlekarno Zagreb; c) Tribuče—Bedenj—Dragoši — Griblje—Gradac za mlekarno Ljubljana; č) Adlešiči—Žuniči za mlekarno Zagreb; d) razširiti odkup mleka na semiškem področju.

8. Razprava je razkrila potrebe po kreditiranju kooperacijske proizvodnje tako za nabavo reprodukcijskega materiala kot za investicije. Ker dosedanji bančni mehanizem ni dopuščal takega kreditiranja, so odborniki mnenja, da je vse prizadevanje za večjo blagovno proizvodnjo zaman, če se ti predpisi ne bodo spremenili.

9. V Beli krajini bi nujno potrebovali drobno mehanizacijo v kmetijstvu, ker mladim ljudem ob primitivnih orodjih in napravah, ki se jih poslužujejo, splahni vsa volja do dela in odhajajo drugam, v druge poklice. Odborniki črnomaljske skupščine smatrajo sedanje carinske predpise, ki zadevajo uvoz kmetijskih strojev s priključki, za neustrezne in odločno zahtevajo spremembo teh predpisov, predvsem v korist kosilnice, enoosnih traktorjev in druge opreme, katere na domačem trgu ni in jo moramo uvažati.

10. Vsa strokovna vprašanja s področja kmetijstva bodo proučili na simpoziju o govedoreji, organizacijo tega simpozija pa naj prevzameta DIT in Veterinarsko društvo. Simpozij naj obravnava problematiko obeh belokranjskih občin.

11. Kmetijski strokovnjaki črnomaljske zadruge potrošijo premalo časa za strokovne razprave in pogovore s kmetovalci. Potrebno bo uvesti posvetovanja s proizvajalci kot redne tečaje z mladino na vasi. Organizator izobraževanja naj bi bilo DIT skupaj z veterinarji. Kolikor DIT te naloge ne bo prevzelo, bo tečaj z mladino organizirala delavska univerza, program pa bo financiral občinski proračun.

„Pij, Liska, da boš težja!“

Zadružni dogoni klavne živine so se kar dobro uveljavili. Eden takih je bil tudi 25. januarja v Adlešičih. Bilo je dovolj prodajalcev iz bližnje in daljnje okolice, pa tudi izven območja domače zadruge. Cena se je sukala med 300 in 420 dinarji za kilogram žive teže. Kakor še nobeden tudi ta sejem ni minil brez mešetarjev in prekupčevalcev. Manjkali so samo še stari jugoslovanski žandarji s karabinkami in svetlimi bajoneti, pa bi imel človek občutek, da se vse to dogaja pred 30 in več leti.

Najprej so sklepali pogodbe. Kupci so izdajali prodajalcem potrdila o dogovorjeni ceni, temu pa je sledilo tehtanje živine. Ko je kmet prodal kravo, je naročil ženi: »Idi, Mare, i napoji kravu!«, sam pa je šel pomagat drugim, ki kupčije še niso sklenili.

Mare jo je mahnila kar počez do bližnje hiše in kravi dala piti z besedami: »Pij, Liska, bit češ teža!« Liska pa je pila, dokler je mogla, potem je pomigala z glavo in se uprla. Mare je gnala kravo okoli ovinka in še ravno pravi čas prišla z njo do tehtnice!

Kdor zna, temu dva!! -ac

Evidentirani kandidati za poslance in odbornike

Evidentiranje kandidatov za spomladanske skupščinske volitve je v zadnjem času zelo napredovalo. Volilna komisija pri ObO SZDL prejme vsak dan po več predlogov od organizacij, društev in samoupravnih organov. Volilna komisija je doslej prejela 68 predlogov za zvezne in republiške poslance ter odbornike občinske skupščine.

● Za zvezne poslance so predlagani: inž. **Marko Bulc**, predsednik okrajne skupščine; inž. **Ciril Mravlja**, direktor skupnosti železniških podjetij; **Boris Mikuš**, direktor RTV Ljubljana; **Mara Rupena-Osolnik**, sekretarka zveznega odbora RK; dr. **Bogdan Brecelj**, zdravnik iz Ljubljane; dr. **Marijan Brecelj**, podpredsednik skupščine SRS, in **Bogdan Osolnik**, direktor in glavni urednik Komunista.

● Za republiške poslance so bili doslej predlagani: **Franc Pavlinič**, predsednik občinskega sodišča v Črnomlju; **Franc Stajdohar**, predsednik ObO SZDL; **Lado Mišica**, oficir JLA iz Ljubljane; inž. **Danica Honzak**, agronomka iz Ljubljane; **Milan Malešič**, sekretar OK ZKS Črnomelj; **Vladka Vanovič**, učiteljica iz Črnomlja; **Franc Košir**, direktor Iskre v Semiču; **Vladimir Čop**, komercialist iz Belta; **Tone Stipanič**, pravnik iz Ljubljane; **Bojan Fabjan**, uslužbenec občinske skupščine iz Črnomlja, **Francka Dolenc**, socialna delavka iz Ljubljane; **Janko Strukelj**, uslužbenec iz Črnomlja; dr. **Branko Uršič**, zdravnik iz Črnomlja.

● Za odbornike občinske skupščine so bili predlagani in evidentirani: **Anton Dvojmoč** iz Kanižarice; inž. **Rado Dvoršak** iz Črnomlja; **Vladka Vanovič**, učiteljica iz Črnomlja; **Jože Šprajcer** iz Lokev; **Anton Kapš** iz Rožanca; **Stanko Grahek** iz Lokev; **Jože Plut** iz Petrove vasi; **Žan Škrinjar** iz Črešnjevca; **Vladimir Žepič** z Obrha; **Alojz Juršak** iz Zapudja; **Leopold Bečaj** s Pustega gradca; **Jože Rogina**, iz Breznika, **Ivan Žunič**, **Stanko Muhič**, **Drago Kobe** in **Ivan Belko**, vsi iz Kanžarice; **Alojz Stajdohar** iz Vel. Nerajca; **Vladimir Ivanič** iz Šipka; **Jože Babič** iz Dragatuša; **Alojz Panjan** iz Malega Nerajca; **Alojz Hudelja** iz Knežine; **Adolf Tkalčič** in **Franc Flajnik** z Belčjega vrha; **Daniel Šimec**, **Anton Kralj** in **Janez Strucelj** iz Gribelj; **Jože Suštaršič** iz Cerkvišč, **Jože Kočevar** iz Semiča, **Anton Lukežič** iz Vavpčje vasi.

● Za zbor delovne skupnosti občinske skupščine so evidentirani: **Anton Fabjan**, GG obrat Črnomelj; **Jože Kolenc**, predsednik ObSS; **Franc Stajdohar**, **predsednik ObO SZDL**; **Vinko Babič**, rudnik Kanižarica; **Vanda Milek**, **Ivica Rajgelj**, **Mara Jurajevčič**, **Malka Bandelj**, **Zinka Vrščaj** in **Marija Pičulin** iz obrata Beti v Črnomlju; **Lojze Sterk**, ObO SZDL; **prof. Ana Jankovič**, osnovna šola Črnomelj; **Katjuša Gregorič**, občinski komite ZMS; **Lojze Planinc**, LIČ; **Janko Stariha**, Komunalna banka; **Niko Selakovič**, Gostinsko podjetje Črnomelj: **Franc Kos**, STP Potrošnik Črnomelj; **Drago Rožič**, BELSAD. L. Š.

Težko čakajo novo invalidsko zakonodajo

Na četrtkovi občinski konferenci ZVVI v Črnomlju – Na programu predvsem nova invalidska zakonodaja in stanovanjska problematika članov

V sejni sobi občinske skupščine Črnomelj se je v četrtek dopoldne zbralo od 44 izvoljenih delegatov 38 predstavnikov krajevnih organizacij. Konferenci sta razen domačih družbeno - političnih funkcionarjev prisostvovala tudi sekretar republiškega odbora ZZB Stane Bizjak in predstavnik republiške komisije za invalidska vprašanja Avgust Erjavec.

Na konferenci so največ govorili o pereči problematiki članov, ki se poraja kot posledica zastarele invalidske zakonodaje. Beseda je tekla v živahni razpravi, nekatere nejasnosti in novosti, ki jih predvideva novi invalidski zakon, sta pojasnjevala gosta iz Ljubljane.

V zadnjih letih je republiška komisija za invalidska vprašanja dobila mnogo predlogov in resolucij za zaščito članov ZVVI, v njih pa je pretežno govora o družinskih invalidninah, ki čedalje bolj predstavljajo kamen spotike. Računajo, da bo marsikaj urejenega z novim invalidskim zakonom in da se bodo invalidnine nasploh povečale že v prvem tromesečju letošnjega leta. Razen tega predvidevajo, da bo dokončno rešeno vprašanje zdravstvenega zavarovanja za vse invalide.

Glede družinske invalidnine 1200 din se pojavljajo mnenja, da bi tudi s petkratnim povečanjem tega zneska ne dosegli zaželenega učinka pri vseh uživalcih invalidnine, družbenih sredstev pa bi ogromno porabili. Morda bi bilo smotrneje ljudem, ki jim ta znesek predstavlja osnovo za preživljanje, dvigniti invalidnino za toliko, da bodo z njo lahko dostojno živeli, ostalim, ki se preživljajo iz drugih virov, pa naj bi to obliko družbene pomoči ukinili.

Nadalje so obširneje obravnavali še druge predloge v novi invalidski zakonodaji, kakor tudi stanovanjsko problematiko članov ZVVI, ki še daleč ni zadovoljivo rešena.

Ob koncu konference so govorili o vlogi članov ZVVI pri predlaganju in izbiri kandidatov za spomladanske volitve ter o letošnjem praznovanju 20-letnice osvoboditve. Stari odbor je dobil razrešnico, namesto njega pa so delegati izvolili nov upravni in nadzorni odbor organizacije v občinskem merilu ter delegata za okrajno konferenco invalidske organizacije.

Ribe so, rib ni

V Črnomlju se potrošniki vse pogosteje sprašujejo, kdaj bodo spet lahko kupovali ribe. Po izjavi gospodarja ribiške družine je v Lahinji in Dobličici rib dovolj, saj so lani vložili v te vode okoli 300 kg podmladka, letos pa nameravajo vložiti nov podmladek v vrednosti okoli pol milijona dinarjev.

Čemu torej ne bi vrgli mrežo v te vode, če vemo, da je v njih dovolj rib in da je po njih veliko povpraševanje? Kljub temu bo športnim ribičem še vedno ostajalo dovolj rib za ribiške torbe.

J. S.

Občutno zvišani dohodki zaposlenih v zadrugi

23. in 25. januarja so bili v Dragatušu, na Krasincu, v Črnomlju, v Starem trgu, Semiču, Črmošnjicah in na Lokvah zbori delovne skupnosti Kmetijske zadruge Črnomelj. Ker so bili dohodki v družbenem sektorju kmetijstva doslej izredno nizki (povprečje je znašalo okoli 28.000 din, urna postavka nekvalificiranega delavca 95 din, najvišji dohodek v zadrugi 80 tisoč din), so v kolektivih posameznih proizvodnih enot razpravljali o zvišanju OD in dopolnitvi pravilnika o nagrajevanju.

Spremenjeni pravilnik o delitvi osebnega dohodka predvideva za okoli 40 odstotkov višje dohodke nekvalificiranih delavcev (urna postavka se zviša od 95 na 140 din), dohodki vodilnih uslužbencev pa bodo porasli le za okoli 25 odstotkov. Vsi ostali zaposleni bodo v razponu povišanja uvrščeni med 25 in 40 odstotki.

Tudi na novi osnutek pravilnika so imeli delavci več pripomb. Vse te predloge in želje je zbral in o njih razpravljal centralni delavski svet zadruge, prav tako pa so jih obravnavali delavski sveti posameznih ekonomskih enot. Končno besedo o tem, kateri predlogi bodo upoštevani in kateri ne, bo izrekel zadružni svet, ki bo o tem odločal z glasovanjem.

Ker je bila v preteklih letih v zadrugi precejšnja fluktuacija delovne sile prav zaradi tako nizkih osebnih dohodkov, so v novem pravilniku še bolj kot doslej stimulirali stalnost zaposlenih. Vsekakor bodo spremenjeni dohodki zaposlenih v družbenem sektorju kmetijstva poslej vsaj delno uskladeni z dohodki v drugih gospodarskih organizacijah v občini in na Dolenjskem.

Zaslužek, obračunan po novih postavkah, bodo delavci in uslužbenci črnomaljske zadruge prejeli prve dni marca.

Vsako nedeljo šola za življenje

Sredi januarja je občinski komite ZMS skupno z delavsko univerzo Črnomelj pripravil program šole za življenje, ki bo pričela s predavanji 31. januarja. Predavanja bodo vsako nedeljo dopoldne ob 9. uri. Prvi del programa snovi obsega naslednje teme: Mlad človek sredi življenja in dela, značaj in vzgoja značaja, lepo vedenje, zakon in družina v naši družbi, prosti čas in zdrava rekreacija, kaj morata vedeti o sebi fant in dekle, odnosi med fanti in dekleti, zrelost za zakon in izbira zakonskega tovariša, naš pogled na svet, vrednote in načela socialistične morale, komuna in družbeni plan.

Drugi del programa šole za življenje, ki bo obsegal 12 tem, bodo pričeli uresničevati jeseni. Ker v Črnomlju ni dovolj usposobljenih predavateljev za tovrstno tematiko, bodo predavali tudi strokovnjaki od drugod. -jd

Kaj je novega v Butoraju

Vaščani Butoraja, Velike Lahinje in Zorenc so na sestankih precej razpravljali o slabi napetosti električnega toka, saj ob večerih niso mogli uporabljati niti gospodinjskih pripomočkov, niti poslušati radia. Podjetje Elektro pa je pred kratkim napeljalo močnejši tok, tako da so vaščani vseh vasi od transformatorja v Dragatušu do Butoraja dobili boljšo elektriko. Hvaležni so tako vodstvu SZDL kot podjetju Elektro, da sta tako hitro uresničila njihovo željo.

Na zadnjem sestanku gasilskega društva so se zmenili, da bodo na zboru občanov predlagali uvedbo krajevnega samoprispevka za dokončno ureditev družbenega prostora. Doslej so vaščani s prostovoljnim delom in s prispevki v denarju ali materialu vložili v gradnjo že več kot 2 milijona dinarjev. Od družbenega prostora si vaščani veliko obetajo, zlasti pa mladina in gasilsko društvo. S krajevnim samoprispevkom računajo dobiti okoli pol milijona dinarjev, kar bi zadostovalo za dokončno ureditev družbenega prostora.

LOJZE ŠTERK

Vrednotimo telesno kulturo kot druge družbene dejavnosti

Po splošni ugotovitvi je telesna kultura v črnomaljski občini lani napredovala in dosegla širok razmah. Ne moremo sicer trditi, da je zajela panoge, ki še niso razvite. Trdimo pa lahko, da so se razmahnile tiste panoge, kjer smo želeli: rokomet, nogomet, delavske igre, kegljanje, streljanje, šah itn. Ne moremo tudi mimo uspehov v posameznih panogah telesne vzgoje, vendar pa so bili ti uspehi slučajni in plod prizadevanj posameznikov, ne pa rezultat množičnosti.

Zgradili smo več športnih objektov in usposobili na tečajih več strokovnjakov - amaterjev. Tudi sredstev, namenjenih telesni vzgoji, je bilo letos več kot protekla leta. Vse to pa še zdaleč ne zadošča, da bi v telesni kulturi dosegli take uspehe, kot bi jih glede na njen pomen morali.

V zadnjem času je zelo aktivna ObZTK, ki vzdržuje vse telesnovzgojne organizacije v občini in se vse bolj uveljavlja kot enoten organ za usmerjanje telesnokulturne dejavnosti v občini. Njene bodoče naloge niso majhne: zgraditi bo morala nova igrišča in sedanja urediti in jih vzdrževati. Rešiti bo morala problem prostorov v zimskem času, predvsem v Črnomlju, pridobiti bo morala nove strokovnjake in rešiti problem nezadostne zdravstvene preventive športnikov.

Vse te ugotovitve, o katerih je razpravljal pristojni svet OS Črnomelj, so razveseljive. Predvsem je razveseljivo dejstvo, da o telesni kulturi razpravljajo pristojni organi ter da postaja telesna kultura vse bolj nepogrešljiv del v življenju občanov.

JOŽE STRMEC

NOVICE črnomaljske komune

S številom članstva v SZDL niso zadovoljni

Sredi januarja so bile zaključene konference krajevnih organizacij Socialistične zveze v metliški občini. Udeležba članstva je bila povsod dobra, celo boljša kot na zborih volivcev, razprava pa je bila poněkod zadovoljiva, drugje preveč usmerjena v reševanje komunalne problematike. To je bilo očitno predvsem na Jugorju, v Drašičih in na Božakovem.

Na teh sestankih so občani mnogo govorili o kmetijski politiki in delu zadruge. Ljudje so kritizirali dosedanje sodelovanje zadruge z individualnimi kmetovalci, imeli pa so tudi več pripomb na račun odkupne politike. Obravnavali so davčna olajšave in določitev proizvodnih okolišev. Kmetje so v višinskih predelih zelo zadovoljni, medtem ko kmetovalci v nižini ugovarjajo, češ da so v primerjavi z njimi v neenakem položaju zavoljo tega, ker so njihovi pridelki izpostavljeni poplavam in ker svojih proizvodov zaradi oddaljenosti od industrijskih središč ne morejo prodati.

Tudi reševanju borčevskih zadev so KO SZDL posvetile dokaj pozornosti. Kljub temu, da v občini že 123 borcev prejema priznavalnine, so na sestankih SZDL ljudje zahtevali, da bi rešili še vse druge kritične življenjske razmere nekaterih borcev. Žal občina nima dovolj sredstev, da bi lahko zadostila vsem potrebam, zato bomo morali to vprašanje rešiti s pomočjo širše družbene skupnosti.

Kljub temu, da je bilo lani v SZDL na novo sprejetih 242 članov, s številom članstva ne moremo biti zadovoljni. **Podatki povedo, da je v SZDL na področju občine vključenih le okoli 50 odstotkov volivcev. Izjema je metliška organizacija, ki šteje 1028 članov ali 89 odstotkov volilnih upravičencev.** Vključevanju članstva bodo morala novoizvoljena vodstva SZDL posvečati mnogo več skrbi kot doslej, razen tega pa na željo svojih članov pogosteje sklicevati sestanke in javne tribune, da bodo občani čutili pomoč svoje množične organizacije.

Vse predloge in sklepe, sprejete na posameznih krajevnih konferencah, je občinski odbor SZDL že zbral. V kratkem namerava sklicati posvetovanje s predstavniki družbeno političnih organizacij, občinske skupščine, zadruge, trgovskega podjetja in drugih, na katerem bodo vse krajevne probleme natanko proučili in skušali s skupnimi močmi poiskati najustreznejšo rešitev.

JOŽE DOSEN

Belouške in gadje so zborovali v Metliki

Popoldne, 22. januarja, je stari gad z bobnom v rokah in z bodrilno besedo vabil Metličane, gade in belouške, na zbor gadje zalege, da bi razpravljali o praznovanju pusta. In res so zvečer zlezle metliške belouške in gadje iz svojih brlogov ter se zbrali v dvorani kina. Ob vhodu je dobil vsakdo kozarček kačje sline in gosje pero, katerega si je moral zatakniti v lase ali za klobuk. Ko je prenehala glasba in ko si je gadja zalega ogledala risani film, je prevzel besedo predsednik gadjega štaba tov. Popašič. Vsem navzočim je razodel program: napad Turkov na Metliko, razvoj obrti, razvoj družine in podobno. Gadja zalega je bila navdušena! »Delu in pripravam se ne sme nihče izmikati,« je poudaril predsednik, nakar so se gadje in belouške kar sami javljali, kdo bo opravil kako delo ali dolžnost.

Metličani se zavedajo, da je treba prireditev v redu izpeljati, zato so se z vso resnostjo lotili dela. Pravijo, da zima nič ne vpliva na kačjo kri in da če je več kač skupaj, se segrejejo in premagajo tudi najhujšega sovražnika. Gadje in belouške upajo, da si bo njihovo prireditev ogledalo kar največ turistov in gostov. Metličani pa bodo tako in tako vsi praznovali. Vsebina programa pa je tajnost, ki jo bo mogoče izvedeti na pustni dan, ko bo gadja zalega spregovorila.

-ni

Evidentirani kandidati v metliški občini

Naknadno so bili predlagani in evidentirani v splošni zbor občinske skupščine naslednji kandidati: **Jože Mavretič**, kmet iz Božakovega; **Marko Stublar**, kmet iz Jugorja; **Peter Badovinac**, gostilničar iz Jugorja; **Franc Škof**, kmet s Sel; **Janko Popovič**, kmet iz Škemljevca; **Silva Dular**, uslužbenka iz Metlike.

V zbor delovnih skupnosti občinske skupščine so bili predlagani še: **Jože Judnič**, delavec iz Metlike; **Anica Cesar**, tekstilni tehnik iz Metlike; **Ivan Malešič**, tehnik iz Metlike; **Franc Barbič**, električar iz Metlike; **Martina Badovinac**, delavka iz Metlike; **Silva Dular**, uslužbenka iz Metlike; **Nada Žabčič**, uslužbenka iz Metlike; **Vilma Slobodnik**, delavka iz Metlike; **Alojz Janžekovič**, kmet iz Radovice; **Anton Bajuk**, kmet iz Drašičev; **Jože Simonič**, kmet iz Drašičev; **Janez Starešinič**, kmet iz Krasinca; **Anton Kralj**, kmet iz Boršta.

Prihodnjič bomo poročali o evidentiranih kandidatih za poslance v zvezno skupščino.

Ta naj bo v četrtem, oni pa v tretjem...

Že na zadnji seji občinske skupščine in še kasneje na seji sveta za kmetijstvo so pretresali pogoje posameznih vasi in jih določevali v ta ali oni proizvodni okoliš. V osnutku odloka je bilo navedeno, da sodi KO Bušinja vas v IV. proizvodni okoliš, v katerega bi potemtakem spadale tudi Bereča vas in Dragomlja vas. V razpravi na občinski seji pa so odborniki predlagali, naj bi bil del Bušinje in Dragomlje vasi v III. proizvodnem okolišu, Bereča vas pa bi ostala v IV. okolišu, ki je davščin prost.

Ta predlog je obravnaval tudi svet za kmetijstvo in ga sprejel. Nihče izmed odbornikov in članov sveta pa ni obrazložile, zakaj tako in ni utemeljil tega predloga s strokovnimi mnenji. Kdor pozna te vasi, dobro ve, da nimaje občani Dragomlje vasi boljše zemlje od Berečanov. Nasprotno! Zemljišča vaščanov Bereče in Bušinje vasi so bliže cesti Metlika—Črnomelj, torej je zemlja več vredna že po nagibu terena, strukturi tal in lokaciji. Čemu torej taka razlika?

Kateri del Bušinje vasi naj bi sodil v četrti in kateri del v tretji davčni okoliš? Morda bo šel Janez v III. in bo plačal davke, Francelj pa bo v IV. okolišu in ne bo nič plačal?

Tudi ni logično, da sodita Gradac in Dragomlja vas v isti proizvodni okoliš! O tem naj povedo svoje mnenje še strokovnjaki, predno bo skupščina odločala o tem. Paziti pa je treba, da se komu ne bo zgodila prehuda krivica!

JOŽE ŠKOF

Partizansko pot na Smuk bodo začeli urejati

Krajevna organizacija ZB NOV Semič je na občnem zboru preteklo nedeljo polagala obračun svojega dela in tudi sprejela delovni načrt za letošnje leto. Beseda je tekla o klimatskih zdravljenjih, katerih je deležnih vse premalo bolnih članov organizacije; o civilnih pogrebih, za katere ni finančnih sredstev; o proslavi krajevnega praznika, za kar tudi v proračunu ni predvidenih nobenih sredstev; o ureditvi zanemarjenih partizanskih grobišč in spomenikov itd.

Največ pa je bilo govora o priznavalninah, ki so dokaj razburkale sicer mirni Semič. Stari odbor je namreč predlagal 13 članov ZB za dodelitev priznavalnine, občni zbor pa je bil mnenja, da bi bilo treba priznavalnino dodeliti še nekaterim drugim članom organizacije, ki so bili med NOB aktivni. Te tovariše so sklenili naknadno predlagati.

Izvoljen je bil novi 14-članski odbor. Obeta se mu mnogo dela, saj bo poleg pomoči pri organizaciji proslav v letu 1965 začel urejati tudi partizansko pot na Smuk. Za to pot so bili že pred leti izdelani načrti in naj bi šla od Dajčbirta po pobočju do Smuka. Pot bi bila velikega pomena za razvijajoči se turizem, ker so na Smuku razvaline starega gradu, cerkvica in zelo lep razgled. Člani organizacije ZB so sklenili pri uresničitvi tega načrta pomagati s prostovoljnim delom, pritegniti pa bi morali tudi turistično društvo. Gozdno gospodarstvo in vse krajevne množične organizacije. Semiški lovci nameravajo letos postaviti na Smuku kočo, pri urejanju poti pa bodo tudi oni pomagali.

Načrti so obsežni, toda če bomo enotni, jih bomo lahko uresničili.

FRANC DERGANC

V letu 1964 uspešna gasilska dejavnost

Vseh 32 gasilskih društev, vključenih v občinsko gasilsko zvezo Črnomelj, je lani dokaj uspešno delovalo. Še posebno pa so svojo dejavnost poživila gasilska društva v Žuničih, v Tribučah, v Stranski vasi, v Semiču in v Dobličah, ki so v letu 1964 pripravila večje slavnosti bodisi ob otvoritvi gasilskega doma, ob nabavi motornih brizgaln ali pa ob razvitju prapora in praznovanju jubileja.

Med vsemi gasilskimi društvi v občini je pri svojem delu doseglo najlepše uspehe gasilsko društvo v Žuničih. Člani tega PGD so namreč v silno kratkem času zgradili gasilski dom in kupili motorno brizgalno, pri čemer sta udeležba lastnih sredstev in prostovoljno delo predstavljala večino vloženega denarja.

Pretekli mesec so se začeli občni zbori gasilskih društev, ki bodo trajali do konca januarja. Na teh sestankih sprejemajo gasilci delovne programe za leto 1965, pogovarjajo se o nabavi nove opreme, o novogradnjah in gasilskih prireditvah. Pri vsem tem ne smejo pozabiti na določitev višine sredstev, kolikor jih bodo za nove brizgalne ali pri gradnji gasilskih domov prispevali sami, ker bo občinska gasilska zveza s svojimi sredstvi pomagala predvsem onim društvom, ki bodo sama največ prispevala.

Občinska gasilska zveza bo imela redni letni občni zbor februarja v Črnomlju. Tedaj se bodo o vseh problemih posameznih društev temeljito pogovorili, sestavili bodo delovni načrt v občinskem merilu in razdelili razpoložljiva sredstva. Kot kaže, tudi letos ne bo kaj dosti več denarja na razpolago kot lani, ko je bilo v občinskem gasilskem skladu le nekaj več kot 2 milijona dinarjev za vseh 32 gasilskih društev.

Zanimivo predavanje v Črnomlju

V četrtek, 28. januarja, je bilo v Črnomlju zanimivo predavanje, ki sta ga organizirala društvo Črnomelj in Dolenjska turistična zveza. Predavatelj Maks Kalan iz Novega mesta je zelo nazorno in zanimivo govoril o Kompasovem potovanju po Sredozemskem morju. Predavanje je spremljal z diapozitivi. Žal je bil obisk slab. Vsi, ki so se predavanja udeležili, pa so bili predavatelju zelo hvaležni in so izjavili, da si takih potopisnih predavanj še želijo.

-jš

Kaj če bi na Suhorju gorelo?

Gasilsko društvo Suhor, ki vključuje tudi Berečo vas, Bušinjo vas in Hrast, je brez brizgalne. Motorka, kupljena še v stari Jugoslaviji, ne služi več, druge pa nimajo. Kaj če nastane požar?

Morda bi se dalo tej stvari odpomoči z večjo prizadevnostjo občanov. Potrkati bi bilo treba na prava mesta. Nekaj bi prispevali občani, nekaj gasilska zveza, morda bi kaj primaknila tudi občinska skupščina. Nekaj pa je treba ukreniti in ne čakati, da bo to naredil kdo drug ali pa da bo prej izbruhnil požar in opravil svoje uničevalno delo.

J. Š.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Jože Dular:

SOSESKE ZIDANICE V VZHODNI BELI KRAJINI

Člani soseske so si izposojali vino zlasti ob košnji, žetvi in mlatvi, pili pa so ga tudi v zidanici zlasti ko so se ob nedeljskih popoldnevih zbirali na razgovor. Tudi takrat so ga pili »na rovaš«.

Rovaši

O rovaših je bilo pri nas že nekajkrat pisano. V Istri in na Primorskem so poznali **glasovani** (pri županskih pravdah) in **volilni rovaš** (pri volitvah župana). V našem primeru pa pridejo v poštev samo **obračunski rovaši**.

V belokranjskih soseskih zidanicah sta poznana **dvodelni** (razklan) in **enojni** (nerazklan) **rovaš**. O prvem piše Lokar: »Posojajo na rovaš, to se pravi: Cerkvenaši imajo v zidanici pripravljenih vedno nekoliko palic. Ako pride kdo prvič po vino na posodo, razkolje cerkvenaš paličico na dva dela. Polovico obdrži sam v zidanici, polovico da dolžniku na dom. Na obe polovici naredi toliko zarez, kolikor ferkljev si izposodi kdo. Na svojo polovico zapiše ime dolžnikovo ali si ga zapomni s kakim znamenjem. V zidanici ostale polovice zveže in jih obesi na steno. Če ima kdo iz posojeno vino in si hoče izposoditi iznova, mora prinesti s seboj svojo polovico palice, da napravi cerkvenaš nove zareze. Kadar je dolg poravnan, uničijo obe polovici palice, oziroma dasta cerkvenaša svojo dolžniku.«

V vzhodni Beli krajini te vrste rovašev, ki so sestavljeni iz matice in izkolka, ne poznajo. Pač pa so uporabljali **enojne rovaše**. To so bili leskovi, pa tudi kostanjevi ali hrastovi, navadno pol drug pedenj dolgi količki ploščati, urezani na štiri ogle. Narezal jih je šekutor (Drašiči, Slamna vas), v nekaterih soseskah pa si jih je naredil vsak član sam (Lokvica), to pa zato, da je že od daleč spoznal svoj rovaš. Na gornjem koncu je bila izsekana ali zvrtana luknja, skozi katero je šekutor vse rovaše nabral na močan srobot, tudi vrvico ali žico, ter oba konca te vezi pritrdil na leskov lok, locenj, da se mu rovaši niso razgubili, in jih obesil na steno. Nad luknjo je vsak količek imel svo je znamenje, običajno **hišno številko**, izrezano v rimskih številkah, katere je bilo la že izrezati kot arabske, ki pa so tudi zastopane na rovaših. Pri tem je marskikateri gospodar rimske številke zamešal, vendar je seštevek vseh znamenj dal pravo hišno številko (npr. IIIIVX=19, IVXX=26). Če pa na rovaših ni bilo številk, so bili količki zgoraj različno prirezani ali zaobljeni, da sta jih šekutor in lastnik hitro razpoznala.

V Belokranjskem muzeju v Metliki so ohranjeni rovaši iz Dragomlje vasi, Lokvice, Slamne vasi in Drašič. Rovaši iz prvih treh zidanic po prvi svetovni vojni niso bili več v rabi, pač pa so jih uporabljali v Drašičih vse do leta 1943, ko je med vojno poslovanje v zidanici prenehalo. Drašički rovaši so iz leskovega lesa, dolgi 16 do 20 cm, široki približno 1 cm. Na zgornjem koncu imajo izžgane okrogle luknje, nad njimi pa so z mokrim tintnim svinčnikom napisane arabske številke posameznih hiš. Vsak deseti rovaš je nekoliko dvignjen in drugače prirezan, da je šekutor laže in hitreje našel hišno številko.

Na splošno so terjali ti enojni rovaši večje zaupanje do šekutorjev oziroma cekmeštrov kot dvojni rovaši. Dolžnik namreč ni imel v roki nobenega dokaza, koliko vina si je bil izposodil ali izpil v zidanici. Moral je zaupati šekutorju, da je ta zarezal dolg na pravi rovaš, da je zarezal pravo količino in da ni morda kdaj drugič kak drug rovaš zamenjal z njegovim in mu tako zarezal na rovaš pijačo, ki si je sploh ni bil izposodil. Vendar kakih večjih prepirov ali nesporazumov zavoljo tega v soseskah ni bilo.

Posojanje vina

Vinski dolg so šekutorji zarezovali na rovaš z britvo (nožem) ali pipcem.

Če je kdo popil v draščički soseski zidanici polič vina, je šekutor napravil na rob rovaša z britvo kratko zarezo čez celo širino rovaša, za firkel pa še eno zarezo z nasprotne strani, da sta obe zarezi napravili jarčiček. Za pet firklov je zarezal šekutor jarčiček postrani, za deset firklov pa je prvi jarčiček prekrižal z drugim jarčičkom, tako da je napravil Andrejev križ. Enako so zaznamovali vinski dolg tudi v Vidošičih.

Na Grabrovcu je cegmešter za maseljc zavrtal ali zapikal luknjo, za pol firkla je napravil vodoravno zarezo do pol širine rovaša, za firkel pa vodoravno zarezo (jarčiček čez celo širino rovaša. V Dragomlji vasi so dolg na rovaše pisali z rimskimi številkami (1 firkel = I, 5 firklov = V, 10 firklov = X). Za 50 firklov je čežmešter rimsko deset prekrižal še z vodoravno črto, da je nastala nekaka zvezda

Posojanje žita

Tudi žitne dolgove so pisali na rovaše. V Dragovanji vasi so baje na eno stran rovaša pisali dolg za vino, na drugo za žito. Kje in kako so v drugih zidanicah zaznamovali dolg za žito, ni ugotovljeno. Najbolj verjetno je, da so za žitni dolg uporabljali sicer enake, toda druge rovaše, da se vinski in žitni dolg nista mešala med sabo.

Z zbiranjem in posojanjem žita se niso ukvarjale vse zidanice. Danes niso v nobeni zidanici več ohranjeni prečali za žito, vendar je ugotovljeno, da so žito posojali na Dobravicah, v Bereči vasi, Bušinji vasi, Bojanji vasi in Vidošičih. Mogoče so žito zbirali še kje drugje, pa se tega ljudje danes ne spominjajo več. V Bušinji vasi so na primer nekako do leta 1880 v svojem kevdru posojali žito. **Koruzo** so izdajali o Jurjevem (24. aprila), **proso** julija in avgusta, **pšenico** pa v jeseni, pač takrat, ko je bil čas setve. Vaščani so si izposojali žito zlasti tedaj, če jim je letino potolkla toča. Merili so s **firkli** in **kupljeniki** (merniki), vračali pa so vse **na pudrgo**. Ko je po letu 1880 pričela trtna uš uničevati vinograde, so po opuščenih trtjih sejali več žita. Tega je bilo kmalu dovolj in je tako posojanje žita v soseskem keldru počasi prenehalo. — Nasprotno pa so v Vidošičih prav v tem času pričeli zbirati in posojati koruzo, ki so jo ljudje posojali po uničenih vinogradih.

metliški tednik

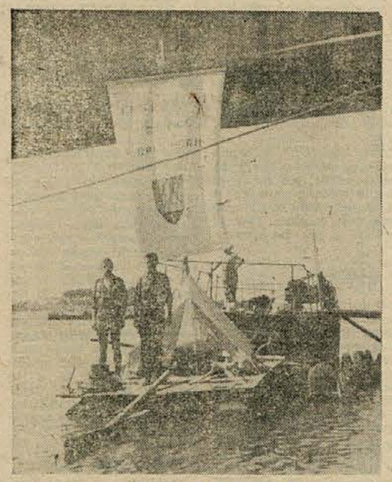

TOPLIŠKA BOSTA ŠLA SPET NA POT

Na pobudo mladinskega aktiva v Brežicah je Janko Toplišek pripovedoval v nabito polnem mladinskem klubu v petek, 22. januarja, o lanskoletnem potovanju s splavom. Predavanje je ilustriral z zanimivimi posnetki iz Bolgarije in Turčije. Vprašal sem tovariša Topliška za mnenje, zakaj naša mladina tako malo potuje. Dejal je: »V primerjavi z državami s turistično tradicijo srečamo na mednarodnih poteh razmeroma malo Jugoslovanov. Vzrok so devizni predpisi, ki onemogočajo daljša potovanja izven naših meja, marsikoga pa je strah tudi organizacijskih problemov, čeprav je ta plat potovanja mnogo lažja, kot je videti na prvi pogled.« Povedal je še: »Z bratom imava v načrtu trimesečno potovanje po srednji in zahodni Evropi z zložljivim čolnom po Donavi, Renu in drugih vodah. Toda načrt je načrt in do poletja je še daleč.« Na sliki: brata Maks in Janko Toplišek na splavu pod beograjskim mostom.

OSKAR GERJEVIČ

ZAKAJ KRUH NE VZHAJA?

Že dalj časa se gospodinje pritožujejo, da iz moke, ki jo kupujejo po trgovinah, nikakor ni mogoče narediti dobrega kruha, zavitka ali pa potice. »Fižol ali pa riž mešajo med pšenico!« se pogovarjajo med seboj. Najbrž niti eno niti drugo, pač pa pšenica, ki jo pri nas pridelujemo že nekaj let — znana italijanka — počasi izgublja svoje odlične lastnosti, ki jih ima, če raste na domačih tleh: predvsem vzhajalno in lepilno sposobnost. Zaradi visokega hektarskega donosa so se tudi kmetje oprijeli italijanke, tako da je danes že prav težko dobiti kilogram domače pšenice, ki je bila pred vojno med najboljšimi na svetu. Niti poklicni pek, še manj pa gospodinja ne more iz te moke napraviti lepega izdelka. Inženir Jože Teršar iz Živilskega laboratorija v Novem mestu svetuje mešanje dveh enakih delov naše moke in »ostre« (hard) moke iz pšenice, ki jo uvažamo iz Združenih držav Amerike.

m.

15 dni brez šolskih zvoncev

Še zadnje naloge, še zadnje izpraševanje in napočil je toliko pričakovani 21. januar, ko so učenci in dijaki novomeških šol (eni žalostni, mnogi veseli) s spričevali v žepu zapustili učilnice, se poslovili od kolegov in kolegic ter hiteli petnajstim prostim dnevom naproti. Izkoristiti kar se da pametno te dni, nasmučati se, nasankati in nadrsati, prebrati čim več zanimivih knjig, skratka, nadoknaditi vse zamujeno, k čemur spada (obvezno) tudi učenje in sklep, da bo moralo iti v drugem polletju bolje — to je samo nekaj napabirkovanih misli, s katerimi so začeli živeti zimske počitnice novomeški osnovnošolci in srednješolci.

Šolske stavbe so bile te dni prazne. Petnajst dni se niso oglasili zvonci. Bilo je, kot da ni več življenja v njih. Pa ga res ni bilo? Čeprav učencev in dijakov ni bilo v učilnicah, pa za vodstva, tajništva in drugo osebje šol ni bilo počitnic. Vsak dan, neprekinjeno vseh petnajst dni, je bilo treba presedeti v pisarnah in sestavljati poročila o polletnem delu šol, šolskih uspehih in še marsičem. Zasedali so organi šolske uprave in razpravljali o tekočih zadevah. Več razprav je bilo posvečenih načrtom in delu v drugem polletju, delu šole kot zavodu, njegovega učnega osebja in učencev. Drugo polletje mora biti uspešnejše od prvega, v poslovanju in učenju. Vsekakor uspešnejše!

Minus 13 ur angleščine in še kaj

Kaj so o posameznih šolah povedali predstavniki v času, ko so molčali šolski zvonci?

MAJDA JEREB, pomočnica upraviteljice osnovne šole Katja Rupena:

»V prvem polletju je imela osnovna šola Katja Rupena kot matična šola 1452 učencev, od katerih jih ni izdelalo 362, 9 pa je bilo neocenjenih. Povprečen uspeh je 74,5 odstotka. V podružnicah je bilo takole: v Kartaljevem je obiskovalo pouk 63 učencev, izdelalo pa jih je slabih 51 odstotkov. Na Malem Slatniku je med 91 učenci izdelalo 63 otrok. V Pečni je bil uspeh najboljši, tako da je med 97 učenci kar 76 takih, ki v polletnem spričevalu nimajo negativnih ocen.

Povprečni uspeh matične šole s podružnicami je takle: med 1703 učenci jih je v polletju izdelalo 1242, 436 jih ima slabe ocene, 15 pa je neocenjenih.

Tudi v tem šolskem letu smo spoznali, da gre neuspeh na račun tistih učencev, ki so šli v višji razred z negativnimi ocenami. So pa še drugi razlogi, ki niso dovoljevali, da bi delo šole teklo povsem normalno. Pouk je še vedno v dveh izmenah. Med izmenama je le 10 minut prostega časa, tako da še razredov ni mogoče dobro prezračiti. Izvenšolska dejavnost je tako omogočena šele po 18,20 uri, ko se konča popoldanski pouk, torej zvečer.

Prezaposlenost učiteljev in prezasedenost prostorov sta očitni. Šola je polletni program obdelala, toda precej okrnjeno. Tedensko je odpadlo 13 ur pouka angleščine, ker nimamo predavatelja. Tudi učiteljev za telesno vzgojo je premalo. Za normalno delo bi osnovna šola Katja Rupena potrebovala še najmanj 7 sodelavcev. Zaradi pomanjkanja stanovanj nanje še ne računamo. V polletno poročilo smo navedli potrebo po še eni šolski zgradbi, ker bo možno le tedaj nudili učencem dodatno pomoč in pospeševati vrsto dejavnosti v šoli.

V drugem polletju bi staršem, katerih otroci so imeli v spričevalu slabe ocene, položili na srce naslednje: **pomagajte otrokom in se večkrat zanimajte, kako jim gre v šoli. Nekateri starši so za to, žal, precej gluhi.«**

Najboljši vlakarski razredi

PALMA KASESTNIK, ravnateljica gimnazije:

»V zavodu smo imeli v prvem polletju 357 dijakov; 38 odstotkov jih ni izdelalo. Najboljša razreda sta III.c in IV.b, kjer so pretežno vlakarji, kolesarji in drugi vozači. Uspeh je zadovoljiv, čeprav niso zadovoljili posamezniki. Se vedno je preveč izostankov. Zlasti je nerazumljivo, da mestni dijaki tolikokrat manjkajo. Tu so vozači veliko bolj redni. Dijakinji, ki se vsak dan pripeljeta z vlakom iz Mokronoga, se ure ničesa zamudili. Dali sta lep primer, kako se da tudi v težkih pogojih biti vesten.

V drugem polletju si bomo vsi prizadevali, da bi bil izostanek čim manjši. Profesorski zbor bo najbrž dobil novega matematika, tako da bo zasedba zadovoljiva.

Maturantski razredi se bodo pripravljali na zaključne izpite, ki bodo letos zahtevnejši kot prejšnja leta. Zato bodo morali kandidati krepko poprijeti. Na to bi morali misliti vsi že zdaj, kajti prepozno bo takrat, ko bo teta voda v grlo.«

Maturanti pred vsemi

Najlepši uspeh je imelo brez dvoma **učiteljišče**, ki je letos brez prvega letnika. 213 dijakinj in dijakov je ob koncu prvega polletja izdelalo s približno 76-odstotnim uspehom in s povprečno solidno dobro oceno. Najboljša sta bila maturantska razreda V.a in V.b, od katerih ima prvi samo eno negativno oceno. Spričo tega, da se ti dijaki z vso resnostjo pripravljajo na poklic (saj bodo že prvo jesen stopili v osnovnošolske razrede kot predavatelji in vzgojitelji), je takšen uspeh popolnoma razumljiv. Tudi zamujanje pouka je na učiteljišču v zadovoljivih mejah.

Praksa z mentorjem

EDO GRŠGL, ravnatelj ekonomske srednje šole:

»Uspeh letošnjega prvega polletja je 55 odstotkov pozitivnih, kar je nekoliko slabše kot lani. Srednja ocena je dobro. Prvo polletje je na naši šoli navadno precej strože kot drugo, zato pa so uspehi boljši ob koncu leta. O izrazito slabih dijakih bi mogli govoriti le v posameznih primerih, ko nekateri mladinci mislijo, da je študij na ekonomski srednji šoli lahak. Obremenitev dijakov je pač tolikšna, da lahko izdeluje le tisti, ki ima solidno znanje in veselje do predmetov. Močno vse nas moti to, da imamo pouk v dveh izmenah. V pomanjkanju prostorov si drugače ne znamo pomagati. Za 8 rednih oddelkov ESS, dva oddelka dopisne ESS, tri oddelke administrativne šole in še za večerni ESS je na razpolago samo pet učilnic. To je dovolj pretrijtivo dejstvo o težavah, ki jih ima šola.

Za drugo polletje nimamo posebnih načrtov, razen tega, da si bomo vsi prizadevali za čim boljši uspeh. Razmišljamo pa, kako bi uresničili zamisel o počitniški praksi dijakov. V sodelovanju z društvom ekonomistov bomo poskusili za dijake II. in III. letnika v poletnih mesecih (morda avgusta in prve dni septembra) organizirati za naše dijake tako prakso v podjetjih, kjer bi lahko vsak praktikant delal na tistih delovnih mestih, kjer bi se čim bolj izpopolnil v znanju. Vsak praktikant bi delal pod nadzorstvom mentorjev.«

Dva koncerta ob 600-letnici

ERNEST JAZBEC, ravnatelj glasbene šole:

»Glasbeni pouk obiskuje 164 učencev. V prvem polletju so prejeli za znanje iz teoretičnih predmetov povprečno oceno dobro, praktično delo pa je bilo ocenjeno s povprečno oceno prav dobro, kar je v primerjavi s prejšnjimi leta korak naprej. Poleg tega sodeluje vsak redni učenec v pevskem zboru ali orkestru, tu pa imajo največ odličnih ocen.

Letos je najbolj natrpan razred, v katerem se uči klavirja. Tu je 65 otrok. K pouku harmonike hodi 15 harmonikašev, poleg tega obiskuje 15 harmonikašev samo teoretični pouk. Manj so zasedeni oddelki, kjer poučujejo druge instrumente. Pri pouku violine je le 10 učencev, čeprav je prostih še 10 mest. Klarinetisti so trije. Precej manj učencev je pri pouku trobil in pihal, saj obiskuje pouk pihal le 8 učencev. Premalo učencev je predvsem iz vrst vajenske mladine. Pomanjkanje instrumentov je pri pouku glasbene vzgoje na šoli največja težava in je ne moremo odpraviti.

V drugem polletju si bomo predvsem prizadevali izboljšati učni uspeh. Razen tega bi radi uresničili tudi druge želje. Tako bi odprli oddelek glasbene šole v Šentjerneju, kjer bi pouk obiskovalo okoli 50 otrok, podobna oddelka pa še v Straži in Zuženmerku. V sami šoli bomo vsaj enkrat na mesec organizirali strokovne sestanke, razen tega pa poskušali dati na terajšnjih dopolnilno znanje učiteljem, ki v osnovnih šolah poučujejo glasbo. Šoli se obeta pomoč zavoda za napredek šolstva SRS, tako da bi dobili občasne svetovalce za glasbeno vzgojo.

Glasbena šola pripravlja v počastitev v 600-letnico Novega mesta dva samostojna koncerta in Hladnikov večer.«

In spet so se odprla vrata učilnic...

Taka je polletna bilanca uspehov, neuspehov, želja in načrtov nekaterih novomeških šol, kakor so to evidentirala njihova vodstva. Seveda bi bilo zanimivo slišati, kakšni so načrti dijakov in učencev, kako so se ti pripravili za drugo polletje, od maturantov pa, kako bodo ob koncu šolskega leta potrdili srednjo izobrazbo, ki jim bo priznana z diplomo. **No, na to bodo lahko odgovorili že sami pri pouku, ki so ga po petnajstih dneh zatišja danes spet naznanili šolski zvonci.**

IVAN ZORAN

OD 1. JANUARJA DO 2. FEBRUARJA 1965

850 novih naročnikov

Pretekli teden se je naročilo na DOLENJSKI LIST 183 novih naročnikov: iz pošte Ribnica smo prejeli 27 naročilnic, iz pošte Trebnje 25, iz pošte Mirna peč 6, iz pošte Koprivnica 10, iz pošte Leskovec 9, iz pošte Nova sela 6 itd. — Tedenski »prirastek« po občinah pa je takšen: BREŽICE — 15 novih naročnikov, ČRNOMELJ — 2 nova naročnika, KOČEVJE — 11, KRŠKO — 32, METLIKA — 4, NOVO MESTO — 22, RIBNICA — 34, SEVNICA — 4, TREBNJE — 30, razne pošte 27 in tujina — 2. Po 32 dneh akcije je stanje po občinah takole:

BREŽICE	68
ČRNOMELJ	26
KOČEVJE	23
KRŠKO	120
METLIKA	26
NOVO MESTO	133
RIBNICA	96
SEVNICA	34
TREBNJE	80
razne pošte	219
tujina	25

Težko je reči, katera organizacija SZDL trenutno vodi glede števila novo pridobljenih naročnikov, saj se stanje vsak dan spreminja, marsikje pa so sredi najbolj živahnega pridobivanja novih naročnikov. Najlepše uspehe dosegajo zadnje dni v ribniški občini, pa tudi v krški in trebanjski so uslužbenci PTT sila prizadevni. — Tudi vse stare naročnike našega lednika prosimo, da skušajo pridobiti med znanci, prijatelji in sorodniki kakega novega naročnika. Pomagajte nam uresničiti geslo:

V VSAKO HIŠO — DOLENJSKI LIST!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA LISTA

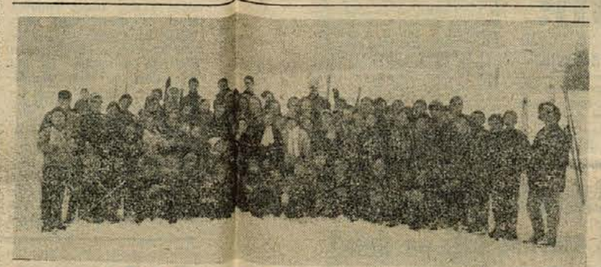

Za konec tečaja – tekmovanje

27. januarja se je na Mestnih njivah končal smučarski tečaj novomeške osemletke. Za zaključek je bodisto organizirano pregledno tekmovanje, na katerem so tečajniki pokazali pridobljeno znanje. Tekmovali so v smuku in slalomu. Rezultati — smuk: Mlajši fantje I. skupina: 1.—2. Verbič in Skobe 37,0; 3. Turk 38,0; II. skupina: Šarman 34,5; Manojlović 35,5; Zupančič 36,7; III. skupina: Javornik 43,4; Jerančič 45,2; Podkrižnik 49,0; dekleta I. skupina: Furlan 30,1; Žagorc 41,2; Bruder 45,5; II. skupina: Peric 28,1; Rajer 28,6; Adamič 29,3.

Slalom fantje I. skupina: Verbič 9,9; Turk 40,0; Verbič II. 72,1; II. skupina: Šarman 12,5; Pliečič 13,0; Lamut 16,1; III. skupina: Grabenšek 11,4; Kos 15,5; Jerančič 16,4; dekleta I. skupina: Hacin 14,1; Mesarič 16,1; Furlan 17,0; dekleta II. skupina: poševni smuk: Peric 39,0; Rajer 40,0; Adamič 44,5.

Proge niso bile težke, zato ni bilo veliko padcev. Le v slalomu so bili nekateri diskvalificirani, ker so zgrešili vrata. Po tekmovanju so je dijaka tečaja Draga Moslej zahvalila vodnikom in zaželela mladim smučarjem veliko užitka in veselja pri tem lepem športu. Na koncu jih je povabila v nadaljevalni tečaj prihodnje leto.

BOJAN MALIČ

Saša Dobrila: ARGONAVTI

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

17. — Na pol poti med Črnilcem in Gornjim gradom je Rudi srečal skupino mož, ki so vodili bika s seboj. V Gornji grad so bili šli s harmoniko na čelu in rekli, da jim bo goveje pleme popolnoma propadlo, če jim župan za nekaj dni ne posodi svojega bika. Župan je okleval, toda možje so ga nazadnje le prepričali in so dobili bika, ne da bi kdo posumil, da je bik namenjen partizanskim želodcem.

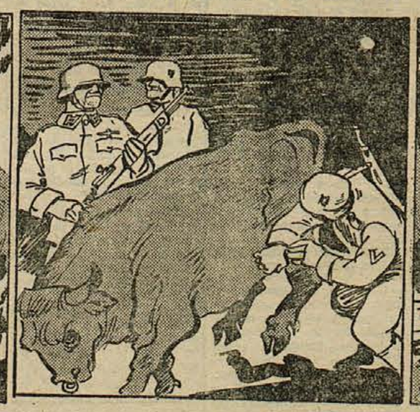

18. — Nenadoma je stala pred njimi nemška patrola, ki je čakala v zasedi ob cesti. Vodja patrole ni verjel, da je bik last gornjegrajskega nemškega župana, zato je stopil bliže k njemu, da si ga podrobno ogleda. Morda je siromak mislil, da je žival nagačena in da se v njenem trebuhu skriva orožje za partizane. — Sklonil se je k biku pod trebuh in ga začel pretipavati z vseh strani.

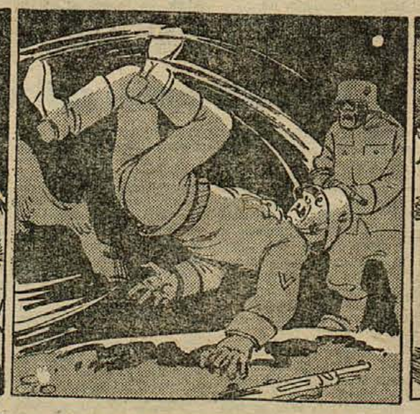

19. — Ali je bika bolelo nezaupanje, ali pa ga je samo žgečkalo, ko ga je Nemec otipaval — na vsak način, vsa stvar mu ni bila všeč. Izprožil je zadnji nogi in Nemec je v sijajnem loku odletel v jarek za cesto. Se preden se je utegnil pobrati, je v gozdu tik nad cesto počil strel, takoj za njim še eden in več. Nemci niso počakali, da bi zvedeli kdo strelja. Naglo so pobegnili.

20. — Jaka in vsa njegova četa se je vrgla na tla. Bik je izkoristil priložnost in oddivjal za Nemci, očitno se zavedajoč svojega državljanstva. Tedaj je Jaka opazil, da manjka terenec Lovro, ki je bil edini oborožen v vsej skupini. Posvetilo se mu je, pa je zaklical: »Lovro, pridi dol, ušli so.« Lovro se je prismejal iz hoste. Toda smeh ga je minil, ko je videl, da bika ni več.

SMEH STOLETIJ

V razdobju angleškega absolutizma je zelo zanimiva osebnost kralj Henrik VIII., znan zaradi ločitve angleške cerkve od rimske, zaradi plenjenja samostanskih premoženj in mnogoženstva.

Ko je potoval skozi manjše mestece, je opazil, da je bilo njemu na čast nenavadno svečano okrašeno in razsvetljeno. Kralj, ki je poznal težavne finančne razmere tega mesteca, se je začudil veličastnemu sprejemu.

Pred odhodom se je Henrik VIII. še enkrat zahvalil občinskim odbornikom za ljubeznivost.

»Veličanstvo,« je odgovoril mestni glavar, »mi smo storili samo to, kar smo bili dolžni.«

»Zdaj pa ste dolžni zaradi tega, kar ste storili, kajne?« se je nasmehnil kralj.

— — —

Znamenitega angleškega filozofa in državnika Francisa Bacona je obiskala kraljica Elizabeta v njegovi majhni hišici na deželi, ki jo je zgradil še pred svojim naglim političnim vzponom.

»Kako to,« ga je vprašala kraljica, »da ste si zgradili tako majhno hišo?«

»Nisem jaz kriv,« da je moja hiša zame premajhna, krivo je vaše veličanstvo, ki me je napravilo prevelikega za to hišo.«

— — —

Francozi so poslali na dvor angleškega kralja Jacoba I. silno nerodnega poslanika, velikana, ki ni poznal nobenega takta. Kralj je nejevoljen vprašal Francisa Bacona, kaj misli o novem poslaniku.

»Zelo velik je in lepo rejen,« se je modrijan izognil odgovoru.

»Ne, ne; ne mislim tako! Vprašal sem vas, kaj mislite o njegovih duševnih zmožnostih?«

»Veličanstvo, nekateri ljudje so kot večnadstropne hiše, pri katerih je najvišje nadstropje najslabše opremljeno.«

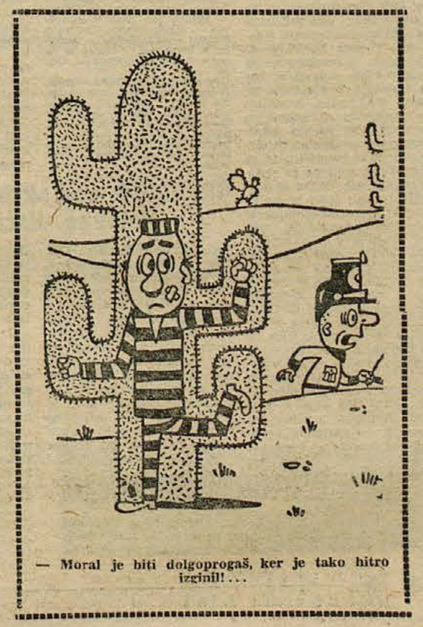

— Moral je biti dolgoprogaš, ker je tako hitro izginil!...

Z OBČINSKE KONFERENCE ZK V KOČEVSKI OBČINI

Prvo je izobraževanje

Konferenca Zveze komunistov v kočevski občini je sprožila vrsto zdravih pobud — Nove stavbe, delavnice in goli stroji še ne pomenijo večje proizvodnje, če ne bomo v enaki meri upoštevali potreb in želja ljudi, ki upravljajo s stroji in proizvodnjo! — Obsežno področje za uresničitev sklepov VIII. kongresa ZKJ se ponuja na vsakem koraku

Osnovna misel razprave na občinski konferenci ZK v Kočevju minulo soboto je bila nadaljnja krepitev samouprave, produktivnost in nagrajevanje, investicije, vzgoja in družbeno ter ekonomsko izobraževanje. Izhodišča za vsakršno akcijo Zveze komunistov morajo biti smernice VIII. kongresa. Takoj v začetku je treba odkrivati pomanjkljivosti in napake in pogumno obvladati vse ovire, vse tisto, kar bo preprečevalo hitrejše uresničevanje teh sklepov. Premalo pa bo storjenega, če bomo načela kongresa le dobro poznali, jih deklarirali in podpirali v praksi, pri reševanju konkretnih nalog pa bomo delali drugače, morda celo po starem.

Nadaljnjo krepitev delavskega samoupravljanja bo pospešila le nadaljnja rast proizvodnje, materialnih dobrin in standarda delovnih ljudi. To velja zlasti za tista področja gospodarstva, kjer še veljajo nekatere norme preživelega administrativnega upravljanja in gospodarjenja.

V zadnjem času se je v občini močno razvila kovinska industrija; prav zaradi tega bo treba dati Itasu vso materialno in moralno pomoč za dokončno dograditev in prehod v sodobno industrijsko proizvodnjo. To narekujejo ugodne razmere na trgu konjunktura, velika konkurenčnost in velike možnosti za izvoz. Če pa hočemo od tovarn doseči čim več, ne smemo graditi objektov celo vrsto let, kakor nas že praksa uči. Izrazit primer slabe investicijske politike v preteklosti je prav gotovo kemična tovarna, ki je bila zgrajena s 44 različnimi, večinoma kratkoročnimi kredити, kar zdaj povzroča nemalo preglavic in težav.

Vprašanje razširjene reprodukcije zahteva od proizvajalcev v prihodnje več družbene razgledanosti, če hočemo sprejeta načela v celoti uresničiti. Proizvajalec bo moral preudarno in ekonomično odločati o razporeditvi sredstev in se vedno zavedati, da ni le član kolektiva, v katerem z delom ustvarja materialne dobrine, temveč tudi član družbene skupnosti, v kateri išče vedno višje oblike družbenega standarda. V vseh kolektivih so precejšnja prizadevanja za dvig osebnih dohodkov, kar je deloma tudi posledica porasta življenjskih stroškov. Dvig osebnih dohodkov in produktivnost pa sta neločljivo povezani dejstvi, čeprav je marsikdo prepričan, da se v produktivnosti ne da doseči ničesar več. O tem so prepričani zlasti tisti, ki so se dvignili v industrializacijo iz obrtniške proizvodnje; rešitev vidijo le v rekonstrukcijah, novih investicijah in manjših družbenih dajatvah, ne uvidijo pa, da so postali ovira hitrejšemu napredku zdajšnjih družbenih odnosov.

Nekaj podobnega se je dogajalo v Tekstilani, kjer pa so komunisti v samoupravnih organih odločno zahtevali ureditev notranje discipline in odpravo mojstrske mentalitete, ki je bila zlasti v tekstilni industriji izrazita. **Po temeljiti reorganizaciji proizvodnega procesa se je znatno dvignila produktivnost in osebni dohodki, mojstrska delovna mesta so zasedli mladi tehniki, ki so začeli ostro lomiti dolgoletno tradicijo tekstilne mentalitete. Produktivnost dela je pač odločilen faktor tako materialnega napredka kakor tudi nadaljnjega razvoja socialističnih družbeno-ekonomskih odnosov.** Če hočemo ustvariti pogoje našemu delovnemu človeku, da se bo boril za večjo produktivnost, je treba ustvariti širšo materialno osnovo in stimulativnejše ter popolnejše oblike nagrajevanja, ki je mnogo bolj izpopolnjeno za fizične delavce kot pa za ostale službe. Hitrejši in kvalitetnejši razvoj delavske samouprave pa je nujno povezan z izobraževanjem in strokovnim izpopolnjevanjem proizvajalcev. Dobrih gospodarskih uspehov ne moremo doseči brez dobrega družbenega in delavskega samoupravljanja, le-to pa je odvisno od družbene in strokovne razgledanosti ljudi. Prav družbeno-ekonomskemu izobraževanju bodo morali komunisti v prihodnjem obdobju posvetiti precej večjo pozornost.

Intenzivnost proizvodnje in intenzivnost gospodarjenja sta neločljivo povezani z vlogo strokovnih delavcev. Ko je inž. Milenko Honzak v razpravi govoril o tem, je poudaril, da samo novi delovni prostori, stroji itd. še niso zagotovilo uspeha, boljšega gospodarjenja, pač pa ljudje, ki bodo z vsem tem upravljali. Preurejen Seškov dom npr. ni pogoj za bogatejše, intenzivnejše kulturno delovanje v mestu, samo nova šola tudi ne bo pogoj za boljše učne uspehe, novi delovni prostori pri Itasu ne bodo sami od sebe dvignili produktivnosti in pogojevali boljše gospodarjenje, če ne bomo ob tem mislili **predvsem na ljudi**, ki bodo skupaj z novimi kapacitetami ustvarjali v boljših delovnih pogojih lepše rezultate.

V razpravi na konferenci, ki je dala vrsto pomembnih novih pobud za nadaljnje delo, so govorili predsednik skupščine Drago Benčina o financiranju družbeno-političnih skupnosti in proračunskih težavah občine, Stane Lavrič o volitvah, Janez Hering o delavskem samoupravljanju in vlogi delavskih svetov pri gospodarjenju, Tone Štimec o problemih Zveze borcev in vlogi članov organizacije v našem družbenem sistemu, Lojze Levstik o produktivnosti, nagrajevanju in investicijah ter o problemih kemične, inž. Milenko Honzak o intenzivnosti proizvodnje in intenzivnosti gospodarjenja ter pomenu družbeno-ekonomskega izobraževanja, Matija Cetinski o izobraževanju v delovnih organizacijah in o kulturni problematiki v občini, Miha Petrovič o razvoju in problemih zdravstva, France Bojc o investiranju ter Veno Avpič o problemih mladine. V razpravi je sodeloval tudi član CK ZKS Jaka Žen.

-vec

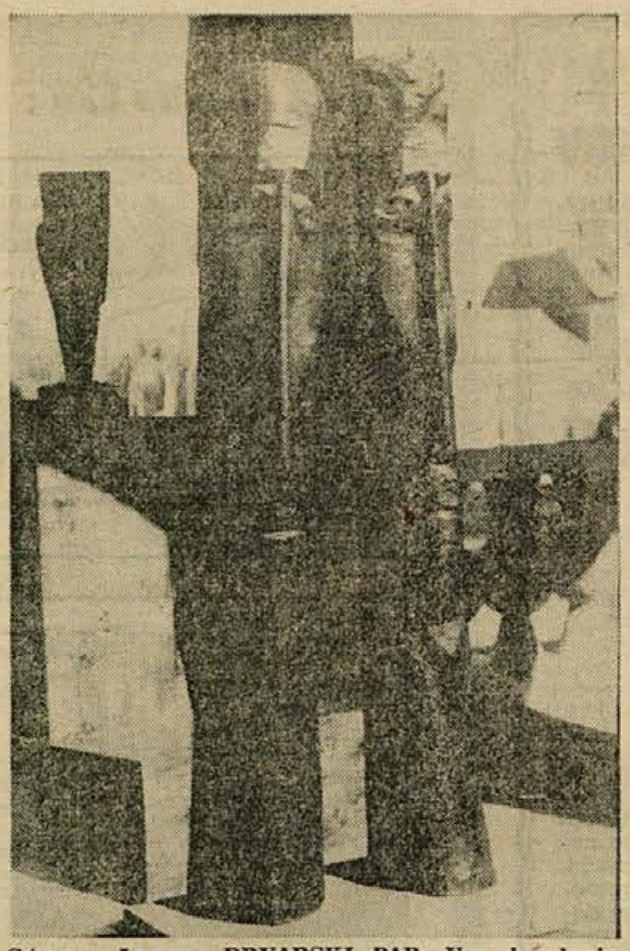

Stane Jarm: DRVARSKI PAR. Vse dosedanje delo je Jarm posvetil preprostim delovnim ljudem, ljudem z žuljevimi rokami, razbrazdanimi obrazi in od sonca in vetra ožgano, razpokano kožo. V njegovih plastikah ni veliko veselega, prej tragičnega; pogledi njegovih skulptur zamišljeno zro predse, iz njih veje svojstvena žalost in strah pred neznanim, še nedoživetim

„Glej, to ti je pesem!"

Mimogrede na obisku v delavnici kiparja Staneta Jarma v Kočevju

Skice in slike na grobo dodelanih, nepobeljenih stenah, dve nedodelani glavi v glini, prekriti z mokrimi krpami, manjši in večj kipi na tleh, na policah, na delovni mizi, veselo prasketanje v peči in iveri in ostružki po tleh — vse je dajalo videz velike delovne vneme. Zven sekire preneha. Zagledam načeto, nedodelano hrastovo poleno, ki kaže obrise nečesa novega, morda ženskega obraza, otroške glavice, ki jo objema ljubeča materina roka, druga pa je proseče, morda tudi preteče stegnjena na stran. Bo to nova v seriji plastik, posvečenih materi, ženi, vdovi, naši upognjeni, delavni obkolpsi ženi?

— Začenjam delati, pripoveduje Stane Jarm, v novem ateljeju, ki sem si ga zadnje mesece urejal. Pred leti je bila tu kopalnica, pa pralnica in ne vem kaj še vse. Prostor mi je prav prišel, malo sem podrl, malo na novo pozidal, dodal precej novega, pa bo za silo... Zdaj med počitnicami, počasi pričenjam.

Spet se skloni nad nastajajočo plastiko, pograbi sekiro, rahlo, podrobno premišljeno zamahne in vsak vrez ostrega rezila daje dotlej mrtvemu lesu novo podobo. Popusti sekiro in obdeluje les z zakriviljenim dletom, po katerem tolče z lesenim batom. Glej, to ti je pesem, veselo zakliče. In res so udarci lesenega bata lepo zveneča pesem, znana, pa vendarle vedno nova.

Pokaže na les posebne oblike, ga dvigne s tal in podrži nad mizo. Orehova korenina, pravi dragocen les. Samo poglej to obliko! Še dotaknil se je nisem, pa že vem, kje bo obraz, glava, že vem, kakšna bo plastika iz tega... Vidim kos lesa, pripoveduje, in kar pograbi me. Kot nalašč zame, za moje načrte. Razmišljam o njem, kosu lesa, in rojeva se njegova bodoča oblika, rojeva se tisto, kar je v njem skrito in je treba z dletom le odkriti.

Rad bi šel domov, v Osilnico, nadaljuje zamišljeno. Šel bi k očetu in materi, stara sta, sedeminsedemdeset let. Nato pa bi šel po vasi, mimo polj, v hrib nad vasjo, pa k šumeči Kolpi, lesketajoči se v zimskem soncu, šel bi med naše ljudi, se pogovoril z njimi, preprosto, enak med enakimi. Gledal bi Kolpo in skalovje nad njo in načrti bi se rojevali kar sami, globoko v meni. Obogaten z njimi bi potem lahko delal, delal...

Besedujeva. O tem in onem, preskakujeva misli, pojme, z umetnosti na politiko, gospodarstvo, pa spet na umetnost. Kaj misliš o novi »umetniški« struji popart?

Popart, popularna, ljudska umetnost? Umetnost, ki z umetnostjo in ljudskostjo nima skoro nobene zveze. Življenjanje nekaterih vsega sitih umetnikov, umetnost današnjega časa oziroma odraz današnjega časa, današnjega človeka. Popart ima sicer simptome umetnosti, toda... Potem pokaže na sedalo polomljenega stola, obešeno na zidu nad pečjo. Glej, nekaj dodatkov, dodanih po določenem smiselnem ali nesmiselnem zaporedju, pa bi bila popartska skulptura, de ironično, spet pograbi dleto, bat in zveneča, stalno spreminjajoča se pesem spet zazveni po nepobeljenem, domačnosti polnem prostoru...

F. GRIVEC

Matični urad Kočevje

V času od 8. do 29. januarja so rodile v Ljubljani: Hilda Ješelnik iz Stare cerkve — Edvarda, Ana Levec iz Salke vasi — Franca, Marija Marinč iz Kočevja — Vasjo, Anica Blatnik iz Kočevja — Dušico, Darinka Šutej iz Kočevja — Božico, Ana Nose iz Kolenče vasi — Marto, Marija Vardjan iz Kočevja — Marijo, Marija Petrovčič iz Dolge vasi — Renato in Terezija Tomšič iz Kočevja — Lidijo.

Poročili so se: Dušan Lavrič, gozdarski tehnik iz Grčaric, in Marija Mohar, vzgojiteljica iz Kamnika; Meho Burnič, delavec iz Deniščevcev, in Ljerka Maričić, predica iz Kočevja; Jožef Kapš, priučeni mizar iz Salke vasi, in Danica Makovec, delavka iz Predgrada.

GRČARICE: več skrbi izboljšanju delovne discipline!

Sindikalna podružnica Gozdnega obrata Grčarice je imela 26. januarja redni letni občni zbor. Predsednik je v poročilu o delu podružnice v preteklem obdobju naglasil, da je bilo delo uspešno, kljub temu pa nekateri podatki kažejo, da bi na posameznih področjih lahko naredili še več. Tako so podatki o delovni disciplini in o izostankih od dela dokaj zaskrbljujoči, saj je bilo v preteklem letu 352 dni neupravičenih izostankov, izpadlo pa je tudi 1837 delovnih dni zaradi bolezni. Sindikalna podružnica naj bi na svojih sestankih pogosteje razpravljala o teh stvareh.

O doseženih nalogah je zatem poročal šef obrata tovariš Pantar, pri tem pa opozoril na pogostna obolenja rok sekačev. O tem bi morali obvestiti zdravstveno službo, da bi lahko ukrepala, hkrati pa so sprejeli sklep, da bosta poslej z eno motorno žago delala največ dva delavca, in še ta v izmeni.

Obravnavali so še osnutek novega pravilnika o nagrajevanju, ob koncu pa je bil izvoljen nov upravni in nadzorni odbor.

NORBERT ČERNE

Skupščinski tednik

Delo skupščine je v zadnjem času vse bolj programsko in načrno, vendar pa bo treba na podlagi dosedanjih izkušenj izpopolniti metodologijo programiranja in načrtovanja. Kljub precejšnjim uspehom še aktivnejše delo skupščine ovira več pomanjkljivosti: nezadostna iniciativa odbornikov, nezadostna iniciativa delovnih organizacij in občanov pri dajanju predlogov za obravnavanje aktualnih družbenoekonomskih problemov občine premajhna delitev dela med skupščino in njenimi organi ter pomanjkljivo programiranje in usklajevanje dela na relaciji občina — okraj — republika.

■ Skupščina je v pretekli mandatni dobi obravnavala 45 odlokov s področja financ, komunalne dejavnosti, obrti, organizacije obč. uprave ipd. Največ je obravnavala gospodarska vprašanja, v prihodnje pa se bo morala bolj posvetiti tudi problemom družbenih služb. Posebno skrb posveča skupščina v zadnjem času sistemu in metodam dela, od česar je odvisna aktivnost odbornikov in same skupščine. Gradivo za seje je dobro pripravljeno, odborniki ga dobijo pravočasno, vendar pa bo treba v prihodnje pri pripravi gradiva še bolj paziti, zlasti pri analitično vsebinski pripravi in jasnosti.

■ Aktivnost skupščine in njenih organov ni odvisna samo od vsebine in metod dela, pač pa predvsem od strukture. Komisija za volitve in imenovanja meni, da je struktura sedanje skupščine dobra, vendar ne v celoti, kar bo treba popraviti pri sedanjih volitvah. Povprečna starost odbornikov sedanje skupščine je 37 let, skoro polovica pa je starih od 36 do 45 let. Po izobrazbi jih je največ (41,6 odst.) s srednjo šolo, 23,3 odst. z osnovno, 16,6 odst. z osemletko, 10 odst. z visokošolsko izobrazbo itd. Do 25 let starosti je le eden, kar bo treba pri teh volitvah tudi popraviti. V analizi je podrobno obdelano tudi delo odbornikov v skupščini, delo svetov in komisij itd. V posebnem poročilu je zbor obravnaval uresničenje sklepov, ki jih je skupščina sprejela v minuli mandatni dobi. Večina sklepov je uresničenih, nekateri pa zaradi takih ali drugačnih vzrokov, precej tudi zaradi pomanjkanja sredstev, niso bili izpeljani.

ŠE ENKRAT: »Ob šestih zjutraj moram biti na delu!«

V rubriki LJUDJE MED SEBOJ ste v Dolenjskem listu pred tedni objavili članek »Ob šestih zjutraj mora biti na delu«, ki zahteva odgovor, le-ta bo stvar prikazal drugače kot je bila objavljena:

Že prve vrstice pisca niso točne, ker prizadeta delavka po porodniškem dopustu ni prišla na delo ob šestih zjutraj; temveč popoldan! Praviloma bi morala delati od 14. do 18. ure; prav zato, ker je bilo od naše strani vsestransko razumevanje za socialno stanje njene družine, smo ji izrecno odobrili delo v popoldanskem času kljub temu, da v obratu ne delamo v drugi izmeni, razen ozkih grl, kadar nastanejo.

Dejstvo pa je, da je prizadeta delavka prihajala na delo, kadar se ji je zljubilo, včasih pa je tudi več kot eno uro zamudila. Na naša večkratna opozorila se stanje ni izboljšalo. Tako je prišla zadeva pred obratni delavski svet, ki je sklenil, da se zaradi takega odnosa do dela prekine vsako delo v popoldanskem času. Prizadeti delavki smo spet omogočili, da bi lahko delala od šeste do 10. ure ali od 10. do 14. ure. Pripomnila moram, da ni samo ona tista, ki bi ji bilo treba nuditi delo popoldne; imamo še bolj ogrožene družine, toda nobenih problemov z njimi.

S tako razporeditvijo dela se delavka ni strinjala in je brez vsakega opravičila ali dovoljenj ostala doma od 10. decembra 1964 dalje. Že 18. decembra 1964 bi ji morali zaradi teh neopravičenih izostankov izdati odločbo o samovoljni zapustitvi dela, pa smo spet upoštevali njeno socialno stanje, da je mati treh otrok itd. Upoštevali smo njeno pritožbo in jo rešili v njen prid tako, da bi morala 21. decembra 1964 priti na delo točno ob 14. uri brez zamujanja. Na sindikalnem občnem zboru pa je bilo sklenjeno: če nove ugodnosti ne bo upoštevala, naj se ji takoj izda odločba o prekinitvi delovnega razmerja zaradi samovoljne zapustitve dela, saj je delo medtem zares prekinila v 9 zaporednih delovnih dneh.

Navzlic takemu sklepu sindikata delavke 21. in 22. decembra 1964 sploh ni bilo na delo.

Mar naj po vsem tem govorimo v našem podjetju o birokraciji in spo njej dišeči praksi? — Vodstvo obrata tudi močno tangira zapisani stavek: »Prosila je, a so ji modro odgovorili, da tudi zunjo velja delovni čas od šestih zjutraj«, ko pa vsi vedo, da je stalno delala popoldne, a ni upoštevala nikakega reda. Nikjer v zakonskih predpisih pa ne piše, da lahko mati z otrokom prihaja ne delo kadar to njej ugaja. Če bi hoteli govoriti o tem, kakšno voljo do dela je pokazala ta delavka, bi bilo najbolje vprašati slehernega delavca našega kolektiva. Tako, kot piše v članku, pa le ni! — Da je moj odgovor pravilen, naj med drugim potrdi tudi dejstvo, da sta medtem oba prizadeta delavca pri nas že prekinila delovno razmerje na podlagi samovoljne zapustitve dela in sporazumne prekinitve delovnega razmerja.

Ne morem dobesedno kritizirati pisca članka, ker vem, da z zadevo ni na jasnem. Ni pravilno od njega, da je nasedel besedam, ne da bi se prej prepričal, kje tiči resnica. Povsem pa sem preoričan, da za naš kolektiv latinski pregovor »Homo homini lupus« (Človek človeku volk) zaenkrat še ne pride v poštev.

MILAN PAJNIČ,
šef obrata INLES, Podpreska

OPOMBA UREDNIŠTVA: pisec članka, naš novinar France Grivec, pripominja k gornjemu pojasnilu tov. Milana Pajniča sledeče:

V svojem razmišljanju o odnosih med ljudmi nisem imenoval nikogar, niti osebe niti kolektiva, ker mi ni šlo za to, pač pa — kakor že naslov rubrike pove — za odnose med ljudmi, za pristne, tovariške, socialistične odnose, ki pa so čestokrat, žal, še daleč od socialističnih. Do tega razmišljanja me ni privedel zgolj »konflikt« med kolektivom INLESA v Podpreski in njihovo delavko, pač pa vrsta več ali manj podobnih konfliktov še marsikje drugje. Vaš konflikt je bil le širok okvir za tako razmišljanje, ki pa ga nisem hotel konkretizirati z nobeno točnejšo navedbo, ker spora pač nisem poznal z obeh strani. Gledano iz tega zornega kota torej tu zares ni šlo za blatenje določenega kolektiva.

Tudi moja pripomba o volku in človeku velja predvsem vsem nezdravim medsebojnim odnosom, nasi gre do delavk ali delavcev, se pravi proti vsemu tistemu, čemur bi se morali vsi skupaj z vsemi močmi upirati, kar bi morali odpravljati.

FRANCE GRIVEC

Osnova so kongresne smernice

V razpravi na občinski konferenci ZK v Ribnici, ki je bila prejšnji petek in ji je dajala osnovni poudarek problematika mladine, so poleg člana CK ZKS Jake Žena sodelovali še Vinko Kersnič, Lojze Košir, Gradimir Božinovič, France Košorok, Dušan Lavrič, Jože Selšek, Lojze Petek, Ivan Ilc, Rade Lakić, Milena Borovac, Metka Železnik, inž. Vlado Mihelič, France Ilc, Bogomir Fegic in Dušan Čihal.

Referat sekretarja občinskega komiteja ZK Ribnica Lojzeta Petka na občinski konferenci je odprl vrsto pomembnih vprašanj in problemov, s katerimi so se komunisti že doslej večkrat spopadali ali pa se bodo v bližnji prihodnosti še pojavljali. Reševanje vseh teh nalog, o katerih je odločno spregovoril že minuli kongres, mora biti postopno, saj bi bilo iluzorno misliti, da je s samim kongresom že vse rešeno. Kongres je le nakazal probleme in način, kako jih najbolje rešiti, stvar nas vseh pa je, da bomo kongresna načela tudi dejansko u r e s n i č e v a l i v našem vsakdanjem delu.

Nova delitev narodnega dohodka, je poudaril tovariš sekretar, nujno zahteva zmanjšanje investicijske potrošnje, povečanja deleža osebne potrošnje pri delitvi narodnega dohodka pa zahteva tudi bistveno večje materialne rezerve, če nočemo, da bi to še povečalo inflacijske težnje, ki zmanjšujejo vrednost doseženih uspehov. To pa narekuje našemu gospodarstvu odpravo vseh neskladnosti tako na področju industrije kakor tudi v kmetijski proizvodnji.

Povečanje produktivnosti smo doslej vse prepogosto iskali v fizičnem naprezanju proizvajalcev, danes pa ugotavljamo, da je modernizacija, tehnični in tehnološki napredek šele v začetni fazi. Prav gotovo so vzroki nizke produktivnosti prav tu in prav tu moramo tudi iskati izhod iz tega. Ko smo v zadnjih letih močno povečali proizvodne zmogljivosti, smo preveč pozabljali na odgovarjajoče strokovne delavce, ki bodo znali upravljati v novimi proizvodnimi kapacitetami.

Že v referatu je sekretar obširno govoril o odnosih med občino in delovnimi organizacijami, v razpravi pa je inž. Vlado Mihelič na primeru Inlesa vprašanje obojestranskega sodelovanja še podrobneje razčlenil. Sodelovanje lesnega kombinata INLES, kolektiva na področju dveh občin, je z občinskima skupščinama oz. njunimi upravami prešibko, saj pride do izraza morda le enkrat, dvakrat na leto ob sprejemanju planov in zaključnih računov. Kontaktiranje obeh občin s kombinatom bi moralo biti v prihodnje izdatnejše, stalno, predvsem pri vprašanjih nadaljnjega razvoja kombinata. Inž. Mihelič je med drugim govoril tudi o precejšnjih težavah kombinata, ki izhajajo v večji meri prav iz premalo premišljene združitve šestih samostojnih lesnih podjetij pred tremi leti. Kljub temu, kljub večkrat nasprotujočimi stališči znotraj kombinata, kljub slabi kadrovski zasedbi in drugim težavam je kombinat dosegel lepe uspehe. Največja težava je pri nadaljnji specializaciji proizvodnje in sestavi podrobnega perspektivnega plana, ki bo že sam po sebi preprečeval različne lokalistične tendence. Inž. Mihelič je opozoril tudi na pre skrbo s surovinami, saj so zaradi nezadostnih količin lesa kapacitete zasedene le 80-odstotno, čeprav prodajajo les z našega področja celo v druge republike. Nemalo težav povzroča kombinatu tudi preživelo, birokratsko dodeljevanje deviz za uvoz nujno potrebnega proizvodnega materiala.

Na konferenci so veliko govorili tudi o problemih mladine, kar dokazuje, da bodo morali komunisti v prihodnje mladim posvetiti več pozornosti. Vprašanje, kaj smo doslej nudili mladini, ki je bilo postavljeno na konferenca, da misliti. Navadno mladi rod le kritiziramo, ne poiščemo pa vzrokov, zakaj je tak, zakaj se aktivneje ne vključuje v družbeno politično življenje. Vse premalo so komunisti storili za sprejemanje mladine v ZK, saj v nekaterih osnovnih organizacijah že po deset in več let niso sprejeli nobenega novega, mladega člana! Če govorimo (kritiziramo) o slabem delu mladih v različnih samoupravnih organih, moramo nujno govoriti tudi o odnosu starejših do mladih upravljalcev. Večkrat slišimo, da mladi niso sposobni za aktivno družbeno politično delo, da so neresni v samoupravnih organih itd., pozabljamo pa, da jim s svojim stalnim nezaupanjem onemogočamo uveljavitev. Mlade bomo lahko vključili v delo le z dajanjem konkretnih nalog, pri tem pa jim bomo morali pomagati starejši, a ne s kritiziranjem in omalovaževanjem, pač pa z nasveti in razumevanjem! Mladega človeka formira pač le aktivno družbeno delo; tečaji in seminarji mu dajo le znanje, ne pa prakse.

Ob vlogi in delu mladine je treba govoriti tudi o vlogi in delu žena, katerih družbena aktivnost vedno bolj popušča. Vzrok za to je vsekakor v tem, da je družba premalo storila za razbremenitev žene, ki poleg svojih poklicnih dolžnosti in dela z družino ne more še aktivno posegati v družbeno življenje. Vedno več žena je vključenih v proizvodnjo, kaj je pa storjenega, da bi jih razbremenili doma? Še vedno je premalo razvito šolstvo, da o otroškem varstvu sploh ne govorimo. Prav v tem pa se odraža vedno pomembnejša vloga krajevnih skupnosti.

F. GRIVEC

S TAKO POSTREŽBO SMO RES ZADOVOLJNI !

Tovariš urednik!

Decembra smo gospodinje iz Dolenje vasi hodile v Ribnico k zobozdravniku. Zjutraj smo šle z avtobusom na pot, opoldan pa smo se vračale domov. Dokler še ni bilo hude zime, smo lahko na avtobus čakale na prostem, ob nastopu mraza pa smo iskale toplote po ribniških prodajalnah. Večina prodajalcev nas je prav postrani gledala, češ, kaj se tu drenjate?

Nekega dne pa sem stopila v najbližjo prodajalno pri avtobusni postaji, v trgovino IZBIRA v Ribnici. Postregla me je prodajalka, vedno nasmejana in dobre volje, ANICA MATE. Pokazala mi je blago, razložila uporabo, kupljeno blago zavila najprej v papir in ker je padal dež, še v posebno vrečko. Nad njeno lepo postrežbo sem bila res presenečena in bi bilo prav, če bi po vseh trgovinah tako stregli svojim strankam. Ko sem kasneje še večkrat prišla v Ribnico, mi je ponudila celo stol, da sem počakala avtobus na toplem. Tako pa ne streže samo meni, temveč tudi drugim strankam.

Prodajalka Anica je uspešno končala trgovsko šolo, zdaj pa obiskuje še večerno poslovodsko šolo v Kočevju. Želimo ji veliko uspeha in upamo, da bo tudi vnaprej ostala tako prijazna s strankami.

ANGELA LOVŠIN
FRANCKA PUEL
RENATA GRIL
vse iz Dolenje vasi

Ena poglavitnih tem Jarmove ustvarjalnosti so matere, vdove, delovne žene, žene, pokrite s črnimi rutami. Tiste žene, ki jih vedno vidi, ko pride domov h Kolpi, ob katerih in iz katerih je zrasel, živel z njimi. Te žene, vdove padlih partizanov in talcev, vedno znova navdihujejo njegovo globoko človeško čuteče srce. Na sliki:

Servisi so dobro gospodarili

Servisi stanovanjske skupnosti Ribnica, predvsem pa zidarski in mehanični servis, so lani dobro gospodarili. Tako so servisi proizvodni plan, ki je predvideval 32 milijonov dinarjev prometa, presegli za 9 milijonov, četudi kolektiv dela v neprimernih prostorih.

Stanovanjska skupnost bo 31. marca prenehala delovati, namesto nje pa bosta pri krajevni skupnosti ustanovljena mehanični in zidarski servis. V okviru stanovanjske skupnosti bodo poslovali še vrtec, krpalnica in servis za pomoč v gospodinjstvu.

-r

V ribniški Komunali izvoljeni organi samoupravljanja

23. januarja je 29-članski kolektiv podjetja KOMUNALA v Ribnici prvič izvolil organe upravljanja — svet delovne skupnosti. Volitve so potekale v svečanem vzdušju, k čemur je mnogo pripomoglo lepo okrašeno volišče. Na kandidatni listi je bilo predlaganih 13 kandidatov, izvoljenih pa je bilo 9.

Podjetje KOMUNALA je bilo ustanovljeno leta 1965 in od tedaj dalje uspešno posluje. Z lastnimi sredstvi so zgradili upravno poslopje v Podstenah pri Žlebiču, ker imajo kamnolom, zgradili pa so tudi bencinski servis in lepo uredili bližnjo okolico. Podjetje se ukvarja predvsem z urejevanjem komunalnih potreb na področju vse občine. Najvažnejša naloga podjetja pa je skrb za občinske ceste, ki se na območju domače občine raztezajo v dolžini 115 kilometrov.

—r

RIBNICA: 67 evidentiranih kandidatov za odbornike in poslance

Do ponedeljka, ko se je volilna komisija sestala na reden tedenski sestanek, je bilo v ribniški občini evidentiranih 47 možnih kandidatov za občinsko skupščino in 20 za republiško oz. zvezno skupščino. Za kandidata za republiški zbor republiške skupščine je bil na novo evidentiran France DEBELJAK, bivši sekretar občinskega komiteja Ribnica.

Upravni odbor gasilskega društva v Dolenji vasi je na svoji seji razpravljal med drugim tudi o pripravah na volitve in evidentiral osem možnih kandidatov za občinsko skupščino. To so — za občinski zbor: Jože BOJC, zidar pri Gradbeniku, Stane ČEŠAREK, kovač, Jože HENIGMAN ml., mehanik. France ILC, delavec, Ivan LEVSTIK, urar, France TRDAN, delavec. Za zbor delovnih skupnosti so evidentirali Janeza MERHARJA, kmeta iz Dolenje vasi, in Karla MERHARJA, kmeta iz Kota pri Rakitnici.

V ribniški občini je v 25 volilnih enotah evidentiranih 47 možnih kandidatov za občinske odbornike, 14 predlogov za republiško skupščino in 6 za zvezno skupščino. Po 20. februarju se bodo v občini pričeli kandidacijski zbori volivcev, na katerih bodo volivci izmed evidentiranih možnih kandidatov izbirali najresnejše kandidate za volitve.

Novi občinski komite ZK Ribnica

Na konferenci Zveze komunistov v Ribnici so minuli petek delegati izvolili tudi nov 19-članski komite, 3-člansko revizijsko in 5-člansko kontrolno komisijo in 3 delegate za V. kongres ZKS. Člani novega občinskega komiteja so: Milena Borovac, učiteljica, Veno Čihal, obratni gozdar, Anton Dejak, gradbeni tehnik, France Grivec, novinar, France Ilc, lesni tehnik, Majda Ivanc, učiteljica, Stane Kersnič, delavec, Milka Kličko, uslužbenka, Alojz Košir, upravnik podružnice zavoda za soc. zavarovanje, Franc Lavrič, obratovodja, Stanka Mejač, trgovska poslovodkinja, Vlado Mihelič, lesni inženir, Jože Mohar, trgovski poslovodja, Alojz Pantar, gozdarski tehnik, Albin Ponikvar, delavec, Jordan Ristić, kmetijski tehnik, Stane Vesel, lesni tehnik, Anica Zeković, računovodkinja, in Matija Zobec, kmetijski tehnik.

Veno Čihal, novi sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Ribnica. Rojen je bil leta 1937 in je član ZK od leta 1958. Po poklicu je obratni gozdar pri gozdnem obratu KGP v Ribnici.

Revizijska komisija: Bogomir Fegic, dentist, Ivan Francelj, knjigovodja, Zora Nosan, upravnica pošte. Kontrolna komisija: Metod Andoljšek, delavec, Dušan Čaval, delavec, Vinko Kersnič, uslužbenec, Ivanka Lavrič, inval. upokojenka, in Vinko Sparovec, lesni tehnik.

Ribniške komuniste bodo zastopali na V. kongresu ZK Slovenije trije delegati: Veno Čihal, inž. Vlado Mihelič in Meta Železnik, učiteljica.

Dosedanji sekretar Alojz Petek je odšel na novo službeno mesto v Ljubljano, za novega sekretarja pa je komite na prvi seji po konferenci izvolil Vena Čihala, obratnega gozdarja pri gozdnem obratu Ribnica.

Premalo evidentiranih kandidatov v ribniški občini

Na vprašanje, kako je s pripravami na volitve in kako poteka evidentiranje možnih kandidatov za občinsko in druge skupščine, nam je predsednik občinske volilne komisije v Ribnici Dušan Lavrič povedal naslednje:

— S pripravami na volitve smo pri nas pričeli dovolj zgodaj in delno uporabili za evidentiranje že konference krajevnih organizacij Socialistične zveze. Prve evidentirane predloge smo dobili iz Dolenje vasi, kasneje pa še iz več drugih volilnih enot. Izmed trinajst volilnih enot za občinski zbor ni evidentiranih kandidatov samo še v štirih.

Kljub temu da imamo zbranih že precej predlogov za občinsko skupščino, z dosedanjim delom ne moremo biti zadovoljni, saj so v nekaterih enotah evidentirali le po dva, tri, čeprav bi bilo bolje, da bi jih pet, pa tudi deset. Volilna komisija pri občinskem odboru SZDL, ki se redno sestaja vsak ponedeljek, je pismeno povabila k sodelovanju vse krajevne odbore SZDL, sindikalne podružnice ter druge organizacije in društva. Izkoristili bomo prav vsako možnost za javno zbiranje predlogov, tako da bomo do zborov volivcev, kjer se bodo občani odločali za najresnejše kandidate za odbornike, imeli čim več evidentiranih.

Ponekod evidentirani predlogi tudi kažejo, da so občani vzeli zadevo manj resno in bo prav tu treba delo še nadaljevati. V krajih, kjer menimo, da bi lahko evidentirali več kandidatov, in pa tam, kjer nam ni uspelo dobiti še nobenega predloga, bomo izvedli anonimno anketo, ki brez dvoma ne bo brez uspeha. Tudi z evidentiranjem žensk še ne moremo biti popolnoma zadovoljni, čeprav je odstotek žensk v dosedanji skupščini ugoden.

V zadnjem času je bilo na Inlesu, v VE 2 — vezana vrata in galanterija, evidentiranih pet žensk — delavk: **Marija Čaval, Karolina Kersnič, Marija Marn, Pepca Pucelj in Ivana Tekavc.** Za republiško skupščino so na novo evidentirani (poleg tistih, ki smo jih že objavili) še: za republiški zbor **Stane Košir, inž. Vlado Mihelič in Dušan Lavrič** iz Ribnice, za republiški gospodarski zbor **Janez Rigler** iz Ljubljane, za kulturno prosvetni zbor pa **France Grivec** iz Dolenje vasi in **Vanda Škodnik** iz Ljubljane.

Za zvezno skupščino so v Ribnici evidentirani naslednji: za zvezni zbor inž. **Marko Bulc** in **Matija Maležič**, za gospodarski zbor **Drago Benčina** iz Kočevja ter **Alojz Kersnič** iz Ljubljane, za kulturnoprosvetni zbor **Boris Mikoš**, za socialno zdravstveni zbor **dr. Franja Bojc-Bidovec** iz Beograda in **Vinko Kastelic** iz Grosupljega, za organizacijsko politični zbor pa **Jože Ančik** iz Ljubljane.

SUŠJE: delavni gasilci

V nedeljo so imeli gasilci PGD Sušje letni občni zbor. Gasilsko društvo Sušje, ki je med najaktivnejšimi društvi v ribniški občini, ima 140 članov, od tega 70 podpornih, 20 pa operativnih. Odbor je bil delaven in je imel 12 sej. Z lastnimi sredstvi so si lani nabavili 202 m gasilskih cevi, reševalne pasove, ročnike in sanitetni material v skupni vrednosti 234.000 din.

Pa tudi drugače so bili gasilci delavni. Imeli so 8 suhih in 6 mokrih vaj ter po štiri suhe in nočne vaje ponoči. Tudi v letu 1965 imajo v programu nadaljnjo strokovno izpopolnitev. V gasilske vrste bodo vključili tudi večje število pionirjev.

Na občnem zboru so izročili republiško gasilsko odlikovanje zaslužnemu gasilskemu delavcu in funkcionarju tov. **Jožetu Ilcu** iz Slatnika.

Na kraju so izvolili nov 9-članski upravni odbor in 3 člane v nadzorni odbor društva.

Tudi letos pustni karneval

Kot vsako leto se tudi letos Ribničani pripravljajo na pustni karneval. Pri turističnem društvu Ribnica že deluje poseben karnevalski odbor, ki bo organiziral in pripravil vse potrebno.

-R

Evidentiranje kandidatov

Na prvi seji novoizvoljenega krajevnega odbora SZDL Sušje, bila je te dni, so izvolili funkcionarje odbora. Na seji so razpravljali tudi o bližnjih volitvah v občinsko skupščino. Evidentirali so tudi kandidate za odbornike občinske skupščine v 14. volilno enoto, ki obsega vasi Slatnik, Sušje, Žlebič in Gorenje Lazi in sicer: **Lojzeta Lovšina** iz Sušja, **Jancza Lovšina** iz Slatnika, **Jožeta Kluna** iz Žlebiča in **Jožeta Riglerja** iz Gorenjih Lazov. Za odbornike v kmetijsko skupino, ki obsega volilne enote Sušje in Velike Poljane, sta evidentirana **Nande Ilc** iz Slatnika in **Fortunat Kozina** iz Sušja, za kmetijsko skupino v volilni enoti Sodražica, Zamostec, Žimarice ter Vinice in Zapotok sta evidentirana **Franc Prijatelj** iz Vinic in **Franc Lovšin** iz Zapotoka.

-r

REŠETO

»Dali so mi besedo v skupščini, zato jim dolgujem odgovor!«

Kdo ga ne pozna, Franca Vinetiča iz Velike Doline, ki pravi o sebi, da je kot odbornik v občinski skupščini že nekajkrat ostal »bela vrana med črnimi«. Mož je kmečki gospodar in se zelo rad pogovarja v jeziku ljudskih pregovorov. V vsakem tretjem stavku, v četrtem pa zagotovo, uporabi kak ljudski rek, slovenski, hrvaški ali tudi srbski. Posebnež je, včasih hudomušen, čeprav z zadnjo ugotovitvijo ne soglaša.

»Pa menda zaradi tega nesoglasja ne boste odklonili nekaj odgovorov za Dolenjski list?«

»Kar vprašajte, bom že povedal, kako mislim.«

»Doba, za katero ste bili izvoljeni, bo kmalu potekla. Na Veliki Dolini ste imeli pred kratkim zbor volivcev. Ali ste na njem pretresali tudi delo občinske skupščine?«

»Nismo. V februarju se bodo volivci ponovno sestali in do takrat bo treba globje zajeti sapo. Tudi odborniki se moramo pripraviti na obračun. Na zadnjem zboru smo ustanovili krajevno skupnost in določili gradbeni odbor za ureditev vodovoda v Koritnem.«

»Se kot odbornik z volivci večkrat pomenite?«

»Kar dobre stike sem imel z njimi ves čas, vendar ne z vsemi. Takole enkrat na mesec smo se ob nedeljah sestajali. Dali so mi glas, besedo v skupščini in sem jim bil dolžan povedati to in ono. V tem času smo največ govorili o gradnji prosvetnega doma, o šoli, o davkih in uvedbi avtobusnih zvez z Brežicami.«

»Z davki ne boste imeli več sitnosti, saj spadate pod četrti okoliš, kajne?«

»Večina jih je v četrtem, nekaj pa tudi v tretjem. Za dokončno odločitev o oprostitvi bodo gotovo še uporabili razna cedila. Oprostitev davkov za naš hribovski predel mnogo pomeni. Kmetovalci želimo, da bi se davčna politika čimbolj približala našim zmogljivostim.«

»Imate kak predlog?«

»Razen tega kar sem omenil samo še to, da bi kmetje imeli več možnosti za nabavo malih strojev in pa, da bi perspektivni plan kmetijstva za našo občino točno opredelil področja za podružbljanje in področja, ki bodo ostala v zasebnih rokah. To želim vedeti kot kmet in kot odbornik. Gotovo veste, da mladina naše kraje množično zapušča in marsikje bi jo laže zadrževali, če bi ji pokazali perspektivo na domačiji svojih staršev.«

»Pri vas imate tudi možnosti za pogodbeno sodelovanje. Ste se vključili v kooperacijo s kmetijsko zadrugo?«

»Seveda smo se, predvsem na področju sadjarstva. Vendar moram pripomniti, da škropljenje ni dobro organizirano, kar se pozna pri letini. Zadruga ima premalo škropilnic in ker tudi ugodnega vremena ni na pretek, ta kooperacija ni uspešna. Prvovrstnega sadja pridelamo zelo malo. Tudi z odkupnimi cenami nismo preveč zadovoljni. Razlike med ceno proizvajalca in prodajno ceno so prevelike.«

»Tovariš Vinetič, za zaključek še vaše mnenje o odbornikih in njihovem delu.«

»Če moram tudi o njih nekaj reči, naj bo. Ne trdim, da niso bili delavni, vendar imam včasih vtis, da zlasti odborniki — kmetje marsikaj premalo proučijo in glasujejo nepripravljeni, sledeč geslu: »kamor vsi, tja še jaz.« Sam nisem take vrste, zato sem na začetku povedal tisto o belih in črnih vranah.«

J. Teppey

V Globokem pridno vadi moški oktet

V Globokem spet vadi moški oktet tamkajšnjega prosvetnega društva. Globoški pevci se pripravljajo predvsem za nastope v domačem kraju. Sodelujejo na vseh proslavah in drugih prireditvah. Zbor vodi tovarišica Anica Kežmanova, ki je znana kot prizadevna prosvetna delavka.

Pevci bi tudi v marsikaterem drugem kraju radi naštudirali vsaj krajši program, vendar zelo primanjkuje pevovodij. Brez strokovnega vodstva pa žal ne gre, kajti samo dobra volja za to delo še ni dovolj.

V Koritnem so izkopali 14 m globok vodnjak

Na pomlad se bodo vaščani iz Koritnega pri Veliki Dolini spet lotili dela pri vodovodu. Vodnjak so izkopali že lansko leto. Globok je 14 metrov. Tudi zabetonirali so vse, kar je bilo treba. Letos morajo zgraditi še rezervoar in položiti cevi vodnjaka do rezervoarja. Izračunali so, da bodo za vse to potrebovali milijon dinarjev. Sami bodo skušali zbrati polovico, polovico pa pričakujejo od občinske skupščine. Priprave za izgradnjo vodovoda v Koritnem potekajo načrtno in prebivalci kažejo za ureditev tega komunalnega vprašanja veliko zavzetosti. Upajo, da bo že to leto pritekla voda v njihove domove.

Na brežiškem sejmu

30. januarja je bil v Brežicah sejem za prašiče ki je bil precej dobro obiskan. Živinorejci so pripeljali naprodaj 620 pujskov, starih do tri mesece in 60 večjih. Povprečna prodajna cena je znašala 510 din za manjše prašičke, katerih je bilo prodanih 270, in okoli 400 din za kg žive teže večjega pujska.

Premalo žensk evidentiranih

Pred dnevi je imelo sestanek predsedstvo za družbeno aktivnost žena v Brežicah, na katerem so govorili o evidentiranju žensk v predstavniške organe, predvsem v občinsko skupščino. Doslej je bilo namreč predlaganih zelo malo tovarišic. Zatem so razpravljali še o zaposlovanju ženske mladine. Če bi v Dobovi lahko izpraznili eno samo stanovanje, bi obrat BETI pridobil dovolj prostora, da bi lahko na novo zaposlil okoli 60 žensk. Razen tega so obravnavali varstvo otrok v novem brežiškem naselju. S pomočjo Delavske univerze nameravajo organizirati po vaseh predavanja, ki žene najbolj zanimajo.

Ob koncu so se dogovorili še za širši sestanek žena v februarju. Konferenca žena naj bi dala tudi predloge za vse aktivistke, ki aktivno delajo tudi po vojni, da bi bile ob 20-letnici osvoboditve deležne zasluženih priznanj.

Lanski cenik bo veljal tudi letos

AGROSERVIS bo imel letos že 90-članski kolektiv — Skok osebnih dohodkov od 37.000 na 46.000 dinarjev

V Agroservisu v Brežicah so se odločili, da letos ne bodo spreminjali cen za svoje usluge. Sedanji cenik so sprejeli v decembru 1963 in ga bodo kar obdržali.

Z gospodarjenjem v letu 1964 so zadovoljni, saj so že 14. novembra dosegli letni plan v vrednosti 175,000.000 dinarjev. Po približni oceni so planska predvidevanja pre segli za 33,000.000.

V Agroservisu so med letom povečali število zaposlenih od 63 na 74, letos pa računajo, da bo kolektiv štel že 90 članov. Ker delajo v zasilnih prostorih, pozimi celo v najhujšem mrazu na prostem, bi si radi uredili sodobnejši obrat. Za zemljišče so vložili prošnjo na občinsko skupščino že v aprilu. V juniju so dobili obvestilo, naj pošljejo še dodatne podatke, potem pa niso več prejeli nobenega odgovora. Svojo delavnico nameravajo urediti v bližini bencinske črpalke, kjer bi prali tudi avtomobile. Matično podjetje Agrotehnika iz Ljubljane je pripravljeno prispevati 250,000.000 za nabavo rezervnih delov, ki bi jih prodajali v njeni trgovini. Trgovino bi Agrotehnika postavila sama. V kraju, kjer je sedanja delavnica, moderni zacija obrat ne bi bila smotrna, ker je preveč oddaljen od avtomobilske ceste.

Podjetje dela zelo solidno in nima nobenih reklamacij. Vrednost uslug na posameznega delavca znaša 3,000.000 dinarjev, kar je resnično relik uspeh. Osebni dohodki delavcev se povečujejo vsako leto. V letu 1963 so zaslužili člani kolektiva povprečno 37.000 dinarjev, v letu 1964 46.000 din, letos pa predvidevajo, da bo to povprečje doseglo 51.000 dinarjev. Redno delo najbolj ovira pomanjkanje rezervnih delov, kar velja za vse sorodne dejavnosti.

POSNEMANJA VREDNO!

V sredo, 27. januarja, je Sapov avtobus odpeljal ob 13.30 iz Brežic proti Bizeljskemu. Vse do dobovskega klanca je vožnja potekala v redu, tam pa je zaradi poledenele ceste avtobus zdrsnil v jarek. Za avtobusom je pripeljal tovornjak, last Jožeta Ferenčaka iz Trnja. Potniki iz avtobusa, šofer, sprevodnik in lastnik tovornjaka so nato s skupnimi močmi potegnili avtobus na cesto, da je lahko nadaljeval pot, toda pri Podvinjah je naletel na novo zapreko. Preko ceste je stal kamion podjetja Koloniale iz Maribora. Tudi temu je lastnik tovornjaka pomagal, tako da je lahko nadaljeval pot, pa tudi avtobus svojo redno vožnjo. Za vso pomoč, ki jo je tedaj tov. Ferenčak nudil, zasluži vselakor javno zahvalo.

D. V.

Lepi načrti mladine v Kapelah

Po zadnji letni konferenci je mladina v Kapelah spet zaživela. Uredili so si klubsko sobo in jo opremili, vsako drugo soboto bodo prirejali mladinske plese v gasilskem domu, prav tako pa bodo skušali pomagati pri javni razsvetljavi v Kapelah. Izdelali bodo kovinska ogrodja za svetilke. SZDL pa bo nabavila žarnice in uredila priključke. Prav tako bodo uredili igrišče, ki ga uporablja tudi osnovna šola in ga ogradili, da ne bo ob sejmih po njem hodila živina. Pri tem bi jim lahko pomagala še KZ. Nameravajo urediti in izpopolniti knjižnico in sodelovati v vseh drugih organizacijah. Zadnjega sestanka so se udeležili tudi zastopniki občinskega komiteja mladine in počitniške zveze. Prepričani smo, da bodo vse druge organizacije prav tako pomagale mladini pri uresničitvi njenih načrtov.

D. V.

Mladinci na seminarju v Brežicah

V tem tednu prirejajo v Brežicah dva seminarja. V torek se je pričel seminar za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov, danes pa so se v prosvetnem domu zbrali mladinci. Prijavilo se jih je okoli 60. V programu imajo predavanje in razpravo o gospodarskem razvoju brežiške občine in ob tem se bodo še prav posebej ustavili pri perspektivnih načrtih. Sledilo bo poglavje o samoupravljanju v občini in obrazložitev metod in oblik dela v Zvezi mladine. Predavali bodo: Mimica Avsec, šef odseka za družbeni plan in finance pri obč. skupščini, Ivan Živič, predsednik obč. sindikalnega sveta, in Franc Skinder, predsednik obč. komiteja ZMS.

Seminar bo trajal ves dan. V popoldanskem delu bodo udeleženci delali po skupinah. Seminar bodo obiskali predsedniki in sekretarji mladinskih aktivov ter predsedniki komisij za idejno vzgojno delo.

Otroci z duševnimi in telesnimi motnjami bi potrebovali svojo šolo

V osnovnih šolah brežiške občine je precej otrok, ki niso sposobni za šolanje v redni šoli. Prosvetni delavci menijo, da bi morali obiskovati posebno šolo. Te v Brežicah za sedaj še ni in trenutno se šola 6 takih otrok v Celju in Novem mestu.

Strokovnjak psiholog je lani pregledal 34 predlaganih otrok in ugotovil, da jih je 19 duševno prizadetih. Na oceno psihologa čaka še 30 otrok. V Brežicah ne računajo na ustanovitev samostojne posebne šole za občino, pač pa sodijo, da bi se za takšno šolo lahko odločili v okviru treh posavskih občin. Kandidatov zanjo bi bilo s tega področja dovolj. Takšna šola bi morala imeti lastno zgradbo s potrebnimi delavnicami in specializiranim kadrom. To so osnovni pogoji za uspešno delo. Otrokom z duševnimi in telesnimi motnjami bi le na ta način zagotovili primerne oblike vzgoje in izobraževanja.

NOVO V BREŽICAH

■ Prebivalci mesta Brežic so pokazali precej zanimanja za obisk dunajske drsalne revije »Svet pleše« v Celovcu. Ogled te prireditve organizira podjetje SAP iz Ljubljane. V brežiški poslovalnici so prejeli do sedaj nekaj več kot 80 prijav. Računajo, da bodo obiskovalce revije odpeljali v Celovec trije avtobusi. Nekaj prijav bi bilo še dobrodošlih. Prvi obisk te znane revije na ledu bo verjetno 29. februarja. Izlet bo trajal en dan. Podjetje SAP bo dalo za to priložnost na razpolago udobne avtobuse.

■ V soboto je bilo slovesno zaključeno zimovanje pionirjev. Najboljši smučarji so prejeli diplome. Vreme za smučanje sicer ni bilo najbolj ugodno, zato pa so bili pionirji tembolj zadovoljni z ostalim programom zimskih počitnic v Brežicah. Naučili so se športa na snegu in zvedeli marsikaj koristnega o taborniklh, o delu pionirskih odredov in načrtih Zveze prijateljev mladine. Čas je kar prehitro minil in tudi počitnice gredo h kraju. Pionirji so se zadovoljni vrnili na svoje domove.

■ Volivci v Brežicah so ustanovili krajevno skupnost in izvolili svoje predstavnike v svet te skupnosti. Ta bo pripravil načrt za delo v tem letu in se opredelil za rešitev tistih zadev, ki jih volivci postavljajo med najnujnejše. Sem sodijo predvsem nekatera komunalna vprašanja, pa tudi vprašanja otroškega varstva ipd.

■ Za občinski zbor druge volilne enote so na zboru volivcev v Brežicah evidentirali kar šest kandidatov, v glavnem ženske. To so: Erna Orlič, Katica Kolar, Marija Hrovat, doktor Marija Jež, Mirko Grubešič in Franc Kebe. Za republiško skupščino so bili zabeleženi kandidati: Milan Šepetavc, Mirko Kombič, Franc Kimovec -Žiga, Franc Šetinc in Stanko Verbič.

BREŽIŠKE VESTI

Kaj pričakujemo v Brežicah od razvoja turizma

MNOGE KOMUNE VSAK DAN BOLJ SPOZNAVAJO, DA Z RAZVOJEM TURIZMA LAHKO PRIDOBE ZA SVOJE POTREBE MARSIKAK DINAR, KI BI SICER ODTEKEL MIMO. PRAV ZATO TUDI V BREŽIŠKI OBČINI ŽE DALJ ČASA GOVORIJO O TURIZMU KOT ENI IZMED PRIMERNIH OBLIK ZA DOPOLNITEV OSTALIH PANOG GOSPODARSKE DEJAVNOSTI. DA BI IZVEDELI VEČ O TEM, KAJ BREŽIČANI PRIČAKUJEJO OD TE PANOGE, SMO ZAPROSILI ZA RAZGOVOR TOVARIŠA STRUNJAKA, REFERENTA ZA TURIZEM IN GOSTINSTVO PRI SKUPŠČINI OBČINE BREŽICE.

TOVARIŠ STRUNJAK, KATERI SO GLAVNI POGOJI ZA RAZVOJ TURIZMA V NAŠI OBČINI, MORDA TOČNEJE: KATERE NARAVNE LEPOTE IN ZANIMIVOSTI BI LAHKO V TA NAMEN NAJBOLJ IZKORISTILI?

— Brežice in brežiško Posavje ni s svojimi izrednimi izletniškimi kraji privlačno samo za turiste, izletnike in goste iz Zagreba, ampak ga v vse večji meri obiskujejo tudi številni inozemski turisti. Zdrava in blaga subalpska klima, bujno zelenje, termalni izviri, uspešno izkoriščeni v zdravstvene in rekreakcijske namene (termalno zdravilišče in odprt bazen), gorski turizem, ribolov in kopanje v lepi Krki, lovski rezervati, campi, izletniške točke — kot Bizeljsko, Čateške Toplice, Pišece, mokriški in oreški grad — pa dajejo našemu zares privlačnemu turističnemu predelu poseben čar. Razen tega so v samem mestu in v njegovi neposredni bližini še drugi pomembni kulturni objekti, spomeniki davne ali bližnje preteklosti, izredno očuvani gradovi, med njimi zlasti grad v Brežicah. Tu je Posavski muzej z bogatimi arheološkimi in etnografskimi zbirkami, v gradu pa je tudi prekrasna viteška dvorana z baročnimi freskami. Vse te in druge zanimivosti v Brežicah in okolici so pomembne za planiranje turistične propagande.

KAJ PO VAŠEM MNENJU RAZEN GORNJEGA TURIST ŠE PRIČAKUJE?

— Najprej želi videti to, kar še ni videl ali pa le redkeje srečuje; želi udobno prenočišče, rad prijetno potuje, dobro jé, zanimajo ga domače jedi in pijače, želi prijetno zabavo, počitek, nova poznanstva, iskrenost, prisrčnost, gostoljubnost in dobrodošlico. Rad ima čistočo in urejenost, o vsem tem pa želi biti dobro seznanjen.

ALI NAŠI GOSTINSKI OBJEKTI IN TURISTIČNE TOČKE TER LJUDJE LAHKO UGODE VSEM TEM ZAHTEVAM?

— To je pravzaprav glavno vprašanje in temelj planiranja propagandnega materiala in sredstev. Misliti moramo na povečano število prenočišč za goste iz Hrvatske in goste iz inozemstva — predvsem iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Italije, skandinavskih dežel in od drugod. Ob vsem tem pa moramo največjo pozornost posvetiti izletniškemu turizmu. Le-ta bo namreč rasel z razvojem motorizacije in

»Ne poznamo še vseh potreb po izobraževanju«

Delavska univerza v Sevnici pričakuje več pomoči — Prvi so zdaj na vrsti upravljavci

Po skoraj enoletnem premoru je delavska univerza v Sevnici spet zaživela. Ves ta čas je bil njen obstoj samo formalen, ker delovno mesto upravnika ni bilo zasedeno. Za izpolnjevanje izobraževalnih nalog je imela ta ustanova v preteklih letih le skromna sredstva. Posledica njenega negotovega materialnega in pravnega položaja so bile verjetno tudi kadrovske težave. Podobno kot v drugih krajih se delavska univerza tudi tu ni mogla postaviti v enakopraven položaj z ostalimi izobraževalnimi ustanovami v občini. Ob vsem tem pa je zanimiva ugotovitev, da so bile prav delovne organizacije tiste, ki so občutile pomanjkanje izobraževalne ustanove za odrasle in predlagale, naj bi spet začela delati.

Tako je pred dobrim mesecem prevzel mesto upravnika tov. Miha Tomšič, do tedaj učitelj na osnovni šoli v Krmelju. Predstavil mi ga je predsednik obč. sindikalnega sveta, ki je tudi prvi dal pobudo za nekaj skupnih akcij sindikata in delavske univerze. Tisti dan je bil v gasilskem domu seminar za predsednike delavskih svetov, upravnih odborov in ekonomskih enot. Seminar je trajal dva dni in ga je obiskalo 22 slušateljev.

»Ali že pripravljate program za naslednje leto?« sem se pozanimala.

Tovariš Tomšič je pojasnil: »Takoj v januarju nameravamo skupno z občinskim sindikalnim svetom začeti z večerno šolo za upravljalce. Zanimanje zanjo je veliko, obiskovali pa jo bodo člani delovnih kolektivov, v glavnem člani samoupravnih organov. Za mladino bomo program še posebej prilagodili in organizirali poseben mladinski oddelek, če bo le dovolj prijavljencev. Predvidevamo tudi vrsto drugih izobraževalnih oblik, vendar nam pri programiranju za sedaj še manjka analiz o izobraževalnih potrebah v občini. Dokler tega ne bomo imeli, programi najbrž ne bodo najbolj ustrezni. Potrebe po izobraževanju pa bomo lahko ugotovili le ob skupnem sodelovanju vseh odgovornih činiteljev v občini. Trenutno je delavska univerza še preveč prepuščena sama sebi. Pri občinskem sindikalnem svetu in obč. komiteju ZKS uživa vso podporo, premalo pa je pomoči s strani obč. skupščine. Tu ne mislim samo na materialno pomoč, ampak tudi na pomoč v obliki analiz o potrebah in problemih izobraževanja v občini.«

»Imate za uresničitev vaših načrtov dovolj kadra?«

»Pomagamo si s predavatelji, ki so sodelavci delavske univerze v Krškem. Približno polovico jih pride od tam. Nekaj časa ne bo šlo drugače. Tuje predavatelje bomo povabili tudi za razna potopisna in druga predavanja. Začeli bomo s šolo za starše v Sevnici in verjetno še v Krmelju. Ponovno bomo uvedli redne predstave potujočega kina na Blanci, v Boštanju, v Loki, Šentjanžu in Tržišču. Področje dela je ogromno in kos mu bomo le, če bomo pri naših naporih deležni potrebne pomoči.«

PREDSTAVLJAMO VAM KANDIDATE:

Besedo ima magister Albin Žumer iz Sevnice

Za gradnjo zdravstvenega doma se mudi – Gasilci so odpovedali gostoljubje dispanzerju

Med kandidate za republiško skupščino so v Sevnici vpisali tudi tov. Albina Žumra, magistra farmacije. Volivci so ga predlagali za poslanca socialno zdravstvenega zbora. Med ljudmi je dobro znan, saj že vrsto let vodi lekarno v Sevnici.

»Tovariš magister, gotovo ste že zvedeli, da so vas občani predvideli za poslanca. Bi bili pripravljeni delati v skupščini?«

»Predlog za kandidata sprejemam kot priznanje naši službi. Kot farmacevt sem sicer vezan na delovno mesto, kolikor pa bi mi preostalo še časa, bi se seveda potrudil tudi pri izpolnjevanju poslanskih dolžnosti.«

»Kaj mislite o nalogah tega skupščinskega zbora v bližnji prihodnosti?«

»O tem nisem še razmišljal in takole na hitro bi morda pripomnil le to, da bi bilo treba čimprej uzakoniti splošno kmečko zavarovanje.«

»Ko sva že pri zdravstvu, pa se še nekoliko ustaviva ob tej problematiki. So pogoji za zdravstveno službo v vaši občini zadovoljivo urejeni?

Magister Albin Žumer pravi, da v Sevnici ne smejo več odlašati gradnje zdravstvenega doma. V njem bo tudi nova lekarna z bromatološkim in analitskim laboratorijem

»Ni še vse tako, kot si želimo. Nujno bi potrebovali nov zdravstveni dom. Gradnjo smo predvideli v treh etapah. Najprej bi sezidali dispanzer in zobno ambulanto, potem pa še ostalo. Dispanzer gostuje zdaj v gasilskem domu, a so mu gasilci odpovedali gostoljubje pod svojo streho. Zagrozili so celo že s sodno odpovedjo.«

»Če je tako, potem se z gradnjo res mudi. Boste kmalu začeli?«

»Verjetno še letos, če se bo nabralo dovolj denarja. Pri občinski skupščini se v skladu za zdravstvene investicije že zbirajo sredstva, ki jih od lanskega leta dalje odvajajo tja vse delovne organizacije.«

»Kako pa lekarniška služba in oskrba z zdravili pri vas?«

»Naše delo je precej laže, odkar za cene zdravil ni potrebno soglasje zavoda za socialno zavarovanje, ampak urejamo to samo z zavodom za cene. Prej se zlepa nismo mogli sporazumeti, ker zavod za socialno zavarovanje naših kalkulacij ni priznaval. Oskrba z zdravili je v redu in ljudem skušamo vedno ustreči. Trudimo se, da imamo stalno na zalogi tudi tiste vrste zdravil, ki jih sicer primanjkuje. Zaradi tega smo zelo razširili mrežo naših dobaviteljev.

V zadnjih petih letih smo ustanovili dve lekarniški postaji: na Senovem in Krmelju. V tem času smo štipendirali 3 študente na visoki šoli in 3 na srednji šoli. Tako smo si zagotovili kader za vse poslovne enote. Trenutno štipendiramo samo še enega tehnika. Tudi za stanovanja smo poskrbeli. Lekarna ima v Sevnici dvoje stanovanj, v Krmelju in na Senovem pa po eno.

»Ustvarite veliko prometa?«

»Lani je znašal skupno 96 milijonov; od tega so 32 milijonov ustvarili na Senovem, 12 milijonov pa v Krmelju. Upoštevali smo tudi oba depoja senovške lekarniške postaje, ki ju imamo v Brestanici in v Koprivnici.«

Jt

Komunalno obrtno podjetje Sevnica

PRODA

rabljen moped

49 ccm - COLIBRI

Licitacija bo v petek, dne 12. februarja 1964, od 8. do 9. ure za družbeni sektor in od 9. ure dalje za zasebni sektor.

VI. NATEČAJ STANOVANJSKEGA KREDITNEGA SKLADA OBČINE SEVNICA ZA L. 1965

I.

Na podlagi sklepa upravnega odbora stanovanjskega kreditnega sklada občine Sevnica, sprejetega 18. januarja 1965,

RAZPISUJEMO

VI. natečaj za dodelitev posojil iz stanovanjskega kreditnega sklada v letu 1965.

II.

Natečaja se lahko udeležijo:

1. Pravne osebe, ki gradijo stanovanjske zgradbe na območju občine Sevnica;
2. pravne osebe za popravilo stanovanjskih zgradb, ki so na teritoriju občine Sevnica;
3. delavci, uslužbenci in upokojenci (v nadaljnjem besedilu delavci), ki gradijo oziroma popravljajo svoje stanovanjske hiše na teritoriju občine Sevnica.

III.

Prednost pri dodelitvi posojila imajo tisti, ki nudijo:
— višjo obrestno mero, — višjo lastno udeležbo, — več stanovanjskih prostorov za družbene potrebe in — krajši rok odplačevanja posojila — člani organizacije ZB NOV in tisti, ki gradijo stanovanjske hiše v gradbenem okolišu.

IV

Skupni znesek sredstev za odobravanje posojil:

1. pravne osebe za novogradnje —	100 milijonov din,
2. pravne osebe za popravila —	3 milijone din,
3. delavci za novogradnje —	20 milijonov din,
4. delavci za popravila —	3 milijone din.

V.

Pogoji za udeležbo na natečaju:

1. pravne osebe za novogradnje:
   — najmanjša obrestna mera je 3 %, rok vračila največ 20 let;
2. pravne osebe za popravila stanovanjskih hiš:
   — najmanjša obrestna mera je 1 %, najdaljši rok vračila 10 let;
3. delavci, ki gradijo nove stanovanjske hiše:
   — lastna udeležba pri gradnji najmanj 50 % oziroma zgrajena hiša do IV. gradbene faze (to je pod streho);
   — najnižja obrestna mera je 1 %, najdaljši rok vračila 20 let;
   — nuditi mora najmanj eno sobo za družbene potrebe;
   — najvišji znesek posojila je 2 in pol milijona;
4. delavci za popravila stanovanjskih hiš:
   — najmanjša obrestna mera je 1 %, najdaljši rok vračila 10 let;
   — lastna udeležba najmanj 50 %;
   — najvišji znesek posojila pol milijona din.

VI.

Ponudniki so dolžni nakazati varščino v višini 0,5 % od zaprošenega zneska posojila. Varščina se plača na račun pri Službi družbenega knjigovodstva Sevnica št. 606-131-687-01-7.

VII.

Ponudbe za posojilo po tem natečaju morajo prosilci predložiti z vso dokumentacijo, ki jo zahteva komunalna banka, v zapečateni kuverti z vidno oznako **»VI. natečaj za posojilo pri stanovanjskem skladu občine Sevnica.«**

Ponudbe z nepopolno dokumentacijo se bodo smatrale, kot da niso vložene. — Natečaj traja do 31. marca 1965. — Za potrebne obrazce in informacije se obračajte na komunalno banko.

Upravni odbor stanovanjskega sklada občine Sevnica

DELO NA DOMU JE TUDI DELO

Obe konfekcijski podjetji v Sevnici zaposlujeta delovno silo tudi na domu. Zlasti LISCA ima veliko zunanjih delavk. To so v glavnem gospodinje, ki si rednega dela v podjetju ne bi mogle privoščiti. Vezane so na gospodinjstvo in varstvo otrok in svoj delovni čas rade prilagodijo domačim razmeram.

Dobra stran dela na domu je tudi ta, da oddaljenost od podjetja ni pomembna. Te delavke so raztresene po celotnem zasavskem področju, od Zagorja do Brežic. Marsikdaj v domači občini take vrste zaposlitve ne bi mogle dobiti. S takšnim načinom dela se torej odpirajo možnosti za zaposlitev vsem tistim ženam, ki bi bile sicer prisiljene ostati samo gospodinje.

Te žene res delajo in zaslužijo z izdelovanjem konfekcije na domu, vendar pa nimajo tistih pravic, ki jih uživajo ostale delavke. Njihova delovna doba ni priznana in tudi za ugodnosti socialnega zavarovanja so prikrajšane. Delavke v LISCI so o tem že razpravljale in menijo, da takšen odnos do teh žena ni pravilen.

J. TEPPEY

Krvodajalska akcija v Loki

Celjska bolnišnica potrebuje po razširitvi v zadnjih letih za kirurški in porodniški oddelek vedno več krvne plazme. Zato je komisija za krvodajalstvo pri občinskem odboru Rdečega križa v Sevnici sklenila, da bo prvič odvzem krvi tudi v Loki — na območju krajevnega urada Loka, kamor sta všteta tudi Razbor in Okroglica; pričakujejo najmanj 40 krvodajalcev. Kri bo odvzemala celjska transfuzijska postaja 17. februarja najprej v Sevnici, okrog dvanajste ure pa še v Loki. Pri krvodajalski akciji bodo sodelovale vse organizacije, Rdeči križ, Socialistična zveza in krajevni urad, ki bodo tudi zbirale prijave. Prepričani smo, da bo akcija uspela.

S. Sk.

s skrajšanjem delovnega časa. Brez števila je načinov, s katerimi si ljudje ob razvoju turizma direktno ali indirektno pridobe dohodke. Eden izmed teh je oddajanje privatnih sob. Za to predvidevajo tudi posebne kredite, s čimer ne bodo mnogo pridobili le turisti, ampak tudi lastniki stanovanj.

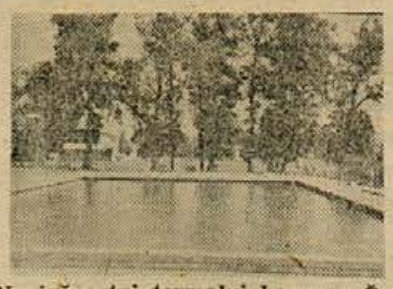

Novi športni termalni bazen v Čateških toplicah (Foto: Baškovič, Brežice)

ALI STE V BREŽICAH ŽE KAJ KONKRETNEJE GOVORILI O VSEH TEH PROBLEMIH IN NAČRTIH ZA NJIHOVO UREDITEV?

— Da, prav te dni je bil v Brežicah sestavljen pripravljalni odbor za ustanovitev občinske turistične zveze. S tem bomo prav gotovo mnogo pridobili za koordinacijo dela med posameznimi turističnimi društvi. Doslej jih imamo že pet: v Brežicah, na Bizeljskem, v Pišecah, Krški vasi in na Čatežu. Glavna naloga občinske turistične zveze bo ustanovitev turističnega biroja v Brežicah. Turist biro — takšen bo njegov naziv — bo deloval kot potovalna agencija: posredoval bo pri nabavi potnih listov in viz, ukvarjal se bo z organizacijo izletov pri nas in za inozemstvo, izdajal bo privatne sobe, dajal informacije o prometnih zvezah, imel bo menjalnico denarja in podobno.

KAKŠNE POGOJE IMA PRI NAS TRANZITNI TURIZEM IN KAJ BI MORALI STORITI, DA BI SE V VEČJI MERI RAZVIJAL?

— Prav z raznimi kvalitetnimi uslugami in zanimivostmi bomo vsaj za krajši čas zadržali prehodne goste in ti bodo pri nas seveda pustili več denarja. Zato moramo ustvariti vse pogoje za večjo potrošnjo. Z organizacijo atraktivnih prireditev — karnevalov, trgatev, sejmov sadja, noči na Krki z ognjemetom in podobnim — bomo prav tako podaljšali turistično sezono in s tem spremenili ustaljene običaje, ko ljudje potujejo samo v glavni — letni sezoni.

Tu bi omenil še velik pomen ribolova in lova, ki zavzemata vedno bolj vidno mesto. Pogoji so tu. Prirodne lepote, bogata Krka in podobno zahtevajo le ustrezno propagando! Organiziranje dnevov ribičev bi z množičnimi tekmovanji predstavljali posebno zanimivost, ki se je ne bi udeležili le ribiči, ampak tudi turisti. Podobno je z lovskim turizmom.

Da bomo v čermerkoli uspeli, pa bomo prisiljeni povečati kapacitete, ne morda samo z izgradnjo velikih in dragih objektov, marveč predvsem s postavitvijo vikend naselij, camping prostorov in z izdajanjem privatnih ležišč. Če k temu dodamo še, da bodo poleg domačih predvsem tují gostje pri nas kupovali nekatere proizvode — spominčke, moramo razvijati tudi domačo obrt. Tu mislim predvsem na lončarstvo, saj sezona ni tako daleč. V turizmu — tudi to dobro pomnimo! — lahko za devize prodamo naše domače proizvode, ki bi sicer težje prišli na vrsto kot redni izvozni artikli. Pri tem je prednost še v tem, da potrošnik — turist pride sam na mesto potrošnje in s tem odpadejo stroški odpreme, zavarovanja blaga in podobnega.

P.

Drevesni nasad v Čanjah

Na površini 70 ha se že vidi uspešno delo: tam, kjer je bil pred dvema letoma gozd, nastaja zdaj drevesnica. Pred dvema letoma so dobesedno začeli orati ledino. Zdaj so že urejene drevesne terase v dveh smereh. Na 20 ha so že uredili drevesca, zasaditi pa nameravajo še 35 ha. KZ je investirala precej sredstev, saj meri krožna ograja kar 6 km.

V lastni režiji je KZ napravila tudi odcep ceste do nasada. Cesto so uredili tako, da je mogoč dostop z motornimi vozili. Nasad je dobro urejen in se bodo sredstva, ki so bila vanj vložena, čez nekaj let dobro obrestovala. Boje se le, da ne bi zajci naredili preveč škode. Zato že zdaj priporočajo lovcem, naj budno pazijo, da ne bi začeli zajci kopati zemlje pod ograjo. Če bodo zajci našli dostop do mladih dreves, bo vse dosedanje delo uničeno.

S. SK.

SEVNIŠKI VESTNIK

S KONFERENCE ZK V KRŠKI OBČINI

Krški komunisti imajo jasno pot

V torek, 26. I. 1965, je bila v Krškem občinska konferenca Zveze komunistov. Konferenci je prisostvovalo 81 delegatov in 28 gostov. CK ZKS je zastopal Adolf Aringer, okrajni komite Celje pa predsednik kadrovske komisije pri CK ZK Zvone Dragan. Podpolkovnik Franc Jordan je zastopal JLA.

Osnova dela konference krških komunistov ni bilo le preteklo delo, temveč tudi pomembno dejstvo, da je bila konferenca neposredno po VIII. kongresu ZKJ in pred V. kongresom ZKS. Že referat, ki ga je prebral sekretar občinskega komiteja Milan Ravbar, je dal slutiti, da bo konferenca zares temeljit pregled preteklega dela in odločilen moment pri programiranju nadaljnjega dela članov ZK. To je potrdila tudi konkretna, kritična in objektivna razprava delegatov.

Diskutanti so v svojih mislih zajeli vsa poprišča družbeno ekonomskega in političnega življenja v krški občini. Člani ZK so, sodeč po razpravi, dokazali, da ne jemljejo sklepov in vsebine VIII. kongresa ZKJ formalno, niti da jih želijo golo in suhoparno ponavljati, temveč da so predvsem odločno pripravljeni delati na tem, da bo uresničenje smernic in sklepov VIII. kongresa v odnosu na komuniste krške občine čimvečje. Krški komunisti se zavedajo, da pomeni VIII. kongres ZKJ javno dogovarjanje najvišjih organov ZK z narorom naše domovine in tudi z narodi vsega sveta. Ker se tega zavedajo, jim je jasno, da se je s tem povečala tudi moralno politična odgovornost slehernega našega komunista za to, da v praksi uresničuje in nadaljuje ustvarjalno zastavljeno akcijo VIII kongresa ZKJ.

Diskutanti so govorili odkrito o delu in pomanjkljivostih komunistov v gospodarskih organizacijah. Ugotovili so, da posamezna vodstva osnovnih organizacij niso bila vselej dovolj vztrajna pri usmerjanju svojega članstva. Kljub opravičilu, da so se borile nekatere gospodarske organizacije (Rudnik Senovo, Celuloza) z velikimi ekonomskimi težavami, bi lahko komunisti pri reševanju le-teh storili več.

Ko so govorili o samoupravljanju, so ugotovili, da tudi tu komunisti še zdaleč niso napravili vsega. Od vseh 5000 zaposlenih delavcev je vključenih v krški občini v organe samoupravljanja 15 odstotkov, od tega 11 odst. iz neposredne proizvodnje. V organih samoupravljanja je od skupnega članstva ZK vključenih 33 odst. Če bi znali izkoristiti vsa ta dejstva, bi bili naši skupni uspehi še veliko večji Jasno je, da delegati niso govorili samo o slabostih, vendar so v veliki meri poudarili prav te, da bi jih bilo v bodoče čimmanj.

Ko so govorili o problemih kmetijstva v krški občini, so poudarjali predvsem bodoče naloge kmetijske proizvodnje. Od 26.600 prebivalcev občine je 10.942 kmečkih prebivalcev ali kar 41 odst. Ta struktura se iz leta v leto spreminja, saj je bilo še leta 1960 skoro 12.000 kmečkih prebivalcev. Zaradi sodobnega izkoriščanja obdelovalnih površin se tudi notranja struktura kmečkih prebivalcev bistveno spreminja, saj je bilo v preteklem letu aktivnih zasebnih kmetovalcev le 6887, ostali pa so bili v kakršnemkoli odnosu (kooperanti, preužitkarji) z družbenimi kmetijskimi organizacijami. Ta odnos se bo v prihodnosti še bolj spremenil, saj bo prešlo po načrtih 7-letnega plana od dosedanjih 15 odst. vse obdelovalne zemlje v družbeni sektor 20 do 25 odst. Pred kmetijskimi organizacijami stoje konkretne in odgovorne naloge, ki jih bodo morali v nemajhni meri reševati prav komunisti.

Nadalje so razpravljali o problemih šolstva in otroškega varstva. Poudarjali so predvsem probleme v zvezi z idejnostjo vzgoje. Komunisti se bodo morali odvaditi samo ugotavljati probleme, pač pa bodo morali skrbeti za to, da bodo le-ti rešeni! V zvezi z varstvom otrok bo potrebno veliko več delati, da bošta postali domača in šolska vzgoja bolj povezani. Varstveno vzgojne ustanove so tiste, ki naj bi vzgajale otroke, ne pa cesta in slaba družba. Za to bo treba v čimkrajšem času v krški občini rešiti tudi ta problem, kajti sedanje varstvene ustanove imajo premajhno kapaciteto, da bi zajele vse otroke.

Delegati so nadalje razpravljali o problemih borcev, o osebnih odnosih članov ZK, o idejno političnih problemih članstva ZK v naši občini, o izobraževanju odraslih in o delu kulturno-prosvetnih in družbeno-političnih organizacij.

Ko so sprejemali sklepe, so predvsem upoštevali način in sodobne pogoje dela članov ZK. Pri reševanju skupnih problemov jim bo bogata vsebina VIII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije največja pomoč.

Na koncu so člani Zveze komunistov krške občine izvolili nov občinski komite, katerega sekretar je postal Slavko Šribar. Le-ta se je v imenu vseh komunistov krške občine prisrčno zahvalil dosedanjemu sekretarju Milanu Ravbarju za vso požrtvovalnost in nesebičnost, ki jo je pokazal pri dolgoletnem političnem in družbenem delu v občini.

V enakem smislu se je v imenu OK ZKS Celje Milanu Ravbarju zahvalil tudi Zvone Dragan.

A. S.

Posredujmo spomine na NOV iz Spod. Posavja !

Razprava na konferenci krajevne organizacije Zveze borcev iz NOV na Vidmu je prispevala dve zanimivi ugotovitvi. Prisotni so menili, da se o znanih akcijah partizanov in ilegalcev v Spod. Posavju zelo malo piše in da je o njih dandanes tudi zelo malo slišati. Povedali so, da pogrešajo spomine borcev iz Spod. Posavja v glasilu TV-15, v oddajah RTV Ljubljana »Se pomnite tovariši« in v drugih časnikih, ki so doslej objavili že marsikak spomin borcev. Tudi v Spod. Posavju je veliko ljudi, nekdanjih borcev in ilegalcev, ki bi lahko marsikaj povedali in obudili marsikak spomin, čeprav ga morda ne znajo napisati.

In še druga ugotovitev: upravitelj osnovne šole na Vidmu je sprožil misel, naj bi bivši borci obiskovali šole in tam šolski mladini pripovedovali svoje spomine. Posamezne šole bi v program šolskih ur dale tudi takšne razgovore, najmlajši pa bi s tem iz neposredne pripovedi borcev veliko laže dobili predstavo o težkih dneh narodnoosvobodilnega gibanja in revolucije. Vsi prisotni so si bili edini v tem, da bo živo sliko o NOV laže posredoval borec, kakor pa drugi učni pripomočki in največkrat suha pripoved učiteljev.

S sodobnimi ponazorili bodo odbornikom predočili zadevo

Pismena poročila, ki jih dobe odborniki, največkrat ne posredujejo dovolj jasne predstave o zadevi, ker je beseda prešibko izrazno sredstvo. V Krškem pripravljajo nekaj novega in veliko boljšega. Ko bo skupščina razpravljala o kakšnih 70 kulturnih in zgodovinskih spomenikih, ki so potrebni manjših popravil in bi nato veliko predstavljali za turizem, bodo odbornikom postregli z barvnimi diapozitivi in drugimi sodobnimi ponazorili. Vse potrebno za takšno sodobno ponazoritev, ki bo gotovo zalegla več kot vsako pismeno poročilo in vsaka še tako prepričljiva beseda, pripravlja že dlje časa Delavska univerza v Krškem.

Vsako uro četrt milijona izgube

Brestaniška termoelektrarna obratuje že od 15. septembra lani samo z enim generatorjem. En generator je v popravilu pri zagrebški tovarni Rade Končar. Treba mu je prepaketirati stator, znova izolirati vso pločevino, deloma pa preizolirati navitje. Vse to bi lahko v Zagrebu že opravili, če bi imeli lak za izoliranje pločevine. Tak lak Jugoslavija uvaža, največ iz Avstrije. Tovarna Rade Končar ga je naročila že 20. aprila lani, veljal pa bi 13.868 šilingov oziroma 400.000 dinarjev. Zaradi pomanjkanja deviz — tudi Jugobanka v Ljubljani jih nima — lak še ni prispel in generator še ni popravljen. Popravilo je predvideno za konec marca, vendar se lahko zavleče v nedoločen čas.

Dnevna maksimalna proizvodnja omenjenega generatorja bi znašala okoli 300.000 kilovatnih ur. Po podatkih energetske službe ELES uvozimo vsako uro iz Avstrije okoli 50.000 kWh. Če je uvožena kWh le 5 dinarjev, kar je najmanj, znaša to na uro 250.000 dinarjev. Za uvoz laka pa potrebujemo le 400.000 dinarjev. Torej je tu dovolj očitna izguba.

Pričakujemo, da se v prihodnje stanje v elektro energetiki ne bo veliko izboljšalo, kar velja zlasti za poletne mesece, ko bi moral generator — ta, ki je v Zagrebu — spet začeti obratovati.

4-dnevni seminar za samoupravljavce

Delavska univerza v Krškem je od 18. do 21. januarja priredila v tovarni papirja in celuloze 4-dnevni seminar za člane DS in upravnega odbora. 38 udeležencev je imelo vsak dan po 7 ur predavanj. Pred seminarjem in po njem so udeleženci izpolnili enak test s 25 vprašanji. Iz drugega testa je že po površnem pregledu razvidno, da so v seminarju precej pridobili. Test je bil anonimen. Vsi, ki so seminar posečali, so se o njem zelo pohvalno izrazili in obžalovali, da se predavanj niso udeleževali ljudje iz vodstva podjetja, ker bi mnoge težave reševali veliko laže, če bi jih vsi poznali. Zlasti so bili navdušeni nad predavanjem o medsebojnih odnosih. V razgovoru o tem so poudarili, da bi morali medsebojnim odnosom pri nas posvečati veliko več pažnje.

V prvi polovici februarja bo enak seminar za člane obratnih delavskih svetov in za člane centralnega delavskega sveta in upravnega odbora iz tovarne papirja, ki se seminarja tokrat niso udeležili. Kolikor bodo podjetja soglasna, bo delavska univerza pripravila enake seminarje še v Splošnem obrtnem podjetju, v rudniku na Senovem, v Kovinarski, v TE Brestanica, v Splošnem mizarstvu Krško, v Gradbenem podjetju SAVA, na gradbišču SGP PIONIR v Krškem in v ELEKTRO Krško.

Strokovno izobraževanje šele na jesen

Kot vse kaže, bo lahko delavska univerza v Krškem pripravila tečaje za strokovno izobraževanje delavcev šele v jeseni, ker se delovne organizacije niso pravočasno odzvale njenim vabilom. Za stroke, v katerih bo premalo delavcev za en tečaj, bodo skušali takšne tečaje prirediti za več občin skupaj. Tečaji strokovnega izobraževanja bodo prilagojeni praktičnim potrebam in pogojem v posameznih delovnih organizacijah. V nekaterih delovnih organizacijah bodo morali v ta namen pripraviti primerno opremljene učilnice. Ker že govorimo o strokovnem izobraževanju, velja posebej poudariti, da delavci, ki bodo uspešno končali takšne tečaje, ne bodo dobili verificiranih izpričeval, kljub temu pa jim bo znanje, ki ga bodo pridobili, lahko veliko pripomoglo pri njihovem delu na delovnem mestu. S staro miselnostjo, ki je pri delavcih še precej zakoreninjena, češ da naj bo papirnato spričevalo podlaga za uveljavitev posameznika na delovnem mestu, je treba prenehati!

Tudi mladi se pripravljajo na volitve

Pretekli teden so predstavniki občinskega komiteja ZMS iz Krškega obiskali vodstva mladinskih aktivov na Raki, v Podbočju in v obratu tovarne perila LABOD v Kostanjevici. Pogovarjali so se o nalogah, ki čakajo mladinsko organizacijo v času pred volitvami in o tem, kako mlade volivce pripraviti na volitve. Teh razgovorov so še ponekod razen vodstev aktivov udeležili tudi drugi mladinci. Pomenili so se o evidentiranju kandidatov za občinsko, republiško in zvezno skupščino ter načeli pogovor o tem, kako pripraviti tribune mladih. Povsod so mladinci ugotavljali, da so bili v dosedanji občinski skupščini premalo zastopani in da bo treba to zdaj popraviti. Na tribunah mladih bodo predavatelji delavske univerze iz Krškega mlade volivce seznanili z zgodovinskim pomenom volitev pri nas, s sestavo skupščine in njenih organov, kako skupščina deluje, s sistemom samoupravljanja občanov in s postopkom volitev, hkrati pa bodo mladim volivcem v zgoščeni obliki posredovali najpomembnejše značilnosti volivnega zakona. V pripravah na tribune mladih in na volitve prihaja v Krški občini do izraza tesno sodelovanje med občinskim komitejem ZMS, delavsko univerzo in občinskim odborom SZDL.

11-mesečni izkaz volje in uspehov delavk sevniške »LISCE« v Brestanici

Delavke v brestaniškem obratu »Lisce« so v 11 mesecih sešile 160.000 ženskih pasov in 9.000 nedrčkov. Če upoštevamo, da je bil od 1. januarja do začetka decembra za mnoge čas privajanja popolnoma novi dejavnosti, je to kaj hrabrilen uspeh!

»Najprej nas je bilo 24. Kmalu, ko je bil obrat ustanovljen, so nove prijave kar deževale. Zdaj šteje kolektiv 66 zaposlenih, kar je spričo interesa ženske delovne sile v brestaniškem okolišu, ki se želi zaposliti, premalo,« nam je navajal obratovodja *Rajko Kavčič*, edini moški v obratu. Našel sem ga v pisarni, kjer je pregledoval za pošiljko pripravljene izdelke.

»Dejavnost, ki v Brestanici ni imela tradicije v takem obsegu, je morala premagovati znatne težave. Šivilje, ki so do zdaj same napravile izdelek od začetka do konca, so se skoraj teže privajale faznem delu kot delavke, ki so prvič sedle za šivalni stroj. Toda pri tolikšnem številu zaposlenih je tekoči trak neizbežen. Za tudi večje uspehe da.«

»Kako ste uvajali v delo nekvalificirane delavke?«

»Vsaka novo zaposlena delavka je opravila poseben pripravljalni tečaj. V roku šestih mesecev je morala spoznati stroj, svojo delovno fazo, znati izračunati normo in osebni dohodek. Spotoma so bila razna predavanja s področja splošnega izobraževanja, higienskotehničnega varstva, ekolomike poslovanja in še o strukturi podjetja ter pomenu in namenu delavskega samoupravljanja. Po prestani preizkušnji, ki je lahko trajala tudi manj kot 6 mesecev, je delavka postala priučena konfekcionarka. Šele tedaj je začela delati po normi. Blizu 6 mesecev trajajo tečaji za specializacijo v konfekcijski proizvodnji. Priučena konfekcionarka, ki po tečaju opravi poseben izpit iz prakse in teorije, postane specializirana konfekcionarka.«

Medtem ko se v obratu delavke privajajo na čim večjo natančnost in hitrost pri faznem delu, si okrog 30 šivilj brestaniško-senovškega okoliša služi kruh kar doma. »To so predvsem gospodinje, ki zaradi posebnih razlogov ne morejo vsak dan zapustiti doma,« je pripomnil Kavčič.

Do konca novembra so za Lisco sešile 66.000 pasov in 4.400 nedrčkov, ki se razlikujejo od tistih, katere izdeluje brestaniški obrat.

Ob poskusnem 45-urnem delovnem tedniku imajo delavke brestaniškega obrata vsako tretjo soboto prosto. Delovnega časa niso zmanjšali zato, ker bi bilo to v modi, ampak zato, ker so se prepričali, da z večjo marljivostjo lahko napravijo v 45 urah prav toliko in še več ter boljše kot v 48 urah. Med drugim o tem prepričljivo govorijo tudi osebni dohodki, ki so se v povprečju povečali od 18.000 dinarjev v januarju na 38.000 dinarjev v novembru, pri čemer je v novembru le 8 delavk zaslužilo od 24.500 do 30.000 dinarjev. Iz tega tudi govori dejstvo, da so se proizvajalke že znašle in da bo prihodnje gospodarsko leto še bolj uspešno.

Ko še ni minil najhujši prvi naval žensk, ki iščejo zaposlitev, pa v Brestanici ugotavljajo, da so prostori tamkajšnjega obrata že skoraj premajhni. Predvideni obrat na Senovem naj bi rešil nadaljnji razvoj Liscine dejavnosti v brestaniško-senovški okolici. V Brestanici bi poslej ostali le še prostori (šivalnica) za priučitev na novo zaposlenih žensk.

Z-an.

Priprave na proslavo v Krškem

Po vseh večjih krajih okrog Krškega že živahno razpravljajo o programu praznovanja 20- letnice osvoboditve. Pripravljajo ponovitve odrskih del, ki so jih igrali pred dvajsetimi leti, ali pa bodo organizirali cikluse filmskih predstav pod naslovom »Zakaj smo se borili«. V Krškem bodo odprli razstavo akademskih slikarjev Vladke in Vladimira Stovička. Na osrednje akademije bodo povabili nekatere naše najbolj znane ansamble. Ponuja se jim tudi izredno doživetje: v njihovem mestu naj bi gostoval veliki mešani pevski zbor jugoslovanskih izseljencev iz Amerike.

BRESTANICA: zaključeno evidentiranje

Odbor krajevne organizacije SZDL je na zadnji seji razpravljal o pripravah na volitve. Volitve bodo samo v volilni enoti spodnji del Brestanice—Dol. Leskovec. Novega poslanca v gospodarski zbor republiške skupščine bodo izvolile delovne organizacije.

Za odborniške kandidate občinskega zbora so bili evidentirani: **Anton Žvar ml.**, delavec iz Dol. Leskovca, **Viki Kostevc**, strugar iz termoelektrarne, **Ivan Zupančič**, upravnik brestaniške pošte, in **Franc Kinčič**, avtomehanik, vodja avtoparka v termoelektrarni. Za poslanskega kandidata je bil v termoelektrarni predlagan inž. **Edgar Peternelj.**

O. R.

SLOVO OD TINCE STANIČEVE

20. januarja smo se na pokopališču v Podbočju za vedno poslovili od Tince Staničeve. Dopolnila je komaj 46 let in omahnila v smrt. Njena življenjska pot je bila polna tegob in premagovanj. Izhajala je iz številne Hribarjeve družine. Med okupacijo se je poročila, kmalu pa se je morala zateči v hribe v varstvo moža in drugih borcev, nakar je z njimi delila vse strahote tistih časov.

Ko se je vrnila domov, je bil novi Staničev dom že drugič požgan. Vse to je na njenem zdravju pustilo posledice in ga zrahljalo tako, da ni bilo več pomoči. — Številni venci in spremstvo na njeni zadnji poti so bili dokaz njene priljubljenosti med prebivalstvom bližnje in širše okolice.

Deset ali devetnajst krajevnih skupnosti?

Obravnava tez o krajevnih skupnostih na seji občinske skupščine – 29. januarja se je v trebanjski občini začela javna razprava o območjih in namenu krajevnih skupnosti

Pri obravnavi tez o ustanavljanju krajevnih skupnosti v trebanjski občini se odborniki na seji občinske skupščine 29. januarja tudi po daljši razpravi niso mogli odločiti, ali bi glasovali za 10 ali 19 krajevnih skupnosti. Obe varianti, ki ju je pripravila komisija za formiranje krajevnih skupnosti, sta imeli približno enako število zagovornikov. Tisti, ki so se ogrevali za 10 krajevnih skupnosti, so rekli, da bi občanom bolj ustrezale večje krajevne skupnosti, ker so že zdaj navajeni na obseg, kakršnega zajemajo krajevni uradi, razen tega da bi težko našli dovolj sposobnega kadra za vodenje krajevnih skupnosti. Skupina, ki je menila, da je boljša druga varianta, je ugotavljala, da bi bila prva varianta preveč administrativno gospodarska, ker da bi pri tem prišla premalo do izraza volja pri samoupravljanju občanov. Če bi imeli 19 krajevnih skupnosti, kar da je bolj demokratično, bi ne imeli skrbi s kadrom, razen tega, kar je najvažnejše, pa bi lahko pritegnili v upravljanje čim več občanov. To pa je pri razpravi pomenilo neodločen izid in sta do nadaljnjega obe varianti ostali enakovredni. Komisija za formiranje krajevnih skupnosti bo upoštevala vse predloge odbornikov in pripravila gradivo, ki ga bodo obravnavali zbori volivcev v februarju.

Do zdaj so o krajevnih skupnostih razpravljali zbori občanov, organizacije SZDL in drugi organi že tedaj, ko so tekli pogovori o osnutku občinskega statuta. Da zadeva ni bila že prej urejena, je verjetno glavni razlog v tem, da niso bila določena območja krajevnih skupnosti, njihova vloga in naloge, zlasti pa odprto vprašanje financiranja, je ugotovljeno v tezah.

Po 26. členu statuta občine Trebnje določi območja krajevnih skupnosti občinska skupščina s posebnim odlokom. To pa bo možno, ko bo po končanih razpravah potrjena ena izmed obeh variant, o katerih je bilo govora na seji občinske skupščine.

V 27. členu statuta občine je rečeno, da organizirajo občani v krajevnih skupnostih komunalne, gospodarske, stanovanjske, socialne, otroško varstvene, zdravstvene, kulturne, prosvetne, vzgojne in druge dejavnosti in službe za zadovoljevanje svojih potreb. Za to pa je potrebno imeti sredstva, o katerih dotoku govori 31. člen občinskega statuta, ko pravi, da daje sredstva za pospeševanje komunalnega in gospodarskega razvoja občina, delovne organizacije pa za pospeševanje posameznih dejavnosti, za katere je največ zanimanja. Nadalje navaja člen, kako krajevna skupnost še dobi sredstva, da je tu važen prispevek občanov in podobno. Če predpostavimo, da bi bilo ustanovljenih 19 krakrajevnih skupnosti, bi bilo sredstev precej manj kot za 10, kar bi pomenilo, da bi bile prenekatere potrebne dejavnosti precej bolj okrnjene kot sicer. Vendar pa nobena skupnost ne bo zaprta sama vase in bo lahko prišlo do vsestranskega medsebojnega sodelovanja in pomoči, o čemer pa govori 32. člen statuta, ko pravi, da lahko krajevne skupnosti ustanovijo svojo stalno konferenco.

Ljudska tehnika v temnici

V Trebnjem ima Ljudska tehnika okoli 30 članov, dejavnost pa se vendarle ne more tako razmahniti, da bi bili vsi zadovoljni. Največje težave so zato, ker primanjkuje pripomočkov in sredstev. Za normalno delo Ljudske tehnike v trebanjski občini bi potrebovali 2 milijona dinarjev, sredstva, ki jih ta dobi zdaj, pa bi zadostovala komaj eni osnovni organizaciji. Pred kakšnima dvema mesecema se je v Trebnjem posrečilo ustanoviti foto-kino klub, katerega gospodar in duša je Stane Radin. Fotoamaterstvo je trenutno najvažnejša zvrst Ljudske tehnike v tem kraju.

Delegati za V. kongres ZMS

Na konferenci komunistov trebanjske občine so bili izvoljeni naslednji delegati za V. kongres Zveze komunistov Slovenije: **Ivan Gole, Roman Ogrin, Ivanka Pavlin in Štefan Potočnik.**

»DANA« dobila aktiv ZMS

29. januarja je mladina, ki je zaposlena v podjetju Dana na Mirni, ustanovila aktiv ZMS. Aktiv šteje šest mladincev in osem mladink. Za predsednika je bil izvoljen delavec Vlado Gregorčič, sekretarka je uslužbenka Betka Škarja, blagajno pa vodi delavka Majda Miklič. Ustanovnemu sestanku sta prisostvovala tudi sekretar OO ZK Franc Sladič in direktor Lojze Krhin. Aktiv je imel po sestanku zakusko

Letos 120,000.000 za borce

Za stanovanja, priznavalnine, zdravljenje in podobne oblike pomoči borcem bodo letos v trebanjski občini potrebovali okoli 20 milijonov dinarjev, kar je precej več, kot je bilo porabljeno lani.

120,000.000 dinarjev za komunalno

Za komunalno dejavnost so v zadnjih dveh letih v trebanjski občini porabili 120 milijonov dinarjev. Precej teh sredstev so porabili za ureditev krajev, kjer turizem v zadnjem času zlagoma napreduje.

RADIO V VSAKI DRUŽINI

V trebanjski občini ima radijski sprejemnik že skoraj vsak pepi občan oziroma vsaka družina. Lani so našteli 4.492 sprejemnikov. V zadnjih dveh letih so si občani nabavili tudi 276 televizorjev, ki jih je v občini že 313, oziroma pride en televizor na 56 občanov. Novih motornih vozil so lani registrirali več kot 200.

Mirna je v nedeljo, 24. januarja, živela za smučanje. Ob vznožju skakalnice se je zbralo čez 2 tisoč gledalcev, ki so hoteli biti priče temu enkratnemu dogodku

Uspel mladinski seminar v Trebnjem

Občinski komite ZMS v Trebnjem je v nedeljo, 24. januarja, priredil seminar za vsa vodstva mladinskih aktivov v občini. V prvem delu seminarja so mladinski aktivisti poslušali tri predavanja. Predsednik občinskega sindikalnega sveta Darko Krištof jim je govoril o delavskem samoupravljanju, predsednik občinskega odbora SZDL o vlogi Socialistične zveze in še posebej o vlogi mladine v njej ter o volitvah, ki so pred durmi. O gospodarstvu v občini je mladim aktivistom predaval načelnik oddelka za gospodarstvo Franc Zidar. V razpravi so mladinci kritično ugotovili, da so bili mladinski aktivi med evidentiranjem kandidatov premalo delavni, saj ni prav noben aktiv predlagal kandidata v evidentiranje. Vrhu vsega je med vsemi doslej evidentiranimi kandidati v občini le eden, ki je mlajši od 27 let.

V drugem delu seminarja so se mladinci pogovorili o raznih težavah, ki ovirajo delo v posameznih aktivih. Zlasti so govorili o tem, kako pritegniti k delu v mladinskih aktivih tiste mlade ljudi, ki se iz nekaterih krajev vozijo na delo drugam. V posameznih krajih v trebanjski občini žive skupine mladih ljudi, ki se vsak dan vozijo na delo v Ljubljano, v Novo mesto in drugam, prav te mladince pa pogrešajo na sestankih. Občinskemu komiteju ZMS so naložili, naj takoj ustanovi študijsko skupino, ki bo s prizadetimi aktivi ta problem razčlenila in skušala najti primerno obliko mladinskega dela, ki bi bila sprejemljiva tudi za takšne mladince. Popoldne so si udeleženci seminarja ogledali smučarske skoke na Mirni.

Pozdravite svojce v tujini z Dolenjskim listom! Hvaležni vam bodo za pozornost!

Premalo štipendistov

Lani so gospodarske organizacije v trebanjski občini štipendirale 19, javne službe in šole pa 23 dijakov in študentov. V istem šolskem letu je bilo 38 izrednih slušateljev, ki so jim pri študiju pomagale delovne organizacije. S tolikšnim številom štipendistov bo občina dobila precej kadrov, vendar bi jih samo delovne organizacije potrebovale še enkrat toliko.

NEDOGRAJENIH 71 STANOVANJ

V zadnjih dveh letih so v trebanjski občini zgradili 146 stanovanj, ki veljajo 884 milijonov dinarjev. 71 stanovanj je nedograjenih. Lani so izdali manj gradbenih dovoljenj kot v prejšnjih letih, ker še ni bilo urbanističnih načrtov za trebanjski, mirenski in mokronoški gradbeni okoliš

Med kandidati nobenega mladinca

Do preteklega tedna so v trebanjski občini evidentirali 68 kandidatov za odbornike. Med temi je 32 kmetov, drugi pa so pretežno delavci in uslužbenci. Do zdaj sta bili evidentirani tudi dve ženski, medtem ko v spisku kandidatov še ni nobenega mladinca.

Od 1 : 17.000 na 1 : 5800!

Lani je bilo za zdravstvo trebanjske občine zelo uspešno leto. V zdravstvenem domu in ambulantah so imeli tri splošne zdravnike, specialista, tri specialiste v dopolnilnem delovnem razmerju, dva stomatologa, dva zobotehnika, dva zobna asistenta, tri medicinske sestre, štiri babice in tri bolničarke. Do leta 1963 je bil za 17.000 prebivalcev le en splošen zdravnik, zdaj pa pride tak zdravnik že na 5.800 prebivalcev

OD SEPTEMBRA DO SEPTEMBRA VEČJI DOHODKI

Osebni dohodki zaposlenih v gospodarstvu trebanjske občine so bili v lanskem septembru za 47,5 odstotka večji kot leto dni prej, v negospodarskih dejavnostih pa so se v istem času povečali za 13,1 odst. Občutno se je zmanjšalo število tistih, ki so prejemali do 25.000 dinarjev mesečnih osebnih dohodkov, kajti že oktobra lani je 62,5 odst. zaposlenih dobilo več kot po 30.000 dinarjev. Osebni dohodki v gospodarstvu so bili tega meseca že po 41.748 dinarjev, v negospodarskih dejavnostih pa po 36.641 dinarjev.

ZAPISKI S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V TREBNJEM 29. JANUARJA

Na vrsti je leto proračunskih težav

V dvorani zadružnega doma v Trebnjem sta 29. januarja oba zbora občinske skupščine razpravljala o krajevnih skupnostih in o dodatnem ter osnovnem prispevku za zdravstveno zavarovanje. V klubu odbornikov so se pogovorili o tezah in težavah letošnje proračunske potrošnje v občini kakor tudi o politiki prispevkov in davkov.

Po izredno razgibani razpravi, v kateri je sodelovalo do zdaj vsekakor največ govornikov, je skupščina priporočila komisiji za pomoč krajevnim skupnostim, naj upošteva dosedanje predloge o tem, koliko krajevnih skupnosti bi ustanovili, in pripravi gradivo za zbore volivcev v februarju, ki se bodo odločili, kje želijo imeti krajevno skupnost. Kar zadeva osnovno stopnjo prispevka za zdravstveno zavarovanje, ki je letos zvišana za 0,5 odstotka, so odborniki glasovali za to, da velja nova stopnja 8,5 odstotka samo za prvo polovico leta. Predlog za dodatni prispevek, ki se plačuje glede na stroške zdravstvenega zavarovanja, je bil sprejet brez bistvenih pripomb. Skupščina je v zvezi s težavami, ki so jih povzročile dodatne obremenitve, sklenila organizirati obravnavo delitve sredstev, katere naj bi se udeležili predstavniki v skupščini komunalne skupnosti za socialno zavarovanje, člani ustreznega sveta pri občinski skupščini ter republiški poslanec Branko Grahek.

V klubu odbornikov so potekali pestri razgovori o prispevkih in davkih občanov, pri čemer so poudarjali, da je nujno rešiti vprašanje proizvodnih okolišev. Zaskrbljujoče pa so ugotavljali, da ne bodo mogli sprejeti proračuna, ki bi zagotavljal izpolnjevanje najosnovnejših nalog občine in kritje tistih potreb občanov, ki jih je dolžna financirati občina. K taki ugotovitvi jih je navedla analiza proračunske potrošnje za leto 1965.

Nedvomno so bila vsa obravnavana vprašanja take narave, da so ne le privabila na sejo do zdaj menda največ odbornikov, ampak tudi sprožila pestro razpravo iz vseh vrst odborniških skupin. Seji so prisostvovali in sodelovali v razpravi tudi republiški poslanci Ludvik Golob, Branko Grahek in Uroš Rupreht.

Ali je primerjava že obsodba?

Malokdaj se zgodi, zgodi pa se le, da pride tudi novinar v zapisnik seje občinske skupščine. Kako se mi je zgodilo v Trebnjem?

V skladu z načelom javnosti dela občinske skupščine in njenih organov sem na 19. strani letošnje 3. številke Dolenjskega lista priobčil sestavek z naslovom »Zakaj tako tihe, skoraj mrtve seje?« V sestavku sem poskušal na najbolj pristopen način razčleniti nekatere podatke ankete, v kateri so odborniki sami spregovorili o svojem sodelovanju v občinski skupščini ter s predlogi nakazali smer v še aktivnejše delo občinske skupščine kot celote. Upoštevajoč 15. člen statuta občine Trebnje, ki pravi, da je »delo občinskih organov in organov družbenega samoupravljanja v občini javno«, tako seveda tudi delo občinske skupščine, sem sestavek napisal predvsem s tem namenom, da bi občani trebanjske občine videli občinsko skupščino v kar najbolj objektivni luči. Nikakor ni sem imel namena prikazati skupščine in odbornikov pristransko, še manj pa kogarkoli blatiti. Odborniki, ki so tako razumeli namen sestavka, so pač »obsedeli« na tistih besedah, ki so v zapisu služile zgolj za primerjavo.

Ali pa je primerjava, da so seje občinske skupščine **»včasih tako nerazgibane, tihe, kot bi bili odborniki obtoženci pred sodnim tribunalom, ne pa člani najvišjega občinskega predstavniškega organa«**, res že obsodba? N a j b r ž n e! Če bi bilo tako mišljeno, bi moralo namesto »kot bi bili odborniki obtoženci« stati »so odborniki...« in bi šele tedaj lahko govorili o obsodbi, blatenju itd.

Odborniku, ki je na seji opozarjal na to, da mora znati novinar prav pisati, bi odgovoril, da je včasih dobro, če človek kaj bolj pozna materinščino in slovnico, ker bo znal to, kar je napisano, tudi **pravilno prebrati.** Čudim pa se, da na seji ni nihče spregovoril o ugotovitvah, ki so navedene v članku, ampak je nekatere odbornike le bolj zanimalo, **kje je novinar dobil podatke.** To je seveda vplivalo, da je obveljala pozornost nebistvenemu delu sestavka, njegovemu prvemu odstavku, kjer naj bi bili inkriminirani izrazi. To pa seveda ni objektivna presoja. Predpostavljam, da proti točnosti v članku navedenih ugotovitev ni (in ni bilo) ugovorov in dodajam: **zahtevi po objektivnem pisanju naj bo popolnoma enakovredna zahteva po objektivni presoji tistega, kar je napisano.**

Upam, da sem s tem zadovoljil odbornike, ki so hoteli, naj pojasnim, kaj je bilo pravzaprav mišljeno s prej omenjeno primerjavo oziroma prispodobo.

IVAN ZORAN

DOKLEJ GOZDOVI DVEH GOSPODARJEV?

● **Ivan Gole** na občinski konferenci ZKS v Mokronogu:

»Gozdovi v trebanjski občini, ki se razprostirajo na 16.000 ha, imajo še vedno dva gospodarja. To sta GG Novo mesto in GP Brežice, torej iz različnih občin. Prav tako sta za te površine še vedno dva gozdna sklada. Že večkrat smo ugotavljali, da bi moral z gozdovi gospodariti le eden. Bomo razvozlali vprašanje? Če hočemo uspeti, se bomo morali pač čim prej zavzeti za ustrezen red.«

■ **Kmetijska zadruga Šmarje pri Jelšah upravlja več kot 700 ha kmetijske zemlje, od tega je največ travnikov in pašnikov. Manjše površine imajo pod sadovnjaki, vinogradi, hmeljišči in ribezovimi nasadi. Zadruga je poljedelsko proizvodnjo usmerila v pridelovanje krme. Lani je prodala okoli 600 ton sena, razen tega pa so kupili več plemenskih telic za vzrejo simentalskega goveda. Zadruga je lani pridobila 250.000 litrov mleka.**

TREBANJSKE NOVICE

ŠESTSTO LET NOVEGA MESTA

Začetki Novega mesta

Zgodovinar dr. Milko Kos, redni profesor ljubljanske univerze in generalni sekretar Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, je tik pred zadnjo vojno na občnem zboru Muzejskega društvo v Novem mestu predaval o začetkih Novega mesta. Predavanje bi moralo biti natisnjeno v predvojni Kroniki slovenskih mest, kar pa so vojni dogodki preprečili. To predavanje je prof. dr. M. Kos v izpopolnjeni obliki objavil v Kroniki, časopisu za krajevno zgodovino, II, 1954, štev. 3, stran 171 do 177. Z avtorjevim dovoljenjem ponatiskujemo to razpravo v celoti, izpustili smo samo opombe, ki jih zainteresirani bralec lahko najde v omenjenem časopisu.

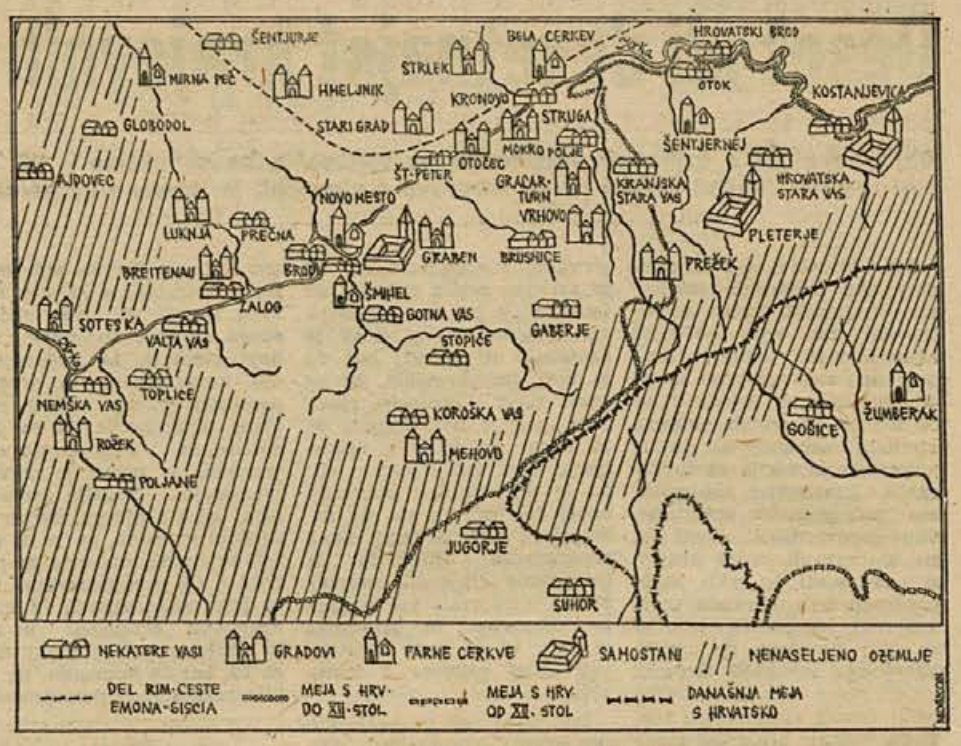

DOLENJSKA V SREDNJEM VEKU

Med slovenskimi pokrajinami je bila Dolenjska pred prihodom naših prednikov ena najbolj gosto naseljenih. V prvi vrsti velja to za tisti del Dolenjske, ki se širi med Gorjanci, Krko in Savo. Arheološki zemljevid te pokrajine nam v starem veku kaže izredno gosto mrežo selišč, potov in najdb. Preko nje vodi v rimski dobi velika cesta Emona (Ljubljana) — Praetorium Latobicorum (Trebnje) — Neviodunum (Drnovo pri Krškem) in dalje v Siscijo (Sisak), ki je nedvomno služila ob koncu VI. in v VII. stoletju prihajajočim Slovencem kot dober kažipot pri njihovem prodiranju proti zahodu. Del Slovencev se je v njenem območju ustalil in naselil širok pas ob obeh straneh velikega rimskega pota skoraj povsod sledeč s svojimi naselji območjem selišč in prazgodovinskega in rimskega časa.

Tako so mogli priti in so prišli naši predniki tudi v okoliš današnjega Novega mesta. Vse kaže, da se je dotok usmerjal od vzhodne in severne strani, ne pa od južne. Kajti med novomeško kotlino in Belo krajino se je že v predslovenski dobi pa v časih slovenskega naseljevanja širil gozdni pas, ki je bil mnogo širši in večji od današnjega in je v prvih stoletjih bivanja v novi domovini ločil v selitvenem, pa tudi političnem oziru naseljence ob Krki od onih v današnji Beli krajini. Bela krajina od Kolpe pa do roba Gorjancev in kočevskih gora, »dežela onstran gore« (ultra montem), kakor so se izražali v srednjem veku na Kranjskem, je za časa slovenskega naseljevanja dobivala dotoke svojega prebivalstva od prekokolpske strani. V novomeškem okolišu pa se je prvotna slovenska naselitev, sprva v ekstenzivni meri, razprostrla do roba Gorjancev in velikih gozdov, ki na jugu ločujejo novomeško kotlino od Bele krajine. Skrajna južna točka naselitve je tukaj Mehovo z bližnjo okolico.

PIŠE PROF. DR. MILKO KOS

Nekoliko močnejši tok, še izza prve dobe slovenskega naseljevanja, se je usmeril ob Krki navzgor; proti jugu pa tudi tukaj ni prodrl mnogo preko velikega kolena Krke v okolišu današnjih Dolenjskih Toplic. V smeri proti Suhi krajini je ekspanziji novomeškega naselitvenega toka zaprl pot gorski in gozdnati rob, ki se med Sotesko in Prečno spušča v dolino Krke. V živem in tesnem naselitvenem stiku je pa novomeški okoliš povezan s severom, severovzhodom in severozahodom; od teh strani ni dobival le svojih kolonizacijskih tokov, marveč tudi oblike političnega oblikovanja v dobi, ki jo imenujemo srednji vek.

Kot marsikje drugod na slovenskih tleh je Slovenec tudi v novomeškem okolišu naselil najprej zemljo, ki jo je že pred njim pridobil kulturni prebivalec rimske in predrimske dobe. Vabila ga je k obdelavi, ki je bila lažja kot tam, kjer je bilo treba gozdove šele krčiti. Temu je lahko slediti, če primerjamo arheološki zemljevid novomeškega okoliša iz starega veka s selišči, ki jih moremo glede nastanka staviti v starejše slovenske čase. Skoraj povsod v bližini prometnih potov, najdišč, grobišč in gradišč iz predslovenskih časov naletimo na slovenska selišča, ki s svojimi imeni, poljsko razdelitvijo, oblikami vasi in še drugim pričajo, da jih je šteti med kraje sorazmerno stare slovenske naselitve.

Krajevno ime je navadno najstarejši vir za zgodovino vsakega po človeku naseljenega kraja. Kot drugod tudi v novomeškem okolišu. Mimo krajev, ki s svojim imenom govore o utrdbah ali ostankih predslovenskih in prvih slovenskih časov (na primer Gradec, Groblje), je šteti k starejšim slovenskim krajevnim imenom tudi v novomeškem okraju taka, ki nakazujejo obliko ali kakovost tal, na primer Grič, Kamnje, Kal, Mokro polje. Dalje spadajo med krajevna imena starejših plasti tudi taka, ki so v zvezi z drevjem in rastlinstvom (npr. Brezje, Cerovec, Češnjice, Gaberje, Hmeljnik, Hrastje, Orehek). Stara so tudi nekatera, vendar ne vsa krajevna imena po svetnikih (Šentjurje, Šmihel), pa na splošno imena krajev po vodah (Kamnica, Sušica, Težka voda, Toplica), oziroma po položaju in prehodu preko voda (Brod, Struga).

(Nadaljevanje sledi)

Štipendisti po zvezah in poznanstvih

Vlagali smo v objekte in moderno strojno opremo, na kadre pa smo »pozabili« — Ali so kolektivi res zadovoljni s svojimi kadri? — Javnost naj izve za imena štipendistov! — O prispevkih in davkih bomo razpravljali na zborih volivcev — Samo trije proizvajalni okoliši v naši občini — Prispevki od posekanega lesa.

V četrtek, 28. januarja, sta se sestala na 9. skupno sejo oba zbora občinske skupščine Novo mesto. Pri sprejemanju dnevnega reda so predstavniki KREMENA in STEKLARNE nastopili z željo, da se ločitev obeh podjetij tudi obravnava na tej seji, čeprav ni bila predvidena v dnevnem redu. KREMEN se namreč odreka ustanoviteljskih pravic pri STEKLARNI, ta pa kot nepopolna pravna oseba ne more niti plačevati računov, niti ne dovoli Gospodarska banka prenos kreditov nanjo, ker nastopa kot podjetje v izgradnji. KREMEN bi se rad čimprej osamosvojil, saj je res čudno slišati, da je podjetje z manj kot 700 milijoni letnega proizvoda investitor objekta, vrednega več kot 3 milijarde dinarjev! Hkrati pa nima skoraj nobenih sredstev na skladih, niti sredstev za reprodukcijo, čeprav je večina naprav na pralnicah dotrajala in bodo morali nekatere zapreti. Odborniki so sklenili razpravljati o KREMENU in STEKLARNI na eni izmed prihodnjih sej, ko bodo imeli na razpolago izčrpnejše podatke o obeh podjetjih.

Skrajno neodgovoren odnos do vzgoje kadrov

Odborniki so zatem več kot osemdeset minut razpravljali o problematiki strokovnih kadrov v občini. Poročilo, ki ga je pripravila komisija za volitve in imenovanja ugotavlja, da večina delovnih organizacij nima kadrovsko socialnih služb z ustrezno usposobljenim kadrom, da v zadnjih letih število štipendistov pada kljub nizkemu odstotku zaposlenih z visoko in višjo izobrazbo in da so zaradi take politike ekonomski učinki gospodarskih organizacij navzlic stalnemu večanju števila zaposlenih še vedno nezadovoljivi!

Prisluhnimo nekaterim odbornikom v razpravi po poročilu:

● **Ema Musar:** »Izgubili smo dobre matematike in fizike, čeprav si je gimnazija prizadevala pri podjetjih, da bi te sposobne dijake štipendirala na univerzi. V pojetjih pa so štipendirali otroke vodilnih funkcionarjev in druge, manj sposobne prosilce po vseh mogočih zvezah in poznanstvih. Zadnji čas je, da se naredi analiza socialnega položaja prosilcev, analiza kadrovskih potreb po podjetjih in ocena sposobnosti prosilcev — samo po teh kriterijih lahko koristno štipendiramo . . .«

● **Jože Plavec:** »V večini naših podjetij sploh nimajo nobenih analiz kadrovskih potreb. Saj je tudi na morejo imeti, če na primer vodi personalno politiko v delovni organizaciji s 1000 ljudmi punčka sedemnajstih let! Častna izjema je tovarna KRKA, ki res skrbi za kadre. Če pa na primer nekje drugje vprašamo: ‚Koliko potrebujete kmetijskih tehnikov? in po kratkem obotavljanju dobimo odgovor: ‚Kolikor jih štipendiramo — menda sedem ali osem . . .?', potem ni o kadrovski politiki več kaj govoriti. In vendar po vsakem šolskem letu 900 staršev v občini vpraša: ‚Kam z otrokom?'.«

● **Milan Smerdu:** »Učenca je treba spremljati ves čas šolanja, ne pa da se spomnimo študenta šele, ko je tik pred diplomo. Tak tudi nikdar ne bo imel pravega odnosa do podjetja in kolektiva, če se že med šolanjem ne zaveda, da je član delovne organizacije, ki mu je mimo finančnega dela štipendije nudila tudi ideološko vzgojo . . .«

● **Janez Korošec:** »Pri štipendiranju bi morali bolj upoštevati predloge študentskega kluba, ki bolje pozna študente po sposobnostih in tudi po udejstvovanju v družbenem življenju. Razpisi za štipendije naj bodo objavljeni takoj po končanem šolanju, odgovori na prošnje za štipendije pa poslani še pred novim šolskim letom, da bodo prosilci vedeli pri čem so, ne pa da morajo iskati zaradi poznih razpisov in počasnega reševanja prošenj štipendije po drugih občinah, kjer jih seveda sprejemajo z odprtimi rokami.«

● **Podpredsednik Andrej Grča,** ki je tokrat zaradi predsednikove odsotnosti vodil sejo, je predlagal sklepe in priporočila, ki sta jih oba zbora soglasno sprejela. Zavod za zaposlovanje delavcev bo zbral sredstava za izdelavo posebne študije o kadrovskem problemu. Zanimiv je tudi sklep, naj bi se poslej imena vseh štipendistov objavljala, da bi bilo laže ugotoviti, katere štipendije so neupravičeno dodeljene po vezah in poznanstvih.

Huda kri bo med III. in IV. okolišem — Vsi najbrž ne bodo nikoli zadovoljni

Po odmoru so se odborniki oglašali s pripombami na osnutek odloka o prispevkih in davkih občanov. O prednostih in bistvenih novostih v novem odloku je govoril **Jože Petrič,** dipl. inž. gozdarstva; iz njegovega izvajanja povzemamo:

»Z novim odlokom bomo imeli v naši občini samo tri proizvajalne okoliše — prvega sploh ni več, četrti je prost vseh dajatev razen taks, v tretjem pa je tudi cela vrsta olajšav. Odborniki, ki bodo s svojimi volivci razpravljali o odloku na zborih volivcev, naj se na razgovore pripravijo, da bodo mogli pravilno prikazati prednosti in olajšave, ki jih novi predpis prinaša. Razumljivo je, da se bodo prizadeti še vedno potegovali za to, da bi bili razporejeni v nižji okoliš, vedeti pa moramo, da je osnovna enota za razporeditev vas in da ocena vsake njivice morda ne bo na las zadela njene dejanske proizvodne sposobnosti. Tako natančna razporeditev je tudi iz tehničnih razlogov nemogoča.

Ena izmed bistvenih novosti je plačevanje prispevka od posekanega lesa. Tako bo na primer kmetovalec plačal gozdno takso (3900 dinarjev po bruto kubiku od smrekovine) in občinski davek (1000 dinarjev). Proporcionalna lestvica (namesto progresivne) bo sicer bolj prizadela kmete, vseeno pa je napredna, ker stimulira tistega, ki se bo za svoj gozd bolj prizadeval ter več in bolje proizvajal. Prispevek bo plačal samo tisti, ki les dejansko poseka, ne pa tak, ki je do sedaj plačeval od gozda, tudi če iz njega ni ničesar dobil.«

Na zborih volivcev, ki jih bo občinska skupščina sklicala med 8. in 18. februarjem, bodo k osnutku odloka o prispevkih in davkih občanov dali svoje pripombe še občani, potem pa bo prišel odlok pred skupščino, da ga ta dokončno sprejme.

V nadaljevanju seje je skupščina sprejela še odlok o ureditvi prometa in odlok o redu in miru za področje občine Novo mesto, potem pa obravnavala nekatere pravne in finančne zadeve. Pred koncem seje so navzoči prejeli tudi informacijo o zasnovah družbenega plana ter o proračunskih dohodkih in potrebah občine za leto 1965.

m.

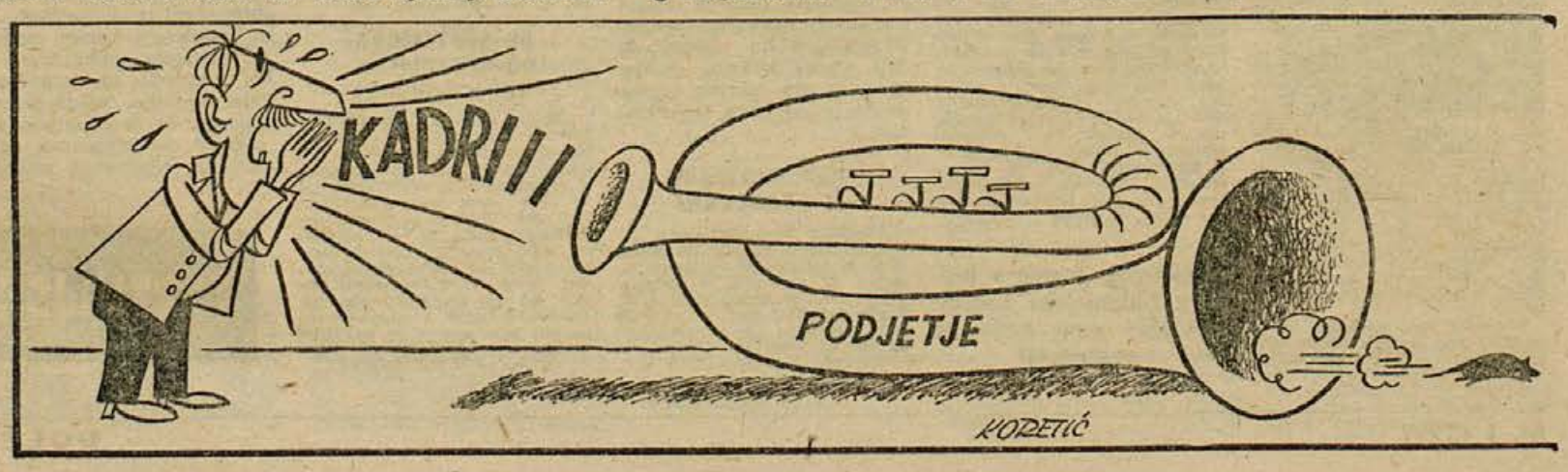

Novomeški borci protestirajo...

Še vedno preskromna skrb za borce — Število bolnih in umrlih se veča iz leta v leto — Priznavalnina naj bo priznanje, ne socialna podpora! — Program za letošnje proslave — Protestna brzojavka proti sklepu Zahodne Nemčije

Člani Zveze borcev krajevnega odbora Novo mesto — levi breg so 26. januarja zvečer napolnili dvorano Sindikalnega doma. Drugi občni zbor je razpravljal po poročilu predsednika Jožeta Maliča o delu in uspehih organizacije v preteklem letu. Razprava in sprejeti program sta pokazala veliko dobre volje med člani, da bi delo letos še bolje steklo. Odbor pa potrebuje vsaj skromen poslovni prostor, ker sedaj gostuje pri občinskem združenju.

Občni zbor je ugotovil, da je skrb za borce navzlic nekaterim ukrepom še vedno preskromna. Borci zahtevajo prednost pri pomoči njim, njihovim otrokom in družinam. Še vedno se dogaja, da v nekaterih novomeških podjetjih zavračajo štipendiranje otrok borcev.

Tudi zdravstveno vprašanje še ni rešeno. Iz leta v leto se viša odstotek bolnih: lani je bilo v novomeški bolnišnici 107 bivših borcev, predlani 70 in leto prej 40... Raste tudi število umrlih. Samo letovanja ne pomagajo, potrebna je redna skrb za slehernega borca in obvezni zdravniški pregledi z ustrezno nego.

Bolj uspešno je bilo rešeno stanovanjsko vprašanje, saj je 10 borcev dobilo stanovanja, pa tudi letos je zagotovljenih več stanovanj.

Velike so še razlike v osebnih dohodkih in pomoči, zlasti v reševanju priznavalnine, kjer je vzrok premajhna finančna moč novomeške občine. Priznavalnine ne smejo biti samo socialna podpora, ampak priznavanje za sodelovanje v ljudski revoluciji. Tukaj bo morala republika izdatneje pomagati. Ob izidu novega pokojninskega zakona zahteva zbor javen sestanek vseh članov ZB, kjer bodo strokovnjaki iz socialnega zavarovanja lahko pojasnili borčevske pravice v tem zakonu.

Komisija za borbene tradicije naj ob letošnjih obletnicah v Novem mestu priredi izlete s šolsko mladino v kraje znane iz NOB, izda naj se knjižica o našem največjem dolenjskem grobišču v Šentjoštu, čimprej pa naj dobi tudi Novo mesto muzej NOB, ki bo najveličastnejši spomenik revolucije na Dolenjskem.

Zborovanje je bilo po volitvah zaključeno z zahtevo, da vlada Zahodne Nemčije prekliče sklep o zastaranju nacističnih zločinov. Zbor je poslal protestno brzojavko Zveznemu odboru ZB v Beogradu in zahteval, da naj obveste o tem vlado Zvezne republike Nemčije.

Marjan Tratar —Učo

Dva bregova Krke, pogled od Težke vode v Kandiji (Foto: Polde Grahek)

NOVOMEŠČANOM V RAZPRAVO:

Šest ali dve — kaj je boljše?

Gre za manjši zazidalni prostor ob zdravstvenem domu pod Kapitljem.

V svojem načrtu o zazidavi novomeškega Brega je arhitekt prof. Marijan Mušič predvidel izpopolnitev praznine med zdravstvenim domom in Ropasovo hišo v strnjeni zazidavi. Prostor dopušča zgraditev 6 vrstnih hiš. Tako bi bil ta del Brega zazidan, omiljena pa bi bila tudi neenotnost silhuete, ki jo kvari stavba zdravstvenega doma. Ves Breg s strnjenimi hišicami ima podobo vlaka — očitno je projektant hotel s svojim predlogom o strnjeni zazidavi še tega dela Brega dokončati zazidavo v istem stilu. To je hkrati tudi najbolj smotrna poraba tega prostora za stanovanja.

Tako kot je projektant zarisal, bi tudi bilo, če se to ne bi bilo zgodilo v Novem mestu, kjer se problemi, žal, še vedno ne rešujejoj s splošno družbenega stališča, ampak po interesih posameznikov in stališčih posameznih ljudi.

Svet za komunalne zadeve, urbanizem in gradbeništvo pri občinski skupščini je na predzadnji seji odklonil predlagano sugestijo, naj bi se namesto šestih vrstnih hiš dovolila gradnja dveh samostojnih zasebnih stanovanjskih hiš, ter sklenil, da se ta del zazida po izdelanem načrtu profesorja Mušiča. Sklep je bil sprejet s pripombo, da bo svet ponovno razpravljal o njem samo v primeru, če bi imel projektant proti temu sklepu bistvene pomisleke...

Takih pomislekov ni bilo, ker jih tudi biti ne more! To pa ni motilo oddelka za gospodarstvo, da ne bi dal zadeve ponovno na sejo sveta za komunalne zadeve, urbanizem in gradbeništvo. Čemu? Zato, ker na prejšnji seji ni prodrl s svojo željo za dve hiši namesto šestih! Profesorja Mušiča o zadevi niti vprašali niso, ker ga trenutno ni v Sloveniji, pač pa je na seji sveta predstavnik zavoda za zaščito kulturnih spomenikov menil, da se lahko dovoli zazidava dveh namesto šestih hiš ter to utemeljil med drugim tudi s: »Saj smo ga že večkrat polomili, pa ga dajmo še enkrat...« Svet je ponovno glasoval: dva za šest stavb, trije za dve stavbi. Na tej seji so bili člani sveta, ki jih na prešnji seji ni bilo, manjkalo pa je nekaj članov, ki so bili na prejšnji: posiljeni predlog naj se torej toliko časa vrača pred svet, dokler ne bodo prisotni taki člani, ki ga bodo sprejeli!?

Gre za gradnjo na zelo privlačnem zemljišču z ozirom na lego in komunalne naprave. Že več prosilcev za gradnjo na tej lokaciji je bilo zavrnjenih. Nekdo pa je lokacijo le dobil, čeprav je zaprosil pozneje kot drugi! Ostal je še nezazidan pas od zdravstvenega doma dalje proti kapiteljskemu vrtu. Kako je najbolj smotrno zazidati ta prostor, je v svojem načrtu nakazal arhitekt prof. Marijan Mušič. To pa na žalost ni v skladu z željami in stališči novomeških posameznikov. Zadeva je morala pač dvakrat na sejo, da je zasebnim težnjam končno le zadoščeno...

To ni prvi primer takega reševanja urbanistične problematike. Javnost često krivi za razne urbanistične spodrsljaje urbaniste, ki pa niso vedno krivi. Pri takih odnosih se ne smemo čuditi, če občani niso zainteresirani za sodelovanje v organih samoupravljanja.

Že 150 predlogov za potencialne kandidate

V preteklem tednu je volilna komisija pri občinskem odboru SZDL v Novem mestu prejela številne nove predloge potencialnih kandidatov za odbornike in poslance republiške skupščine. Komisija je registrirala že 30 žensk, kar je zelo razveseljivo. Kljub temu, da evidentiranje prehaja v končno fazo, je predlogov vedno več. Razen redkih izjem so za vse volilne enote, ki bodo imele volitve, že predlagani potencialni kandidati.

V preteklem tednu so prispeli naslednji predlogi:

■ za kandidate v republiško skupščino: Ludvik Kebe, predsednik občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu; Vinko Mirtič, tehnik v IMV; Slavko Vute, prosvetni delavec v Zavodu za izobraževanje in produktivnost dela; Lidija Unjič, uslužbenka v Srednji kmetijski šoli na Grmu; Lojzka Potrč, upravnica otroškega vrtca v Kandiji, in Dragica Petrič, zdravstvena delavka iz Zdravstvenega doma v Novem mestu.

■ za kandidate v občinski zbor: Irena Gostiša, prosvetna delavka v Novem mestu; Ivan Slapnik, polkovnik JLA; inž. Tatjana Lavrič, KZ Novo mesto; Ivan Hrovatič, uslužbenec v Zavodu za izmero in kataster zemljišč; Božena Vovk, zdravstvena delavka v novomeški bolnišnici; Jože Vidic, upokojenec iz Bele cerkve; Marija Pureber, uslužbenka iz Žabje vasi; Alojz Drečnik, delavec iz Bele cerkve; Katarina Topolovec, prosvetna delavka iz Škocjana; Anton Turk, upokojenec iz Bele cerkve; Jože Kaplan, delavec iz Bele cerkve; Štefka Dular, prosvetna delavka iz Jurke vasi; Jože Miklavčič, delavec iz Bele cerkve, in Uroš Dular, predsednik občinskega komiteja ZMS v Novem mestu.

■ za kandidate v zbor delovnih skupnosti: Milka Banovec, uslužbenka PTT v Novem mestu; Franc Slavs, prosvetni delavec iz Šmihela pri Novem mestu; Jožica Brišar, uslužbenka iz Iskre v Šentjerneju; Edita Zupančič, uslužbenka v Šentjerneju; Ria Bačer, novinarka Dolenjskega lista; Slavka Beg, uslužbenka Medobčinske zavarovalnice v Novem mestu; Jožica Rauh, prosvetna delavka v Novem mestu; Ivan Ravnikar, obratovodja Pekarne in slaščičarne v Novem mestu; Nada Tršar, zdravstvena delavka v Novem mestu, in Anica Krnc, upravnica kavarne Center v Novem mestu.

-ol

Kako poživiti športno dejavnost na Dolenjskem?

Zadnje čase navzlic nekaterim uspehom ni težko opaziti, da je športna dejavnost na področju Dolenjske — vsaj v nekatrih panogah — v zastoju. Da bi sedanji položaj kolikor toliko izboljšali, se je OZTK Ljubljana skupaj z nekaterimi republiškimi strokovnimi zvezami pred dnevi odločila sklicati v Novem mestu sestanek predsednikov ObZTK iz Črnomlja, Metlike, Trebnjega in Novega mesta in predsednikov posameznih športnih komisij in odborov, ki delujejo ali naj bi delovali v medobčinskem merilu na dolenjskem področju.

Žal so se sestanka razen vodilnih funkcionarjev ObZTK Novo mesto udeležili le še podpredsednik OZTK Rajko Šugman in sekretarja Partizana Slovenije in AZS Slovenije Mile Ogrin in Franc Mikec. O predsednikih ObZTK Trebnje, Črnomelj in Metlike ali o njihovih predstavnikih ni bilo ne duha ne sluha!

Že odnos občinskih zvez do sestanka, ki je imel namen najti način za poživitev dela medobčinskih strokovnih teles in seznaniti predstavnike ObZTK z novimi možnostmi za razvoj športa (govorili so tudi o vprašanju finančne pomoči OZTK posameznim športnim komisijam in odborom, o pomoči pri vzgoji, trenerjev, sodnikov itd.) dokazuje, da delo nekaterih občinskih zvez ni najboljše, da je preveč kampanjsko in da šim skrb za napredek in razvoj športa na Dolenjskem ni osnovni namen. Takega odnosa vsekakor ne moremo pozdraviti. To je v uvodni besedi poudaril tudi podpredsednik OZTK Šugman.

V nadaljevanju sestanka so prisotni predstavniki medobčinskih komisij in odborov poročali o delu v lanskem letu in o načrtih za letošnje leto. Pri ObZTK Novo mesto deluje sedaj komisije oziroma medobčinske tekmovalne skupnosti (prav bi bilo, da se imena, ki so precej različna, uskladijo) za kegljanje, balinanje, zimske športe, atletiko, košarko, odbojko, gimnastiko, streljanje, rokomet, nogomet in šah. Nekatere — zlasti rokometna in kegljaška komisija — so dobro delale tudi v medobčinskem merilu in imajo zasluge za razvoj svojih panog na področju Dolenjske, drugi pa sploh še niso uspeli vzpostaviti stika z organizacijami in ObZTK izven novomeške občine. Podpredsednik OZTK Ljubljana je v razpravi poudaril, da bodo medobčinski strokovni odbori ozioroma tekmovalne skupnosti Dolenjske dobile vedno večje pristojnosti (že letos pričakujejo razformiranje OZTK) in jih je zato treba čimbolj utrditi, da bodo sposobni sami delati.

Predstavniki posameznih športnih panog so izrazili pripravljenost, da razširijo obseg delovanja in sistem tekmovanj na celotno področje Dolenjske in da bodo skušali pritegniti tudi ekipe iz Kočevja, Ribnice, Vel. Lašč, Brežic itd., kjer bodo za to izrazili željo. Odbojkarji bodo skušali sedaj že močno občinsko ligo razširiti v medobčinsko, atleti nameravajo povečati število tekmovanj na Dolenjskem, podobne načrte pa imajo tudi v malem nogometu, balinanju in zimskih športih. Veliko pomoč bo tako občinskim zvezam kot posameznim organizacijam nudil okrajni kadrovski center, ki ima v načrtu v Novem mestu prirediti vrsto tečajev in seminarjev za trenerje in sodnike različnih panog. Razen tega bo organiziral tudi občasne strokovne posvete, ki so zelo potrebni.

Ob koncu sestanka je podpredsednik OZTK Ljubljana Rajko Šugman predal predsedniku ObZTK Novo mesto Alojzu Seriniju plaketo in ličnо priznanje OZTK Ljubljana. Plaketo in priznanje je dobila ObZTK Novo mesto z dosežene uspehe v zadnjih letih. Razen novomeške so taka priznanja dobile le še tri občinske zveze v ljubljanskem okraju.

Tovariš Serini je v odsotnosti predstavniki mirnopeškega Partizana prevzel enako priznanje in plaketo za prizadevno partizansko društvo v Mirni peči, ki po mnenju OZTK Ljubljana sodi med najaktivnejše televzgojne organizacije v ljubljanskem okraju.

■ Čeprav je motila odsotnost predstavnikov občinskih zvez Črnomelja, Metlike in Trebnjega, je sestanek vseeno dosegel svoj namen. Kaže pa, da ni druge pomoči kot da podobne sestanke organizirajo tudi na ostalih občinskih zvezah. Le s pogostnimi stiki med predstavniki občinskih dolenjskih zvez bomo utrdili medobčinsko sodelovanje!

fm.

■ Med vlado ZAR in jugoslovanskim poslovnim združenjem »Ingrad« je bil pred dnevi podpisan sporazum o spreminjanju doslej neobdelane pustinje (24.000 hektarov) v plodno zemljišče. Razen kompletnih inženirskih del bodo jugoslovanska podjetja opravila vse raziskovalne posle, projektiranje in zgradila kanal za namakanje, jez črpalne postaje, več naselij z okoli 4500 stanovanjskimi hišami, javne zgradbe, poti, daljnovode in transformatorje. Dela bodo opravljena v treh letih, veljala pa bodo blizu 40 milijonov dolarjev. Jugoslavija daje 17,5 milijona dolarjev kredita.

KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE

Maharovec: predlog za podružnico ni najboljši

Odbor KO SZDL v Maharovcu v svojem dvoletnem mandatu ni opravil svoje naloge. Dejavnosti praktično sploh ni bilo. Verjetno bi na poživitev dela lahko bolj vplival občinski odbor SZDL, če bi imel boljše stike s krajevno organizacijo. Za take stike pa bi morali pokazati več dobre volje prav krajevni odbor in člani občinskega plenuma, ki žive na tem področju.

Na konferenci so predlagali ustanovitev podružice KO SZDL Šentjernej v Maharovcu. Rešitev pa ni toliko v ustanovitvi podružice; pametneje bi bilo posvetiti tej organizaciji večjo skrb kot do sedaj. Na konferenci je bil prisoten član IO občinskega odbora SZDL Jože Blažič.

ŠKOCJAN: V bodoče bolj pestra dejavnost

Predsednik je poročal o dejavnosti organizacije v preteklem letu: sodelovanje pri volitvah, pomoč Skopju, pomoč pri ustanovitvi krajevne skupnosti in sodelovanje z ostalimi organizacijami. — Premalo pa je storjenega za vključevanje novih članov v organizacijo, saj je odstotek vključenih volivcev izredno nizek.

Razpravljali so tudi o evidentiranju kandidatov za občinsko skupščino in o drugih pripravah na volitve. Predlagali so ustanovitev krajevne volilne komisije. Urediti bodo morali še vrsto drugih stvari: ambulanto, mesarijo, potujoči kino in avtobusno postajališče ob avtomobilski cesti.

V razpravi je sodeloval tudi Miro Thorževskij, član izvršnega odbora občinskega odbora SZDL, ki je prisotnim odgovarjal na postavljena vprašanja. Izvolili so sedemčlanski odbor, ki ga vodita predsednik **Roman Čelesnik** in tajnik **Alojz Luzar.**

KANDIJA: Kandija I in Kandija II

Tukaj je organizacija do sedaj obsegala zelo veliko področje. Zato so sklenili ustanoviti organizacijo Kandija II, ki zajema 5. volilno enoto: Žabjo vas, naselje Majde Šilc, Ragovo in Zagrebško cesto. Dosedanji odbor je svojo nalogo zadovoljivo opravil, vendar bo treba uporabljati tudi nove metode, če hočejo še bolj razgibati dejavnost organizacije. Referat, ki ga je prebral predsednik inž. Niko Rihar, je objektivno prikazal vso dejavnost organizacije.

Ob koncu so predlagali za možne kandidate za občinske odbornike dve tovarišici in enega tovariša. V razpravi je sodeloval tudi član občinskega odbora SZDL Andrej Grča. Kandidacijska komisija je predlagala dva nova odbora, ki so ju navzoči soglasno izvolili.

STOPIČE: združena konferenca

V Stopičah so imeli v nedeljo skupno konferenco krajevnih organizacij SZDL in Zveze borcev. V preteklem letu se je krajevni odbor ukvarjal s pripravami za izvedbo volitev, s posojilom za Skopje, družbeno prehrano, popravilom poti in kulturno dejavnostjo. Konferenca se je zavzela za rešitev družbene prehrane in gostišča. Tudi delovni čas, ki ga ima pošta v Stopičah, ni najbolj primeren, niti ne more dostavljalec pošte pravočasno opraviti svojega dela. Kulturno umetniško društvo bo treba poživiti z novimi ljudmi.

Konference se je udeležil član izvršnega odbora občinskega odbora SZDL Janez Potočar. Predlagali in evidentirali so tudi štiri možne kandidate za občinske odbornike.

—OL

NOVOMEŠKA KOMUNA

Kdo ji lahko pomaga?

Tovariš urednik!

1. avgusta 1945 se je moja sestra Ida Pleničar vselila v nedograjeno dvosobno stanovanje na Kaštialovi 8 v Novem mestu. Tu sta si s sestro Marijo Šegedin in njenimi tremi otroci delili stanovanje vse do 25. novembra 1963, ko je občinski odbor ZB dodelil Mariji, vdovi po padlem borcu NOB, stanovanje v bloku na Mestnih njivah. Nedograjeno stanovanje je sicer imelo streho, vrata in okna z enojno zasteklitvijo, vodno napeljavo brez odtoka samo v kuhinji, leseno zasilno stranišče, ki ga često uporabljajo bližnji delavci in drugi mimoidoči, pa stoji zunaj stavbe. V stanovanju ni nobene peči ali vzidanega štedilnika, tako da zaradi mraza zmrzne voda v cevi, kuhinja pa se po popoldanskem kurjenju pri —10 stopinj C zunaj segreje le do 8 stopinj nad ničlo!

Ker z lastnico stavbe ni mogoče doseči sporazuma za vzdrževanje stavbe, hiša nezadržno propada. Streha pušča vodo, da je treba med deževjem v kuhinji in spalnici podstavljati posode. 15. januarja zvečer se je z grozovitim truščem podrl še del strehe, tako da je zdaj polovica stavbe brez krova, v nevarnosti pa je tudi ostrešje nad stanovanjem. Pohištvo so morali prestaviti na sredo sobe, da ga ne bi potegnilo za seboj, če bi se podrl južni zid.

Sestra vlaga prošnje za dodelitev stanovanja že trinajst let; 8. septembra 1962 je vložila prošnjo tudi pri svetu delovnega kolektiva Medobčinske zavarovalnice, kjer je zaposlena od 23. oktobra 1964. Zaprosila je tudi gradbeno inšpekcijo občinske skupščine, naj preveri v kakšnem stanju sta stanovanje in zgradba. Navzlic vsem vlogam in prošnjam sestra še do danes ni dobila nobenega odgovora o rešitvi položaja, niti ni bilo inšpekcije na ogled. Kdo ji lahko svetuje in pomaga?

SILVA ZORIČ,
Novo mesto, Jerebova 4

Zbori občanov v novomeški občini

Občinska skupščina v Novem mestu in občinski odbor SZDL vabita vse občane, naj se množično udeležijo zborov občanov v februarju, ko bomo razpravljali o osnovah družbenega plana in proračuna občine za leto 1965, o osnutku odloka o prispevkih in davkih občanov ter dali pojasnila na predloge in vprašanja zadnjih zborov volivcev.

ZBORI OBČANOV BODO:

v Novem mestu, v volilni enoti 1, na sodišču, 9. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 2, v gimnaziji, 9. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 3, v sindikalnem domu, 9. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 4, v dvorani družbenih organizacij v Kandiji, 9. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 5, v dvorani družbenih organizacij v Kandiji, 10. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 6, v dvorani družbenih organizacij v Kandiji, 11. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 7, v dvorani družbenih organizacij v Kandiji, 12. februarja ob 19 uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 8, v dvorani SGP Pionir, 9. februarja ob 19. uri;

v Novem mestu, v volilni enoti 9, v Zadružnem domu v Bršlinu, 9. februarja ob 19. uri;

v Irči vasi, v volilni enoti 10, v gostišču Drska, 10. februarja ob 19. uri;

v Šmihelu pri Novem mestu, v volilni enoti 11, v osnovni šoli, 12. februarja ob 19. uri;

v Birčni vasi, v volilni enoti 12, v šoli, 7. februarja ob 9. uri;

v Prečni, v volilni enoti 13 v šoli, 7. februarja ob 7.30;

v Dol. Kamencah, v volilni enoti 14, pri Antonu Potočarju, 7. februarja ob 9. uri;

v Stopičah, v volilni enoti 15, v šoli, 14. februarja ob 7. uri;

na Podgradu, v volilni enoti 16, v šoli, 7 februarja ob 7. uri;

na Malem Slatniku, v volilni enoti 17, v šoli, 14. februarja ob 9. uri;

v Vel. Brusnicah, v volilni enoti 18, v šoli, 7. februarja ob 7. uri;

v Gaberju, v volilni enoti 19, v šoli, 7. februarja ob 9. uri;

v Šentjerneju, v volilni enoti 20, v dvorani, 9. februarja ob 18. uri;

v Dol. Brezovici, v volilni enoti 20, v gostilni, 10. februarja ob 18. uri;

v Dol. Maharovcu, v volilni enoti 21, v gasilskem domu, 7. februarja ob 9. uri;

na Gor. Gomili, v volilni enoti 21, v gostilni Mislej, 9. februarja ob 18. uri;

v Dobravici, v volilni enoti 21, pri Alojzu Kirnu, 10. februarja ob 18. uri;

na Ostrogu, v volilni enoti 22, v gasilskem domu, 9. februarja ob 18. uri;

v Zameškem, v volilni enoti 23, v šoli, 7. februarja ob 9. uri;

na Gor. Vrhpolju, v volilni enoti 23, pri Kosu, 9. februarja ob 18. uri;

na Drči, v volilni enoti 23, v šoli, 7. februarja ob 8. uri;

v Orehovici, v volilni enoti 24, v šoli, 7. februarja ob 9. uri;

v Mokrem polju, v volilni enoti 24, v gasilskem domu, 14. februarja ob 9. uri;

v Škocjanu, v volilnih enotah 25 in 26, v šoli, 7. februarja ob 7. uri;

v Šmarjeti, v volilnih enotah 27 in 28, v šoli, 7. februarja ob 7. uri;

v Beli cerkvi, v volilni enoti 29, v šoli, 7. februarja ob 7. uri;

na Otočcu, v volilni enoti 30, v šoli, 7. februarja ob 7. uri;

na Trški gori, v volilni enoti 31, na kmetijskem obratu Sevno, 7. februarja ob 14. uri;

v Mirni peči, v volilni enoti 32, v zadružnem domu, 7. februarja ob 7. uri;

v Karteljevem, v volilni enoti 33, v šoli, 7. februarja ob 9. uri;

v Globodolu, v volilni enoti 34, v šoli, 9. februarja ob 18. uri;

v Gorenji Straži, v volilni enoti 35, v zadružnem domu, 13. februarja ob 18. uri;

v Dol. Straži, v volilni enoti 35, pri Petretu, 14. februarja ob 14. uri;

v Zalogu, v volilni enoti 36, v opekarni, 14. februarja ob 9. uri;

v Vavti vasi, v volilni enoti 36, v šoli, 13 februarja ob 18. uri;

v Dol. Toplicah, v volilni enoti 37, v zadružnem domu, 12. februarja ob 18. uri;

v Soteski, v volilni enoti 30, v sindikalni dvorani, 13. februarja ob 18. uri;

v Podhosti, v volilni enoti 30, v stavbi KZ, 14. februarja ob 9. uri;

v Uršnih selih, v volilni enoti 30, v zadružnem domu, 14. februarja ob 9. uri;

v Podturnu, v volilni enoti 40, v gasilskem domu, 12. februarja ob 18. uri;

v Poljanah, v volilni enoti 40, v šoli, 13. februarja ob 18. uri;

v Žužemberku, v volilni enoti 41, v prosvetni dvorani, 13. februarja ob 18. uri;

na Vel. Lipju, v volilni enoti 43, v bivši šoli, 14. februarja ob 9. uri;

v Šmihelu pri Žužemberku, v volilni enoti 42, v šoli, 14. februarja ob 7. uri;

v Dol. Križu, v volilni enoti 42, 14. februarja ob 14. uri;

na Dvoru, v volilni enoti 43, v prosvetni dvorani, 13. februarja ob 18. uri;

na Ajdovcu, v volilni enoti 44, v šoli, 14. februarja ob 8. uri;

v Hinjah, v volilni enoti 45, v zadružnem domu, 7. februarja ob 8. uri;

v Prevolah, v volilni enoti 45, v šoli, 14. februarja ob 8. uri;

v Selih pri Hinjah, v volilni enoti 45, v šoli, 14. februarja ob 14. uri.

FERDINAND SAJE

Pretekli teden smo v Novem mestu spremili na zadnji poti Ferdinanda Sajeta, delavca iz Novega mesta. Pokojnik je še v dneh prve svetovne vojne kot zaveden, napredno usmerjeni Slovenec sodeloval v bojih za osvoboditev Koroške. Ker po vojni ni mogel dobiti nobene zaposlitve, je 1925. leta vstopil v žandarmarijsko službo. Ceprav orožnik, je še naprej ostal somišljenik boja za delavske pravice.

Ko ga je služba zanesla v Novo mesto na orožniško postajo, je tudi tu ostal napreden. Bil je zaupnik združene opozicije in je vodstvo obveščal o ukrepih, ki jih je nameravala podvzeti policija proti naprednim tovarišem iz Novega mesta (preiskave, aretacije itd.). Ko je bila 1937 v Kadiji ustanovljena simpatizerska skupina KP, katero je vodil Niko Šilih, je na sestanke skupine redno prihajal tudi pokojni Nande Saje, celo v orožniški uniformi...

Ko je orožniška komanda v Nandeta posumila, se je moral takoj preseliti iz dotedanjega stanovanja, kjer se je razvil pravi ilegalni center, pozneje pa je bil pokojni Nande kazensko premeščen na Vinico v Belo krajino. Na Vinici je skozi vso minulo vojno aktivno sodelovaj z narodnoosvobodilnim gibanjem do osvoboditve. Po osvoboditvi se je preselil v Novo mesto, kjer je zadnja leta užival zasluženi pokoj. Vsi znanci in soborci ga bomo ohranili v spominu.

Slabe zdravstvene usluge na topliškem področju

Na območju Dol. Toplic in Straže imamo le enega zdravnika, ki ordinira en dan v Straži, drugi dan pa v Dol. Toplicah. Bolniki prihajajo k zdravniku že ob sedmih zjutraj in morajo čakati cele ure, da pridejo na vrsto. Ordinacija traja tudi do osmih zvečer, zlasti če je zdravnik med tem še nujno klican k bolniku na dom. Za tako veliko področje bi morali imeti dva zdravnika. Tudi zdravnik je človek, ki preobremenjen z delom svojih dolžnosti ne more izpolnjevati tako kot treba, če je preveč utrujen.

gr.

Tudi v Bučni vasi ne marajo Ciganov!

Podobno kot Cegelničani so te dni tudi prebivalci Bučne vasi s peticijo, ki jo je podpisalo 54 vaščanov, odklonili življenjski prostor ciganski družini. Kaže, da se je zadeva precej zapletla in da bo treba najti drugačno pot do rešitve. O ciganskem vprašanju bodo danes razpravljali predstavniki občinske skupščine, občinskega odbora SZDL in občinskega komiteja ZKS. »Brez razumevanja in pomoči vseh občanov ciganskega vprašanja ne bomo rešili, zlasti še, če bodo namesto pametnih predlogov izbijale na dan nepotrebne ovire,« je pred današnjim sestankom poudaril predsednik ObO SZDL Slavko Dokl.

Avtobusna postaja v Soteski

Na zborih volivcev in sestankih SZDL je bila večkrat izrečena želja, naj se v Soteski pri mostu zgradi avtobusna postaja. Ta želja je bila toliko bolj utemeljena, ker ravno na tem mestu potniki niso imeli nobenega zavetja pred vremenskimi neprilikami. Postaja je sedaj že postavljena. Narejena je lepo in ima obliko weekend hišice. Križišče in postaja bosta tudi osvetljena.

Za uresničitev te zamisli so si veliko prizadevali odbor SZDL Soteska, Krajevna skupnost Dol. Toplice in tovarna NOVOLES. Javno pohvalo pa zaslužijo tudi požrtvovalni graditelji: Jože Bradač, Franc Metelko, Cveto Uršič in Ivan Golob, ki so žrtvovali precej prostega časa in dokazali, koliko se da z dobro voljo narediti.

A. V.

Uredite trgovine tudi v Šmarjeti!

Na prvi seji potrošniškega sveta je 20. januarja predsednik sveta predlagal, kako naj se uredi poslovanje trgovin v Šmarjeti. Trgovina naj bolj upošteva želje potrošnikov, pravočasno naj nabavlja potrošno blago, ne pa šele, ko ga kupci že dalj časa zahtevajo. Ker leži Šmarjeta v turističnem območju, naj poslovalnica MERCATORJA uredi prodajalno takoj na spomlad, saj imajo v kraju med sezono vedno več gostov. Poslovodja je obljubil, da se bo pogovoril z upravo zastran preureditve lokala in nakupa sodobnejšega inventarja.

Tudi lokal Kmetijske zadruge in predvsem skladišča za blago in odkup bi morali biti vendar enkrat že urejeni. Zdaj so skladišča raztresena po vsem naselju, uslužbenec pa se vsak dan vozi na delo iz Škocjana. Treba bo pomisliti na primerno stanovanje zanj in urediti lokal in skladišča. Poskrbijo naj, da bo na zalogi emajlirana posoda, steklo, otroška konfekcija, paradižnikova mezga in podobni potrošni artikli — uredijo pa naj tudi, da bodo imela skladišča vse ostalo blago pravočasno na zalogi ali pa naj nabavljajo v takih skladiščih, ki so dobro založena. KZ bi lahko prevzela od MERCATORJA prodajo nekaterih artiklov, ta pa naj bi se založil z boljšim blagom, po katerem kupci vsak dan sprašujejo.

Predlagali bodo MERCATORJU in KZ KRKI, naj lokale urede vsaj do 1. maja tako kot to zahtevajo predpisi o ureditvi turističnih naselij. Pričakujejo tudi pomoč tržne, sanitarne in higienske inšpekcije občinske skupščine.

Novomeška kronika

■ **SKLEP O LIKVIDACIJI** gostišča DRSKA (Irča vas 11) je sprejela novomeška skupščina na zadnji seje. Gostišče naj se likvidira, ker se ga ne izplača obnavljati, s 1. januarjem 1965. Eventualno izgubo v poslovanju gostišča v letu 1964 bo trpel kolektiv, oziroma upravnik.

■ **KONČNO SO BILI** po več kot dvomesečni zamudi pritrjeni koši v telovadnici novomeške gimnazije. Tako bodo zdaj košarkarji imeli tudi v zimski mrtvi sezoni priložnost ohraniti kondicijo in se naučiti nekaterih prepotrebnih taktičnih variant, ki jih zdaj zaradi pomanjkanja časa niso mogli piliti.

■ **POLEG DOMA JLA** je doslej v zelo majhnem lokalu Vidmarjeve hiše poslovala trgovina OPREMA, pred kratkim pa se je ta preselila in v Vidmarjevem lokalu je odprla obrt Justina Vnuk, ki je prišla iz Ptuja. Izdeluje in prodaja moške kravate, žepne robce, predpasnike, otroško konfekcijo, razen tega pa prodaja volnene izdelke in izdelje pletenine po naročilu. Obrtnica pravi, da je ob začetku poslovanja izbira sicer bolj skromna, da pa bo v kratkem naredila dovolj blaga za prodajo, tako da bodo imele stranke v čem izbirati.

■ **S PRECEJŠNJIM POPUSTOM** je dala v prodajo nekatere izdelke trgovina OBRTNIK na Glavnem trgu. Prodajali so moške obleke, plašče, ženske plašče, ženske obleke in volnena krila ter naglavne rute. Nekaj blaga v razprodaji imajo še na zalogi.

■ **ŽE NEKAJKRAT** je na novomeškem trgu vzbujal posebno pozornost prodajalec srečk: »Vsaka srečka zadene! Ne ponujam sreče, temveč srečke! Kupite, kupite!« Veliko se jih ustavlja ob glinenih papigah in drugih darilih, zadetkih na srečke, še več pa jih gre dalje in si mislijo svoje... Na ponedeljkovem živilskem trgu je bilo dovolj vsakovrstnega blaga: jajca so bila za 5 din cenejša kot sicer, veljala so 50 din, mleko so prodajali po 80 din, smetano v skodelicah po 150 din, fižol po 240 din, radič na merice po 80 din, regrat na merice po 60 din, jabolka po 110 din kg, zelje po 140 din kg, ohrovt po 150 din kg, itd.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA** — rodili sta: Marija Kumer iz Kurirske poti 8 — Mirana, in Anica Sitar z Mestnih njiv, blok 8 — Mileno. Poročili so se: Alojz Dragan, mizar iz Gorenje vasi, in Jožefina Jus, uslužbenka iz Koštialove ulice, Lenarčič Alojz, tehnik iz Gabrijel, in Marija Gorjanc, delavka iz Kettejevega drevoreda 42; Režek Franc, uslužbenec iz Vrhovčeve ulice, in Jožefa Junc, natakarica iz Irče vasi. Umrl je Ferdo Saje, osebni upokojenec z Nad mlini 20, star 65 let.

Straške novice

● **Kulturno življenje v Straži** je spet zaživelo. Po več kot enoletnem premoru se je dramska sekcija ZMS spet predstavila občinstvu. — Neumornemu režiserju Alojzu Antončiču je uspelo sestaviti ekipo, kajti po odhodu nekaterih starejših so se pokazale občutne vrzeli. Te bodo kmalu izginile, saj so ti nadarjeni igralci še zelo mladi. Najstarejši nima niti 20 let. Tokrat so uprizorili komedijo Pere Budaka Klobčič. Po predstavi na domačem odru so gostovali še v Prečni in na Dvoru, dogovarjajo pa se še za gostovanja v bližnjih krajih, ki imajo dvorano. Gledalci, željni smeha, so jih povsod veselo pozdravili.

● **Straški Partizan je pred občnim zborom.** Letos so bili člani še aktivnejši, vendar o množičnosti ne moremo govoriti. Povsod so namreč nastopali isti ljudje. Letos so bili najbolj delavni nogometaši. Tekmovali so vse leto: v občinski ligi so bili kljub stalni smoli sedmi, igrali pa so še najmanj deset tekem s Sotesko in drugimi bližnjimi kraji. Večino tekem so odločili v svojo korist. Tudi košarkarji niso počivali. Igrali so le z novomeškim Partizanom (večkrat) ni tekme razumljivo izgubili.

Tudi straškega Partizana tarejo problemi. Največji je vsekakor ta, da nimajo telovadišča na prostem. Kot je morda Straža ena redkih na Dolenjskem, ki ima telovadnico, pa je po drugi strani ena redkih, ki nima telovadišča na prostem, ki je za ta kraj z razvijajočo se industrijo več kot nujno. Razen tega bi na njem našla svoj prostor tudi osnovna šola z blizu 500 učenci. Do zdaj je vse ostalo pri besedah in obljubah: upajmo, da bo letos le drugače!

Topličani bodo le dobili nov vodovod

Udeležba na redni letni konferenci KO SZDL, ki je bila v Dolenjskih Toplicah 27. januarja v prosvetnem domu, zaradi slabega vremena ni bila najboljša. Poročilo ugotavlja, da je bilo sodelovanje Socialistične zveze z drugimi organizacijami uspešno in tudi gospodarstvo lepo napreduje, vseeno pa je 276 članov SZDL (od 456 volilcev) občutno premajhna številka.

Velika ovira za razvoj zdraviliškega kraja so še vedno neizdelani načrti. Najboljši krajevni odbor je na Dol. Sušicah, ki je s pomočjo občine in s svojimi prispevki zgradil most čez Sušico. Televizor je odbor odstopil prosvetnemu društvu, to pa ga je izročilo šoli, ker v prosvetnem domu ni dobro delal. Predavanja, ki so bila v Toplicah, niso bila najbolje obiskana.

Po poročilih so člani razpravljali o najbolj perečih problemih v kraju. Predvsem so se zanimali za novi vodovod, ker je voda iz starega v deževnem vremenu popolnoma neužitna. Zastopnik občinskega odbora, tovariš Ivanetič, je povedal, da je vprašanje vodovoda že urejeno in da ga bodo v najkrajšem času pričeli graditi iz vasi Obrh. Tudi regulacijski načrt je narejen, da bodo lokacije za weekend hišice lahko izdajali ob koncu februarja, za ostale stavbe pa ob koncu marca.

Berite in razširjajte Dolenjski list!

Ribja restavracija Novo mesto

razpisuje

delovno mesto

RAČUNOVODJE

Plača po tarifnem pravilniku. — Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

DELOVNA SKUPNOST OSNOVNE ŠOLE PREVOLE

vabi na 10. OBLETNICO DELOVANJA vse zainteresirane občane, posebno pa učitelje, ki so na tej šoli delovali. — Pričetek proslave bo dne 14. februarja 1965 ob 10. uri.

Program proslave:

1. prikaz delovanja osnovne šole Prevole;
2. kratek kulturni program;
3. lutkovna igra: »Meh za smeh«;
4. tamburaški orkester osnovne šole Ambrus ob 13. uri;
5. kino predstava.

Prevoz: poseben avtobus bo odpeljal iz Novega mesta izpred »Metropola« ob 9. uri.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

Pljučnica

Včasih je bila pljučnica skoraj smrtno obolenje, danes pa je sicer še vedno resna bolezen, vendar ozdravljiva brez večjih posledic, če je bolnik discipliniran.

Bolezen se začne navadno z visoko vročino nad 39 stopinj Celzija, brez mrzlice. Včasih nastane bolezen prav hitro, včasih pa se razvija počasi. V začetku bolnik suho in naporno kašlja in težko diha, čez kak dan pa začne izkašljevati sluzavo gnojen, pa tudi krvavkast izpljunek. Dihanje postane še težje, pomaga si z vsem mišičevjem prsi, tudi z nosnimi krili. Bolnik hkrati v obraz pomodri. V lažjih slučajih začne vročina počasi padati na normalno, včasih pa še dolgo časa vztraja nad 37 stopinj Celzija, tudi tedne dolgo. Pri slabotnih in starih ljudeh traja taka neznatna temperatura lahko tudi mesece.

Pljučnico povzročajo vse mogoče kužne klice, ki povzroče vnetja dihal, med njimi tudi povzročitelji gripe. Pri starih ljudeh pa se razvija pljučnica zelo rada tudi, če morajo dolgo ležati v postelji zaradi kake druge bolezni ali zloma, ker imajo že tako slab krvni obtok. Zdravnik pljučnico lahko ugotovi s slušalkami, pa tudi po drugih znakih; navadno jo zelo lepo opazimo z rentgenom. Virusne pljučnice lahko dokažemo včasih le z rentgenom, ker kdaj pa kdaj potekajo skoraj brez vseh drugih jasnih znakov, celo brez vročine in kašlja.

Bolnik s pljučnico spada v posteljo ali vsaj v toplo sobo, seveda toplo oblečen. Zdravnik mu predpiše zdravila, ki jih mora redno jemati. Dovoljene so le vroče pijače od čajev do limonade. Alkohol je strup za bolnika!

Bolnik, ki ima pljučnico, ozdravi lahko brez posledic in to sorazmerno kmalu. Bolezen je odvisna od obrambnih moči organizma, predvsem pa od zdravega srca in ožilja. Zato je toliko bolj nevarna starim ljudem, ki imajo srce in ožilje že iztrošeno, in malim otrokom, kjer srce in ožilje še ni dovolj razvito in utrjeno.

Dr. B. O.

V Črmošnjicah po mokrem snegu ni šlo

Letošnji smučarski krst Črmošnjic je za nami. Medobčinskih tekem v slalomu se je udeležilo 54 tekmovalcev iz novomeške in trebanjske občine. Organizator tega tekmovanja je bila občinska zveza za telesno kulturo iz Novega mesta, progo pa je trasiral Neno Peric. Organizatorji so poskušali speljati slalom z vrha Gač, vendar jim zaradi nenadne odjuge poskus ni uspel, ker je bil sneg moker in tekmovalcem, kot pravijo smučarji, ni šlo. Kakšne so bile značilnosti? Zmagovalci so postali Koprivnik, Rusova, Smodej, Šepetavc in Mesaričeva. Omeniti velja tričrat druge iz družine Turk: Jožeta, Majdo in Petra! Prvoplasirani so dobili plakete — zlato, srebrno in bronasto, vsi pa so obljubili, da bodo prihodnjo nedeljo spet prišli, ko bo tradicionalno tekmovanje za memorial Vinka Paderšiča. Na to tekmovanje so povabili tudi smučarje iz Zasavja in Kočevskega. Kako je potekalo tekmovanje?

ČLANI: KOPRIVNIK ALI TURK?

Na startu se je prijavilo 9 članov. Že v prvem teku smo lahko videli, da sta za prvo mesto le dva kandidata. Po tekočem slalomu je Turk najprej peljal 30,2 sekunde. Ta znamka je držala do Koprivnika: čeprav je »zamazal«, je peljal za dve desetinki hitreje. Ker je bila proga v drugem teku bolj tekoča, je imel torej Turk lepo priložnost za zmago. No, Koprivnik si je izposodil smuči in bil še enkrat najhitrejši in v drugem teku tudi najhitrejši sploh. Rezultati: 1. Koprivnik Bruno (Partizan, Novo mesto) 54,5; 2. Turk Jože (Partizan, Novo mesto) 54,9; 3. Rebernik Drago (Partizan Trebnje) 55,5.

ČLANICE: ZANESLJIVO RUSOVA

Le dve tekmovalki sta peljali po pobočju Gač! Rusova je bila občutno hitrejša od Turkove, slednja pa je še nekajkrat padla, a je kljub temu pripeljala do cilja, kar ji je prineslo srebrno plaketo! Rezultati: 1. Rus Boža (Partizan Trebnje) 34,6; 2. Turk Majda 1.22,8.

MLADINCI: SMODEJ BOLJŠI OD ČLANOV!

Med osmimi mladinci, ki so se spustili po slalomski progi dvakrat, ni bilo težko izbrati zmagovalca. Smodej je že v prvi vožnji prehitel vse ostale za več kot šest sekund in obenem postavil najboljši čas prvega slaloma! Le hud padec bi ga lahko vrgel s prvega mesta. Ker pa se to ni zgodilo, je bila zanimiva le še borba za drugo mesto, ki sta si ga razdelila dva Trebanjca: Sila je bil hitrejši od Pavlina. Rezultati: 1. Smodej Jože (ŠSD Gimnazija Novo mesto) 54,1; 2. Sila Nace (Partizan Trebnje) 1.03,3; 3. Pavlin Marjan (Partizan Trebnje) 1.03,5.

IZENAČENO MED 27 PIONIRJI

To je bila borba! 27 pionirjev se je borilo za tri plakete: drug za drugim so boljšali znamke! Dolgo je veljalo Kopačevih 31,3: na koncu je ta čas zadostoval le za osmo mesto! Blažon je z 31,2 zdržal na prvem mestu kar deset številk! Nato so prišli najhitrejši: Trebanjec Tanjšek s številko 45 je peljal 30,2, takoj nato pa Turk 29,9. Edino še Skube, smo mislili, lahko zmaga. Toda ne, Šepetavc je peljal izredno zanesljivo in hitro: sodniki so mu namerili čas 29,2. Skube je bil zanesljiv, a s 30,3 prepočasen. Verbič je zamazal in bil komaj deseti, takoj nato pa je bil konec med pionirji. Rezultati: 1. Šepetavc Dušan (ŠSD Katja Rupena) 29,2; 2. Turk Peter (ŠSD Katja Rupena) 29,9; 3. Tanjšek Danilo (Partizan Trebnje) 30,2; 4. Skube Milan (ŠSD Katja Rupena) 30,3; 5.—6. Kužnik Martin in Sprogar Albin (Črmošnjice) 30,7; 7. Blažon Andrej (ŠSD Katja Rupena) 31,2; 8. Kopač Marjan 31,3; 9. Novinc Janez (Partizan Dolenjske Toplice) 31,5; 10. Verbič Matjaž (ŠSD Katja Rupena) 32,4.

ZA PRVO MESTO — NOVE

Pionirk je vozilo šest: zmagala je Stanka Mesarič. Njeno veselje je bilo še večje, ker so ji doma za nagrado, če zmaga seveda, obljubili nove smuči. Obe želji sta bili izpolnjeni! Rezultati: 1. Mesarič Stanka 19,9; 2. Hacin Vesna 20,9; 3. Furlan Damjana (vse tri ŠSD Katja Rupena) 22,4.

J. S.

Črmošnjice so polne smučarjev

Letošnjo zimo našim smučarjem ne primanjkuje snega. Komaj so se zaprle šole ob koncu prvega polletja, že je pripravila mladina sani in smučke ter šla na sneg. Zimski odmor je predvsem namenjen šolarjem za oddih na snegu.

Na marsikateri šoli je bil ali pa je še v teku smučarski tečaj. Na žalost povsod primanjkuje smučarskih učiteljev in tudi marsikje so težave z nabavo ustrezne smučarske opreme, ki je predraga za večino staršev.

Posebno veliko število smučarjev se je v letošnji zimi zbralo v dolenjskem zimsko športnem centru v Črmošnjicah, koder so res ugodni snežni pogoji. V teku je že drugi tečaj po sedem dni, ki ga je izvedla občinska zveza za telesno kulturo v Novem mestu, ki šeli, da bi šlo v Črmošnjice čimveč mladine in to ne samo s področja novomeške občine; povabili so tudi mladino iz Trebnjega, Črnomlja in Metlike, na žalost pa od tam niso poslali nikogar.

Na prvem tečaju, ki se je srečno zaključil pred nekaj dnevi, je bilo največ mladine iz Trebnjega in Črnomlja ter iz nekaterih manjših krajev. Nad trideset se jih je zbralo bili so navdušeni nad lepotami Črmošnjic. Imeli so nekaj sončnih dni in se bodo vrnili domov zagoreli in zdravi. Vodja tečaja, znani smučarski učitelj Nace Bukovec iz Trebnjega, ni mogel prehvaliti navdušenja mladine nad Črmošnjicami in je tudi dodal, da so bili nekateri pravi mojstri na snegu in da bodo udeleženci po povratku domov še ostalim pokazali, kaj so se naučili v Črmošnjicah.

Za bivanje in predvsem za prehrano je v Črmošnjicah dobro urejeno. Tečajniki imajo svojo kuhinjo in kuharica komaj zadovolji vedno lačne smučarje. Ko se vrnejo tečajniki utrujeni s smučanja, jih čakajo tople sobe.

Na drugem tečaju, ki se bo končal zadnji dan počitnic, je zopet nad trideset tečajnikov. V glavnem so to smučarji z gimnazije v Novem mestu in z osnovne šole. Pridružilo se jim je tudi nekaj smučarjev iz Straže in Dolenjskih Topilc. V glavnem so vsi že dobri smučarji in so svoje znanje že pokazali na tekmovanju, ki je bilo v nedeljo, 31. januarja v Črmošnjicah, na občinskem in medobčinskem smučarskem prvenstvu v veleslalomu za področje štirih občin Dolenjske.

Pohvaliti moramo prizadevanje občinske zveze za telesno kulturo, da je pripravila 70 učencem naših šol prijetno in koristno zimovanje v Črmošnjicah. Pozabiti tudi ne smemo prispevka Rdečega križa, ki je mnogo prispeval k izdatni hrani smučarjev.

Občinska zveza za telesno kulturo v Novem mestu bo nabavila nekaj smuči in jih dala tistim smučarjem, ki so na tečaju in tekmovanjih pokazali nekaj znanja, pa nimajo ustrezne opreme, da bi lahko dosegli še veliko več. Mogoče bo še kdo prispeval za smuči za našo mladino, kateri starši ne morejo nabaviti drage opreme.

JOŽE GLONAR

Beseda o športnih društvih v Ribnici

Občinska zveza za telesno kulturo v Ribnici združuje poleg TVD Partizan Ribnica, Sodražica in Velike Poljane še tale društva: občinsko strelsko zvezo, šolski športni klub »Mladost« Ribnica in šolsko športno društvo Sodražica, kegljaški klub Ribnica, ribniške tabornike »Veseli Ribničanje«, ribiško društvo in jamarsko društvo Ribnica. Vsa društva imajo skupno 1.150 članov, kar nam pove, da skoro desetina prebivalcev občine sodeluje v enem ali drugem društvu. To je lepa številka, če upoštevamo, da je bilo še pred letom dni včlanjeno v športna društva vsega 438 oseb.

Poleg finančnih težav so še druge ovire, zlasti pa primanjkuje strokovnega športnega kadra. Posebno skrb bodo posvetili ureditvi igrišč pri šolah. V občini je skupno okrog 1.800 šoloobveznih otrok. Strokovna vzgoja teh otrok pa je prepuščena le trem telesnovzgojnim strokovnim delavcem. Manjka tudi športnih rekvizitov. Te stvari se razumljivo ne dajo rešiti v kratkem času, toda važno je, da se začno reševati!

Najpomembnejše športne dejavnosti v občini so: atletika, odbojka, namizni tenis, kegljanje, rokomet, smučanje, streljanje, športno ribištvo, jamarstvo in rekreacija. Bežno bomo preleteli dejavnost posameznih športov. V atletiki so gojili predvsem teke. V tekih ob raznih prireditvah (dnevu mladosti, na dan vstaje itd.) je sodelovalo 385 udeležencev. Odbojka je posebno priljubljena na šolah v Ribnici in Sodražici, kjer so imeli več tovrstnih prireditev. Namizni tenis se uveljavlja in ima vedno več prijateljev. Tudi tekmovanja v namiznem tenisu so bila uspešna. Rokomet je v Ribnici športna disciplina št. 1. Naj dodamo, da se je ribniška rokometna ekipa uvrstila na kvalifikacijah v ljubljansko conisko ligo kot prvoplasirana. Rokometaši so odigrali vrsto tekem na domačem in tujih igriščih.

Smučarski šport je doma predvsem v Sodražici in Loškem potoku. Zato bodo tudi v bodoče razvijali ta šport v omenjenih krajih. Naj omenimo še strelstvo. Strelci so imeli lani več tekmovanj. Občinski strelski odbor je dosegel lepe uspehe pri afirmaciji tega športa in poživitvi strelskih društev v občini. Kegljaški klub gradi novo kegljišče. Za dograditev potrebujejo precejšnja finančna sredstva. Precej se je raznahnilo tudi športno ribištvo, pri tem pa je treba omeniti zelo agilno ribiško družino Ribnica. Ribniški ribiči so tekmovali z dvema ekipama (po 5 članov) v tekmovanju Zveze ribiških družin v Ljubljani in si priborili častno tretje mesto.

Rekreacijska dejavnost se je odražala posebno v obliki taborjenj in izletov, katerih poslec je bila v glavnem taborniška četa »Veseli Ričničanje«. In na kraju še beseda o ribniških jamarjih. Njihovo delo se odvija predvsem pri raziskovanju kraškega podzemlja na območju občine. Pri tem so dosegli že lepe uspehe. Imajo tudi svojo kočo.

-r

NA SVETU – NIČ NOVEGA...

(DRSALIŠČE.) — Cesar smo doslej v Novem mestu pogrešali skoraj popolnoma, preskrbela nam je stroga zima in požrtvovalnost gosp. Jos. Dedveda; letos imamo drsališče, majhno sicer pa dobro oskrbovano in dobro obiskovano. Hvala mestni občini, ki je stvar izročila gosp. Medvedu; še večja hvala zadnjemu, ki jo je tako urno in srečno dovršil. — Že koncert smo imeli na ledu, in nabralo se je kljub hudemu mrazu do 200 gledalcev, ki so se gotovo uverili, da ni lepšega zimskega športa, nego je drsanje, tako da se število drsalcev gotovo v kratkem podvoji ali potroji. Sedanje drsališče bo pa potem mnogo premajhno, in želeti bi bilo, da se naše olepševalno društvo in gosp. Medved in — z ozirom na šolsko mladino tudi gosp. gimn. ravnatelj — pravočasno pobrigajo za nov večji in tudi priročnejši prostor, pa skrbe naj ob enem, da bo novo drsališče v toplejšem času lahko služilo kot prostor za lawn tennis. Vse to je primerno lahko izvedljivo, z malimi stroški, ki bi se v kratkem povrnili.

— Opomna stavca: Ko to poročilo postavljam, se led že topi. — Lawn tennis poleg živinskega sejma?

(DOLENJSKE NOVICE: 1. januarja 1900)

SEVNICA: občni zbor strelcev

V soboto, 23. januarja je bil v sindikalni dvorani Jugotanina občinski občni zbor sevniških strelcev. Navzoči so bili delegati 7 strelskih družin. Okrajni strelski odbor Celje je zastopal sekretar, kapetan Putnik.

Iz poročil predsednika Gorenca in tajnika Novaka je razvidno, da je občinski odbor dobro delal, primanjkovalo je le instruktorjev. Udeležili so se vseh obveznih tekem in ustanovili dve pionirski družini; na osnovnih šolah v Sevnici in Boštanju. Tako so posvečali skrb tudi mladim. Od ObZTK so dobili 50 tisoč dotacije, od OS pa 40 tisoč. V živahni razpravi so člani povedali tudi svoje probleme. Tako je na Primožu zaradi raztresenosti hiš delovanje otežkočeno. V Loki je dovolj članov, vendar so problemi s treningi. Zdaj, ko je namenjena tudi za telovadbo učilnica, bo tudi strelcem lažje. Sekretar Putnik je poudaril, da je občinski odbor SD v Sevnici med najprizadevnejšimi v okraju. Obžaloval je, da na občnem zboru ni bilo predstavnikov političnih organizacij in ObZTK. Ob koncu je podelil tovarišem Gorencu, Budni, Poluniku, Novaku, Zupancu in Flajsu, priznanim strelcem, spominska darila ob 20-letnici osvoboditve.

Novi odbor si je sestavil bogat delovni program. Blagajnik Flajs je povedal, da bodo vse družine dobile pomoč v materialu. Na zaključku so strelci izmenjali misli in izkušnje. Občni zbor je dal nove pobude za nadaljnje delo, zlasti za meddružveno tekmovanje v ligi, ki bo trajala od konca januarja do začetka marca.

S. SHOČIR

BREŽICE: tesnejše sodelovanje med mladimi športniki

Da bi okrepili sodelovanje med mladimi športniki, je mladinski aktiv Brežice–mesto organiziral športna srečanja med gimnazijo, pripadniki JLA in aktivom Brežice-mesto. Tekmovali bodo v šahu, odbojki in namiznem tenisu. Organizator nima možnosti za pestrejši program. Pravico nastopa imajo vsi, ki so stari manj kot 30 let in ki pripadajo tem organizacijam. Prva srečanja so bila že odigrana. Zmagovalec v posamezni disciplini bo dobil diplomo, prvoplasirana ekipa pa pokal. Po tekmovanju bo aktiv Brežice–mesto organiziral še zabavni večer Pokaži kaj znaš.

● ŠAH: Na okrajnem mladinskem prvenstvu je presenetil Brežičan Lenart Setinc, ki je dobil prvo mesto. S tem uspehom je dobil pravico do sodelovanja na republiškem mladinskem prvenstvu, ki bo julija v Ljubljani. Ta uspeh je obenem plačilo prizadevnemu vodstvu ŠK, ki skrbi za vzgojo mladih šahistov.

ODBOJKA: Brežičani so se odlično izkazali na prvenstvu celjske zimske lige. Proti odličnim Brastovčam so zmagali s 3:2, Velenjčane pa so zj lahkoto premagali — 2:0. Za Brežice so igrali Recer, Zečević, Zrakić, Hočevar, Šidler, Golić, Lapuh in Solač. Vodja sekcije Lončarić je dejal, da so se vsi igralci močno borili. Tekmovanje se bo končalo v Velenju, ko bo tudi znan zimski prvak.

OSKAR GERJEVIČ

Pionirski smučarski tečaj v Brestanici

Pionirski starešinski svet osnovne šole v Brestanici in TD Partizan sta organizirala med zimskimi počitnicami smučarski tečaj za pionirje. Tečajniki so bili zadovoljni, saj jim je bilo vreme še kar naklonjeno. Tečaj je vodil predsednik Partizana Stane Čuber.

RAZGIBANO ŠPORTNO ŽIVLJENJE V CERKLJAH OB KRKI

Sportno življenje postaja vse bolj razgibano, odkar so ustanovili pri nas društvo Partizan. Zanimanje je veliko zlasti med mladino. Med sekcijami so najaktivnejše rokometna, namiznoteniška in šahovska. V prihodnje bo treba posvetiti več skrbi atletiki, malemu nogometu, košarki in odbojki. Možnosti za razvoj so se še povečale, ker je komanda garnizona dala na razpolago svoja športna igrišča. Sodelovanje med mladino in JLA bi bilo zato treba še krepiti. Slej ko prej bo treba misliti tudi na asfaltiranje rokometnega igrišča. Prav tako bo potrebno najti prosor za telesno vzgojo v šoli in za zimsko vadbo. Na odboru SZDL so že sklenili, naj se zgradi telovadnica, vendar bo, kot kaže, ostalo le pri sklepu, ker za gradnjo ni denarja. Da pa ne bi športno življenje v zimskem času zamrlo, je priskočilo na pomoč ravnateljstvo šole, ki je dalo na razpolago razred, kjer igrajo namizni tenis in šah.

● Namizni tenis: Na prvenstvu Cerkelj je med mladinci zmagal Jazbec pred Mazinjanijem in Furlanom. Pri članih je bil najuspešnejši Kuželj pred Degnom in Grojzdkom. Tekmovalo je 14 članov, izven konkurence pa je Čurin z lahkoto premagal vse ostale.

● Smučanje: Pionirji so imeli v Bušeči vasi enotedenski tečaj. Sodelovalo jih je 18, za zaključek pa so tekmovali v smuku in slalomu. V smuku so bili najuspešnejši pri mlajših pionirjih Erchovnik pred Malijgojem in Drušković, pri starejših pionirjih Mazinjanin pred Furlanom in Kaverjem, pri pionirkah pa Dejakova, Mazinjaninova. Slalom za mlajše pionirje se je končal enako kot smuk, pri starejših pionirjih je zmagal Mazinjanin pred Murnom in Komotarjem, pri pionirkah pa Mazinjaninova pred Dejakovo. Zadnjega dne so se pionirji udeležili zaključne prireditve v Brežicah, kjer je bilo zimovanje. Tov. Šepetavc jim je govoril o dogodkih med NOB.

● Rokomet: Rokometaši trenirajo enkrat na teden skupaj z Brežičani, ker želijo nadomestiti zamujeno iz prvega dela in ostati v ljubljanski ligi.

D. K.

Atleti za naslove zimskih prvakov

V ponedeljek, 8. februarja, se bodo novomeški atleti pomerili za naslove zimskih prvakov v skoku v višino, teku na 30 metrov in metu medicinke. To zanimivo tekmovanje bo v telovadnici osnovne šole, organizacijo pa je prevzelo šolsko športno društvo Katje Rupena iz Novega mesta. Tekmovanje se bo začelo ob 15. uri.

ŠAH

V Trebnjem vodi Godnjavec

V Trebnjem se je začelo klubsko in občinsko šahovsko prvenstvo za letošnje leto. Med 12 šahisti so moči zelo izenačene: starejši imajo več izkušenj, mlajši pa več borbenosti. Za vrh bo hud boj. Vrstni red po 4. kolu: Godnjavec 3,5 točke, Gričar, Žemva in Mamič 3, Klemenčič 2,5, Strozak 2 itd. Igrajo ob nedeljah ob 9. uri in ob torkih ob 18 uri.

SPLOŠNO MNENJE:

JUGOSLOVANI SE BODO S ŠVEDI BORILI ZA BRONASTO MEDALJO

Pri posameznikih pa je napovedovanje še težje. V dveh letih se položaj toliko spremeni, da je zelo negotovo, če bo Čuang Ce Tung (LR Kitajska) uspel ponovno osvojiti naslov prvaka. V glavnem bobo za visoka mesta konkurirali Kitajci in Japonci, med Evropejci pa imajo največ upanja (toda le za uvrstitev med 8 najboljših) Sveda Johansson in Alser ter naši: Marković, Korpa in Vecko. Seveda pa presenečenja Nemcev, Čehov in Madžarov niso izključena.

V ženski konkurenci bo naslov svetovne prvakinje prav gotovo spet oddan v Azijo. Ni gotovo, če bo Japonki Macuzaki uspelo ponoviti uspeh iz Pekinga, ker je v ospredje spet stopilo veliko mladih moči. Od Evropejk bodo med najboljšimi prav gotovo Madžarke (Eva Kocian-Földy je letošnja prvakinja Evrope), Angležinja Shanon, Rusinja Rudnova in Romunki Alexandru ni Constatinescu. Za našo Pirčevo bo uvrstitev v šestnajstorico najboljših že pomemben uspeh, z malo sreče pa bi morda prišla še višje. Veliko bo odvisno od žreba, ki je včasih lahko odločilen.

Nove prvake v tekmovanju dvojic ne bi napovedovali. Tu se niti še ne ve, kakšne kombinacije bočo nastopile, zato se napovedovanju odpovemo. Vsekakor pa lahko dodamo, da bo ob ugodnem žrebu naša dvojica Korpa—Vecko, ki se je že afirmirala, med boljšimi. Če se ne bo tradicija izneverila, lahko tu pričakujemo od vseh naših največ.

(Nadaljevanje sledi)

Tekmovanje v Črmošnjicah

31. I. — občinsko in medobčinsko prvenstvo v veleslalomu za vse kategorije.

7. II. — tekmovanje za pokal Vinka Paderšiča v skupini članov. Tekmovanje v veleslalomu in tekih za vse kategorije tekmovalcev.

Za srednješolce Dolenjske bo to izbirno tekmovanje v tekih in veleslalomu za republiško prvenstvo srednješolcev, ki bo v Kranjski gori.

Za tekmovalce bo vozil avtobus iz Novega mesta ob 7.3 po znižani ceni 200 din.

14.II. — področno tekmovanje gozdarjev, lesnih delavcev in lovcev v izvedbi SD »Rog« Novo mesto.

Vse tekmovalce in ljubitelje zimskih športov vabimo na mučarska tekmovanja v Črmošnjice!

Uspešen start Pionirja v ligi

Slovenska kegljaška liga se je začela. Letos sodeluje 16 ekip, Dolenjsko pa spet zastopa novomeški Pionir.

Pionir je v prvem kolu nastopil v Mariboru s trboveljskim Rudarjem. Novomeščani so podrli 6634 kegljev, Rudar pa 6566. Naslednji dan sta Pionirja prehitela na tem kegljišču Brest iz ljubljanski Poštar. V Mariboru je od Novomeščanov največ kegljev podrl Hren (856).

V Celju, kjer Pionir že pozna kegljišče, je bil najboljši spet Hren z 880 keglji, Pionir pa je podrl 6789 kegljev ter prehitel vse tri ostale ekipe. V soboto in nedeljo nastopa Pionir na kegljiščih Gradisa in Maksa Perca. Če se bo tudi na teh težkih stezah dobro znašel, ima upanje, da bo zaključil tekmovanje nekje v sredini lestvice.

(en)

Kegljači s spremenljivo srečo

Pionir je nadaljeval s tekmovanjem v slovenski kegljaški ligi. Na kegljišču Maksa Perca v Ljubljani je podrl 6711 kegljev. Ekipa je tekmovala izenačeno kot v Celju in Mariboru. Barbič je podrl 889 kegljev, Mrzlak pa enega manj. Na tem kegljišču je po dveh tekmovanjih prehitel za zdaj štiri ekipe. Na težkem kegljišču Gradisa pa so dosegli je 6450 kegljev. Tokrat je bil najboljši Krušič (842). Razočarali so nekateri boljši igralci. Naslednji teden bo ekipa prosta, čez štirinajst dni pa pojde v Kranj in na Jesenice, kjer bo imela zaključna nastopa, ki bosta tudi odločala o njenem uspehu.

(en)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 5. februarja — Agata
Sobota, 6. februarja — Dora
Nedelja, 7. februarja — Ksenija
Ponedeljek, 8. februarja — Janez
Torek, 9. februarja — Polona
Sreda, 10. februarja — Dušan
Četrtek, 11. februarja — Zvezdana

ČESTITKE

Na pravni fakulteti je diplomiral **BORUT ZAMIJEN.** Iskreno čestitajo presenečeni prijatelji iz Strele in Omege.

*

Marici Petek iz Ribnice na Dolenjskem želita za dvojno praznovanje vse dobro družini
Barbo in Petje

*

Dragemu sinu
SLAVKU OBRČU
iz Novega mesta
želita za 13. rojstni dan vse lepo
mamica in setrica Tatjanca

*

Ljubi mami in stari mami
POTOKARJEVI IZ ŽABJE VASI
čestitajo za dvojno praznovanje še na mnoga leta otroci Tone z družino, Stane z družino, Slavka z družino, Mimi z možem Otmarjem in Franci z ženo Danico. Enako želimo sestri Mimi za trojno praznovanje, Otmarja pa lepo pozdravljamo.

*

Kolegici
MARJETKI HROVATIC,
poslovodkinji prodajalne na Ruperč vrhu, želijo mnogo uspehov v letu 1965 kolegi

ZAHVALE

Ob izgubi dragega moža in očeta
ANTONA BRINOVCA
iz Ljubljane
se toplo zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo govorniku in pevcem.
Žalujoči: žena Terezija, sinova Tone in Bine, brat Franc z družino, sestra Marija z družino in ostalo sorodstvo

Ob smrti dragega moža in očeta
JANEZA PATETA
se toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani, mu darovali cvetje in vence in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo krajevni organizaciji ZB, kolektivu NOVOTEKSA, PIONIRJA in tov. Ivanu Avbarju.
Žalujoči: žena, sin, snaha in vnukinja

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, strica
ERNESTA KOCJANCICA
se najprisrčneje zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili, darovali vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivom Rudnika, INKOPA, TEKSTILANE Kočevje in društvu upokojencev za darovane vence, tovarišu Goletu za poslovilne besede, rudarski godbi ter Kukovičevima za vso pomoč in tolažbo v težkih dneh bolezni in žalosti.
Družine Kocjančičeva, Vidič, Sušec in ostalo sorodstvo

Ob težkem udarcu, ki mi ga je zadala smrt moje ljube žene
ANICE FIFOLT, roj. CAMPELJ
se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi ob neizmernem udarcu usode stali ob strani. Posebno zahvalo sem dolžna nečaku Slavku, Anici Stravs, Albini Bukovec, Tratnikovima, vsem sosedom, vsem darovalcem vencev in tudi avtomobilistoma Franciju Štefanu in Jakobu Doltarju ter vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti.
Franc Fifolt, Vavpča vas 43, Semič

Zahvaljujem se zdravnikoma kirurškega oddelka Bolnišnice Novo mesto primariju dr. Bajcu in dr. Saviju za požrtvovalnost in njun trud pri težki operaciji. Prisrčna zahvala tudi strežnemu osebju za nego in uvidevnost do invalida.
Hvaležni pacient Franc Kolenc z družino, Novo mesto, Majde Šilc 12

IVAN KNAFELJC
iz Birčne vasi se najtopleje zahvaljujem sindikalni podružnici Sekcije za vleko Novo mesto za pomoč ob bolezni.

MALI OGLASI

ZARADI BOLEZNI PRODAM zelo poceni posestvo s 10 ha zemlje, v lepi legi, vse v sadju in v bližini doma. Stanovanje v redu. Karel Urh, po domače »Kotnac«, Presladol 44 pri Brestanici.

PRODAM DVA VINOGRADA. Jama 14, Dvor.

PRODAM HRASTOVO dnevno sobo in rdeče preprogo. Podturn 17, Dol. Toplice.

PRODAM ZIDANI desni štedilnik z dvojnim pečnjakom in bakrenim kotličkom za vodo. Naslov v upravi lista. (83/65).

ZARADI SELITVE POCENI prodam skoraj nov štedilnik »Gorenje« na drva in namizni električni štedilnik s pekačem in pekač. Naslov v upravi lista. (100/65).

KUPIM NOVO ali malo rabljeno vprežno kosilnico. Marko Mesojedec, Češča vas 6, p. Novo mesto.

KUPIM GUMI VOZ, nosilnost 1,5 tone z dvema zavorama. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista. (82/65).

VINO ZAMENJAM za korenje ali peso. Naslov v upravi lista. (89/65).

DEKLE, nad 18 let staro, začetnico ali že vajeno gospodinjstva, lahko tudi mlajšo upokojenko, sprejme 4-članska družina v Ljubljani. Pogoji zelo ugodni: lastna soba v komfortni vili s centralno kurjavo, dobra plača in mehanizirano gospodinjstvo. Interesentke naj se zglase v upravi lista. (87/65).

SPREJMEM VAJENKO. Nudim hrano in stanovanje. Krojaštvo Franc Malerič, Črnomelj, Mirana Jarca 6.

BRIVSKO-FRIZERSKO pomočnico sprejmem. Plača dobra. Salon »Slavka«, Kostanjevica na Krki.

IŠČEM FRIZERKO — dobro moč, po možnosti tudi za dela v moški stroki. Nastop takoj ali po dogovoru. Ob nedeljah in ponedeljkih prosto. Plača po dogovoru. Lado Ogrizek, Medvode.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Pred jedjo in po njej ste prisiljeni misliti na svoj želodec, ki ga morda zdravite brezuspešno z raznimi medikamenti. Ste že poizkusili s preizkušenim in z učinkovitim prirodnim zdravilom: rogaškim »Donat« vrelcem? Zahtevajte ga v trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri Trgovskem podjetju »Hmeljnik« — telefon 21-129 in »Standard« — telefon 21-158.

PREKLIC

ANA LUZAR iz Grabna 2 preklicujem in obžalujem svoje neresnične trditve o Jožici Bruder iz Brusnic ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

KINO

Črnomelj: 5. do 7. februarja ameriški barvni film »Pustolovščine«. 9. in 10. februarja jugoslovanski film »Nevarna pot«.

Dol. Toplice: 6. in 7. februarja francoski film »Po sili milijonar«.

Kostanjevica: 7. februarja angleški film »Čas brez usmiljenja«.

Metlika: 6. in 7. februarja italijanski film »Noč velikega napada«. 8. in 9. februarja slovenski film »Ti loviš«. 10. in 11. februarja italijanski film »Salvatore Guiliano«.

Mokronog: 6. in 7. februarja sovjetski film »Pastir Kostja«.

Novo mesto — »Krka«: 4. februarja sovjetski film »Dobra poteza«. 5. do 7. februarja francosko-italijanski barvni film »Trije mušketirji« — I. del. 8. do 11. februarja francosko - italijanski barvni film »Trije mušketirji« — II. del.

Ribnica na Dol.: 6. in 7. februarja domači film »Ešalon Dr. M«.

Sevnica: 6. in 7. februarja francoski film »Babet gre v vojno«. 10. februarja ameriški film »Borba za obstanek«.

Sodražica: 6. in 7. februarja ameriški film »Gusar«.

Straža: 6. in 7. februarja ameriški film »Borba za obstanek«.

Trebnje: 6. in 7. februarja slovenski film »Ne joči, Peter«. 10. februarja angleški film »Ni dreves na ulici«.

Stara cerkev: 6. in 7. februarja ameriški film »Norčije v operi«.

POTUJOČI KINO KOČEVJE

predvaja zahodnonemški film »Satan mami z ljubeznijo«: 5. februarja ob 19. uri v **Dolgi vasi**; 6. februarja ob 19. uri v **Livoldu**; 7. februarja ob 16. uri v **Banja loki**; ob 19. uri v **Kužlju** in ameriški film »Podaj roko hudiču«; 6. februarja ob 17. uri na **Oneku**; ob 19. uri v **Koprivniku**; 7. februarja ob 13.30 v **Vimolju**; ob 16. uri na **Lazah** in ob 19. uri v **Mozlju**.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto

Od 25. januarja do 1. februarja je bilo rojenih 21 dečkov in 20 deklic. —

Poročili so se: Stanislav Kotar, delavec iz Verduna pri Stopičah, in Terezija Mavsar, kmetovalka iz Igelnika; Jože Počervina, zavirač pri JŽ iz Jurke vasi, in Marija Zagorc, poljedelka iz Petan; Jože Banič, poljedelec iz Koroške vasi, in Ana Ucman, poljedelka iz Vel. Cerovca; Anton Bartolj, predmetni učitelj iz Irče vasi, in Marija-Magdalena Lenart, delavka iz Smolenje vasi; Janez Papež, delavec iz Ratja, in Marija Somrak, šivilja s Suhorja. —

Umrl je Janez Pate, osebni upokojenec iz Dol. Kamenc 68.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Alojzija Blatnik iz Velikega Orehka — Jožeta in Gabrijela, Marija Livk iz Birne vasi — Jožico, Ivanka Rebsel iz Gornje Straže — Mitja, Pepca Tomažin iz Gmajne — Martina, Jožefa Novak z Vrhtrebnja — Danijelo, Neža Hudorovac z Ruperč vrha — Marjeto, Marija Kralj iz Jelendola — Majdo, Pavla Šuster iz Črnomlja — Sonjo, Vida Pavlovič iz Semiča — Radmilo, Marija Kraniš iz Gomile — Francija, Angelca Gole iz Šmarja — Zdravka, Ana Krivec z Malega Kala — Marjana, Angela Strukelj iz Črnomlja — Renato, Pavla Fister s Telč — Pavlo, Anica Cvetko iz Oderge — Anico, Marija Rebzelj iz Velikih Brusnic — Zdenko, Anica Bele iz Dolnjih Lakovnic — Marijo, Karolina Kobe iz Zaloga — Stefana, Marija Simonič iz Dragatuša — Igorja, Jožefa Kašič iz Velike Loke — Bernardo, Jožefa Kene iz Gornje vasi — Martina, Pavla Tavčar iz Gabrijel — Milko, Gabrijela Križič iz Praproč — Mojco in Mirka, Fanika Lesjak iz Gotne vasi — Ivanko, Ivanka Fabjan iz Visejca — Vinka, Majda Drmaž iz Gornje Prekope — Magdaleno, Marija Pult iz Malega Lešča — Anico, Marija Per z Dolenjega vrha — Marijo, Tita Kušljan iz Šentjerneja — Dorotejo, Frančiška Kužnik iz Železna — Branko, Marija Luzar iz Orešja — deklico, Rezka Vardijan iz Metlike — dečka, Milena Šefman iz Gotne vasi — dečka, Jožefa Špeh iz Šmihela — dečka, Angela Kek z Luže — deklico, Marija Fabjan iz Gradišča — dečka, Angela Strojin iz Podturna — dečka, Rozalija Jerele iz Brezovice — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekla dva tedna so v brežiški porodnišnici rodile: Neža Novšak iz Konjskega — Marjanco, Ljubica Debogovič iz Kraja Dolnjega — Miroslava, Jožica Sehur iz Orehovega — Jožeta, Marija Sušin iz Bojsnega — Dušana, Marija Špiler iz Mihalovca — Stanka, Rozalija Škrajner z Vrha — Darjo, Ana Radej iz Krajnega brda — Brigito, Marija Malus iz Orešja — Alenko, Marija Božič iz Vrha — Stanka, Angela Pirc iz Ponikve — Dušana, Ivanka Piltaver iz Krške vasi — Alenko in Vanjo, Antonija Šoško iz Sobenje vasi — Frančiško, Marija Gavranič iz Brežic — Saša, Ljudmila Papež iz Sevnice — Tatjano, Ljudmila Kukovičič z Bizeljskega — Tatjano, Terezija Predanič iz Zg. Obreža — Marijo, Marija Lisec iz Gor. Orl — Danico, Štefanija Žalec iz Brežic — Mirana, Erika Spilar iz Krškega — Ksenijo, Štefka Dernikovič z Bizeljskega — Mirana, Alojzija Frigelj iz Jesenic na Dol. — Ermina, Magda Simonišek iz Brestanice — Antona, Nada Hotko iz Vukovega sela — Jasno, Monika Gerjevič iz Raven — Moniko, Marija Ogorevc iz Dečnih sel — Borisa.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: **Štefan Benkič,** klepar iz Gorenje vasi, si je na avtomobilskem blatniku pošpodoval prste leve roke; **Franc Kump,** uslužbenec iz Vavte vasi, je padel po stopnicah in si poškodoval levo koleno; **Alojz Surla,** posestnik iz Gornjih Lakovic, je padel z voza in si poškodoval vrat; **Martin Jarc,** sin posestnika iz Statenberga, si je s sekiro poškodoval desno koleno; **Mariji Pene,** gospodinji iz Globočdola, je deblo v gozdu poškodovalo levo nogo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekla dva tedna so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Ignac Sačer, poslovodja iz Umaka, si je pri prometni nesreči poškodoval obe nogi; **Stanko Klaus,** sin posestnika iz Boštanja, se je s sekiro usekal v levo koleno; **Vinko Božič,** sin uslužbenke iz Sevnice, si je pri smučanju zlomil levo roko; **Jože Dvornik,** posestnik iz Drnovega, je padel na dvorišču in si poškodoval levo nogo; **Bara Hribar,** posestnica iz Prigorja, se je polila s kropom po obrazu in levi roki; **Franca Levaka,** tesarja iz Glogovbroda, je povozil avto in mu poškodoval levo nogo; **Andrej Tujec,** upokojenec iz Puščave, je padel na poledeneli cesti in si poškodoval desni kolk; **Franc Judež,** rudar iz Hudega Brezja, se je pri sekanju drv usekal v desno koleno.

OBVESTILA

Razpis delovnih mest

SPLOSNO KOVINSKO PODJETJE »KOVINA« BIZELJSKO sprejme ključavničarja, VKV mojstra, samostojnega v organizaciji in vodstvu kovinske delavnice, ali strojnega tehnika stavbno ključavničarske smeri z daljšo prakso, za vodstvo kovinske delavnice. Samsko stanovanje zagotovljeno takoj, družinsko konec leta. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Ponudbe na upravo »Kovine« Bizeljsko v pismeni obliki.

Razpis

ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST NOVO MESTO, Prešernov trg 5, razpisuje prosto delovno mesto
administratorke.
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pogoji: končana administrativna ali sorodna šola in vsaj 4 leta prakse ter znanje strojepisja. Osebni dohodki po pravilniku.

Razpis licitacije

KMETIJSKA ZADRUGA NOVO MESTO razpisuje javno licitacijo za **razprodajo raznih kmetijskih strojev in orodja.**

Licitacija bo:
1. 10. februarja 1965 ob 9. uri v v prostorih mehanične delavnice KZ v **Šentjerneju;**
2. 11. februarja 1965 ob 9. uri v garažah KZ Novo mesto v **Dolenjskih Toplicah;**
3. 15. februarja 1965 ob 9. uri na **Grabnu pri Novem mestu** v mehanični delavnici KZ Novo mesto.

Licitacija bo za socialistični sektor od 9. do 10. ure. Po 10. uri imajo možnost nakupa vseh strojev zasebni interesenti.

ZA PITANJE PRASIČEV
samo

ker pospešuje debelenje!
Proizvaja Drogerija Ljubljana

KINO TREBNJE
predvaja
popularni nagrajeni slovenski film
»Ne joči, Peter«
Predstave bodo v soboto, 6. februarja 1965, ob 19. uri, in v nedeljo, 7. februarja 1965, ob 14., 16.45 in 19. uri. — Šolske predstave bodo v soboto, 6. februarja, ob 8.10, 12. in 14. uri za šole Trebnje, Nemška vas in Mirna.
Ugodne zveze z vlakom iz Mirne in Mirne peči. Na obisk vljudno vabi
UPRAVA KINA

OBRTNO SERVISNO PODJETJE
»Posavje« Brežice
proda po sklepu delavskega sveta podjetja
AVTOMOBIL znamke »OPEL-OLIMPIA«
Licitacija bo v soboto, dne 6. februarja 1965, ob 8. uri za socialistični sektor, ob 9. uri pa za privatni sektor, kolikor ne bo avtomobil že prej prodan.

MALI OGLASI V NAŠEM LISTU VAM PRINESEJO ZANESLJIV USPEH!

TELEVIZIJSKI SPORED

Na kanalih 3, 5, 6, 11 s pretvorniki.

PETEK, 5. FEBRUARJA: 18.10 TV slikanica »Skrinjica, ki pripoveduje« (Z), 18.25 TV obzornik (L), 18.45 TV tribuna (L), 19.15 Narodna glasba (S), 19.45 TV akcija (L), 20.00 TV dnevnik (B), 22.00 TV obzornik (L).

SOBOTA, 6. FEBRUARJA: 17.05 Belobradka — prenos predstave lutkovnega gledališča v Ljubljani (L), 18.05 Predstavljamo vam pevko Anito Mezetovo (B), 18.25 TV obzornik (L), 18.48 Ime in priimek (B), 19.30 Vsako sobto (L), 19.45 Propagandna oddaja (L), 20.00 TV dnevnik (B), 20.30 Glasbena oddaja (S), 20.40 S kamero po svetu (L), 21.00 Humoristična oddaja (B), 22.00 Serijski film (L), 22.50 TV obzornik (L).

NEDELJA, 7. FEBRUARJA: 10.00 Kmetijska oddaja (B), 10.45 Mendov spored — ponovitev (Z), 11.30 Film za otroke (L), 18.00 Mladinski TV klub (L), 19.00 Svetnik — serijski film (L), 20.00 TV dnevnik (B), 20.45 Zabavno glasbena oddaja (Z), 21.45 Poročila (B).
Na kanalu 9 — Sljeme
11.30 Serijski film za otroke (Z), 19.00 Serijski film (B), 21.45 Včeraj, danes, jutri (Z).

PONEDELJEK, 8. FEBRUARJA: 16.40 Ruščina na TV — 34. lekcija (L), 17.10 Govorimo angleško — 11. lekcija (L), Francozi pri vas doma (B), 18.10 Risanke (Z), 18.25 Napoved in TV obzornik (L), 18.45 Sodobna raziskava tržišč (L), 19.15 Tedenski športni pregled (B), 19.45 Rezerviran čas (L), 20.00 TV dnevnik (B), 20.30 Biseri glasbene literature: Benjamin Britten »Čarobne uspavanke«, 20.40 Aljošin: »Bolniška soba« — TV drama (B), 21.40 Naš teleobjektiv (L), 22.05 TV obzornik (L), . . . Akademija ob podelitvi Prešernovih nagrad (45), (L)

Na kanalu 9 — Sljeme:
18.25 Informativna oddaja (Z), 18.45 Človek in delo — poljudnoznanstvena oddaja (B), 19.45 Propagandna oddaja (Z), 21.40 Informativna oddaja (Z).

SREDA, 10. FEBRUARJA: 16.10 Pohorje — slalom moški (L), 17.40 TIK—TAK — pravljica za najmlajše (L), 17.55 Pionirski TV studio (L), 18.25 Napoved in TV obzornik (L), 18.45 Reportaža studia Skopje (L), 19.00 Kaleidoskop (L), 19.15 Glasbeniki o sebi in glasbi (B), 19.45 CIK—CAK (L), 20.00 TV dnevnik (B), 20.30 Lirika: Veliko Petrović »Ropotica« (B), 20.40 Zabavnoglasbena oddaja (Z), 21.40 Kulturna panorama (L), 22.20 TV obzornik (L).

Na kanalu 9 — Sljeme:
17.40 Kaj je, kaj je (B), 18.25 Informativna oddaja (Z), 19.45 Propagandna oddaja (Z), 21.40 Panorama (Z), 22.20 Informativna oddaja (Z).

ČETRTEK, 11. FEBRUARJA: 11.00 Francozi pri vas doma (B), 16.40 Ruščina na TV — 25. lekcija (L), 17.10 Govorimo angleško — 12. lekcija (L), 17.40 Na črko, na črko (B), 18.25 Napoved in TV obzornik (L), 18.45 Po Jugoslaviji (B), 19.15 Glasbena porota (L), 19.45 V kinu bomo videli (L), 20.00 TV dnevnik (B), 20.30 Narodna glasba (B), 20.40 Mija Janžekovič: »Čudni roparji in poet« — TV drama (L), 21.40 Ali razumete sodobno glasbo (L), 22.10 TV obzornik (L)

Na kanalu 9 — Sljeme:
18.20 Informativna oddaja (Z), 19.45 Propagandna oddaja (Z), 20.40 M. Janžekovič: »Čudni roparji in poet« — TV drama (Z), 21.40 Portreti in srečanja: Gabriel Stupica (Z), 22.00 Informativna oddaja (Z).

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5,15, 6.00, 7.00, 8.00 12.00 13.00 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 5. FEBRUARJA: 8.05 Odmevi naših krajev. 9.25 Igra pihalna godba nizozemske mornarice. 10.15 Nastopa Komorni zbor RTV Ljubljana. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Jože Kregar: K Vardjanovi novi knjigi o sobnicah. 12.30 Drobni odlomki iz oper. 14.35 Chopinove in Brahmsove variacije za klavir. 15.30 Nemške narodne pesmi. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe. 20.40 Neznani Verdi — Oddaja o delu in življenju G. Verdija. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.10 Za ljubitelje jazza.

SOBOTA, 6. FEBRUARJA: 8.05 Pojeta ženski vokalni kvartet in Fantje na vasi. 9.25 Mladi glasbeniki Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Jože Silc: Katere oziminе lahko uspešno sejemo tudi spomladi po krajši jarovizaciji. 12.30 Petje in instrumentalna igra domačih mojstrov. 14.15 Iz oper hrvaških in slovenskih skladateljev. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 KU »Enakost« iz Kranja in ženski zbor tovarne pohištva iz Nove Gorice. 17.05 Gramo v kino. 18.15 Izlečbeno okno. 18.45 S knjižnega trga. 20.00 V soboto zvečer. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 7. FEBRUARJA: 7.40 Pogovor s poslušalci. 8.00 Matej Bor: Ropotalo in ptice — pripoveduje Slavko Jan. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I; 10.00 Še pomnite, tovariši . . . Valter Molnar: Oba ali nobeden. 11.40 Nedeljska reportaža. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II; 13.30 Za našo vas. 14.00—17.00 Danes popoldne (šport in glasba) — vmes ob 16.00 Humoreska tega tedna V. S. Pritchett: Zgodba o Don Juanu. 17.05 Majhen operni koncert. 17.30 Radijska igra Ruth Rehmann: Španski bezeg iz Malchiena. 20.00 Naš nedeljski sestanek. 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe. 22.10 Melodije za lahko noč.

PONEDELJEK, 8. FEBRUARJA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 8.55 Za mlade radovedneže V Kržino jamo. 9.45 Igrajo vam tuje pihalne godbe. 10.15 Pisan orkestralni intermezzo. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Tatjana Stupica: Priprava tal za jarino v suhem ali vlažnem področju. 12.30 Virtuozne skladbe za razne instrumente. 14.05 Znamenite operne arije. 15.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 Glasbena križanka št. 9. 18.45 Narava in človek — Inž. Jože Rihar: Anton Janša v luči sodobne biološke znanosti. 20.00 Nocoj ob 20.00. 22.10 S popevkami po svetu.

TOREK, 9. FEBRUARJA: 8.05 Vaški kvintet in trio Dorka Škoberneta. 9.45 Četrt ure z orkestrom Kurt Edelhagen. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Lojze Hrček: Rezultati lanske vinske letine. 12.28 Iz koncertov in simfonij. 14.35 Pet minut za novo pesmico. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Predstavljamo vam jugoslovanske ansamble zabavne glasbe. 20.20 Radijska igra — Dimitrij Plichta: Srečanje. 21.20 Serenadni večer. 22.10 Plesna glasba.

SREDA, 10. FEBRUARJA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb J. Ch. Harris: Dve zgodbi iz knjige »Zgodbe strička Demusa«. 9.10 Slovenski oktet poje ruske narodne pesmi. 10.15 Melodije za razvedrilo. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Dr. Jože Maček: Kako prezimijo nevarne bolezni poljščin. 12.30 Poje sopranistka Zinka Kunc. 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu. 15.30 Slovenske, dalmatinske in makedonske narodne pesmi v priredbi Rada Simonitija. 18.15 Iz fonoteke radia Koper. 20.00 Češki pevci pojo »Nokturno« Leoša Janačka. 22.10 Plesni orkestri in zabavni zbori.

ČETRTEK, 11. FEBRUARJA: — 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 9.25 F. Milčinski — K. Cipci: Butalci —II (Glasbena pravljica). 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Stanko Matekovič: Primerne podlage za intenzivne vinograde. 12.30 Baročni intermezzo. 14.05 Pol ure z ansamblom mariborske opere. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pihalna godba RTV. 18.45 Jezikovni pogovori. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 22.10 s popevkami po kontinentih.

RADIO BREŽICE

NEDELJA, 7. FEBRUARJA: 10.30 Ob Prešernovem dnevu — Poročila iz naše komune — Priprave na volitve v predstavniške organe — Mnenja drugih — Novi turistični objekti v naši komuni — Električni tok — Za naše kmetovalce — Magnetofonski zapisek: Razgovor s predsednikom KO SZDL mesta Brežice — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 12.05 Občani čestitajo in pozdravljajo.

SREDA, 10. FEBRUARJA: 18.00 Predavanje šole za odrasle — Čestitke — Športna oddaja — Od srede do srede v brežiškem kinu — Obvestila — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ida Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 2400 din — Tekoč. račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje DELO V Ljubljani